doru davidovici

culoarea cerului

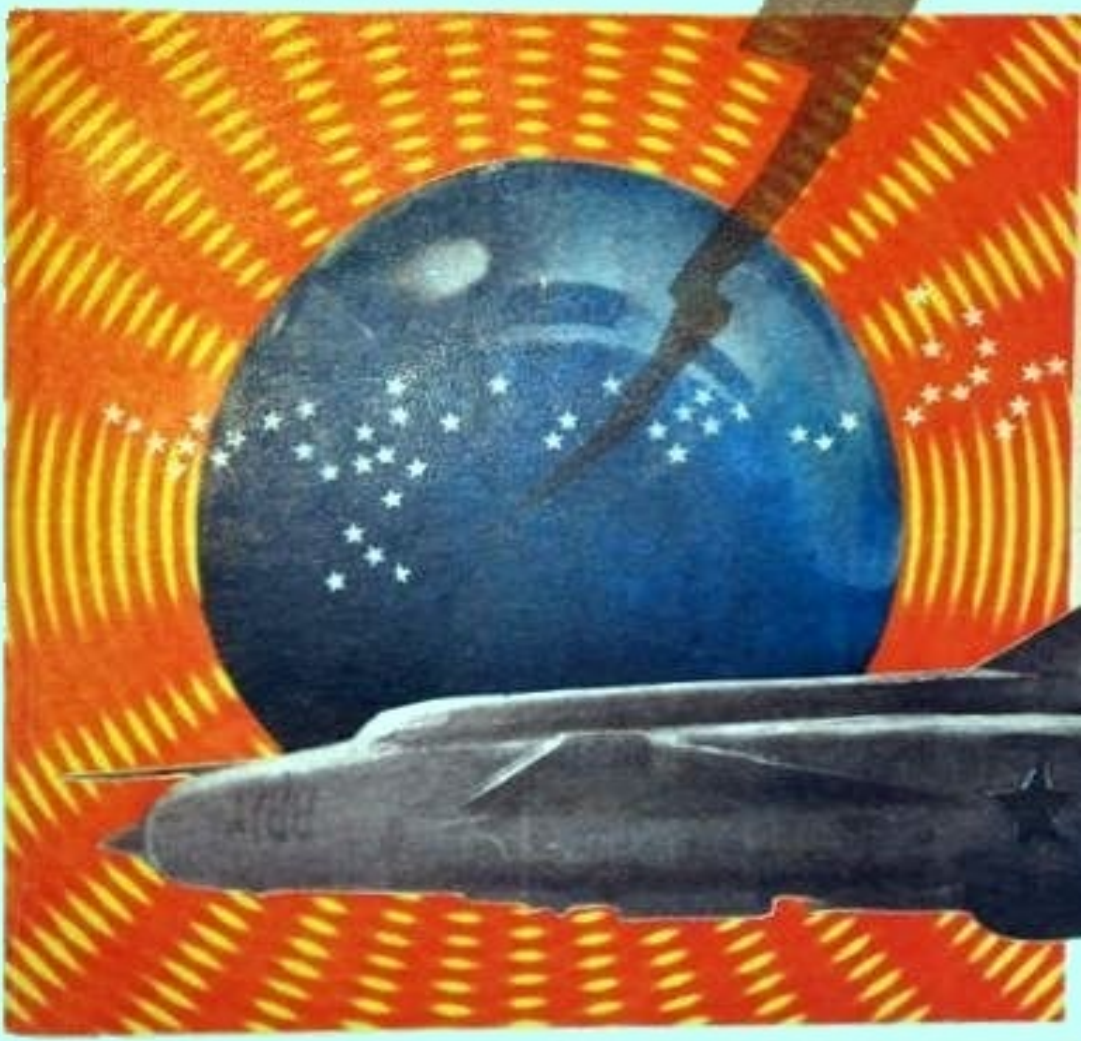

DORU DAVIDOVICI

Culoarea cerului

Versiune ebook: [2.0]

N-am făcut bagajele înainte de ultima aterizare, prudenţă profesională, fusesem prieten bun cu Alex, îl ajutasem să ducă lucrurile la maşină, râdeam, avea un Wartburg-station alb cu albastru, nu ştiu de unde făcuse rost de el, automobil robust, nepretenţios, scotea fum gros, alb-cenuşiu. Cărasem valiza mare din piele galbenă, skiurile de apă grele, late, cu vârf rotund, le băgasem înăuntru prin portiera din spate, exact portiera aceea îmi plăcea grozav, se rabata în sus, prin spaţiul lăsat încăpea fără probleme un pui de elefant. M-am rezemat de portieră, tabla solidă nu se lăsa sub mine, i-am propus lui Alex să facem schimb de maşini, Dacia mea cu banchete roşii pe stationul lui, mă lăsam greu apăsând uşa, Alex a observat, a râs, am râs şi eu, am spus că nu mi-aş da maşina pentru vechitura lui cu tinicheaua groasă. Pe urmă am băut Pepsi aşezaţi pe capota Wartburgului, Alex spunea că nu-i ajunge luna de concediu, marea, soarele, schi nautic, suedeze bronzate, îmi mâncasem concediul pe anul acela, am ridicat din umeri a venit nevastă-sa, i-am zis şi ei de suedezele bronzate, s-a încruntat, a mârâit ceva. Adusese aparatul de fotografiat, să nu-l uite ca anul trecut, ca în ceilalţi ani, vacanţe întregi neimortalizate pe celuloid, l-a băgat în torpedoul maşinii, n-au mai avut nevoie de el. A doua zi Alex a intrat în pământ, a căzut cu avionul la câteva sute de metri de fluviu, s-a împrăştiat în lungul malului, a rămas o brazdă groasă, incredibil de adâncă ; în pământul negru luceau încrustate bucăţi de metal sfâşiat. A patra zi l-am înmormântat, adică a fost urcat în camionul care l-a dus la Ghencea, dar cu o seară înainte Ileana, soţia lui, m-a oprit pe scară si a întrebat de ce. „Măcar spune cum a căzut, ce s-a întâmplat acolo, toţi mă compătimesc grozav dar eu vreau ceva precis, concret, vreau să ştiu, îţi promit că nu mai plâng”, credeam, nu mai avea cu ce să plângă. Ochii roşii erau seci, uscaţi, uscăciune dincolo de lacrimi. Mi-ar fi plăcut şi mie să ştiu ce fusese acolo, nu numai mie. Mai erau

amatori, colonelul acela înalt cu ochi albaştri, trişti, aspri, şeful comisiei de anchetă, şi comandantul de regiment, şi încă, fiecare pilot, cu toate că nimeni nu întreba. Era una dintre situaţiile în care nimeni nu întreabă, aşteptam un răspuns, răspunsul nu venea. Am spus că Dumnezeu ştie de ce cad avioanele ; Ileana aştepta altceva de la mine, am luat-o de umeri, am mers lângă maşina alb-albastră. Lucea închis caroseria, începea să se întunece, ne-am aşezat amândoi pe capotă, exact cum stătusem cu Alex trei seri în urmă, şi am zis... nu mai ţin minte ce am zis. Aşa, cuvinte de care credeam că are nevoie, vedeam prin parbrizul securizat schiurile groase cu vârfuri rotunde, valiza galbenă, o sacoşă cu fermoar, şi-i vorbeam exact despre lucrurile acelea, ce schior grozav era Alex, cum m-a dat peste cap — dar asta a fost la munte, iarna — aruncându-mi un baston de schi între picioare pentru că mergeam drept spre o crevasă ascunsă sub zăpadă şi nu mă opream, credeam că vrea să ajungă la cabană înaintea mea. Cum, într-o noapte, am fost singurii care am reuşit să aterizăm acasă, ceilalţi s-au împrăştiat pe la alte aerodromuri, a fost o noapte cu fulgere şi ploaie, Ileana a ridicat ochii, a zâmbit, „da, îmi aduc aminte”, din ochii seci curgeau, incredibil, lacrimi. “

„Asta n-o să se mai întâmple, a spus, îţi dai seama “ - şi am răspuns că da, îmi dau seama. Nu-mi dădeam. De fapt nici ea nu-şi dădea încă seama ce se petrece, pentru asta e nevoie de timp. Am îmbrăţişat-o şi s-a pornit pe plâns, i se zguduiau umerii, se clătina maşina sub noi, se udase cămaşa cu epoleţi, am lăsat-o să plângă, era plânsul din spatele cuvintelor. Stationul a mai aşteptat câteva zile, se acoperea cu frunze mărunte, a fost o vară fierbinte, frunzele salcâmilor se îngălbeneau de arşiţă, se răsuceau, cădeau pe capota bombată, a venit un tip înalt în blugi, frate cu Ileana, a luat maşina, a dus-o ; ambala în neştire, nu nimerea vitezele, Wartburgul cârâia îngrozitor, a pornit în salturi pe aleea de beton dintre blocuri. A cotit spre şosea, era o zi fără vânt, a rămas

mult timp fumul alb-cenuşiu, urât mirositor, a plutit între ziduri, s-a agăţat de crengile salcâmilor. Mă rog, asta s-a întâmplat de mult ; dar eu mă pregătesc pentru drum doar după ultima aterizare, nu numai eu, mai sunt, toţi cei care am trecut pe lângă maşina aceea lăsată pe amortizoare sub greutatea bagajelor de vacanţă.

Am trecut prin oraşul Bucureşti conducând prea repede pentru străzile aglomerate, din iarnă învăţasem că sunt locuri pe lângă care e preferabil să trec în viteză, mâinile ţepene pe volan, ochii privind fix în faţă prin parbriz, oamenii deveneau simple siluete, pietoni. La intersecţia Ştefan cel Mare — Colentina am şovăit, puteam să fac la dreapta, parcajul din faţa blocului, uşa de sticlă, scările, soneria, maică-mea. N-avea rost, cealaltă intersecţie, intersecţia primordială, o depăşisem vâjâind. Am smucit volanul, am trecut prin pasaj, din spate claxona un microbuz, a aprins farurile, avea dreptate, am accelerat, oricum, mama nu era genul de femeie care aşteaptă la fereastră, ştergându-şi ochii cu batista, sosirea fiului - aviator. Era cald, asfaltul se lipea de roţi, se întindea în fire lungi, negre, firele se rupeau, rămâneau pe genţi, pe capacele nichelate, desenau labirinturi fără intrare şi fără ieşire. Am luat benzină de la Băneasa II, nu pompa din deal, cea de lângă vechiul aeroport, era mai puţin de aşteptat, benzinăreasa blondă în salopetă albastră sălta nu ştiu cum pistolul metalic al furtunului în aerul fierbinte, nu pierdea o picătură de benzină, aerul fierbinte tremura pe gura metalului negru, se ridica într-o şuviţă uleioasă ondulând copacii, pompa roşie, stâlpii argintii pe care fluturau steaguri galbene, înguste. S-a apropiat un tip impozant, ducea o valiză plată cu colţare nichelate, soarele bătea în banda din metal îngust care înconjura pielea fină ; era imaculat,

mirosea frumos, lăsa în urmă un coridor de aer proaspăt şi înmiresmat.

— Mă duci la Otopeni ?

Nu părea obişnuit, să piardă vremea cu întrebări ; era deja cu mâna pe clanţa portierei, m-am uitat la salopeta femeii blonde, am ridicat din umeri, oricum, la Otopeni opream. A intrat în maşină, s-a răsucit, a pus valiza uşoară pe canapeaua din spate ; mă uitam la el cum pune valiza pe canapea, pielea gălbuie pe silonul roşu-închis. Pleca în Vest cu probleme foarte importante, şoferul instituţiei l-a lăsat la Băneasa, regretabilă eroare, avionul decola de la Otopeni, aeroport internaţional, urma să aterizeze pe alt aeroport internaţional. Ce bine o să fie. Ce frumos. Cât îi place să zboare. Şi-a aprins o ţigară, a întins pachetul, am refuzat mulţumind, s-a interesat dacă nu fumez şi am spus că nu, nu fumez. Nu ştiu ce ţigară a fost, fumul trecea prin nări fără să agaţe, se prelingea spre plămâni, lăsa în urmă straturi groase de gudron cancerigen. M-a întrebat dacă zburasem vreodată cu avionul, adevărată eliberare spirituală, descătuşare etc. Depăşeam un autobuz ONT, din spate venea în goană o maşină portocalie, creştea în retrovizor, am trecut pe banda dreaptă sub nasul autobuzului acela, am răspuns că da, mă descătuşez spiritual cam în fiecare zi. M-a săgetat cu privirea, purtam blugi, tricou, bascheţi nu grozav de noi cu care apăsam pedale — ambreiaj, frână, acceleraţie. Mă simţeam exact ca vara trecută în piaţa Ovidiu, Constanţa, rugasem un tip cumsecade să-şi tragă maşina la o parte, nu puteam scoate Dacia din parcare, mă blocase un măgar venit din Elveţia într-un Ford lung, jos, gri-metalizat, lăsase automobilul pe culoarul îngust dintre două şiruri de maşini, ce porcărie. Mi-a făcut loc, am trecut pe lângă el salutând cu arătătorul făcut inel peste degetul mare, „O.K.”, a privit stupefiat, n-o să ştiu niciodată ce a înţeles, înjura, mă depărtam împins de înjurături stricate, oscilam între râs şi neputinţă. Ca

acum, am tras în piept fum de ţigară, tipul impecabil a zâmbit, pricepuse.

— Aviator ?

Am dat din cap, aviator. Mă cerceta atent cu privirea, i-am oferit profilul aplecat cu reţinută impetuozitate peste volan, şi ochii scrutând plini de calmă siguranţă şoseaua.

Am trecut axul pistei, nu ateriza nici un avion; am făcut curba la dreapta, tot la dreapta, zvâcnea undeva un viraj rămas nefăcut ; departe, în fundul aleii, patru miliţieni au ieşit dintr-o gheretă blocând drumul. Unul şi-a scos automatul de la umăr, îl ţinea sub braţ, ziarele erau pline de aeronave deturnate, lunar cinci-şase avioane aterizau pe aeroporturi la care piloţii nici nu visau când îşi luau cafeaua de dimineaţă. M-am închipuit pilotând cu pistolul la tâmplă, ce chestie. Am fost legitimaţi, miliţienii s-au dat la o parte, cel cu automatul a lovit uşor cu ţeava caroseria albastră, circulaţi. Am circulat, am parcat sub terasa aeroportului, exact lângă tăbliţa roşie cu litere albe : „Rezervat TAROM” ; tipul de lângă mine se căuta în buzunar, am spus să-şi ţină banii. A coborât, îşi dezmorţea picioarele, am privit stăruitor valiza plată de piele galbenă.

— S-a întâmplat ceva ?

Am ridicat din umeri.

— Nu ştiu cum să vă spun...

Un avion uriaş a trecut radiofarul apropiat, motoarele lăsau jeturi negre, urâte, se lăţeau, se uneau, trăgeau peste pistă o cortină neagră de funingine.

— Zborul e riscant, am spus. Se întâmplă tot felul de lucruri.

Am râcâit cu unghia o pată pe rama farului.

— Parcă spuneai că eşti aviator...

Zâmbeam blând, l-am lămurit că ies din problemă, zbor avioane de vânătoare, scaun catapultabil, paraşută, apropos, nu ştiu ce companie americană a încercat să

echipeze pasagerii cu paraşute, era să dea faliment, oamenii gândesc întortocheat când e vorba de ei.

— Da...

Am intrat, traversam poarta electronică, se aprindeau becuri, a bâzâit o sonerie, miliţiene cu păr lins şi uniforme strânse pe corp plimbau detectoare de-a lungul şi de-a latul meu. M-am dus la dispecerat, am întrebat de Chioru, asta-i, Chioru trecuse la transport, zbura un avion de neînțeles, masiv, greoi, cu performanţe rectilinii, aducea tot felul de lucruri din locuri care pentru mine însemnau geografie, pistol cu aer comprimat de la Frankfurt, turometrul Vovo din Dacia albastră, blugii de pe mine, o perlă mică, neagră, turtită, cu luciu metalic, scoasă din carnea trandafirie a scoicilor pescuite pe fundul golfului Aden. Chioru era plecat în cursă, evident, aeronavele TAROM reuşeau cu greu să împrăştie pe suprafaţa planetei turişti, farmecul meleagurilor îndepărtate, cocotieri şi restul. Locuri neumblate. M-am învârtit prin aerogară, o groază de oameni veniţi de peste tot ca să plece mai departe.

— Ascultă, unde e mai bine să stau ?

M-am răsucit, tipul din maşină ţinea în mână un pliant: „Zburaţi cu BAC-111”, fuselajul secţionat pe hârtia lucioasă, făcea cruciuliţe cu stiloul în dreptul rândurilor de fotolii.

— Cu ce avion zburaţi ?

— Cu TAROM.

Am spus că TAROM e compania aeriană, mă interesa tipul avionului.

— Are importanţă ?

— E *singurul* lucru important, am împuns cu degetul hârtia lucioasă, la aparate cu motoarele în spate fuselajul se rupe şi ia foc *exact* în dreptul motoarelor.

— la foc ?

— Anul trecut, lângă Istanbul, a luat. Un Trident de la BOAC.

— Şi ?

L-am privit în lumina ochilor : au ars. Rudele au încasat despăgubiri, am spus, teancuri de lire fără miros.

Pe pantă venea urlând un Boeing 707 alb.

Am bătut cu degetul în cadranul ceasului, drum bun, înaintam greu prin valul de oameni, m-am împiedicat de valize strânse în curele late, pe urmă scara-spirală a restaurantului, nu avea fasonul unui restaurant de aeroport. mesele acoperite cu aceleaşi feţe murdare ca şi astă-iarnă, printre mese se plimba tot chelnerul de astă- iarnă. Nici nu trecuse grozav de multă vreme, am numărat pe degete, una-două-trei-patru-cinci, şase luni. Acum şase luni am traversat holul la fel de aglomerat, am urcat scara în spirală strânsă, pe pantă venea sforăind acelaşi Boeing 707 alb, numai că nu eram singur. Ne-am aşezat, faţa de masă plină de scrum, mucuri de ţigară, KENT, TALL, am scuturat cu mănuşa, nu era nevoie. Nu conta, faţa de masă murdară. Jos se făcea coadă la vamă, oamenii erau turtiţi ciudat de înălţime, pleca o cursă, dar asta se întâmpla cu şase luni înainte, acum nu, masa de atunci era ocupată, o familie, mama, tata, doi copii, albi de blonzi, râdeau, i-am văzut mai târziu umblând prin aerogară, purtau blugi şi sandale pe piciorul gol.

M-am dus la bar, am cerut Pepsi, taburetul înalt s-a rotit sub mine, a scârţiit, cineva s-a aşezat alături ; recunoşteam privirea înainte de a mă întoarce.

— Un coniac.

M-am răsucit, am zâmbit :

— Parcă ne-am mai văzut azi.

Lăsase nu ştiu unde valiza galbenă din piele fină. A zâmbit şi el, ştia să zâmbească, a ridicat paharul cu picior spre mine, a sorbit. Sorbea frumos, înghiţituri mici plimbate cu dichis pe limbă, pe cerul gurii, abia apoi lăsa coniacul să curgă în stomac.

— Plec cu IL-18.

Cu măgarul Europei. Neapărat în spate, am spus. Cât mai în spate. A văzut poze cu avioanele prăbuşite ?

văzuse, vara aceea au căzut o groază de avioane, ziarele erau pline de fotografii înfiorătoare, prin seifurile societăţilor de asigurare bătea vântul, mă rog, nu noi, am spus, TAROM are piloţi buni, dar în toate pozele astea se vede clar că ampenajele rămân întregi... Pe urmă cineva a fluturat mâna şi m-am uitat spre mâna aceea fluturată, pe epoleţii bluzei albe luceau mat şi se împleteau patru galoane portocalii, am alunecat de pe scaunul de bar, colonelul Croitoru. Fost instructor de zbor în şcoala militară, betonul pistei, aparatul scurt, gros, aripile trase puternic înapoi, zburam prima oară avionul reactiv. Decolam, rămâneau în urmă pentru totdeauna, într-un trecut blând şi anacronic, avioanele cu elice. Am decolat de multe ori împreună, decolări muncite, de şcoală, şi aterizările, mai ales aterizările, şi ce era între decolare şi aterizare, subtilităţi de profesionist care nu erau de învăţat, nu era de învăţat ce făceam noi acolo, se scoteau numai la suprafaţă, se scurgeau prin vârful degetelor strânse pumn cu manşa lucruri avute dintotdeauna în mine, le recunoşteam şi le stăpâneam prin instructorul blond, subţire, categoric.

Am lunecat de pe scaunul barului, în trei paşi anulam doisprezece ani. A spus „hello”, am spus şi eu „hello”, cum merge ? mergea, pe ce mai zbori, ce-ai mai păţit, nu mai păţisem nimic. Cum e pe astea ? — am arătat cu bărbia ampenajele albe prin peretele de sticlă, întrebam inutil, ştiam de la Chioru, e bine — a spus colonelul, de fapt nu avea importanţă ce spuneam, răspunsul se ştia dinainte, orele din aer, vedeam foaia de zbor ieşită din buzunarul bluzei albe, cutele de pe frunte, mai adânci decât le ştiam. Am dat din mână a renunţare, m-am scuzat, am mers la bar, tipul din maşină înnegrea cu stiloul fotolii roşii şi verzi pe hârtia pliantului.

— Dânsul e pilot pe IL-18 - am arătat umerii colonelului strânşi în bluza albă. Alaltăieri a căzut un IL-18 Interflug lângă Viena, au scăpat doar doi inşi aşezaţi aici... am

subliniat cu unghia, apăsat, ultimul rând de fotolii. Drum bun.

...Instructorul de zbor m-a servit cu tăceri înţelepte şi cafea neagră : în spatele peretelui de sticlă decolau şi aterizau avioanele acelea mari, pe care nu le înţelegeam. Holul aeroportului se golise. Colonelul mi-a arătat ceasul, am citit, o oră care pentru mine nu însemna nimic ; la revedere, pe următorii doisprezece ani. În fundul imensei săli goale a fulgerat valiza cunoscută, din piele galbenă. Am răsucit două viraje strânse pe spirala abruptă a scării, am ieşit fluierând din aerogară ; afară era cald şi aerul mirosea îngrozitor a petrol ars şi fum de eşapament. Am privit lung după o stewardesă cu picioare elegante, am intrat iar în aerogară strecurându-mă prin uşile automate. La ghişeul „Informaţii” o blondă vopsită îşi făcea vânt cu evantaiul. Am servit-o cu cel mai fermecător zâmbet de care eram capabil în ziua aceea, s-a interesat sec ce doresc. Nu se zâmbeşte blondelor vopsite. Am întrebat de prietenul meu cu valiză plată.

— Domnul care mirosea ca o sticlă de colonie ?

Nu înţelegeam de ce poartă tricoul acela, strâns pe ceea ce ar fi trebuit totuşi să fie bust, dar nu era ; de sub braţe plecau pete întunecate de transpiraţie. Şi habar n-avea să aprecieze un parfum subtil, bărbătesc.

— Domnul acela, am spus.

— Ce i s-a întâmplat ?

Am ridicat din umeri, nu ştiam să se fi întâmplat ceva.

— De mult n-am văzut un pasager aşa agitat, a spus femeia. Întreba unde poate lua un taxi pentru gară.

Am traversat sala uriaşă târşâind picioarele pe cimentul murdar, m-am oprit cu fruntea în peretele de sticlă. Sub mine, IL-ul colonelului pornea motoarele. Întâi cel din stânga-interior, a bolborosit ceva, a trepidat surd

avionul, aerul, peretele de sticlă, asta mai mult se simte decât se aude, a ţâşnit o flacără galbenă prin ajutaj, a scuipat un nor de fum brun, s-a urnit elicea imensă, lent, a măturat spre ampenaj metri cubi de aer, o tură, încă una, s-au unit palele câte două, câte patru, s-au topit într-un disc fumuriu ; vedeam capătul aripii dinspre mine, aproape atingea peretele de sticlă lângă vârfurile bascheţilor, îl vedeam vibrând reţinut. Asta s-a mai întâmplat încă de trei ori, flacăra aceea galbenă şi norul de fum, şi contopirea palelor în discuri fumurii ; pe urmă avionul s-a mişcat clătinat, a pornit ca un peşte orb pe bretelă, spre pistă ; deasupra, pe lângă mine, prin mine, se încrucişau convorbiri radio între turn şi avion. A intrat la pistă, a oprit icnit, au pus motoarele în plin, decolau.

Am ocolit sala, tălpile bascheţilor târâte pe pardoseala prăfuită - ciment ? marmură ? - ştergeau praful, lăsau urme lungi, marmură, se vedea clar în acele urme. Când am ajuns iar lângă peretele de sticlă avionul colonelului se vedea ca un băţ alb, subţire, paralel cu orizontul. Şi la fel de neatins cu orizontul. Intra în viraj, l-am văzut înclinându-se lent, ca o machetă de giroorizont, lăsa patru dâre subţiri, cafenii, străvezii de depărtare, s-au arcuit, s-au şters. La revedere, pe următorii doisprezece ani.

M-am dus din nou la dispecerat, m-am uitat la tabelul curselor, dar numai aşa, ca să mă aflu în treabă.

— Aici, am pus degetul pe cursa lui Chioru, când vine, întrebam de pomană, scria clar acolo, era bătut la maşină, mâine — a răspuns fata TAROM, a ridicat ochii din hârtii, m-a privit, mâine e foarte târziu, am spus. Mâine pentru unele lucruri nici nu mai există, chiar, m-am gândit doar după ce am spus cuvintele, se întâmpla mai des decât mi-ar fi plăcut să se întâmple, mâine nu mai există pentru o mulţime de lucruri. Şi o groază de lucruri care azi nici nu sunt, mâine devin fundamentale.

— Ştiu, a făcut fata, eu am trecut prin amândouă. A deschis sertarul, a întins un baton cu gumă de mestecat,

din acela gros, şaptesprezece lame, ia-l, a spus, pun pariu că până mâine n-o să mai existe.

Am râs, am scos două lame, le-am băgat în gură, fata râdea şi ea. N-avea rost să mulţumesc. Şi nici să spun „la revedere”. Am mers iar până la peretele de sticlă. Ce-ar fi să, am alungat gândul, se întorcea nechemat, de fapt eu întreg eram gândul, ce-ar fi. Am întors spatele peretelui de sticlă şi lucrurilor care se vedeau prin peretele acela, pista, avioane, antenele radiolocatorului de aterizare. Să apară din cer, la virajul patru, Bătrâna Doamnă, cu trenul şi flapsurile scoase, venind pe pantă la aterizare de două ori mai repede decât erau ăştia obişnuiţi să vadă aterizând un avion. Şi să ia contact lin cu solul, şi să scoată paraşuta de frânare, şi paraşuta de frânare să balanseze bezmetică în cercuri frânte şi să cadă ostenită pe beton, când avionul s-a oprit. Bătrâna Doamnă, mi-am spus, ce senzaţie, cu aripile ei boante, cu fuselajul arcuit în curbe savante, prelungi, intersectate dur cu deriva puternică. Cu stabilizatorul ascuţit. Să-şi rostogolească cauciucurile înalte pe betonul obişnuit cu apăsarea mamuţilor de cincizeci de tone. Bătrâna Doamnă, zveltă, subţire, prelungă, printre râturile astea groase.

M-am plesnit peste mână, „never”. Şi peste frunte. Am scuipat guma de mestecat, s-a dus gustul, rămânea cauciucul, am băgat alte două lame în gură. Bătrâna, chinuita, zbuciumata Doamnă unsprezece douăzeci. Unul din lucrurile care azi sunt totul, şi mâine nici nu mai există.

Am oprit la Sinaia, loc rămas în istorie prin mânăstirea Cantacuzinilor şi telecabina construită de firma milaneză Ceretti e Tanfani. Şi prin firele lungi de păr blond-cenuşiu lăsate pe puloverul meu albastru, pe salopeta de schi, pe

faţa de pernă, intrau în gură, în ochi, iarna trecută o săptămână am văzut lumea filtrată prin părul blond-cenuşiu. Nu era rău deloc.

Treceam de „Montana”, dacă viram la stânga şi urcam strada Aosta, şi traversam podul de piatră... n-am virat. Dincolo de pod, într-o casă clădită peste malul învelit cu lespezi cenuşii, locuia Mihai Sârbu, numai că astăzi era ziua virajelor ratate.

Am parcat la Palas, la Palas se mănâncă bine, aveam în mine cafeaua instructorului, paharul de Pepsi băut la aeroport şi un cocoloş de chewing-gum înghiţit pe autostradă. Şi ceaiul scurt, negru, amar, cu care mi-am opărit gâtul azi-dimineaţă. Azi dimineaţă, trecuseră o sută de ani de azi dimineaţă. La mine, am spus. Casa mea de lângă aerodrom ; la pistă bubuiau motoare, am deschis geamul, dincolo de salcâmi se ridica imens, rotund, lucea potolit soarele din ziua aceea. Zgomotul a scăzut brusc, s-a târât alungit pe o curbă joasă, a izbucnit foarte puternic, în lungul orizontului se sfâşia o dungă de ceaţă neagră. Am văzut avionul zvâcnind, îi ghiceam mai mult silueta prin frunzele salcâmilor, frunze noi, vii, umede încă, MIG-ul a tăiat soarele, negru pe discul portocaliu, s-a desprins exact în dreptul discului portocaliu, adică am văzut raza tăioasă, prima, ţâşnită de sub roţile avionului. Am clătit ceaşca, fire negre de ceai pe porţelanul alb, aveam o cutie cosmopolită cu Twinings tea, de la Chioru, litere albe pe emailul roşu, „moft !” — am spus — „idiot” — a suspinat Chioru, a pus apa la fiert, a răcit-o trei minute, a turnat în ibric fix o linguriţă de ceai. Peste încă cinci minute a strecurat ceaiul, dar asta cu ceasul în mână şi cu un aer grozav de pătruns. Am băut, am întins mâna, am luat cutia de Twinings, o aveam şi acum în bagaje, golită pe jumătate.

Supersonicul acela decolat azi dimineaţă aterizase de mult, IL-ul colonelului mai avea un ceas de zbor până la Rotterdam, escală, realimentare, saltul peste ocean, avea să aterizeze la New York la aceeaşi oră la care

decolase de pe Otopeni. Am ridicat din umeri, am parcat Dacia în faţa hotelului. Aveam în torpedou ochelari de soare cu lentile închise, i-am pus pe nas, am intrat în hotel. La dreapta, după hârdaiele cu ficuşi, era un shop mititel, trei nemţi se scormoneau să cumpere un „souvenir de la Sinaia” din lemn de brad ars cu fierul roşu. Am aşteptat cuminte la rând, „ce doriţi ?” a întrebat Florentina „what do you want to buy ?”, am arătat cu bărbia rafturile, „one radio casette recorder with auto-stop”, a râs, s-a întins, mi-a scos ochelarii de pe nas :

— Vai de capul tău, pilot.

Pronunţa englezeşte „pailot”.

— Când ai venit ?

— Acum.

Vroia să ştie dacă am trecut pe la ei, nu trecusem, mi-a spus că Mihai e pe munte, se pierdeau o grămadă de turişti, Mihai era şeful Salvamontului, echipa lui găsea turiştii pierduţi, îi aducea la telecabină în sănii AKJA lungi, înguste, care alunecau la fel de bine pe iarbă, pe zăpadă şi pe piatră.

— Bari ce mai face ?

Bari al patrulea, stăpânul munţilor, Saint-Bernardul lui Mihai.

— Poate întrebi mai întâi de fetiţă,

— Dumnezeule, am spus, fetiţa. Am scos cheile maşinii din buzunar, am desfăcut brelocul mic, un elefant cu pantaloni scurţi ştanţat în plastic cenuşiu. Dă-i asta din partea mea, am rugat. Aduce baftă.

— Nu fi caraghios — a zâmbit Florentina.

Nu eram. Am lăsat elefantul cenuşiu pe tejgheaua de sticlă

— Mănânci cu mine ? — am arătat peste umăr uşile batante ale restaurantului, mănânci la noi, a spus Florentina, s-a uitat la ceas, mai avem o oră, strâng şi plecăm. Sorry, nu acum. Nu astăzi, am zis, plec mai departe, sunt în tranzit, trec pe la voi când mă întorc. Nu

mi-ai spus ce face Bari, face bine — m-a încredinţat Florentina.

Am mâncat, am ieşit din restaurant, fluturam mâna spre Florentina, nu m-a văzut, în jurul shopului se agitau japonezi mărunţi cu capete mari şi păr negru, lins. O doamnă niponă în rochie gri cu balauri negri, dar nu era ceea ce noi numim rochie, se oprea la jumătatea drumului spre chimono, m-a salutat înclinându-se cu palmele încrucişate pe piept; balaurii de pe mătasea gri erau răi, stăteau pe labele dinapoi cu gurile larg deschise, gata să sfâşie. Am ieşit în soare, ocoleam nehotărât caroseria albastră. Rămân aici, mi-am spus. Urc sus, la cantonul Salvamont, acolo e linişte, Bari cel blănos şi puternic, am rânjit. Povestea cu cantonul Salvamont nu era nouă. Nu era o soluţie, cantonul Salvamont. Oscilam, era ca atunci când dau cu banul sperând secret că banul o să rămână pe muchie. Sau, şi mai bine, o să cadă cu a treia faţă în sus, izbăvitoarea faţă a treia despre care ştiam numai că ar putea exista. Aiurea. Monezile erau plate, înguste, se rostogoleau, oscilau, cădea un soare metalic, mititel, lucitor. Da sau nu. Habar n-am să pierd, mi-am spus. Nu eram obişnuit să pierd în lucrurile fundamentale. MIG-ul netezea, obişnuitele mizerii rămâneau în urmă şi jos, foarte departe, după aterizare coboram din cabină fresh şi neînceput ca o sticlă de Pepsi atunci scoasă din frigider. Iarna trecută, m-am gândit, chiar aici, în hotelul ăsta, iarna trecută am învăţat o grămadă de lucruri, toate cu minus în faţă. Adică lucrurile în sine erau grozave, mai trecusem prin aşa ceva, aiurea, am spus, n-am mai trecut prin aşa ceva. Fierbinte, zăpada se topea în jurul meu, dar totul se întâmpla sub semnul unei imense renunţări, aşa am început să pierd ; aşa am pierdut pe toată linia. Era una din poveştile răspântie, două-trei toată viaţa, dacă le ai, drumul din faţă duce la moarte, cel din dreapta la însurătoare cu o fată de împărat, pe

drumul din stângă nu porni, nu se ştie niciodată ; porneam hotărât pe drumul din stânga, era înfundat.

A fost una dintre cele două-trei ocazii care schimbă - simplu - *sensul* (aici ar fi trebuit : sensul vieţii, suna împodobit şi nici măcar nu spunea ce ar fi de spus, toate se petreceau dureros de firesc, *sensul*, mă rog), nici nu-mi dădeam seama, abia mai târziu anii nasc întrebări, ce se întâmpla dacă nu alegeam drumul din stânga ? Dibuiam după răspuns în penumbra blond-cenuşie, nu puteam alege un răspuns. Drumul din stânga, drumul din dreapta, drumul din faţă, mă îndepărtau consecvent şi total de mine. Anii necesari nu trecuseră, abia începeau să curgă voioşi, „tinereţea e o boală care trece”, nu despre asta era vorba. Nu recunoşteam, nu întâlnisem încă senzaţia de ireversibil şi habar n-aveam cum trebuie să mă port într-o asemenea situaţie. Ce să fac, şi dacă era ceva de făcut. Încercam să protestez, n-aveam în faţa cui protesta, în faţa lumii - ce mai cuvinte, am încercat să mă agăţ trecând peste mine, n-a mers. N-ar fi trebuit să trec peste mine. Pentru că mai târziu exact asta umileşte, şi trezeşte o revoltă rău înţeleasă, .şi inutilă, şi ce ar fi trenat blând încă Dumnezeu ştie câtă vreme, sfârşeşte brusc şi categoric. Se combină cu nepriceperea de a mă opri la timp, într-o rezultantă care duce fix nicăieri.

Atât doar că nu vroiam să mă opresc ; şi încă, a fost una din poveştile totale care nu pot avea decât două sfârşituri, fiecare violent în felul lui, nu se admitea sfârşitul blând.

Ce discurs, mi-am spus. Câtă elocvenţă. Portarul înfiretat din uşa hotelului nu-şi lua ochii de la mine. Am pescuit din buzunar o monedă, am aşezat-o pe unghia degetului mare cu stema în sus. Dacă pică stema rămân aici şi urc la cantonul Salvamont. Dacă pică banul merg la mama dracului, la Salvan.

Vroiam să cadă faţa a treia. Am închis ochii, am aruncat banul în sus, l-am auzit căzând, priveam, se

rostogolea în rigolă, sub roata maşinii. Am scos limba la portar, m-am aplecat, umbra cauciucului cădea pe monedă, n-am putut desluşi, am îngenunchiat cu obrazul lipit de anvelopa maşinii, căzuse banul.

*

Am coborât din Dacia albastră terminat după zece ore de condus. M-am întins, am admirat faţada cu geamuri mari, aurii de soarele în apus. Firma cu blazon atârna în lanţuri negre de o consolă din fier forjat, trebuia un vânt de forţa opt ca să clintească măcar firma aceea: Hotel „La Coroana”. Pavajul pieţei era piatră veche lustruită de copitele cailor şi de roţile caleştilor, de fapt toată piaţa aceea era o fântână în timp căptuşită cu piatră veche, mă priveau ferestre înguste, porţi din lemn gros strânse în chingi de fier negru se închideau fără să scârţâie sub bolţi arcuite, acoperite cu ţiglă verde de muşchi. Nu se schimbase nimic, totul era ca acum două sute de ani, totul avea să fie la fel peste încă două sute de ani, muşcatele crescute în ghivece adăpostite de firidele ferestrelor adânci aveau tulpini răsfirate în ramuri groase şi flori mai roşii decât în alte locuri. Asta învăluia şi liniştea, puţină istorie, mi-am spus, cavalerii şi restul. Cei care au înălţat ziduri, casele dintre ziduri, catedrala înconjurată de acoperişurile caselor. A vuit aerul de seară, s-a ondulat brutal în şapte valuri ample, ceasul catedralei. Urmaşii cavalerilor traversau piaţa, s-au oprit, şi-au potrivit ceasurile după orologiul din turn. Am urcat scările de granit negru, blocurile tăiate grosolan erau umede şi acum, în soare, apa şi căldura fisurau piatra dură, săpau crăpături înguste, din adâncul acelor crăpături ieşeau fire subţiri de iarbă tânără. Totul era la fel ca anul trecut, ca acum doi ani, am călcat preşul gros, uşile de cristal au vibrat, s-au deschis singure, fâlfâiau bucăţi de lumină peste piaţa înecată în asfinţit. Holul pustiu, răcoros, scuturile ,de pe pereţi, săbii încrucişate sub scuturi, m-am dus la recepţie, din dreapta privea

crunt un cavaler în armură; strângea cu degete de fier ruginit halebarda grea, nu păcălea - pe nimeni, cavalerul zburase de mult din armură, în viziera căştii păianjeni îndărătnici ţeseau pânza Penelopei. Pe pupitrul înalt de la recepţie era un registru gros legat în piele, lângă cotorul aurit harapul de alamă ţinea în mâna întinsă un gong mititel. Am lovit cu unghia metalul gongului, sunetul grav umplea sala, a urcat de-a lungul pereţilor văruiţi s-a ghemuit stins sus, în penumbra arcurilor de ogivă. Zâmbeam, eram recunoscut şi recunoşteam liniştitor. Perdeaua de catifea s-a clătinat, s-a dat la o parte, a căzut la loc catifeaua grea, ţesută de mână, adusă în cale de corăbii şi căruţe înalte cu roţi pline, strânse în şine groase de fier. Din faldurile perdelei privea o blondă cu ochelari, era ziua mea bună, am socotit în gând, blonda de la PECO, surogatul vopsit din aerogară, încă o blondă, în Sighişoara, cu asta de aici făceau patru şi ziua era departe de a se termina. Părul lins lăsat pe umeri, bluza albă încheiată cuminte pe gâtul bronzat, „bună seara” - am spus”, „bună seara”, am arătat cu capul spre registrul cu cotor aurit.

— Cred că am,o cameră rezervată aici.

Degetele subţiri cu unghii lăcuite au răsfoit competente pergamentul paginilor, cum vă cheamă ? - am spus cum mă cheamă, m-a privit pe deasupra ochelarilor, scurt, aşa cum stătea cu capul plecat. Îi curgea părul pe umeri, se ondula, se încurca între paginile umplute de rânduri drepte scrise cu cerneală neagră ; literele ascuţite se înfigeau în ochi. Cred că scriau cu pene de gâscă în registrul acela. A dat părul pe spate, gestul nu mai ţinea de ea, m-a găsit, buletinul şi restul. Cât stau, am ridicat din umeri, ultima oară stătusem trei zile.

— Sper să vă simţiţi bine la noi.

Speram şi eu. Cheia masivă de metal ciocănit îmi rupea buzunarul, am urcat scările cu trepte înalte, liftul era un non-sens, nu exista, a vâjâit pe lângă mine

biciuind aerul cu cabluri unsuroase, non-sensul. A depus în hol, vedeam peste balustrada galeriei primului etaj, încărcătura de turişti şi valize cu încuietori nichelate.

Camera nu era grozav de mare, mă mişcăm într-un cub de lumină aurie, ferestrele dădeau spre răsărit, spre sud, spre apus, asta se întâmpla într-un foişor atârnat deasupra pieţei, acoperişuri ascuţite cu giruete de tablă se înfigeau în cer, curgeau în josul pantelor de ţiglă raze (moi. simţeam încins mirosul prăfuit al lemnului de dedesubt, Am făcut duş, m-am trântit pe pat înfăşurat în halatul vărgat-sterilizat găsit la baie, am rupt banderola de hârtie, m-am văzut în oglindă cu halatul, arătam ca un şeic. Patul dublu era o glumă bună ; stăteam cu ochii în tavanul alb, simplu, fără stucaturi, nepictat, n-avea nici măcar lampă de mijloc, erau aplice pe pereţi şi veioze pe noptiere. Cineva a trecut pe coridor, a pocnit uşa de la lift, m-am răsucit cu faţa în pernă, nu-mi dădeam seama clar ce caut aici. Trecuse un an tâmpit, moartea tatii, povestea cu Bătrâna Doamnă, o iubită pe care n-o mai aveam, de ce, naiba ştie de ce, am întins mâna, simţeam sub palmă pânza albă, netedă, neboţită, perna de alături. Asta-i. Aveam să mă plimb prin oraşul vechi, să pierd vremea căscând ochii la ziduri plesnite, la turnuri, ruinate, la şanţuri adânci de apărare pe fundul cărora creşte papură în bălţi leneşe cu apă densă, închisă la culoare. O să mănânc halviţă adevărată la ultimul halviţar în viaţă, o să mă plimbe Radu la cabane, la vânătoare, la pescuit păstrăvi argintii în ape iuţi. Ce viaţă, hei. Am sărit în picioare înviorat de luminoasele perspective ; am telefonat, aici telefonul era agăţat de zid, prins într-o scoabă solidă din alamă, am învârtit manivela, am suflat în pâlnia microfonului, casca era prinsă cu un şnur negru, izolaţie de mătase. Legătura se obţinea prin centrală, cineva a spus să aştept, aşteptam. Vântul umfla perdeaua, camera din foişor naviga blând deasupra pieţii, pe caldarâm se aliniau umbre lungi, înguste, ascuţite. Clopotul soneriei a vibrat stins, „alo”,

„alo”, am spus, mi s-a explicat convingător că nu pot vorbi cu Radu. Nu din hotel, se săpau undeva şanţuri, se rupsese cablul telefonic, dacă înţeleg. Înţelegeam, n-am agăţat casca la loc, am lăsat-o să se legene la capătul şnurului lung, negru.

*

Am dormit zece minute, suficient ca să visez o grămadă de lucruri, tata în balconul casei din strada Spătarului, tata pe malul Prahovei, tata în vizită la aerodrom, în sfârşit, tata, şi m-am trezit cu senzaţia caldă că trebuie să fie uite aici, lângă mine, am întins mâna căutând mâna caldă, uscată, n-am găsit-o. Mângâiam muchia noptierei, lemn lustruit, lăcuit, ăsta nu era vis, n-aveam să mai întâlnesc mâna caldă, uscată. Am înfundat faţa în pernă şi cred că am spus „tata”, dar aşa cum numim lucrurile de care ne dăm seama abia când nu le mai avem. De a căror lipsă fundamentală îmi dau seama abia când nu le mai am etc. Tatăl meu, îndârjit şi necruţător, şi pe care începeam să-l iubesc doar după ce închideam uşa şi coboram pe scări, şi pe urmă la aerodrom, şi-l iubeam fix până când urcam scările şi deschideam uşa din nou ; pentru că în afară de mâna aceea caldă care mă scotea din somn, tata mi-a dat numai haine, pantofi, mâncare, jucării, cărţi, ceas cu cronograf şi bani de buzunar. Mult prea puţin, dar de asta mi-am dat seama târziu, atunci aşteptam doar fără să ştiu că aştept şi n-am primit niciodată ce am aşteptat, aşa, neştiind. Tata mă obişnuise şi mă obişnuisem cu el ca instituţie, a trebuit lucrul acela năpraznic şi care vine oricum, instituţiile nu mor, murise, ca să-l văd aşa cum ar fi vrut şi nu reuşea să fie. Dumnezeule, am spus în timp ce mă spălam şi tata era alături, trebuia numai să ies de sub duş, se săpa în mine certitudinea că bătrânul e în camera din foişor, aştepta să mergem, unde ? La avioane, tata a refuzat să vadă avioanele, vroiam să-l duc la pistă, a spus nu. Nu vreau, a spus, nu mă

interesează avioanele, dar eu ştiam că îl interesează şi nu înţelegeam de ce refuză să le vadă.

— Când zbori? a întrebat tatăl meu.

— La noapte.

— Ce zbori la noapte.

— Zbor, am spus, două interceptări şi un raid la opt-sprezece mii de metri.

— Asta e mult la voi ? s-a interesat bătrânul, era destul. Urci la douăzeci de kilometri de noapte şi zbori deasupra pământului adormit, nu ştiu dacă înţelegi ce înseamnă asta - a spus tata. Înţelegeam, dar altfel decât el. Nu reuşeam să explic cum înţeleg eu, pentru că urcam în avion şi zburam, simplu, asta era în mine. Nici măcar prăpastie între generaţii, era mult mai adânc, şi dureros doar pentru că se întâmpla cu tatăl meu.

— De asta nu vreau să văd avioane, şi de fapt nici nu mă interesează, dar eu ştiam că în nopţile de zbor bătrânul stă la fereastra bucătăriei şi se uită la pistă. Balizajul, şi coloanele de flăcări ale avioanelor care decolau în forţaj. Şi raza proiectorului ciuntită de crengile salcâmilor. scânteierea MIG-urilor care aterizau în raza aceea. Mâna care îmi strângea mâna şi mă scotea din somnul de după nopţile de zbor.

...Am fluierat marşul cu piloţii îndrăzneţi, am oprit apa caldă, apa rece era îngrozitor de rece, s-au aburit ţevile nichelate, se acopereau cu picături bombate, străvezii, am stat sub duş până am simţit ieşind ultima picătură de somn, s-a prelins prin vârful degetelor, a curs la canal cu apa aceea îngheţată. M-am ras, am pus un tricou curat, am coborât în holul pustiu, blonda dispăruse după perdeaua ei de catifea. În vitrina shopului de lângă recepţie trona un casetofon stereo şi cu memorie, care costa o grămadă de dolari. Făceau planul de încasări pe două luni, dacă reuşeau să vândă obiectul acela. Am traversat holul fluierând, am trecut printr-un coridor cu mochetă vişinie, am coborât câteva trepte, am defilat

prin alt coridor, am tăiat peluza brăzdată de un şanţ negru, îngust, adânc.

Oficiul de turism era instalat într-o aripă a hotelului, m-am împiedicat de o măsuţă joasă acoperită cu pliante, era acolo un colţ de plajă, marea albastră, nisip auriu, la umbra copacilor înalţi două fete bronzate parcau un Mercedes alb, decapotabil.

M-am proptit în rama ghişeului, o junǎ cu păr negru şi tricou pictat socotea pe un calculator de buzunar. Habar n-avea să umble cu el, se încurcau degetele pe clape, pe taste, mă rog, era o plăcere să mă uit la ea ; departe, dincolo de zidul care rezema dulapuri din metal argintiu, răpăia grăbit un telex. A ridicat ochii, a pus calculatorul peste hârtiile de pe birou, nu-l decupla, pe ecranul displayului clipeau verde cifre absolut aberante. Am făcut semn cu capul spre peretele dincolo de care răpăia telexul, n-a înţeles, m-a întrebat ce doresc. Eventual pe tine, am spus, dar asta după ce înveţi să umbli cu minicalculatorul, îmi plac femeile academice - dacă au stil, ea nu avea, până îşi formează unul îl prefer pe Salvan. Am adăugat că e păcat de calculator, bijuterie electronică, dacă vrea o învăţ să umble cu el în două până la şase şedinţe, depinde de ea, coeficient de inteligenţă, şi asta absolut dezinteresat, să uite ce am spus înainte, sunt programat iremediabil pe blonde scunde.

Mă privea fără să clipească, a mârâit ceva, s-a ridicat, a trântit scaunul, a mers să-l cheme pe Radu ; avea fundul mic, strâns în blugi cu eticheta „Lee”, dar numai eticheta era de Lee, asta se cunoaşte, pantalonii îi cumpărase la magazinul din colţ, materialul subţire, ieftin, se boţea urât de statul pe scaun.

S-a izbit o uşă, fata asta era un ciclon, începeam să. pricep de ce uraganele poartă nume de femei, Mary, Gladys, Alison, nu, Alison în nici un caz, avea păr prea negru, pielea prea oacheşă ca să o cheme Alison. Alison e blondă şi grasă. În rest se potrivea, şi încă, credea că

m-a dat gata cu blugii ei contrafăcuţi. A gemut parchetul când s-a lăsat să cadă în scaun, a luat calculatorul, plimba îndelung degete subţiri peste tastatură căutând butonul; l-a găsit, cifrele de pe display s-au stins, a rămas „0” în colţul din dreapta. Un „zero” pulsând rece şi veninos. Abia atunci a ridicat faţa, am vrut să mă ciupesc, zâmbea drăguţ.

— Radu te aşteaptă în birou.

Am privit-o lung, am trecut îngrăditura din lemn şi sticlă.

*

Radu a mormăit „servus dragule”, ne-am strâns puternic mâinile, ca oamenii hotărâţi să nu se mai despartă, am curs în fotoliul din faţa biroului. Telexul clămpănea mai departe, imprimanta se ondula în valuri pe covorul persan, agenţia de turism prospera, pe hârtia galbenă şiruri roşii alternau cu şiruri negre de litere : „asiguraţi camera grup 321 56 turişti scandinavi”. „Asigurăm cazare 56 turişti scandinavi hotel „La coroana”, nu se încurcau cu majuscule, cu virgule, am ridicat ochii, panglica telexului zvâcnea în salturi scurte, jumătate roşie, jumătate neagră.

— Inovaţia mea, a spus Radu, nu înţelegeam, văzusem telexuri şi în altă parte, a râs, m-a lămurit, se referea la panglica bicoloră, „intrările” cu roşu, „ieşirile” cu negru, aşa nu le încurcă niciodată. Când e ceva de căutat, se găseşte numaidecât. Dacă nu găsea, 56 de turişti scandinavi dormeau în stradă. „Departe de Scandinavia lor”, am spus şi Radu a confirmat sec, bineînțeles, departe de Scandinavia.

A tăcut brusc telexul, tăceam şi noi, nu-mi plăcea tăcerea aceea. Se aduna la mâna întinsă din spatele biroului, la entuziasmul pentru imprimanta în două culori. Vântul umfla perdeaua, şine de roată se rostogoleau scrâşnit peste pavaj ; potcoave loveau sec pietrele negre, iscau scântei albastre, desenau o traiectorie

frântă şi mureau în raze roşii de apus scânteile acelea. Am simţit iar gustul sălciu, ce dracu caut aici. Mă plimbam înconjurând covorul gros, puneam piciorul în romburile albastre de pe chenarul lat, covoarele persane se ţes chiar în Persia ? De femei cu văl negru pe obraz ?

Într-un an se întâmplă o mulţime de lucruri, mi-am spus ; şi ajunge unul singur ca să schimbe totul, până la necomunicare. Parcă eu... Asta-i, simţeam prin tălpile bascheţilor romburile albastre, aici nu se schimba nimic, eu nu mai eram acelaşi. M-am aşezat cuminte în fotoliu, picioarele întinse, ochii în tavan, braţele încrucişate pe piept, ca Ayrton cel debarcat pe o insulă pustie. Mă simţeam respins. Respins politicos de recepţionera blondă, de juna cu blugi calpi, de caii care încă treceau pe stradă. De prietenul Salvan, al cărui entuziasm pentru telex nu reuşeam să-l pricep ; atât doar că neînţelegerea izvora din mine.

— Două minute, s-a scuzat Radu, oricât, am zis. O oră, un an. Trebuie să mă obişnuiesc cu asta. Aşteptatul. Secretul era să mă întind bine într-un fotoliu, şi să ridic ochii, şi deasupra să fie un tavan alb. Cu ochii în tavan se pot vedea o grămadă de lucruri, dacă ştii să te uiţi. M-am instalat mai bine în fotoliu, începeam să-l recunosc, parcă am mai stat în fotoliul ăsta, dar povestea se întâmpla departe, era seară, mirosea a fum şi, mai ales, nu mă simţeam respins. Barul acela avea tot felul de firide şi cotituri, canapele late şi fotolii adânci mobilau firidele, becuri ascunse trimiteau fâşii stinse de lumină spre tavanul scund. Se dansa, aveau un tonomat uriaş cu muzică bună, întotdeauna se găsea cineva dispus să bage o monedă nichelată în aparat, apăsa pe buton, becurile clipeau, braţul negru, lung, subţire, se balansa deasupra şirului dublu de plăci, şovăia, se repezea, depunea discul pe platan. Ne-am strecurat printre fotoliile adânci, silueta desenată vag de lumina puţină, gheară caldă se strângea răsucindu-se, nu dureros, nici măcar, era ca atunci când se strigă din toate părţile un

adevăr pe care refuz să-l aud. S-a lipit de mine, nu înţeleg cum făcea asta, din creştet până în tălpi, centimetru cu centimetru trupul subţire, cald, mi-am unit mâinile peste umerii înguşti, faţa îngropată în părul blond-cenuşiu - gata. Timp trăit în afara timpului, totul se întâmpla foarte simplu, pieptul mic avea o tresărire, pe urmă lucrurile se aşterneau firesc, dintotdeauna, melodia domoală, gândurile se filtrau în apa blond cenuşie, câte mai erau, puţine, se duceau şi ele, rămâneam suspendat într-o sferă difuză, mă vedeam de jos în sus şi foarte de aproape, într-un racursi ciudat. Pereţii lambrisaţi se topeau legănat în lumina slabă, existam prin obrazul îngropat în coama blond-cenuşie, prin braţele strângând corpul acela subţire, picioarele atingeau picioare strânse în jeans de catifea. Existam prin căldura cu concavităţi, cu convexităţi, a trupurilor, buzele rosteau în neştire blestemate de cuvinte, se pierdeau în părul des, fire lungi intrau în ochi, nas, gură, nu conta, eram dispus să stau aşa oricât, nu jonglam cu gânduri, n-aveam cu ce jongla, eram gol, străveziu ca un elefant din sticlă. Era una din situaţiile rare în care „oricât” înseamnă exact oricât. Am strâns mai tare în braţe fata subţire, adică încercam s-o strâng, nu se putea mai strâns, răspundea, nu ştiu cum, asta se simte, se gândea numai că răspunde, dar total ; pe urmă s-a întâmplat ceva, se stricase echilibrul, era ceva care nu se potrivea ; ne-am desprins, pereţii lambrisaţi reveneau cu paşi moi, se zguduiau şi se aşezau la locul lor. Sprijineau coloane ciudate, jumătate bărbat, jumătate femeie, în partea de sus coloanele aveau capete de bărbaţi, de femei, toate capetele acelea erau întoarse spre noi. Era atâta linişte, noi ne legănam mai departe, abia atunci mi-am dat seama că muzica se oprise, habar n-am când, braţul negru, lung, subţire, încremenit deasupra şirului dublu de plăci. Noi ne legănam îmbrăţişaţi mai departe, am închis iar ochii lăsând faţa în părul blond-cenuşiu, s-a auzit un

declic, foşnetul acului pe placă, paşii stinşi ai celor din jur, cineva spunea „Dumnezeule, ăştia doi se iubesc”.

...Am rânjit, am deschis ochii, Radu scria, a ridicat capul, mi-a prins privirea, căuta în sertar cu mâna stângă, fără să se oprească din scris.

— Ţi-am adus de la Viena...

Pachetul mic, greu, învelit în hârtie fină. L-am desfăcut, cutia lungă, îngustă, de carton lucios ; căptuşeala din pluş roşu, înăuntru era un cilindru, fildeş galben de ani, omuleţi în chimonouri lungi îşi retezau duşmanii dintr-o singură mişcare, în diagonală de la gât la brâu, mânuind cu ambele braţe săbii lungi şi înguste.

— Lovitura „coada rândunicii - am spus, şi Radu a confirmat fără să ridice ochii de pe hârtii, da, coada de rândunică.

Am scos cuţitul din teacă, mânerul de os se potrivea perfect în deschizătura rotundă, oţelul albastru al lamei era la fel de ascuţit ca acum cinci sute de ani.

— Anticarul de pe...

— Nu, cel de lângă Prater.

Anticarul de lângă Prater, ştiam de la Chioru. Am încercat lama pumnalului cu degetul mare, rămânea o dungă fină pe piele, puteam oricând să-mi fac harakiri cu pumnalul acela.

*

— Ştii ceva, a făcut Salvan, terminase de scris, s-a lăsat pe spate, se întindea, auzeam vertebre revenind la loc între discurile cartilaginoase - ştii ceva, vino la mine.

Asfinţitul se lungea nesfârşit, tăia camera în felii roşu-ânchis soarele coborât sub acoperişuri, l-am văzut între două case secţionat departe de un zid cu metereze, meterezele erau foarte negre şi se decupau foarte clar pe discul roşu care nici măcar nu mai lucea. Nu mai dureau ochii, de privitul în soare. Puteam să mă uit oricât la el.

— Ce facem la tine ?

— Ei, a spus Salvan, nu mare lucru. Mâncăm, stăm de vorbă. Admirăm armele familiei.

— Mai e ceva de admirat ? întrebam cu ochii în discul roşu, rămânea o bucăţică de soare, o calotă bombată intre două din meterezele acelea precis reliefate, se făcea brusc întuneric, întunericul cald dinaintea nopţilor calde cu o mulţime de stele. Vreo achiziţie nouă ?

— Nu chiar, a răspuns evaziv Radu, şi tonul lui putea să însemne orice.

Numai că eu n-aveam chef de Salvan, de casa lui şi de armele vechi adăpostite între pereţii acelei case. N-aveam chef de mersul până la el, şi de masa pe care aveam s-o luăm împreună. N-aveam chef de nimic. Am scos pumnalul japonez din teacă, am prins în lama triunghiulară ultima rază din soarele acelei zile.

— Pe mâine, am spus.

Era să cad în şanţul îngust şi adânc, săpat de-a curmezişul peluzei. Am urcat în cameră, am dat un bobârnac căştii spânzurate de firul negru al telefonului şi casca a pendulat mult timp în amplitudini largi. M-am întins pe patul dublu, aşa îmbrăcat, eram turtit, subţiat, stors de mine, mă simţeam oribil. Mobilat cu oameni care nu mai erau, eu avioane căzute, cu lucruri şi zboruri care nu se mai întâmplau.

Am scos din buzunar cilindrul de fildeş, samurai mititei tăiau mai departe la inamici ; deosebirea nu era clară, toţi purtau chimonouri la fel de lungi, armuri din răchită, aveau săbii la fel de înguste şi ascuţite. Şi păreau la fel de furioşi, feţele palide, lucioase, erau schimonosite de mânie.

Asta se cheamă sindrom de adaptare, mi-am spus, ce se întâmplă acum. Sila..

Atunci a sunat telefonul o dată scurt, înăbuşit, pe urmă prelung şi insistent, Şi vesel. Nu credeam că poate să sune cu casca scoasă din furcă, putea.

— Alo, am spus, dar asta fără să mă scol din pat. Fără să mă duc la telefon, şi fără să vorbesc în microfon. Cei

care vroiam să telefoneze nu puteau suna ; sau nu vroiau să poată. Sau nu puteau să vrea, ce carambol tâmpit. Soneria a mai răsunat o dată, a tăcut. Era mai bine aşa ; Radu ar fi întrebat veşnicul : „cum e în avion”. Am ridicat din umeri, aşa întins pe pat, simţeam pătura boţindu-se. Zborul în sine, zborurile care *rămâneau*, nu erau de povestit ; ce s-ar fi putut povesti, tablouri frânte, secvenţe întrerupte din întregul trăit, nu se alegea, nu se înţelegea mare lucru din imagini trunchiate : „ştii... atunci avionul... Înţelegi, nu ?” Nu era nimic de înţeles. Cei care ar fi putut înţelege aveau şi ei zborurile lor, la fel de necomunicat, nu se admiteau terţi, tăceam privindu-ne nedumeriţi, încercam un gest, nu mergea, izbucneam în râs. Ne răsuceam pe călcâie, ne depărtam, asta era, nu se inventaseră cuvinte, tălpile OIL RESISTANT ale ghetelor de zbor adânceau în betonul dur al pistei urme ovale, regulate, pe care nimeni nu le putea explica. Mai târziu am renunţat, învăţasem greu că sunt lucruri care îmi rămân numai mie, bune, rele, mă descurcam cum puteam, le măcinam, se dizolvau interior şi se cimentau cu ce găseau acolo, întărindu-mă. Avionul mă recunoştea şi mă accepta din nou, şi din nou, de fiecare dată la fel, de fiecare dată altfel, dar acceptat, asta era fundamental, pilonul în jurul căruia se învârtea, smucit, lumea. Problemele existenţiale se topeau pe apa sâmbetei, apa sâmbetei mirosea a petrol de aviaţie, curgea despletită la vale amestecând şuviţe blond-cenuşii şi rotind în vârtejuri ample pete rotunde, irizate, strălucitoare, de kerosen.

Aterizam, roţile ştergeau pista, avionul se lăsa pe amortizoare, pierdea viteză devenind greoi, lăsa jos botul, rostogoleam pe cauciucuri 350, 330, paraşuta de frânare, 250 de kilometri pe oră, la 200 eram ca şi opriţi, din beton izvora necontenit, în benzi de lumină străvezie, apa morţilor. Degajam pista, mă lua în primire un tehnic cu paletă roşie-verde, nasul avionului pe roşul paletei, era ceva care nu mergea, culorile izbite, pălite de soarele

aspru ; îl simţeam prin plexiglas încingând faţa, mâinile, umerii sub chingi, sub costumul anti-g, sub salopeta de milaneză pielea protesta usturând, dar toate astea se întâmplau altfel decât sus, altfel decât acum cinci minute. Când scoteam trenul mă împărţeam în două, cel care am fost, cel care aveam să fiu peste un ceas, rămânea aşteptarea — eram în aşteptare, şi atât. Frânam, deschideam cabina, mă dezlegau mâini grăbite, eu nu — nu mă grăbeam, casca pe marginea cabinei, ridicat în scaun, turbina se rotea, freamătul aproape insesizabil al corpului de dural, îl simţeam lăsându-se greu pe roţi, dar nu a odihnă. Ieşeam din cabină, mă strecuram de-a lungul profilului subţire, ştanţat în fuselaj, culcat cu burta pe coama avionului, fermoarul lat adâncea zgârieturi în lacul străveziu. Tălpile ghetelor de zbor alunecau pe bordul de atac al planului ascuţit. Mă întindeam pe aripa triunghiulară, zece metri pătraţi de tablă savant lustruită, prinsă în nituri cu cap îngropat, ochii în cer, spatele rezemat de fuselaj, era cald, de la soare, de la motor, nu aici, mai la vale, alunecam, ajungeam cu spinarea în dreptul camerelor de ardere, mă încălzeau prin metal, prin costumul transpirat, era o căldură specială, avea ceva neliniştitor, fremăta în ultimele rotaţii moi ale turbinei. Mănuşile sub ceafă, ochii închişi, soarele ardea roşu prin pleoapele lăsate. Decolau avioane, simţeam trepidaţia aerului sfâşiat, abia apoi auzeam zgomotul, tuna deasupra, sec, o pleznitură de lavă. Roşul de sub pleoape se întuneca o fracţiune de secundă, soarele trecuse axul pistei, umbra avionului decolat. Motoarele camioanelor mugeau, mirosea fierbinte a benzină arsă, a petrol, a cauciuc, zăngăneau scări şi vodile pe betonul încins, şuieratul unui compresor dinspre pistă, scârţâitul frânelor, aterizau o grămadă de avioane, toate astea în aşteptarea aceea calmă, rumegam zborul trecut, peste puţin plecam din nou. Simţeam metalul sub mine clătinat, puneau vodila, venea maşina de tractat, clinchet de metal lovind

înfundat metalul, cabluri din oţel erau legate de jambele solide, M-am răsucit, am deschis ochii, peste marginea aripii Alexandru privea nedumerit.

— Uite, am spus, dacă vrei definiţia fericirii...

*

Am trecut printr-o uliţă îngustă, strânsă, încrâncenată în ea, neagră de umbră, portierele zgâriau tencuiala pereţilor, cauciucurile derapau pe bolovanii pavajului ; deasupra se încrucişau podeţe boltite, prăjini cu firme, atârnau rufe puse la uscat, atârnau de mult, pânza albă rămânea mereu umedă, îmbiba aerul greu cu mirosul de mucegai al inului stătut. Pe fundul străzii se târa orb un fir de apă albicioasă.

Strada făcea un cot strâmt, am oprit, cunoşteam locul, de anul trecut, am coborât, ocoleam maşina, eu prin stânga, Radu prin dreapta, am apucat bara de protecţie din spate, am ridicat, am tras, mergea uşor, roţile alunecau pe mâzga care acoperea pietre înfundate cu maiul în noroi acum trei sute de ani. Am dat capul pe spate, cerul prin ochiurile unui covrig aurit atârnat de o bară ruginită ; sus de tot, în adâncul unei fântâni de lumină, zburau păsări.

Am intrat în prăvălie, uşa nu scârţâia în ţâţânile masive, luneca cu foşnet stins, mobilă se scobea în inimi de stejar afumat. Ghirlande de covrigi reflectau lumina în pete rotunde cu cerc negru de beznă la mijloc, jucau pe coaja lustruită flăcări roşii ieşite din gura cuptorului ; în cârlige masive prinse de zidurile groase rămâneau atârnate lungi fâşii de umbră. Am cumpărat un şirag de covrigi petrecuţi prin sfoară păroasă de lână, plăteam cu bani de metal, muchiile zimţate zgâriau palma. Aproape m-am împiedicat de Dacia albastră ; am trântit capacul portbagajului, ca să ies am manevrat mult între contraforturi cu licheni pătând galben pietrele cenuşii; nu era una din străzile pe care se umblă cu maşina. Am traversat o piaţă rotundă, lumina izbucnea orbitoare,

albă, curată, deschidea zidurile mohorâte, pe treptele unei scări cu balustradă cenuşie de fontă stătea o puştoaică în blue-jeans decoloraţi. S-a uitat lung după Dacie, ţinea o minge roşie în braţe. În mijlocul pieţii era o fântână, ghizdurile se deschideau într-un jgheab săpat în granit, marginile jgheabului erau roase şi lustruite de frâiele, zăbalele cailor legaţi în inele de fier. Dincolo de piaţă intram iar în penumbră, am trecut pe sub arcade. Salvan tăcea, îmi juca în faţa ochilor tăişul japonez ieşit din teaca de fildeş mat. Din nou lumină, tremura verde-aurie în frunze de salcie, am trecut podul, ape groase de cristal fluid se spărgeau în picioarele boltite, pietrele bolţilor aveau urme adânci de cioplitură şi se prindeau între ele prin scoabe de bronz coclit. Dincolo de râu, pe coasta dealului, urca o stradă compactă ca un zid de cetate. Salvan locuia într-o casă pe al cărei frontispiciu cifre romane se încârligau alcătuind o criptogramă de nedezlegat, bârnele porţii purtau urme de săgeţi, de gloanţe, de pârjol, Radu trecea netulburat pe lângă ele, am intrat, casa însăşi amintea de un ou de mierlă, neagră de timp pe dinafară, albă de var pe dinăuntru, între camere se îndesau pereţi groşi de un metru. Geamurile se prindeau cu rame de plumb în fundul unor firide atât de adânci, trebuiau zece minute ca să merg, să deschid geamul, să mă întorc înapoi. Mobila de lemn brun închis, aproape negru, tăia în felii precise zidurile albe ; soarele trecea gâtuit prin tunelele ferestrelor boltite şi se lăţea în pete mari, calde, pe podele lustruite, într-un jilţ de nuc, răsucită spre noi, am văzut o fată blondă ; şedea cu spatele la lumină, nu reuşeam s-o desluşesc grozav de clar.

— Soţia mea.

Soţia, asta era o noutate, acum un an nu exista nici măcar în proiect, discreţie ardelenească, nu se pomenea nimic de soţie în felicitarea de Anul Nou, nici în scrisoarea zgârcită primită în fiecare iulie, cu regularitate exasperantă, fix la data la care mă ivisem pe planetă. S-

a ridicat, nu se mai termina, a întins mâna, dacă ceea ce vedeam cu ochi tulburi de lumină era adevărat, nu-l fericeam pe Salvan. Era ca şi cum ar fi adus în casă o panteră neagră. O panteră neagră îndopată cu dinamită. Mâna mea încăpea perfect în mâna ei. Vreau să spun, în mâna soţiei. Avea pielea fină, răcoroasă, clipeam, desluşeam greu faţa îngustă încadrată de părul lăsat liber pe umeri. Părul moale lăsat liber pe umeri,

— Irene.

Shake your hands, am zburat afară prin pereţii groşi, prin poarta de stejar, aveam în maşină, în buzunarul portierei, o piatră translucidă, ape tăiate pieziş lunecau anevoie sub faţa cristalului lustruit de fluvii braziliene. Ametist, avea istoria lui împărţită în două, cea ştiută, cea neştiută de mine, mă încălzea piatra strânsă în palmă ; într-o vreme atârnase de un lănţug, lănţugul de un gât, evident, nu mai avea importanţă, parcul şi frunzele căzute din toamnă, şi zăpada aproape topită, am dat din mână, am fugit înapoi pe scări. Încercam să mă conving că nu mai are importantă.

Am întins mâna, am deschis pumnul, piatra translucidă prindea lumina răsucind-o într-un glob mititel.

— Se găseşte doar în Brazilia, am spus.

M-am răsucit spre Irene, m-am înclinat cu palma întinsă :

— E pentru tine.

— Mulţumesc.

Avea glasul sec şi precis, izbea exact între ochi glasul ei, se potrivea de minune cu oraşul, casa, cu încăperea albă, usa deschisă era alcătuită, acum observam, din stinghii groase, înguste, prinse într-o bandă de fier ciocănit.

— Nu-ţi văd valiza.

Scurt şi la obiect ; nici n-avea s-o vadă. M-am întors spre Radu, zâmbea. Dormisem câteva nopţi în casa Salvan, se dormea grozav, zidurile masive strângeau între ele somnul celor care se odihneau de trei sute de

ani încoace sub tavanele rezemate pe grinzi date cu catran, dar nu despre asta era vorba. Somnul din casa Salvanilor era înşelător, şi înmuia. Mă regăseam în camera impersonală de hotel, acolo era nichel, sticlă, lemnul se înlocuia nefericit cu plastic, faianţa albastră din baie, neonul, pereţii netezi vopsiţi pastelat şi despărţiţi prin muchii precise, astea rămâneau înafară, indiferente, nu se insinuau. Păstrau distanţa necesară, orice s-ar fi întâmplat între pereţii pastelaţi.

Eu nu, credeam că după nişte ani, nu grozav de mulţi, rezervele dispar, tatonări, manevre, premeditări, astea mergeau la început, pe urmă instauram o linişte călduţă, încredere reciprocă până în pânzele albe, şi restul. Aici greşeam, nu mă învăţa nimeni, bătrânii mei îşi aveau linia categorică, „cu mine sau împotriva mea”, alb sau negru, învăţam singur, viaţa se alcătuia din nuanţe, tonuri, combinaţii de cenuşiu mai mult sau mai puţin reuşite ; rar izbucnea culoarea pură. Mă salva luciditatea ardelenească mereu prezentă, zâmbetul lui Radu trăgea o linie subtilă şi care nu putea fi trecută una din liniile făcându-şi loc în alcătuirea firească a lucrurilor, o atingeam, o recunoş-team, mă retrăgeam. Nu învins, aşa era firesc, să rămân singur în anumite limite, era cumplit de necesar. Salvan zâmbea tăcut în spatele blondei lui soţii, numai cu ochii, exact pentru asta îl căutam. Pentru zâmbetele alea, de care mă puteam sprijini. Dar astea sunt lucruri care nu se spun, nu rămâneau nespuse dacă acceptam găzduirea în casa veche. Nu ştiam încă unde să mă opresc. Habar n-aveam să păstrez pentru mine, ceea ce era de păstrat. De aceea aveam camera *mea* de hotel, dormeam neîntors în patul cu aşternut schimbat zilnic de o muiere grasă, mustăcioasă, aprigă, cu miros de rufă proaspătă.

Am lămurit-o pe Irene că dorm la hotel, nu părea grozav de afectată, am mâncat covrigi, coaja trosnea în dinţi, s-a adus vin roşu într-o cană înaltă de sticlă cu montura de argint înnegrită, sticla albă aburea de la

vinul ţinut în pivniţă. Am mâncat, se vorbea puţin, tacâmurile erau grele, cu blazoane gravate în mânerele masive, şervete scrobite trosneau în inele late de metal alb. Mă dureau ochii când mă uitam la şervetele acelea.

După masă am ieşit în livada lungă, îngustă, întinsă în spatele casei până la un gard scund din piatră de râu ; merii aveau crengi grele, se aplecau sub fructele încă verzi, sfere netede, lucioase, tari, şi — bănuiam — cumplit de acre. Iarba era moale, caldă, foarte verde, se apleca fără să se frângă sub picior, se ridica când treceam mai departe, între meri atârna un hamac marinăresc, nu se potrivea cu zidurile, cu frunzele merilor, m-am întins, cerul se legăna între crengi. Se însera când am ieşit în oraş, mergeam între Radu şi Irene, străzile erau pline de lume, am rămas în urmă lângă o vitrină cu piese auto, pivotul superior dreapta căpătase joc, puteam oricând să mă trezesc cu roata culcată. Am intrat în magazin, am cumpărat un pivot, l-au ambalat în hârtie albastră cu ursuleţi maro. Am fugit până să-i ajung pe Salvani, aveau picioare lungi, i-am ajuns, mă uitam la ei din spate, era o plăcere să-i privesc, unul lângă celălalt, înalţi, subţiri, oamenii viitorului, ce mai, cu blugi şi cămăşi cadrilate, groase, m-au luat intre ei, m-am uitat sus, în stânga, în dreapta, mă simţeam ca un copil bun dus la grădiniţă de părinţii lui.

*

Stăteam înfipţi în scaunele înalte de bar, Irene şi Radu ajungeau cu picioarele la bara nichelată ieşită jos din tejghea, eu nu, îmi legănam în aer pantofii de sport „Elan”, la intrare Salvan parlamentase îndelung cu portarul, pantofii mei încălcau într-un fel eticheta locală. Băuturi sofisticate se clătinau în pahare înalte, era mult fum, tonomatul nu răcnea, punea aşa, un fond necesar, sunete plutind, auzea numai cine vroia să audă. Ardelenii au auzul fin. Tânăra pereche dezbătea probleme capitale cu voce scăzută, apropiau frunţile deasupra paharelor, se

priveau în lumina ochilor, cum naiba le reuşea fără să-şi încrucişeze pupilele, uneori frunţile apropiate se lipeau, Irene strângea pleoapele, pleoapele strânse desenau un zâmbet, am ridicat din umeri, n-o credeam capabilă de performanţă. Cred că Radu dădea şi el ochii peste cap, nu-l vedeam, stătea cu spatele la mine aşa cum se răsucea pe scaunul înalt. Am băut un gât de nu-ştiu-ce, aluneca inofensiv prin esofag, s-a ramificat în linii de căldură prinzând pieptul într-o ţesătură roşie. Era grozav, gol pe dinăuntru, cădeam lent în mine fără să mă opresc. Exact senzaţia nopţilor de zbor, după nopţile de zbor. mă întorceam acasă, apartamentul meu, blocurile dintre salcâmi, zborul nu se termina încă, îmi făcusem aterizările, toate patru, la ultima am ieşit lateral de axul pistei, corecţie de vânt, se schimbase vântul când eram în aer. Ce noapte muncită, plafonul jos atârna sub două sute de metri, se termina zece mii de metri mai sus. tăiat din orizont în orizont. Era o linie netă, despărţea bolta argintie de atâtea stele, o despărţea şi o ferea în faţa întunericului compact de jos. Zburam la rasul norilor, ţeapa argintie a tubului Pitot se înfigea exact în linia aceea de întuneric îngust, se lipeau văluri de nori subţiri, se destrămau pe cabină, pe fuselaj ; fluturau scurt şi dispăreau într-o fâlfâire roşcată. Am ridicat ochii de pe aparate, prin vizorul căştii, prin plexicul cabinei, stele, Dumnezeule, ce vedeam acolo nu era de spus, nici nu încercam să gândesc în cuvinte, cuvintele, am râs, am închis ochii, imaginea rămânea săpată în retină, nu se uita, aşa îmi aminteam nopţile de zbor, îndărătul pleoapelor ; dar asta se întâmpla întotdeauna mai târziu, nu în avion, nici după aterizare, atunci plecam golit de luciditatea rece a profesiei, călcam pe valuri moi de întuneric de-a dreptul peste câmp, balizele pistei rămâneau în spate, nopţile cele mai negre au şi ele lumina lor. Păstram în dosul pleoapelor indicaţiile bordului, mă întindeam în pat, nu adormeam imediat, nu puteam. Nu se putea. Luam sabia atârnată deasupra

patului, sabia era grea, metalul tăişului oxidase de mult în cenuşiu mat dar rămânea la fel de ascuţit, trasa spirale întunecate şuierând, despicam în fâşii aerul camerei.

— ...toată povestea, a spus Salvan, m-a bătut pe umăr, am clipit, cum ţi se pare ?

Nu mi se părea nimic. Irene a întins paharul, am ciocnit pentru nu ştiu ce, pentru tot, am lăsat paharul jos.

— N-am terminat, a spus Radu, nu înţelegeam ce trebuie să termine, de ce ţine cu tot dinadinsul să termine lucrul acela al cărui început nu-l ştiam. O ţinea pe Irene de umeri, Irene a lăsat capul pe spate, gâtul lung, puternic, elegant, cu tot felul de fibre reliefate precis dar nu brutal, se topeau blând în pielea caldă, deodată mă deranja îmbrăţişarea lor, fără sa ştiu de ce. Pentru că erau umeri de îmbrăţişat, mâinile mele ţineau strâns marginea barului. Pentru că se înţelegeau fără cuvinte, fără ca măcar să se privească, asta se simte. Pentru că aveau unde să se întoarcă, clădirea aceea în afara vremii, care scoate din oameni tot ce e de scos.

— Eşti atent ? a insistat Salvan.

Am zâmbit strâmb, veneam încet de foarte departe.

— Pilotul moare de somn - a făcut Radu.

— Nu i-a priit dormitul în hamac, a completat Irene.

Atunci mi-am dat drumul şi am spus o groază de lucruri, cuvintele răbufneau nestăpânite din adâncurile în care zăceau îngrămădite, se adunau, se strângeau de mult, acum ieşeau, nu ştiam cât de logic, şi de fapt nici nu avea importanţă logica. Salvanii au întors ochi mari, fără să clipească, faţa Irenei brusc urâţită în lumina chioară, scofâlcită sub părul lăsat pe umeri. Le-am spus de sabia maiorului tăind aerul în felii întunecate ; de balizele aprinse, lăsate în urmă când luam întunericul în piept ; de ceea ce se întâmplă în cabină când avionul o ia razna sub mine, fără să asculte de comenzi. Le-am spus despre zboruri de noapte, la înălţimi şi viteze în faţa cărora noaptea se dă la o parte, lumina metalică

umplând cabina, izvorând tăcută din tabloul de bord, din pulturile cu contacte, prelinsă pe cupola străvezie, dincolo de cupolă întunericul se destrăma în ochiuri mari, nodurile acelor ochiuri erau stele imense şi planete îngheţate. Focul şi frigul treceau prin aerul rar care înceta să fie aer, pete de lumină palidă trasau raze fosforescente, fosforescenţă verzuie, manşa avea o mie de umbre legănate lent la cea mai mică mişcare. Încercam să explic raţional, raţiune amorţită sub casca etanşă, nu avea rost, lucrurile se petreceau după legi atunci şi anume create ; se aprindeau, se stingeau, trecerea lor lăsa dâre scurte în aerul cabinei. Zburam într-o sferă de lumină incertă, la câteva mii de metri deasupra, spre apus, orizontul palid căpăta o tentă roşcată – atât, întoarcerea jos era o dare înapoi, pământul de sub tălpi, aici toate aveau forme şi nume precis cunoscute, se întâmplau lucruri dinainte ştiute ; păstram pentru mine lumina incertă cu abia ghicite tente roşii. Asta ţinea fix până dimineaţa, mai precis până adormeam, puneam sabia la loc şi cădeam în somn ca un lemn, nu se visează în somnul după nopţile de zbor, mă trezea ziua de afară - albă, cert̆ă, palidă, spulbera tot ce era neclar, undeva se adăuga un strat subţire, fin, aproape invizibil. Am spus că cele mai dure oţeluri se alcătuiesc din asemenea straturi subţiri, fine, invizibile, tăişurile făcute din asemenea oţeluri taie lin până dincolo de os, nici nu-ţi dai seama când a ieşit pe partea cealaltă.

Salvanii tăceau politicos, n-aveau cum să înţeleagă, unele lucruri se pricep numai după ce le-ai trăit şi nici atunci, le retrăieşti doar, iar la sfârşit datini capul şi faci „nţ-ţ-ţ'“ din buze.

Se stingeau lumini, oamenii se ridicau de la mese joase, un tip cu hăinuţă albă de doc număra bani şi întorcea scaune cu picioarele în sus, pe mesele joase ; vorbeam înainte, spuneam despre rachete explodate la o sută de metri în faţa avionului, am trecut încă o dată prin

cercul roşu cu rază de moarte agăţat de manşă ca de singura şansă, manşa era moale şi inutilă, cu tijele comenzilor tăiate ; pe urmă noaptea împâclită de lună când simţeam avionul căzând neputincios sub mine, şi zborul niciodată terminat în care tubul Pitot trasa linii adânci pe dealurile îngheţate şi în cerul incolor de ianuarie, şi pe creierul meu amorţit, zbor niciodată terminat, pentru că n-am aterizat, nu-mi amintesc aterizarea, zbor întrerupt la jumătate, finalizat de un instinct cu care mă mândream dar care nu ţinea de mine, apărea imprevizibil, dispărea pentru naiba ştie câtă vreme, fiecare dată putea fi ultima, zbor care m-a retezat în două, fin şi precis, ca acele oţeluri alcătuite din mai multe straturi subţiri.

Camera de hotel era ca un salon de spital, albă, aseptică, impersonală, creste scrobite împărţeau cearcea-furile în pătrate egale, somnul se petrecea într-un caroiaj din pânză albă, pătura albastră, pufoasă, mirosea stins a lână udă. Somnul era şi el aseptic, fix opt ore de repaus, refăcea fără să odihnească. M-a sculat telefonul, foarte devreme, am bâjbâit prin penumbra cenuşie, albastră, perdelele umflate ca pânze de corabie, briza de dimineaţă sufla stins din trei părţi deodată. Dincolo de acoperişuri răsărea un astru roşu, rece, străin, nici măcar nu lumina. Telefonul atârnat în perete avea o sonerie remarcabilă, am dus la ureche casca de ebonită neagră, am băgat faţa în cutia agăţată cu cârlig solid de alamă, am strigat „alo” în pântecul cutiei, se căsca o gaură cu margini mâncate, auzeam în cască un suflu amplu din fundul căruia venea foarte depărtat şi foarte clar un fir moale de voce. „Alo”', s-a suprapus un glas cu accent ardelenesc, „vorbiţi cu Parisul”, undeva se cuplau contacte, pocneau sec chei băgate în fişe, alergau fire de-a lungul şoselelor, peste munţi albi şi fluvii, treceau graniţe, se căţărau pe stâlpi cu izolatori de porţelan traversând continentul, asta-i, Parisul, am spus din nou „alo” în cutie, aşa, la noroc Vocea de femeie graseia

nelinişţită cam la două mii de kilometri, cuvinte de neînțeles se rostogoleau moale din cască pe mocheta camerei de hotel. Se întâmpla ceva la celălalt capăt al firului, acolo era cu două ore mai devreme, nu suni în mijlocul nopţii să auzi o voce dragă : glasul de femeie s-a frânt întrebător, aştepta răspuns, am tras aerul dimineţii în piept, am zbierat : „do you speak English ?” în microfonul cu margini mâncate. Atunci s-a auzit un declic, „mă iertaţi, am greşit camera”, casca vuia ca un ghioc, s-a stins. Îmi auzeam, în rotundul de ebonită, răsuflarea. Am agăţat casca la loc, peste acoperişuri ascuţite astrul străin începea să devină soarele ştiut. Aveam o carte pe noptieră, am deschis-o, încercam să citesc, n-a mers. Nu puteam citi. Am făcut duş fierbinte, am tras blugii şi tricoul pe corpul umed, am ieşit în coridor : era de fapt o galerie suspendată deasupra holului de la intrare, m-am aplecat peste balustradă, nu vedeam mare lucru, întunericul mirosea stins a tutun rece. M-am întors în cameră, m-am încălţat, am coborât scara, fără zgomot, ascensorul hotelului era vechi, demodat, ocupa golul scărilor montat într-o cuşcă de sârmă împletită, cablurile bine unse luceau stins, s-au plesnit intre ele, înăbuşit. Pe uşa centralei era desenat cu alb un telefon, geamul mat se lumina slab dinăuntru, scria pe geam că intrarea persoanelor străine e strict interzisă. Am intrat, telefonista voinică moţăia la pupitrul cu contacte, avea sub coate o revistă deschisă, nu păcălea pe nimeni revista aceea, lumina era prea chioară ca să poată citi.

— Bună dimineaţa, am spus, femeia se freca la ochi fără să înţeleagă, am explicat că citisem ce scria pe uşă, dar eu îmi dorm nopţi din viaţă la hotelul ăsta şi încă de ani de zile, ce fel de străin sunt ? Vroiam să ştiu cine a chemat de la Paris, abia atunci s-a trezit, „sunteţi greşeala cu Parisul”, eu eram în general o greşeală, dar asta nu se spune. Am aprobat din cap, habar n-avea cine chemase, ştia numai pe cine, povestea se schimbă dacă

primeşte comanda din interior, adică din interiorul hotelului, atunci da, ştie tot, cine pe cine, şi încă, pentru câtă vreme. Şi tariful, noaptea e altul, de fapt Parisul sună rar aici, mai ales nemţii şi sârbii. A explicat, clape de alamă se aliniau în patru şiruri paralele, şirul de jos era ciuntit, „vedeţi: vedeam, clapa camerei chemate era deasupra clapei mele, asta-i.

Zâmbea stingherită, nu se mai întâmplase, poate vreţi o cafea, nu vroiam, mulţumesc, m-am răsucit pe călcâie, am închis încet uşa aceea cu telefon pictat pe ea. M-am învârtit prin hol, am căscat gura la casetofonul din vitrină, am bătut armura încet peste obrajii de metal. Avea praf pe vizieră, am şters praful. Pe urmă am ridicat viziera şi niturile vechi au ţipat îngrozitor de strident; undeva, sus, s-a trântit o uşă. M-am aşezat în fotoliu, credeam că o să apară recepţionera blondă, n-a apărut. Îmi părea rău că refuzasem cafeaua telefonistei. Am ieşit din hotel, piaţa era neaşteptat de neagră, rece, pustie, frigul de dimineaţă urca din lespezi cenuşii prin tălpile bascheţilor ; am coborât scările cu mâinile înfundate în buzunar, alunecau picioa-rele pe treptele ude. Ziua începea brusc după colţ, soarele se ridica în lungul străzii, trimitea raze groase în şuvoaie roşii, am mers pe razele acelea.

Trotuarul era pustiu, eu şi copacii, am văzut câteva pisici întârziate, bănuitoare, se arcuiau, dispăreau sub porţi până ajungeam la ele. A scârţâit lugubru o poartă, a ieşit un bătrân înalt, ţeapăn, mustăcios, privea drept înainte când am trecut pe lângă el, cu ochi opaci din sticlă mată Am zis cuviincios „bună dimineaţa”, n-a răspuns. Poate însemna orice, m-am gândit, bătrânul înalt cu ochi de sticlă mată şi salutul rămas stingher în aer. Întâmplările care răstoarnă universul se întâmplă în fiecare zi. Se adună, se înghesuie liniştite, universul nu se răstoarnă cu vuiet mare, se răsuceşte uşor întors pe dos de lucruri limpezi, mărunte, trec pe lângă ele fără să le recunosc. Rar se întâmplă ceva ieşit din comun -

avertisment. Ca atunci, mi-am spus, dar asta a fost de mult, mergeam în eleganta uniformă albastră, sclipeau pe ziduri reflexe de lumină trimise de cucii din aur, de vulturul din argint, aveam soarele în faţă, era dimineaţa devreme, soarele se ridica legănat între două blocuri, drept înainte ; fâşii înguste, aurii, alergau nebune pe faţade frângându-se în ritmul paşilor. Era una din dimineţile în care se merge cu paşi apăsaţi, nu puteam, şchiopătam cu piciorul luxat prozaic pe scări, călcasem strâmb, mă feream să calc strâmb, se întâmplă, nu poţi pune veşnic toată talpa pe pământ. Femeia care venea spre mine şchiopăta şi ea, am văzut de departe, venea cu lumina în spate, lumina îi îndulcea şi-i înmuia conturul, subţiindu-l spre ireal. Am văzut-o de departe, venea exact pe şuvoiul de lumină, era încă foarte devreme, soarele jos, venea decupată incert, trotuarul pustiu aburea umed, închis, lucios, razele orizontale reflectau unde roşcate în asfaltul negru. Femeia aceea venea în lumină, corpul drept, prea drept, asta se simte, auzeam bocănitul sonor al pantofului ortopedic pe asfalt, se legăna silueta subţire, ţeapănă, aplecată în partea bocănitului sonor. I-am simţit privirea de departe, ne apropiam şchiopătând amândoi pe trotuarul gol, lăţit, lungit în toate părţile ca o pistă de decolare - aterizare. Încercam să calc normal, nu puteam călca normal. Fulgera o durere vie prin gambă, îmi răsucea piciorul. Am ştiut ce o să urmeze, era clar ce o să urmeze, complicitate scălâmbă, ne-am întâlnit, inevitabil, în dreptul unui magazin de încălţăminte, prin vitrine mari, limpezi, priveau lucindu-şi mat pielea în soarele proaspăt, perechi de pantofi. Nu doar complicitate, a fost şi multă speranţă în ochii încercănaţi, faţa uşor asimetrică, ofilită, părul sărac, buzele subţiri, dar nu asta era esenţial, exista pudră, exista coafor, se putea folosi ruj ... care înviorează pieliţa palidă, pentru gheata monstruoasă cuprinzând strâns piciorul până sub

genunchi nu exista nimic. Nici măcar un vinovat care să poată fi arătat cu degetul.

Treceam pe lângă ea, nu puteam călca normal, exact asta năştea lumina de speranţă în ochii încercănaţi, femeia era incă tânără, n-avea să mai fie multă vreme, umilinţă, şi speranţă, şi întrebare, toate se voalau într-un licăr de complicitate, noi şi ceilalţi.

*

— Eşti un aviator sumbru, spunea Irene, asta s-a întâmplat în seara când n-am vrut să merg cu ei la un ceai ardelenesc, o să dansăm - spunea fata, nu vroiam să dansez. Nu simţeam nici o nevoie să dansez. Cum naiba se învârte lumea la voi, am tropăit în mijlocul camerei cu mâna ridicată graţios în aer, şi gazda udă podelele ca să nu se ridice praful, mulţumesc, am spus, nu simt nici o nevoie. Mergeţi voi, eu am ce face.

— Chiar, a întrebat Radu, ce faci ?

Puteam să fac o mie de lucruri. Puteam să mă duc la bar, să citesc în camera de hotel, să bat străzile din jurul catedralei. Puteam să închid ochii, asta era cel mai uşor, şi să fiu deodată foarte departe, şi să simt pe obraz degetele fine, şi să privesc ochii verzi aurii îngustaţi în zâmbet.

— Pentru Dumnezeu, a făcut Irene, în capul meu aviatorii au fost întotdeauna oameni înalţi cu vindiacuri din piele, şi încă, povestind mereu isprăvi nemaiauzite, petrecute între cer şi pământ. S-a întors spre Radu, pe cine ai adus în casă ? Nu e înalt, n-are haină de piele cu fermoar, tace tot timpul.

Am ridicat picioarele, aveau banchete late din scândură groasă, lemn afumat şi lustruit, nu cu lac, vremea, marginile tăiate drept erau mâncate, rotunjite blând, fibra de stejar îndesată în fibră de stejar, banchetele se prindeau în zidul unor nişe adânci, am ridicat picioarele, am rezemat bărbia de genunchi, asta,

am spus, cu povestitul, vreme pierdută. N-ai înţelege nimic.

Radu se bătea cu lama unui stilet filigranat peste dinţi, l-a aruncat în aer, lama filigranată se rotea, reflecta lumina, pete rotunde, portocalii, alergau pe tavan, pe zidurile vechi, pe faţa Irenei.

— Încearcă, a spus, am ridicat din umeri, nu era nimic de încercat. Trebuie trăit, profesia trăgea un cerc net în care intrau doar cei de acelaşi fel. Care gândeam la fel pentru că strângeam o manşă în mână, etc.

— Pierzi enorm, a spus Irene, cu cercul ăsta net al profesiei, numai că nu pierdeam. Vedeam altfel. Unde am ajunge dacă am gândi identic, am întrebat. Dacă ne-ar place tuturor aceleaşi lucruri. Aceleaşi blonde.

Irene a râs, s-a lipit de Radu, „aceleaşi blonde, a spus, imposibil. Sunt unică”, şi în clipa aceea, într-adevăr, era.

— Unicat, a mârâit Salvan, i-a cuprins umerii cu braţul, s-au îmbrăţişat râzând, se sărutau. Era un cămin în camera mare, ardea focul, crengi subţiri care luminau fără să încălzească, băteau flăcările în dinţii albi, umezi, roşii de foc, s-au pupat iar. Să încerc, mi-am spus, ce-ar fi să încerc, şi ce ar fi ca într-adevăr să priceapă ce e de priceput ăştia doi. Tipa asta lungă atât de plină de ea. Mă uitam la ei cum se strâng în braţe. Radu Salvan, care se credea căsătorit cu o fată frumoasă, fără să ştie că de fapt a adus în casa bătrână o panteră neagră. Eu, mi-am spus, pilot fără avion. Ce rămâne dintr-un pilot care coboară din avion, exact pilotul. Un fel de jumătate.

— Ascult, a făcut Irene.

Se desena părul blond pe piatra cenuşie, pe catifeaua vişinie a panopliei, deasupra căminului se încrucişau săbii drepte, săbii încovoiate, suliţe lungi de cavalerie, atârnau buzdugane, ţevile răsfrânte ale pistoalelor cu cremene miroseau stins a iarbă de puşcă.

— Nu-i mare lucru de spus, am început.

Şi m-am întors într-un zbor din amurg, jos era aproape întuneric, întunericul prăfuit şi incert de după apus, am

decolat, se lumina violet pâcla cenuşie în flacăra forţajului. Am băgat trenul, flapsurile, viram spre mare, s-a legănat, s-a rotit încet globul mohorât de sub noi, în mizeria tulbure a ţâşnit brusc, auriu, decupat foarte clar şi ondulându-se în volute largi, fluviul. Am privit bordul roşu. normal, am scos din viraj cu botul pe dunga vânătă, front de întuneric, creştea de la răsărit, se pierdea deasupra în benzi albastru închise, roşii, portocalii, la zenit cerul se topea într-un galben foarte palid şi foarte subţire, în adâncul galben clipea stins prima stea din noaptea aceea. Din noaptea care o să vină. mi-am spus, atunci am văzut marea, începea de nicăieri, continua valul acela vânăt care închidea cerul spre est, se deschidea spre litoral într-o tentă cenuşie cu umbre roşiatice fine de tot. astea erau culorile amurgului, se ţeseau pe cupolă, luceau scurt pe tabloul de bord, marea se desprindea foarte precis din cenuşiul ţărmului, mai mohorât, mai dens, punctat de lumini licăritoare.

Acolo e întuneric, mi-am spus, Constanţa şi restul. Tipi care se pregătesc să iasă cu tipele lor, marinari care coboară pe uscat din navele ancorate în rada exterioară; vedeam luminile navelor, albe pe apa plumburie, şi punctele ştiute ale felinarelor de poziţie, verde în dreapta, roşu în stânga, cenuşa din jur făcea culorile acelea, roşu, verde, foarte vii şi strălucitoare. Zburam jos, sub o mie de metri, a lucit scurt şi s-a rotit peste oraş raza farului. Am numărat unsprezece secunde si am văzut iar lumina aprinzându-se în mulţimea luminilor din port, alungindu-se într-o rază tăioasă şi despicând apusul din orizont în orizont. Ieşeam pe mare, zburam într-o sferă tulbure ,şi opacă, am mărit luminozitatea bordului. Simţeam compresorul măcinând aerul cenuşiu, se schimba ceva în sunetul motorului. Am muşcat marginea măştii de oxigen, nu motorul. Tahometrul, temperatura ajutajului, manome-trul de ulei, normal. Am împins maneta de gaze. Dincolo de plexiglasul cupolei amurgul se despica în fâşii lungi, lăsau să pătrundă între ele

întunericul, fâşiile acelea; aici întunericul venea de sus. Ce glumă bună, mi-am spus, să mă lase motorul în larg. Să înot o săptămâna şi să întreb vapoarele întâlnite unde e Constanţa. Am împins maneta de gaze în forţaj total, o mie de kilometri la oră, am cabrat brusc avionul, am înclinat, trăgeam într-un viraj de luptă nesfârşit şi discul acela imens de apă sărată s-a legănat şi s-a rotit, aşezându-se pe muchie. Atârnam cu avionul pe marginea unei emisfere de întuneric negru, am dat capul pe spate, atunci m-a orbit bila incandescentă răsărită dincolo de munţii înceţoşaţi ai uscatului. Am întors avionul pe faţă înainte ca totul să coboare pe orizont, aici tot orizontul se lumina în galbenul acela palid, ne lansam spre apus, opt mii de metri la altimetru, am strâns masca de oxigen pe obraz. Aici, am spus. lumina zilei de ieri, lumina soarelui pe care l-am văzut ducându-se, dar asta se întâmpla jos, la zece mii de metri ardeau razele soarelui răsărit din nou în apus. Am simţit MIG-ul trepidând mărunt şi întinzând în lumina crudă ţeapa tubului Pitot, se înfigea în benzi late de culori incandescente, am coborât vizorul fumuriu, marginea de jos a cerului incredibil se rezema de creste haotice pentru a doua oară desprinse din întunericul aceleiaşi zile trecute, munţii. Treceam în supersonic, avionul lăsa în urmă o dâră. vedeam în periscop, ara o dâră albastră, portocalie, galbenă, albă pe măsură ce urcam şi globul de soare îşi deschidea culoarea ca atunci când urcă ziua pe cer, numai că acum noi urcam peste soarele care se tot înfunda spre apus, la şaptesprezece mii de metri soarele era alb şi rotund, globul ştiut din miezul zilei, ţintuit pe mijlocul cerului.

O mie opt sute kilometri la oră, am tras mai departe de manşă, răsuceam lin avionul şi toată planeta s-a răsucit şi a trecut deasupra noastră ; simţeam soarele acela alb de încins, îl simţeam arzând prin burta avionului. Am lăsat MIG-ul să cadă, ne-am dus urlând pe-o curbă prelungă de cer sfâşiat, sărac, îngheţat, aerul stratosferei, am redresat din nou în noapte, la viteze şi

înălţimi domestice, jos erau oraşe de lumini, sate de lumini, de la două mii de metri vedeam farurile automobilelor pe şosele ce uneau acolo sate şi oraşe. Acum, mi-am spus, dacă cuplez din nou forţajul, şi lansez avionul spre vest, şi urc, la doisprezece-treisprezece mii de metri răsare iar, portocaliu, soarele acela invers. Care se deschide şi devine soarele ştiut la optsprezece kilometri înălţime, din ce în ce mai limpede şi mai sus pe măsură ce pământul se afundă în noapte. Dar nu ştiu ce reuşiţi să scoateţi din cuvinte, Salvanilor, pentru că astea sunt totuşi numai cuvinte, îmi făcea plăcere să mă uit la mutrele lor, voi aţi vrut, am spus. Radu a întins vârful stiletului filigranat spre mine, prea multe culori, a zis, aproape mă dor ochii. M-am uitat la Irene, râdea, uite, a spus, cred că încep să văd ceva. Tu ai avionul.

*

— Tu ai avionul...

Sigur, cum uitasem, auzisem de multe ori, tipul cu avionul, asta mă scutea de o groază de chestii, inclusiv cele de care doream fierbinte să *nu* fiu scutit. „Eşti chiar fericit ?”, dădeam nătâng din cap, eram, revenisem la zbor după zece luni de coate tocite pe băncile Academiei Militare, în ziua aceea zburasem, am fost gata să mă curăţ, din tâmpenie, nu uitasem avionul, nici o clipă, asculta la fel de docil, asta rămâne în sânge, se transformă în reflex, în instinct, în mod de viaţă - pierdusem, se alterase simţul acela atât de fin care apare doar în situaţii limită, cu 1-2 secunde interminabile înaintea situaţiilor limită, vestind, avertizând. Nu mai simţeam avionul în vârful degetelor. Am picat, am văzut copacii intrând în parbriz, casele din marginea satului, ştergeam cu aripa malul înalt al fluviului, lut galben, ciuruit negru de găurile lăstunilor, apa miloasă din botul avionului o simţeam vălurindu-se în spate, acolo unde jetul atingea oglinda galbenă, în stânga, la câteva zeci de metri, un remorcher vărsa nori de fum. Am trecut

lateral, trăgea trei şlepuri încărcate cu Dumnezeu ştie ce, pe punţile încinse de soare marinari mâncau pepeni cu miez roşu. Am simţit gura brusc uscată, firele colimatorului dansau şi se încrucişau pe piciorul gros al podului. Manşa în burtă, viraj de luptă, ieşire dintre maluri, avionul cabrat puternic, zgâriam cerul spălăcit cu planul drept, atunci am simţit MIG-ul lăsându-se moale, curgând topit, lichefiindu-se sub mine, ducându-se obtuz în câmpia prăfuită, fără să asculte de comenzile bracate complet. Manşa grea juca inutilă prin cabină izbindu-mi genunchii, limită de viteză, cădeam atârnat, aproape pe spate, acul vitezometrului se târa spre 440, 420, 400 km prăpădiţi pe oră ; comenzile umbrite de căderea cu unghi mare de incidenţă, turajul la relanti, asta era, n-am pus motor, răsucisem jumătatea virajului de luptă din inerţie, rămâneam agăţat sus, la jumătatea traiectoriei frânte. Cădeam, am împins maneta de gaze, motorul prindea greu, difuzorul sorbind în spasme aerul sărac, cald, diluat al câmpiei, viteză mică, debit insuficient, toate astea în timp ce avionul cădea la nesfârşit, încă două mii de metri până jos, două-trei sute îmi trebuiau să mă întorc pe faţă, lent, nu acum, să mai prind viteză am încercat manşa cu vârful degetelor, am simţit tremurul repezit, vibraţia surdă, prevestitoare, de coardă întinsă gata să pleznească, nu acum, mai aveam de aşteptat. Cădeam cu spatele, rezemam câmpia pe umeri, 10 tone de metal deasupra, apoi cerul, albastrul şters printre genunchii prinşi în tuburi şi fermoare, de acolo veneam, aerul începea să şuiere în lungul fuselajului, ochii alergau de la vitezometru la altimetru, fixasem limita de şase sute km pe oră la două sute metri înălţime, nu ultima şansă - şansa, singura, viteza, minimă care asigura, la altitudinea aceea, întoarcerea avionului pe faţă. Dacă nu... aveam să văd ce rămâne de făcut, întotdeauna rămâne ceva de făcut, de la 200 de m, din poziţia mea, nu puteam catapulta. Se săpau cifrele albe pe retină, 450 km pe oră la 1400 m, cădeam, 500 la 1000, am început

să răsucesc avionul, uşor, se înşuruba lent, 550 la 800, scăpăm, 600, am întors avionul pe fată la 600 de metri, pământul era mic, şi rotund, si depărtat, îl vedeam ca pe o minge de tenis cenuşie. Asta-i, am cuplat pilotul automat, m-am întins în cabină, mă curăţăm ca un tâmpit, nici în şcoală nu păţisem aşa ceva. M-ar fi găsit risipit pe trei hectare, om şi avion, comisie de anchetă, cutia portocalie din derivă, barograful, filmul negru, de cele mai multe ori voalat exact pe ultimele secunde, necesarele, misterioasele, izbăvitoarele ultime secunde; la concluzii nu îndrăzneam să mă gândesc. Am cuplat forţajul, am făcut o gamă completă de acrobaţie pe verticală chiar acolo, deasupra celor trei hectare.

După aterizare duşul. Dacia albastră, două ore de şosea, tipi cu priviri sfidătoare mă depăşeau, plini de importanţă, gonind spre treburi ce nu sufereau amânare. Am trecut podul, intram în oraş, primul stop, ca de obicei - sărit, parcajul din spatele Universităţii, fisa nichelată în automatul portocaliu, am deschis iar maşina şi m-am întins pe canapeaua din spate, mă duc nu mă duc; pe tavanul îmbrăcat în plastic alb se,derulau imagini blond-cenuşii : mergeam. Am văzut iar cerul acela spălăcit din care tot cădeam, am oftat, m-am ridicat, am trântit portiera. Zidul mohorât al Universităţii arunca umbră densă, cu iz intelectual. Telefonul public, „alo”- „alo”, s-a făcut ne vedem şi de data asta, amânam pentru data viitoare ceea ce era de amânat. Ceea ce nu era de amânat, dar noi ne încăpăţânam să tot lăsăm pentru un viitor indecis. Aşteptarea în faţa agenţiei CSA, să mori de râs, în vitrină un TU-l54 împungea spre cer cu botul negru, rotund. M-am uitat la ceas, întârzia ca întotdeauna, a apărut brusc lângă mine, exact când începeam să cred că n-o să mai apară, tot ca întotdeauna; era un „totdeauna” special, fragil ca o sticlă subţire. A fost liniştea totală, caldă, bună, zbura vâjâind tot ce mă alcătuia, rămâneam cel oglindit în ochii privindu-mă ţintă în ochi ; aici greşeam.

— Ce mai faci, întrebarea nu era gratuită, ne vedeam rar, prea rar, smulgeam zile aşezându-le între noi, am ridicat din umeri, făceam lucrul cel mai grozav din lume, aerodromul, avioanele, „O.K.”, n-a întrebat, afirma, nu vedeam privirile lăsate, pluteam foarte sus şi foarte departe, „da, am răspuns, Cred că e foarte O.K.”. Ce uşor zburau cuvintele mari, mă lipseam de o halcă zdravănă din mine - fără să ştiu. Povestea de dimineaţă, fata de lângă mine, eram ÎNTREG, debordam de mine pe ochi, pe nas, pe gură - mai ales pe gură. Bucureştiul de vară se estompa într-un lac, într-un parc, îmbrăţişam în mers umerii subţiri, simţeam braţul rezemat de mijlocul meu, agăţat de centura blugilor, ne potriveam, încăpea exact în mine, parcă eram viţelul cu două capete şi patru picioare. Mă afundam în părul moale, ne-am oprit, faţă în faţă :

— E bine să nu ne mai vedem.

Se făcuse frig.

— Nu acum.

— Ba exact acum. Eu o iau încolo - a făcut un gest spre interiorul parcului - tu urci în maşină şi pleci.

Am strâns mâna îngustă până la durere, adică pe mine mă dureau degetele albite de strânsoare.

— Nu cred că o să pot.

A zâmbit îngustând ochii, aşa zâmbea, cu ochii înguşti, filtra în ei lumina dinăuntru, verde, şi aurie, şi cu puncte scânteietoare de albastru ştii ce a răspuns ?

— Tu ai avionul.

*

M-am dus în piaţă, era zi de târg, marţi, miercuri, poate vineri sau sâmbătă, pierdusem şirul, de asta veneam aici, sa pierd şirul, piaţa se ţinea sub un zid cu bolţi negre, umbra grea ascundea coşuri aurii din nuiele de salcie, lemnul alb al ciuberelor mirosea încă a crud, avea să mai miroasă multă vreme, se vindeau cuie pătrate de potcoave, grămăjoare de tămâie pentru ars în

faţa icoanelor, tăişuri de coasă, basmale roşii frigeau ochii de atâta culoare. Soarele decupa orbitor arcurile de boltă pe o coasta prăfuită, iarba se tocase de mult, pământ călcat în fiecare marţi sau sâmbătă de nenumărate tălpi, iarba nu apuca să crească de la o săptămână la alta, de la un an la altul, pământul se prindea într-o ţesătură deasă de rădăcini. subţiri şi fragile, se intersectau în noduri rotunde, alburii, roase şi ele de paşi, de roţile căruţelor, de copitele cailor ţintuite în potcoave prinse cu acele cuie pătrate. Era înghesuială, înghesuială liniştită, trupurile alunecau fără să se atingă, toate se întâmplau lent, cumva solemn, pusul roşiilor pe balanţe de aramă, număratul banilor, tipul înalt în bluză decolorată cu epoleţi aranja roşiile în sacoşă cu gesturi măsurate, una câte una, şovăia, le potrivea între ele, putea merge o mie de kilometri cu sacoşa aceea fără să curgă o picătură de zeamă. Urmăream cu gura căscată o bătrână aşezând morcovi pe scândura lată pusă de-a curmezişul căruţei, scândura era lustruită şi galben-roşcată de atâţia morcovi ; bătrâna avea obrajii crestaţi migălos în linioare fine, crestătură lângă crestătură, cutele nu cruţau un milimetru de piele, convergeau într-o geometrie subtilă spre ochi, spre colţurile gurii, gura era aspră, cu buze strânse şi subţiri ca o sfoară de cânepă. Morcovii erau aranjaţi pe fundul căruţei într-un monolit de frunze şi rădăcini gălbui, se obişnuiau ochii cu lumina, nu erau galbeni, erau de un portocaliu viu, fosforescent, ca paletele finişorilor de pe portavioane, aşezaţi grijuliu, unul cu frunzele, celălalt cu vârful ascuţit de rădăcină, se potriveau perfect unul în altul, bătrâna îi apuca cu mâna, mâna da, la fel de crestată ca obrazul dar adânciturile erau mult mai mici, pielea lustruită de soare reflecta lumina într-un bronz uniform, bronzul acela netezea, întindea, rotunjea, degetele se mişcau repede fără să rupă aerul de lucru făcut o dată pentru totdeauna. Mâinile distonau, nu erau mâinile unui om bătrân. Apuca rădăcinile clădite în căruţă şi le reclădea pe scândură, le

potrivea între ele, nepăsătoare la ce se întâmpla în jur, de oiştea ridicată spânzura o balanţă cu platane din alamă, albe de lucioase ce erau. Aşa m-a găsit Irene, holbând o mutră nu grozav de inteligentă la bătrâna aceea, mi se reflecta faţa în talerele balanţei de deasupra, câte o faţă deformată pe fundul fiecărui taler, două zâmbete nătânge ieşite din aceeaşi gură.

— Hello captain, suna aiurea pentru piaţa aceea, „hello”, totuşi Irene, în blugi, cu tricoul ei de bumbac, *se potrivea*, avea exact aerul necesar, mişcările gândite, eu nu, asta se simte, distonam, nu mă lipeam, nu făceam parte din ce se întâmpla acolo.

— Îţi place ?

Am ridicat din umeri, habar n-aveam dacă îmi place. Se deosebea prea mult de ce eram obişnuit să-mi placă.

— Trece peste mine, am spus. E ceva care îmi scapă.

— Ţie îţi scapă o grămadă de lucruri, a zâmbit Irene.

Am întins mâna, am luat sacoşa umflată atârnată de umărul ei, gest absolut formal, era înaltă, subţire, umerii drepţi, putea să mă ducă cu sacoşă cu tot fără să bage de seamă. Asta-i, copil născut în fân, la soare, hrănit cu lapte de la ţâţa vacii. Mi-am amintit camionul care descărca lapte în faţa blocului, mă trezea în dimineţile de vacanţă zgomotul sticlei lovite de metal, uneori sticlele se spărgeau, se vărsa lapte, urca până la etajul patru mirosul subţire, se acrea pe drum ; închideam geamul, mă înfăşuram în pătură, dormeam mai departe. Asfaltul se lipea de laptele scurs, ocoleam cu bicicleta cioburile mate, negre de muşte.

— Ce tot spui ?

Uneori gândeam cu glas tare, nu se face, am mormăit ceva despre dealuri, despre mere, despre copiii hrăniţi cu acele mere, ce înalţi cresc. Se fac cât casele.

— Îmi pare rău că te dezamăgesc, a făcut Irene, eu sunt din Cluj.

Aproape nu conta, pentru deosebiri esenţiale e nevoie de distanţe mult mai mari. Şi de ani care să se adauge,

atâţia încât să nu mai ştii când au trecut. Irene a râs, m-a luat de mână, m-a tras după ea printre căruţe, spre mijlocul pieţii. Pe pământul prăfuit, peste rădăcinile tocate de iarbă subţire, era pusă o cergă miţoasă, strălucitor de albă, groasă, cred că nici nu se îndoia de groasă ce era, cerga aceea. Aşezaseră pe ea roţi galbene de caşcaval ceruit, roţi brune de caşcaval afumat, mai erau câteva lucruri pe care nu le înţelegeam, forme umflate, cusute strâns pe margini, cu găurile cusăturilor brumate de picături străvezii care jucau lumina în pete irizate ; pe frunze de ferigă vedeam cutii cilindrice din scoarţă de brad legate cu sfoară groasă. Dincolo de cergă stăteau doi ciobani cu pălării negre şi pături în pătrate de şah aruncate pe umeri, dar stăteau, adică încremeniţi, şi muţi, şi nu ştiu cum crescuţi din pământul sărac, purtau sub curele late de piele groasă cuţite cu mânere mari în teci de lemn, încercam să râd, se oprea râsul în gât; tipii ăia aveau din belşug exact ceea ce-mi lipsea mie.

— Ei ? - a făcut Irene, dar întreba în şoaptă, aplecată ca şi cum căuta ceva în sacoşă.

— Sunt mândri, am reuşit să storc, nu era numai mândrie. Ne-am întors, am plecat fără să cumpărăm caşcaval, era ca şi cum am fi scos o piatră dintr-un soclu de statuie.

Sub bolţile negre Irene a târguit miere şi o sticlă cu spumant de baie iugoslav. Mergeam spre casa Salvanilor, am trecut podul, eu căram sacoşa, habar n-aveam ce era înăuntru, ceva moale şi ceva tare cu multe umflături, Irene ţinea într-o mină borcanul înalt, în cealaltă sticla cu spumant verde, avea o formă ciudată sticla aceea, soarele trecea prin mierea galbenă, prin lichidul verde, uleios, culorile erau foarte vii şi păstrau în ele un sâmbure de lumină albă.

— Sunt mândri pentru că sunt, a spus Irene, urcam dealul, în faţa porţii am lăsat sacoşa jos, „nu intri ?”, mai târziu, după masă, sus strada se afunda în pădure.

*

Moartea tatii a început cu o aterizare de noapte, am venit, cu farul de bord, pământul era albastru-violet în pata ovală de lumină, se strângea pe măsură ce ne apropiam de sol, a lucit umed betonul pistei. Am pus roţile, tubul Pitot s-a legănat pe marginea unui orizont închipuit de şase balize roşii ; lăsam botul jos, am declanşat paraşuta de frânare, „după ce termini vii la mine” - a spus conducătorul de zbor. În microbuz era întuneric, m-am lovit de cineva, „fii atent !”, Costel, şi-a scos casca, albea, difuz pe scaunul de lângă el.

— La zebră, am spus, n-am pornit imediat, mai rula un avion. Maestrul alerga spre microbuz, s-a îndoit intrând în caroseria scundă.

— Ce noapte, a spus. Boss, ai aterizat prost ?

Am ridicat din umeri, de mult nu mai aterizasem aşa O.K. Uns. Aproape de perfect.

— Atunci de ce te cheamă?

Asta vroiam să ştiu şi eu Poate să mă cheme pentru o mie de chestii, mi-am spus. Nici nu făcea să mă gândesc. Am trecut. pe lângă radiolocatorul de aterizare, aerul ionizat din jurul antenei adâncea în noapte un vârtej violet fosforescent.

— La ce înălţime ai fost ?

— Sus, am spus. La şaisprezece mii.

— Era lumină ?

...Crepusculul foarte palid, cu o dungă stinsă, albastră-portocalie, decupată stins spre vest, trebuia s-o ştii acolo ca s-o vezi.

— Nu mai era, am spus. Nu mai era nici un pic de lumină.

Microbuzul a oprit derapând. Am fugit spre zebră, urcam scara în spirală, coridorul de la etaj plutea în lumina leşioasă, albastră, la stânga gemea telexul pentru hărţi meteo. Am intrat în camera semicirculară cu pereţi de sticlă, colonelul a întors capul, o clipă numai, a făcut semn cu mâna : aşteaptă. Venea un avion la aterizare. A

ridicat microfonul, „fii atent la viteză”, dinspre radiofar plonjau trei lumini, una roşie, una verde, una albă, între ele şi mai sus a ţâşnit raza îngustă a farului de aterizare, pipăia pământul decupând o elipsă de iarbă arsă, săracă, iarba din capul pistei, elipsa aceea alerga cu patru sute de kilometri pe oră. M-am aşezat pe pervazul lat de ciment rece, lipicios, simţeam prin salopeta matlasată, prin costumul anti-g, făcusem trei ieşiri, mai aveam una, în zebră era frig, noapte de februarie neagră cu stele mari, rotunde, incredibile. Au chelălăit pneurile avionului aterizat, norul de fum se ridica albastru-violet în raza proiectoarelor, astea erau culorile nopţilor de zbor : violet, alb, verde, roşu. Şi liliachiul stins al balizelor de pe bretelă.

Zepi s-a răsucit spre mine, becurile oarbe ale planşetei, raza verzuie a ecranului radar de pe consolă luminau faţa colonelului de jos în sus, scoteau din întuneric trăsături pe care nu le cunoşteam. Era o mască îmbătrânită, faţa aceea nouă.

— A telefonat maică-ta.

Am schiţat un început de zâmbet : vocea mamii, în zebra asta. La telefonul cu multe butoane. Cincizeci de kilometri vest, la plafon şaizeci în coborâre, cu o mie o sută litri gaz, 530 cerea coborârea spre virajul unu plus doi. Am sărit de pe pervazul de ciment, făcusem trei ieşiri, mai aveam una, se închega ceva, plutea în aer, care-mi spunea că nu mai fac ultimul zbor.

— Bătrânul tău e grav bolnav.

La cincizeci de kilometri vest în noapte, şi cu şase mii de metri mai sus, 530 se impacienta cerând intrarea în turul de pistă. Zepi a scuipat o aprobare în microfonul din ebonită neagră. Am strâns marginea căştii între degete :

— Cât de grav ?

— Du-te acasă, a făcut colonelul.

Pe ecranul radarului raza verde tăia noaptea în cercuri, sectoare, culoare obligatorii de trecere, avioane aflate în noaptea aceea tăiată cereau aterizarea. Mi se uscase

gura ; trebuiau să se întâmple lucruri mari. pentru ca mama să telefoneze la aerodrom. Şi să obţină legătura aici, la zebră, prin telefonul acela împănat cu becuri şi butoane.

— Mergi cu maşina ?

Am dat din cap, da, merg cu maşina, încercam să smulg imagini, tatăl meu, nu reuşeam, eram prea plin de noaptea aceea secţionată, pe pistă un avion urla împiedicat în frâne, cu motorul la maximal. „Cuplează”, a cuplat, flacăra forţajului ţâşnită din ajutaj, jetul de gaze fierbinţi mătura pista, transforma scânteierea anemică a balizelor în globuri portocalii de lumină caldă. MIG-ul a pornit accelerând rapid, în treizeci de secunde era la două mii de metri cu trenul, flapsul escamotat şi conul scos. Asta-i:

— Vezi cum conduci, a spus Zepi, m-a bătut cu palma pe umăr, nu stătea în obiceiurile colonelului, aşa am ştiut că tata murise.

*

Dezbrăcarea la celula de alarmă, duşul fierbinte, duşul rece, nu găseam prosopul, m-am şters cu salopeta albastră, mirosea şi intra în piele mirosul de petrol, de ulei pentru avioane. Am fugit la garaj, fugeam degeaba, mă vedeam alergând pe alee, nu-mi venea să cred încotro alerg, ce banc tâmpit. Ce banc formidabil de tâmpit, intra în logica firească a lucrurilor, logica firească se răsturna, se agăţa în crengile salcâmilor, clipea cu ochii mari, gălbui, ai stelelor incredibile. Era una din situaţiile în care refuzam net logica firească. Era şi logic, era şi firesc, părinţii... ei da, taţii mor, se duc într-o lume mai bună înaintea fiilor. Şi eu, dacă voi avea vreodată un băiat, o să închid ochii înaintea lui ; îngrozitor este când copiii mor înaintea părinţilor. E firesc ca lucrurile să se întâmple aşa cum s-au întâmplat. Dar nu cu tata, am spus. Nu cu tatăl meu. Nu era de acceptat. Pietrişul de pe aleea garajelor scârţâia sec sub tălpile OIL

RESISTANT, garaje scunde, plate, ameţite, încropite din plăci gofrate de dural, carton asfaltat, scânduri, traverse de cale ferată, chirpici, prelate, saci din plastic, lumina palidă uniformiza contururi de vis urât. M-am poticnit în lacătul simbolic atârnat de uşile pliante, balamalele ruginite au ţipat chinuit. Am luat lanterna din maşină, cu o zi înainte scosesem pompa de benzină de pe motor, pleznise garnitura, metalul negru se umezea, se murdărea, dâre de praf lipicios curgeau şi se întâlneau undeva, sub carter. M-am căznit mult cu şuruburile lungi, filetul fin, locul era strâmt, incomod, lucram greu, cheile unsuroase alunecau din mâinile murdare, a trecut o grămadă de timp până am pus pompa la locul ei.

Şoseaua era umedă, aluneca sub roţi, vălătuci albi de ceaţă se ridicau din şanţuri, se închegau în cuvinte grele : niciodată. Întotdeauna. A sclipit o lumină violetă, am auzit o sirenă, în faţă, de-a curmezişul şoselei, se oprise o maşină alb-albastră.

— Ştiţi cu ce viteză aţi trecut prin oraş ?, habar n-aveam, cu o sută doisprezece kilometri pe oră. Cifră goală, miliţianul a întrebat inutil : „aviator ?”, am dat din cap, „aici nu sunteţi în cer, sunteţi pe şosea.”

Strângeam volanul în mâini, o sută doisprezece kilometri pe oră, am spus, cât face asta ? N-aveam nimic la mine, bani, acte, adică nimic din ce înseamnă un om în raport cu alţi oameni. Cu legea, tipa aia legată la ochi.

— Gândiţi-vă la cei de acasă, la ei mă gândeam, plutonierul cărunt, spătos, avea chef de vorbă. Pe şoseaua asta alunecoasă, a spus, ajunge o frână. Un cauciuc spart. Un copil în faţa maşinii.

— De unde copii, şoseaua era rece, neagră, pustie, de unde copii la ora asta ? în schimb tata... s-a curăţat.

Nu puteam să spun : a murit. Nu se potrivea cuvântul cu tatăl meu, mai târziu m-am obişnuit, scriam fără să tresar în tot felul de fişe, formulare, la rubrica : tatăl, scriam „decedat”. Dar miliţianului aşa i-am spus, că

bătrânul s-a curăţat. Plutonierul a băgat capul prin geamul deschis, marginea caschetei mi-a atins obrazul :

— Atunci... degeaba goniţi aşa. Tot nu mai ajută.

S-a dat înapoi, a făcut semn cu mâna : circulaţi.

Avea dreptate, nu mai ajuta. Conduceam blând, fără să depăşesc nouăzeci la oră, o vreme am mers în spatele unui camion TIR, mi-a umplut de noroi parbrizul, farurile, am mers în spatele lui până n-am mai văzut nimic, atunci am oprit, am curăţat geamurile, luminile, într-un sat din apropiere lătrau câini. Am urcat iar la volan, scormoneam după amintiri care nu vroiau să iasă la iveală.

...Pe tata l-am văzut la morga spitalului, au tras o brancardă de metal alb din frigiderul uriaş cu geamuri, prin geamurile acelea vedeam tălpi galbene ieşite de sub cearceafuri aspre : am apucat marginea de metal vopsit, s-a lipit palma de metalul îngheţat. Mi-am amintit că tata a fost sanitar în armată, în tinereţea lui vagă şi despre care nu-i plăcea să vorbească, sau eu nu ştiam să ascult, câte brancarde din astea o fi cărat, spatele încins în curele, ceafa camaradului din faţă, unu-doi, unu-doi. Am dat cearceaful la o parte, bătrânul chircit de boală lângă uşa deschisă a frigiderului nu era tatăl meu. M-am lăsat pe vine lângă el, ochii închişi, dinţii de fumător pătimaş şi obligat de boală să se lase de fumat muşcau buza de jos, nu-l văzusem cu barba aşa mare, căruntă, cenuşie pe pielea aceea nefirească. Ieşeau fire ţepoase dintre cute adânci, înţepau când îl sărutam pe obraz - scurt şi prea rar - era tata. Îngheţa pe bărbia nerasă un fir de salivă însângerată, ultima răsuflare a tatii. N-am îndrăznit să şterg spuma roşie, palidă, definitivă, buzele strâmbate într-o grimasă chinuită.

Pe urmă a fost ultima noapte, nu grozav de blândă, am stat cu sora mea pe treptele capelei de la Crematoriu, ziua trecuse zgomotoasă, rude, prieteni, vechi luptători, tata era în PCR din 1935, la picioarele sicriului o grămadă de perniţe cu decoraţii, nu se putea discuta în linişte,

doar seara ne-am încheiat conturile cu bătrânul. Era o noapte clară, cu stele cât pumnul pe cerul oraşului, sora mea povestea ceva, copilăria noastră, am râs amândoi, mă rugam lui Dumnezeu ca a doua zi să fie înnourat şi să plouă. ...A fost un senin nesperat, albastru adânc, şi soarele a scos o mulţime de lume din case. Au fost foarte multe flori, coroane, jerbe, buchete, mama topită de plâns, vedeam prin ceaţă şi totul se întâmpla foarte repede, vedeam oameni pe care nu credeam că o să-i mai văd vreodată, oameni pe care tata nu-şi închipuise că o să-i mai vadă vreodată, îi vedea acum. Bătrânul împărţea oamenii în două, cei dragi, cei indiferenţi, cei pe care-i iubise şi deveneau indiferenţi treceau automat în grija Domnului. Din cei strânşi în sala rece, albă, foarte puţini făceau parte din prima categorie. Am ridicat din umeri, tata a repetat. mişcarea în sicriul îmbrăcat cu pânză roşie.

S-a cântat „Voi-jertfă căzut-aţi”. Am căutat din ochi, am vorbit cu câţiva din cei veniţi să ducem pe umeri sicriul în sala de incinerare, nu pe căruciorul acela negru, sinistru, era singurul lucru pe care îl puteam face.

L-am dus clătinat, s-au rostit două discursuri, le auzeam fără să vreau să le aud, eram departe, nu voi îndrăzni niciodată să-mi dau părerea despre discursurile acelea. Cineva s-a aşezat în faţă, acoperea chipul tatii, am înfipt mâna în braţul lui, l-am dat la o parte. Avea ochi negri, îndureraţi, miraţi. Faţa tatii era senină, calmă, distant-uimită, dar asta convenţional, pentru că încercam eu să scot ceva din obrazul neted, ras, şterseseră firul îngheţat de salivă, chipul tatii vorbea cât nisipul de sub tălpi, cât cerul de deasupra. Golită de sânge, de viaţă, nici măcar adormită - asta se simte, din somn te scoli, era atât de străină faţa tatii - era *altceva*. Era înafară. Nu mai era faţa tatii. Nu deştepta amintiri, amintirile mele puţine se legau altfel, nu reuşeau să se lege cu ce se întâmpla aici. Cineva mă bătea pe umăr, am strâns o mină, strângeam sute de azi dimineaţă, de

unde atâtea, părinţii mei erau mai mult singuri. M-am întors la chipul supt, fusesem la ceva înmormântări, era primul mort pe care îl vedeam. Mi-am spus că, de dincolo, bătrânul îmi serveşte ultima lecţie. Purtam uniforma boţită, îmbrăcată în grabă acum două zile la celula de alarmă, am vrut să scot vulturul trufaş din piept şi să-l pun pe pieptul bătrânului, aripile ascuţite înţepau pielea palmei, faţa tatii, rasă, se afunda în ea însăşi. Mi-am amintit înmormântările *mele*, sicrie închise, şepcile albastre de pe capac, am luat mâna de la piept: se trăgea, undeva, o linie netă. Se adânceau toate liniile nete trase până atunci. S-a cântat Internaţionala pentru cei rămaşi, tata pleca legănat în jos, se închideau capace masive de fier peste un soclu din marmură neagră. Tata pleca *singur* pe ultimul drum, cobora ca să nu mai urce niciodată.

Am ieşit afară, clădirea masivă trepida sub tălpi, dintr-un coş ieşea răbufnind fum negru. Urca drept în cerul groaznic de senin, nu se risipea, nu era vânt, se amesteca sus de tot cu albastrul, cu lumina, cu soarele. Cei dragi şi apropiaţi m-au sfătuit imperativ s-o duc pe mama acasă, trebuia să rămânem, să mai stăm o dată - aşa, în familie, totdeauna familia pleacă ultima, noi nu, am urcat-o pe mama în maşină, am demarat mult înainte ca cele din urmă volute de fum să urce drept în soare.

S-ar fi cuvenit să mai rămânem o dată, ultima, împreună.

S-ar fi cuvenit să fac o grămadă de lucruri pe care nu le-am făcut; nu pentru că se cuvenea, aşa simţeam nevoia - să le fac. Nu le-am făcut. Lucrurile se petreceau în afară, rupte de mine, şi oamenii care se pricepeau la asemenea lucruri manevrau şi făceau ceea ce ştiau ei că se cuvine, şi scoteau din mine ceea ce vroiau ei să scoată.

Era greu să devin deodată foarte înţelept.

Şi l-am văzut pe bătrân - ultima oară când am fost la ei ne-am certat, nu mai ţin minte pe ce problemă politică

atât de importantă pentru soarta planetei, purta o cămaşă groasă de cow-boy, i se înroşise faţa, fruntea, roşeaţa urca la rădăcina părului cărunt, ne-am despărţit supăraţi definitiv - până la viitoarea întâlnire, coboram în întuneric scara blocului, am auzit un declic, s-au aprins becurile, m-am răsucit, apucasem să cobor câteva trepte, l-am văzut prin balustrada scării cu mâna pe butonul alb, râdea ascuns, aşa a rămas tata pentru mine. Un bătrân în cămaşă de cow-boy, ieşit să-mi facă lumină.

*

Zăceam pe patul de hotel, ochii în gol, cinemateca din tavan furniza gratuit cele mai aiurite şi neaşteptate filme. Juca în faţa ochilor ziua uscată, mergeam de la zebră la celula de alarmă, veneau avioanele din ultima ieşire, pământul era crăpat, prăfos, tufe verzi-cenuşii creşteau din praf, deasupra timpului juca, unduit, apa morţilor. Am desfăcut fermoarele costumului, betonul pistei frigea, smoala dintre plăci fierbea înăbuşit, făcea băşici, băşicile se umflau şi se spărgeau, ieşea un abur subţire, maroniu, se destrăma, mirosea a gară, a fum de cărbune, a traverse de cale ferată. Am trecut prin faţa avioanelor, soarele reflecta tăios duralul lustruit, conturul precis se estompa în fâşii de lumină, metalul rămânea neted, răcoros. Am trecut mâna, din mers, în lungul unui bord de atac. Auzeam zgomotul motoarelor dinspre radiofar, punctul incert pierdut în aerul tremurat se apropia, se desluşeau aripile, trenul scos, deriva înaltă scânteia ascuţit trecând prin dreptul soarelui. Citeam numărul pe fuselaj, avioanele filau interminabil, cădeau brusc, fumul alb-cenuşiu ieşit la contact cu betonul rămânea deasupra pistei ca o scamă de ceaţă stingheră; cifrele roşii însemnau camarazii mei, Mihai, Truţă, Grig. Am văzut avionul lui Bill, adică mai târziu am ştiut că e avionul lui Bill, trecuse apropiata, venea cu viteză mai mare, asta a fost hotărâtor, avea treizeci-treizeci şi cinci de metri înălţime, mai erau 400-500 metri până în capul

pistei, atunci s-a ridicat stolul de păsări, a ieşit din iarba săracă şi cenuşie o pânză întunecată, a unduit, s-a ridicat pe verticală, a cuprins avionul, s-a sfâşiat într-o groază de puncte negre căzând cu aripile strânse pe lângă corp. Nu se întâmpla nimic, m-am oprit cu ochii la avion, cobora în aceeaşi pantă, am auzit distinct loviturile înfundate, una-două-trei, avionul încremenit deasupra câmpului ars cu botul ridicat pe orizont, acolo timpul se sleia în secunde nesfârşite, soarele lucea în deriva înaltă, punctele-păsări cădeau fantastic de lent, pluteau risipite, şi liniştea, se făcuse deodată linişte, auzeam sfârâitul băşicilor de smoală, bubuitul înfundat şi liniştea aceea de motor brusc oprit. Au fulgerat pe retină cifrele roşii, 4708, ăsta-i Bill, am spus, la douăzeci şi cinci metri înălţime cu motorul oprit de păsările intrate în difuzor, şi încă, la patru sute metri de tot.

Am pus casca pe beton, avionul ridica botul dar cădea pierzând portanţă cu fiecare kilometru pe oră frânat, cobora pe o traiectorie încă firească dus de inerţie, cât avea să mai coboare ? Trei sute, două sute de metri, lucrurile se măsurau în zecile de metri despărţind om-avion de capul pistei, stupid, mai văzusem avioane aterizate prea scurt, puse pe pământ, ştiam ce urmează, norul de praf, şi saltul pe jambe, căderea grea, izbitura în plin, scrâşnetul metalului rupt pe beton, MIG-ul plutea chinuitor de încet şi nesfârşit de repede, ăsta-i cuvântul, plutea absurd susţinând zece tone de metal pe aripile scurte, subţiri, ascuţite, şi pe limita de viteză mereu în scădere. Corpul alungit devenea efectiv mai greu — cu fiecare zecime de secundă trecută. A picat brusc câţiva metri preţioşi, măsuraţi în unităţi fundamentale, s-a dus placat spre pământ, asta : putea însemna orice, începând cu panica din cabină, soarele ardea nemilos cupola de plexi, şi terminând cu cei câţiva kilometri la oră câştigaţi în manevra aceea pe muchie de cuţit. A fost *manevra*, singura posibilă, avionul s-a oprit din cădere la câţiva centimetri de pământ, formule subtile transformau

metrii de înălţime în viteză, viteza se împletea cu timpul scurs greu în metri de distanţă, încă puţin, câteva lungimi de fuselaj, mai târziu m-a cutremurat ce a fost atunci în mine, profesie, prinde pista, n-o prinde, dar detaşat, lucid, dur, eu aş mai trage manşa, foarte fin, atât !

Roţile mângâiau iarba, auzeam ruperea seacă a firelor uscate, între cauciucul negru şi sol se iscau vârtejuri de praf. A fost zborul icnit, clătinat, a fulgerat scurt deriva în lumină, a fost chelălăitul cauciucului pe beton şi fumul alb-cenuşiu ţâşnit de sub roţi. Atât doar că totul se întâmplase altfel decât de obicei, foarte clar, foarte limpede, neestompat de şuieratul turbinei şi rupt nu ştiu cum în bucăţi distincte, şocul înfundat al amortizoarelor, scârţâitul jambelor, zgomote pe care nu le credeam. Zgomote care şi în avion doar se simt. A lăsat botul jos, auzeam frânele gemând, discuri de beriliu presând discuri de beriliu, paraşuta de frânare, m-am răsucit după el, ieşise din pistă printre balize, am văzut un camion tăind câmpul şi oprindu-se lângă avion.

*

Îl aşteptam pe Salvan, asta se întâmpla pe malul râului, lângă pod, şedeam pe cheiul îmbrăcat cu plăci de ciment, intre plăci creşteau fire de iarbă şi flori de muşeţel ; dunga cenuşie de nămol uscat, prăfos, sclipeau rar solzi de mică în soarele care începea să coboare, arăta până unde creşteau apele de primăvară.

— Pierdem filmul, a spus Irene. A ridicat mâna, a fluturat-o prin aer, mi-a vârât sub ochi ceasul mic, auriu, în ramă ovală, prins de încheietura fină cu un lănţug, verigile plate se legau între ele prin fire subţiri. Şedea lângă mine pe taluzul înclinat, m-am lăsat pe spate, o vedeam de jos în sus, încolăcise braţele în jurul picioarelor, bărbia sprijinită de genunchi, vorbea cu ochii în gol, spre malul celălalt, a spus că nu e prima oară când pierde un film din cauza lui Radu.

Mergem singuri, sau merg singur, am declarat. Aveam nevoie de filmul aceia. Era exact una din serile în care se merge la film şi când ies afară e deja noapte cu stele - şi pot să mă duc la culcare.

— Vreau să te întreb, a făcut Irene, ştii cum se întâmplă, stai lângă cineva şi lucrurile par clare ca sticla, bloc lucios, nu mai e nimic de spus, pe urmă apare o întrebare, prima fisură, şi alta, şi alta, se ramifică, se leagă între ele, sticla cade în cioburi şi rămâne dar nu ca înainte - rămâne cald, cu legile, cu viaţa lui, el însuşi, şi atunci îmi dau seama că de fapt n-am ştiut nimic, şi risc să trec pe lângă tine fără să te cunosc cum eşti, şi nu vreau...

— Dumnezeule, am spus, ce introducere.

— Afurisita de educaţie - s-a scuzat fata.

— Şcoală ardelenească ?

— Nici măcar, a dat Irene din mână, întotdeauna e foarte greu să te apropii de cineva. Să nu înţelegi greşit, te rog.

— Cum adică ?

— Se poartă, m-a lămurit, ca o modă întunecată. Atunci când eu spun ceva, şi tu înţelegi altceva - pentru că vrei să înţelegi altceva.

— Nu la noi, am spus. Nu în aviaţie.

A sărit un peşte din apa grea, curgea netedă la vale amestecată cu albastru şi cu foarte puţin roşu, s-au lăţit cercuri pe apa netedă.

— Totuşi e greu de tot - a reluat Irene. Trebuie timp, şi pudul de sare necesar.

Am ridicat din umeri aşa culcat cum stăteam, mie mi-a ajuns o plimbare cu maşina, dar asta se petrecea foarte de mult şi foarte departe.

— Vrei să răspunzi, m-a somat Irene cu voce chinuită, sau te duci la dracu ?

— Asta-i o mică discuţie cu cuţitele pe masă ?

— Cred că da.

— E riscant, am mormăit.

M-am uitat în sus întrebător, dar Irene îşi ferea ochii, privea aiurea peste râu, era acolo o perdea de pomi cu coroane rotunde, case vechi se ascundeau sub pomii aceia.

— E riscant, am repetat.

— De ce ?

— Nu ştiu niciodată unde poate ajunge o mică discuţie cu cuţitele pe masă.

— În cel mai rău caz... a început Irene.

— În cazul nostru, am întrerupt-o.

— O prietenie frumoasă.

— De asta mi-e frică, de o prietenie frumoasă. Nu cred în prieteniile frumoase dintre o femeie şi un bărbat.

— Dar între bărbaţi ?

— E incomod, am explicat. Te încarci cu celălalt, începi să-l simţi, să-l gândeşti, asta naşte răspundere.

— Faţă de cine ?

— Faţă de om sau de avion. Faţă de femeia de care m-ar lega o prietenie frumoasă. Nu ne temem de cuvinte, O.K. ?

— O.K.

— Faţă de acel, aceea, căreia, căruia, îi dai prietenia ta. Pe care îl împovărezi cu prietenia ta, asta nu e ca o decoraţie.

— Pilotule, şi-a plesnit palmele, aşa nu se poate trăi. În reţeaua asta de răspunderi, cum le spui.

— Aşa înţeleg eu să trăiesc.

— Exact asta oboseşte şi nelinişteşte la tine, s-a strâm-bat Irene. Şi sperie, şi îndepărtează. Nu păstrezi nimic pentru tine...

— Aşa crezi tu.

— Asta-i impresia pe care o faci.

— Nu te lua după impresii. Rişti să loveşti unde nu trebuie.

— Vorbim cu cuţitele pe masă - a amintit fata.

— Eu m-am tăiat o dată.

A râs : O singură dată ?

— O singură dată, la os. Nici măcar n-a curs sânge ; curgea păr blond-cenuşiu...

— Mă mir, a făcut Irene, o singură dată. Cu felul tău de a fi. Întâi retras, pe urmă te repezi orbeşte.

— Tu întâi stai retrasă, pe urmă te retragi şi mai mult.

— Te înşeli, eu înaintez cu prudenţă.

— Pe dracu. Uite, şi acum - dai înapoi.

— De unde ştii ?

— Din cum vorbeşti. Din cum strângi degetele, ţi s-au albit încheieturile. Din cum priveşti peste râu, şi n-ai cum să ştii că eu mă uit fix la tine.

— Ba ştiu, dar nu despre mine era vorba.

— Nu zău ?!

— Eu, a spus fata cu voce mică, prin ce aş fi interesantă ?

Am râs, m-am răsucit pe burtă, cheiul de ciment s-a legănat, s-a aşezat gri-cenuşiu sub ochii mei,

— Dacă ai şti ce e pe spatele tău, a făcut Irene, s-a întors, a şters cu palma umerii bluzei cu epoleţi.

— Dă-i drumul, am rugat, mor de curiozitate să ştiu cum se trăieşte într-o familie cu adevărat respectabilă, Unicul copil, şi restul.

— Suntem trei, a spus Irene, cu părinţii - cinci. Eu am fost singura fată, şi cea mai mare, şi m-am căsătorit ultima, după ce am terminat facultatea, îţi dai seama.

Nu-mi dădeam.

— Cum? s-a indignat, eram oaia neagră în familie ! Copila mamei cea nefericită.

M-am săltat într-un cot, am măsurat-o lung, de la început la sfârşit şi de la sfârşit la început, zăboveam asupra amănuntelor.

— Aşa arătai şi atunci ?

— Mai tânără, evident, a mârâit Irene.

M-am gândit puţin, m-am ridicat, am dat cu pantoful într-o piatră plată, piatra a zburat, s-a răsucit prin aer, a căzut în apă pe o muche lăsând o dâră lungă care nu se mai ştergea, curgea la vale cu râul.

— Destul de bine pentru o oaie neagră.

— N-am vrut să mă înşel, a explicat Irene. În nici un fel. Nu era unul din lucrurile pe care să le pot risca.

Irene nu era din fetele care riscă, am râs.

— Nu poţi şti niciodată, am spus. Soarele coborâse jos, se rezema cu marginea de dealuri, peste pod venea în pas gimnastic Salvan. Irene mi-a întins mâna, am apucat-o şi am simţit-o caldă, a sărit în picioare rezemându-se de mâna mea. Şi-a scuturat cu palma fundul blugilor, s-a uitat la ceasul oval, a zis : „păcat de film”.

*

Radu nu s-a scuzat pentru întârziere, era roşu, transpirat, a scos din gură o bilă cenuşie şi lipicioasă, gumă de mestecat, a cercetat-o, a aruncat guma de mestecat în apă. Irene s-a strâmbat, s-a întors cu spatele la râu. Am întins mâna :

— Biletele.

— Ce bilete ?

— Biletele de film, am cerut, şi Radu a spus, „dă-l dracului de film, nu vezi ce seară se pregăteşte ?”, vedeam, se pregătea cu multă grijă una din serile în care e foarte greu să nu mă duc la cinema.

— Exact de asta, am insistat.

Casele vechi de pe celălalt mal îşi subţiau conturul puternic în lumina albastră şi cenuşie, erau ciudate casele acelea, mai mult fortăreţe, se deschideau ocrotitoare peste cei adăpostiţi intre zidurile solide, se încontrau neprie-tenoase înspre afară. Spre tot ce nu ţinea de ele, ocroteau respingând. A trecut un băiat călare pe un cal negru, de sub copite se ridica, rămânea suspendat în aer, praful roşu din amurg.

— Te rog frumos, am spus. Vreau foarte mult să văd filmul ăsta.

Habar n-aveam la ce film intenţiona să mă ducă familia Salvan în seara aceea.

— N-am luat bilete, Radu a privit spăşit de la mine la Irene, adevărul e că n-am luat bilete. Am uitat, dacă puteţi înţelege şi ierta.

Ne-a prins de umeri pe amândoi, ne-am apropiat capetele, o clipă am simţit chica lui transpirată, părul moale al Irenei. S-a râs, eu râdeam strâmb.

— Învaţă să primeşti zâmbind loviturile vieţii - a psalmodiat Radu.

— Mulţumeşte-te cu puţin, a completat Irene. Aerul respirat, pământul pe care calci - e grozav de mult.

— Numai aşa vei fi fericit.

— Adevărata fericire izvorăşte din înţelepciune.

— Iar adevărata înţelepciune înseamnă acord complet cu ce se întâmplă în afara ta.

Parcă eram la un curs de iniţiere în hatha-yoga. Dincolo de râu, praful ridicat de calul negru plutea stins în straturi subţiri.

— Înţelepciunea asta se cheamă resemnare, am spus, mă necăjea filmul pierdut, seara lungă care abia începea - şi e foarte amară, şi n-are nimic comun cu adevărata înţelepciune, care e senină. Să te mulezi după lucruri care îţi sunt potrivnice, asta e înfrângere, nu probă de inteligenţă.

— Dumnezeule, ce zace în tine ! a făcut Salvan. Irene, auzi ce spune ?

Auzea, se amuza grozav :

— N-ai dat chix niciodată ?

— Pilotul e din cei care mor pe baricade, a zis Radu. S-a căţărat pe parapetul podului, îşi legăna picioarele în aer.

— Prefer să găsesc o soluţie, am spus. Întotdeauna. există una, experienţă de aerodrom.

— N-ai dat chix niciodată ?

Irene cu întrebările ei, nu se lăsa până nu primea răspuns.

— O singură dată, dacă-ţi ajunge. Am mai discutat azi subiectul.

— Ce obstacol ? s-a interesat Radu. Stâncă, foc, puhoi dezlănţuit, ce cutremur te putea opri ?

— Toate la un loc, plus de două ori mai multe chestii absolut imprevizibile, care n-au nici măcar nume, cusute laolaltă într-un tricou de bumbac şi expediate în lume sub o căpiţă de păr blond-cenuşiu special ca să sucească minţile piloţilor, O.K. ?

— Iată ce va să zică un individ cu conţinut, a râs Irene. M-a lovit uşor cu palma peste obraz, s-a rezemat de Salvan.

M-am gândit la tine, mă întrebam unde naiba încape atâta conţinut.

— Poţi să mai spui odată, am repetat. Pentru că o grămadă de tipi fac umbră pământului fără să existe ca persoane. Ca ei înşişi. N-au unde să se retragă - în ei. Cad în gol. Sunt doar suma impresiilor pe care intenţionează să le producă asupra celor din jur.

— E vorba de mine ? s-a interesat Radu.

M-am uitat la el cum stătea căţărat pe parapetul podului înconjurase cu braţul umerii jumătăţii sale, deşi pentru Irene termenul era impropriu, Irene nu era jumătatea nimănui, şi nici Salvan nu avea nevoie de adaosuri, exact asta îi unea şi îi făcea de nedespărţit, amândoi puternici aveau nevoie unul de celălalt, mă uitam cu ochii îngustaţi pentru că le apunea soarele în spate, lumina ştergea amănuntele, culori, trăsături, rămânea esenţialul, silueta contopită se întregea neagră pe pânza roşie, şi galben-subţire, şi albastru metalic, a apei. Am deschis gura să spun că nu-i priveşte - asta, cu retragerea undeva - n-am spus nimic. Am ridicat din umeri şi m-am dus lângă ei, cu spatele în soare.

*

Am zâmbit blondei de la recepţie, urcam în camera ca o pupă de galion suspendată peste piaţă, se întunecase, n-am aprins lumina. La capătul firului negru casca de telefon oscila, pendul perpetuu.

Am făcut duş, am ieşit din baie înfăşurat în halatul oferit de direcţia hotelului ; şedeam pe marginea patului şi mă uitam la degetele de la picioare. Ce umbre lasă pe parchetul lucios, un fel de abur albăstrui, diafan ca o respiraţie uşoară pe sticla unei oglinzi bine lustruite. Albastrul închis din spatele perdelelor se prefăcea în întuneric, mă împănam cu linişte şi noapte. Dumnezeule, ce bine ar fi prins filmul ăla pe care nu l-am văzut. M-am ridicat, am ocolit patul, m-am dus la fereastra din mijloc ; nu vedeam mare lucru în piaţă, granitul răsfrângea cenuşiu lumina stelelor, n-am dat capul pe spate să le privesc, ştiam că sunt acolo ; spre dimineaţă avea să apară şi un ciob de lună. O seceră subţire cu concavitatea întoarsă ca o ţiglă spre pământ, luna în scădere, nopţii întunecoase. Am dat perdeaua la o parte, pe granitul cenuşiu se aliniau, negre, siluete de maşini; Dacia albastră era în margine, trasă lângă bordură. Am ridicat din umeri, m-am întors lângă patul dublu, prea mare. Trebuia să trec pe la service, să schimb nenorocitul de pivot. Ce maşină, mi-am zis. Am fluierat admirativ. E.M. Remarque spunea despre automobil că e un bun camarad ; n-am priceput asta de la început, nu-mi plăcea să conduc, abia mai târziu am înţeles tipii crispaţi fericiţi pe volane, Academia Militară, n-am zburat doi ani, mă rodea necontenit o neliniște surdă. „Reacţie de adaptare”, spunea medicul înalt de la Centrul Medical Aeronautic, privea competent peste ramele ochelarilor, „durează puţin şi trece”, a durat fix doi ani, a trecut când am revenit la zbor, dar el n-avea de unde să ştie, tomurile groase de pe cristalul biroului adăposteau cardiograme trasate pe hârtie milimetrică, grafice, exemple, pacientul X se adapta, invariabil, liniile frânte de pe banda cardiografului se adunau, liniştitor, între limite fireşti. Aşa am descoperit maşina, porneam motorul, mergeam unde stopul era verde. Ieşeam din oraş, în seara aceea a fost ceaţă, goneam pe autostradă cu nouăzeci la oră, faza mare ridica un zid opac în faţa

radiatorului, faza mică smulgea greu o fâşie de bandă întreruptă pe asfaltul ud. Becul din stânga nu ardea pe fază mică, n-avea importanţă, am apăsat mai mult acceleraţia, simţeam, fără să văd, umbre mătăhăloase trecând pe lângă noi ; se zguduia scurt caroseria din tablă albastră în curentul de aer stârnit. Mă lăsam pe seama roţilor cu cauciucuri nu grozav de noi. rostogoleau la nesfârşit asfaltul lunecos, întunericul se închega pe scaunul din dreapta într-o umbră subţire, dreaptă părul blond-cenuşiu îşi trăgea lucirea stinsă din ceaţa de afară.

Am oprit, lumina scămoşată a unor becuri palide desprindea anemic motelul, roţile au derapat scrâşnit, împroşcând pietriş. Părul blond-cenuşiu s-a rotit, am văzut lumina becurilor anemice reflectată întrebător în ochii întorşi spre mine, ridicam din umeri, goana.prin ceaţă îmi făcea foame. Restaurantul era rece, pustiu, neprietenos, se deschidea un perete de sticlă spre autostradă, intra toată ceaţa de afară prin peretele acela. Parcă eram într-un acvariu, în stânga se rotunjea un bar ca un balcon, tipii căţăraţi pe scaune înalte ne-au cântărit, ne-au însoţit cu priviri goale. Fata de lângă mine purta o bluză ciudată, prea largă, ciucuri subţiri se înodau la mâneci, la gât, s-a desfăcut unul din ciucuri, l-am adunat într-o fundă strânsă : cutele bluzei păstrau fâşii îngheţate de aer umed. I-am cuprins umerii, încăpeau exact în mâinile mele, măsură pe măsură, ceaţa condensa în fundul gâtului picături rotunde, străvezii, cu gust sălciu de apă distilată. Cu gustul sălciu al cuvintelor nespuse, nu era nimic de spus. Trecusem de mult de cuvinte. Am îngropat faţa în părul blond-cenuşiu, se făcea cald, ceaţa, autostrada, noaptea, glasurile aspre ale celor de la bar se topeau, eram neruşinat de destins ; se risipeau vâjâind întrebări, incertitudini, se desfăceau căzând moale legături sudate în aliaje dure. Corpul subţire, lipit strâns de al meu, am tras scaunele de pluş roşu, lunecau pe umezeala noroioasă a pardoselei, o vază înaltă cu flori uitate din toamna trecută înveselea

masa aceea. Pahare, furculiţe, farfurii, se topeau blând înainte de a ajunge la mine ; filtram lumea prin reţeaua blond-cenuşie, profilul fin din dreapta, vraja acţiona fără greş, priveam extaziat maxilarele mici în acţiune. Eu habar n-aveam ce mănânc, ce am cerut, ce ne-au adus în căruţul cu roţi cauciucate, ţin minte numai urmele lăsate de roţile acelea în apăraia de pe jos. Şi iar căldura părului blond-cenuşiu până dincolo de obsesie, Dumnezeule, ce puternic eram, rezemat strâns, dat în grijă fetei de lângă mine, senzaţia de forţă totală, urlau în mine bărbaţii neamului, certitudine dusă până în pânzele albe şi ascunzând în spatele pânzelor albe prăbuşirea. Pentru că altfel nu se putea. Pentru că altfel începeam să plutesc prin aer, ajungea numai să dau din mâini şi deveneam cel mai mare sculptor, muzician, explorator, savant, pilot, scriitor român în viaţă. Trebuia numai să vreau, eram prea năucit ca să pot să vreau. Ce vroiam era foarte simplu şi de neajuns. Urca, prin tălpile ghetelor de zbor, umezeala pătrunzătoare a pardoselei murdare.

Ieşeam, umerii înguşti ştanţaţi în palmele mele, întunericul din maşină mirosea a benzină, şi iar; zidul alb înălţându-se sub radiator, asfaltul lucios rostogolit la nesfârşit pe cauciucurile roase. Am oprit Dacia albastră, ştiam ce o să urmeze, se făcuse frig, n-a urmat nimic. Adică din nou faţa dragă albind spre mine fără să privească, asta era esenţial, fără să privească, mâna lăsată peste mâna mea, venea o rază de nu ştiu unde, traversa noaptea opacă, aprindea un licăr de lumină viorie în piatra inelului tras pe degetul subţire. Buzele fine. s-au strâmbat, s-au mişcat să spună, n-au spus nimic. S-a frânt gâtul, arcuirea sfidătoare se surpase, se lipea de frunte, îmi intra în ochi părul blond-cenuşiu. Gura caldă mirosea stins a vodcă, a tutun bun, nu fumam, nu avea importanţă, s-au zbătut secunde sărate, capul rezemat de pieptul meu de aramă, ca în cele mai tâmpite romane. Romanul meu, stupid până la durere.

Până dincolo de durere. Până la încrâncenarea care cuprinde toate fibrele, strigăt total, etc. Limita unde ce se întâmplă devine, cum se cheamă, suferinţă, doare fizic. Răsucirea întregii fiinţe, şi restul. Nici măcar nu puteam să-i spun asta.

Plângea tăcută, fără suspine, numai în ea, plânsul de unul singur - aşa, în braţele mele. S-a plâns mult în maşina albastră - iarna aceea, şi primăvara care a urmat, ce mai primăvară, întocmită jalnic din fâşii de trei-patru săptămâni, nu rezistam mai mult, abia târziu am învăţat să trecem limita celor 21-28 de zile, margine dincolo de care coarda se întindea primejdios. N-am ştiut când s-a făcut verde în jur, şi nici n-am ştiut precis ce anume a înverzit, primăvara aceea. Şi de ce trebuia să înverzească. Şi vara, toamna care a urmat, învăţam în trei anotimpuri mai mult decât în toţi anii, erau destui, începeau să se adune, treceau fără să lase mult-dorita experienţă izbăvitoare. Rămânea un gol cu margini ascuţite, umplut în grabă cu tot felul de... nu conta cu ce, totul era să se umple, cu bucăţi scoase din alte părţi, se umplea şi rămânea aşa, niciodată astupat, un gol umplut nu dispărea, se adăuga altor goluri umplute, despre tipii alcătuiţi din asemenea sfere se pot spune tot felul de lucruri. Nimeni nu ştie nimic precis.

*

A doua zi am fost la pescuit păstrăvi, ca să mă pot scula devreme am dormit la Salvani, m-am trezit, prin fereastra-tunel pătrundea un şuvoi gros de raze albe, încinse. Se topeau pe scândura podelei într-un oval fierbinte, alungit, acolo am pus tălpile goale, simţeam mirosul lemnului vechi, căldura mă secţiona net de la genunchi în jos. M-am dus în grădină, pietrele erau negre-cenuşii, brumate de rouă, am mers în livadă, am rupt un măr verde, ud, am muşcat, am scuipat imediat, era îngrozitor de acru. Pielea pantofilor de sport se uda, se îmbiba, lăsam o cărare verde închis prin iarba verde-

cenuşie de apă, soarele se frângea în raze fine. sfere de rouă descompuneau mărunt lumina în cele şapte esenţe fundamentale. Am patrulat cu mâinile în buzunare, fluieram sonor melodii de stepă, nu mergea, ar fi mers toamna, pe ploaie măruntă, nu ploua, s-au izbit obloanele de lemn rotite în balamale din fier negru, faţa Irenei era caldă şi roşie de somn, s-a aplecat înainte, aşteptam să curgă părul ciufulit, n-a curs, se strângea într-o coadă lungă, groasă, netedă ca o parâmă de ancorare. Nu văzusem demult o fată cu părul împletit în cozi.

— Salut, am spus, Irene a strănutat, îl simţeam dincolo de întunericul ferestrei pe Radu. A apărut şi el, Radu da, era ciufulit, neras, ţinea în palma întinsă o pilulă, „ia”, n-am luat. Nu aveam nevoie de pilule.

— Pentru dormit, a mârâit Salvan, era devreme dar la peşte se pleacă întotdeauna devreme, s-au retras în dosul obloanelor zăvorite să-şi continue somnul. Am aruncat cotorul mărului în oblon, a rămas o pată crudă pe lemnul nevopsit. Am ieşit în stradă, coboram spre hotel, oraşul pustiu se căţăra pe deal, dispărea abrupt în albia râului, sus luneca tăcut spre pădure. Ieşeau aburi moi din pielea pantofilor, m-am aşezat pe treptele fântânii din piaţă, granitul rece de noapte se încălzea greu, m-am descălţat, am mers mai departe fluierând. Auzeam uruitul stins al metalului lunecând uns pe metal, covrigarul ridica obloanele prăvăliei cu un băţ de lemn terminat într-un vârf din oţel răsucit în forme bizare. L-am salutat din cap, a răspuns înclinând capul, era în ochii lui ceva care spunea că omul a trecut prin multe şi nu se mai miră de nimic.

În faţa hotelului maşina albastră saluta soarele, razele ocoleau o creastă ascuţită, cădeau între două acoperişuri abrupte şi luceau în parbrizul bombat. M-am rezemat de aripa Daciei, dimineaţa asta semăna cu dimineţile de aerodrom, mă scula lumina, încă grea, încă rece, nedezmeticită, curgea tăcută, se subţia prin ferestrele

întredeschise, desprindea pete palide de culoare pe zidul celulei de alarmă. Becul roşu era stins, roşu pentru că îl ştiam eu roşu, lucea mohorât, negru-cenuşiu, în lumina răsăritului de dincolo de mare. Săream pe geam, linişteam cu un gest santinela apărută după colţ, niciodată nu apărea din aceeaşi parte, mişcăm repede capul pe gâtul amorţit, „eu sunt”, ridicam mâna a recunoaştere, făceam câţiva paşi clătinaţi, câini lupi cu piepturi late puneau labe groase pe umerii, pe pieptul meu ; rămâneau peceţi ude de labe pe salopeta din milaneză. Iarba argintie unduia în dâre lungi, verzi-ânchise, ca iarba din grădina Salvanilor. Ocoleam celula de alarmă, betonul rece sub tălpile desculţe, cerul se închidea mohorât în spate, se deschidea treptat deasupra, spre pistă era albastrul palid topit în roşu, asta se cheamă „degrade” şi smulge scurte exclamaţii de admiraţie dar cu vântul nu se potrivea cu ce se întâmpla acolo şi îl refuzam, straturi înguste des ceaţă întinse negru din orizont în orizont retezau roşul acela. Treceam pe lângă camioane uriaşe, roţi cât mine de înalte, cauciucurile turnate înfigeau în beton colţi moi. Aleea se deschidea în bretela de rulaj balizată, în dreapta ţarcul rachetelor, zăceau sub huse pe cărucioare joase, o săgeată roşie poruncea imperativ : „Ocoleşte !” Ocoleam, în stânga aşteptau răsăritul, proptite pe jambele groase, avioanele. Altă santinelă, prindeam luciul scurt al ochilor sub marginea căştii, nici eu nu ştiam precis ce caut acolo. Atingeam fuselajul rece, metalul era ud de rouă, nu ud - acoperit cu abur fin, se uda doar când apăsam mâna, rămâneau urme lucioase - pe bot, lângă inelul difuzorului, lângă cifrele mari, roşii, în chenar alb, roşul era mai roşu albul mai alb pe duralul cenuşiu. Mergeam în lungul fuselaj ului, ca atunci când controlam avionul înainte de zbor, plimbam un deget pe bordul de atac al aripii, ascuţit, se prelingeau dâre limpezi de apă pe mână, cuprindeau încheietura într-o brăţară fină, pătrunzătoare. Mişcăm eleronul, ceva lucea,

foşnea stins în grosimea aripii, sus, în cabina, husată, manşa se braca ; trecea prin metalul amorţit primul suflu de viaţă. Rachetele albe, subţiri, aveau ampenaje ascuţite, cifrele negre înscrise pe ampenaje înţepau ochii moi de noapte. Gura ajutajului păstra căldura zborului de ieri, lucea stins discul turbinei, pe degete rămâneau fire de funingine ; şi din nou duralul fuselajului, bordurile aripii, rachetele, mă întâlneam sub ţeapa tubului Pitot, fix de unde pornisem.

Dincolo de pistă se ridica cu poticneli scurte soarele. Plecam ştergând betonul cu călcâiele goale, raze orizontale, primele, se topeau difuz pe metalul aburit, rămânea dâra roşie-aprinsă încingând avionul, urma lăsată de degetul meu.

...Am tras o linie apăsată pe tabla caroseriei, am deschis maşina, până s-a încălzit motorul m-am încălţat. Dacia m-a hurducat pe pavajul medieval, am clacsonat în poarta Salvanilor, n-am oprit, am urcat până sus, în capul străzii pietrele de râu se măcinau în nisip, nisipul se amesteca şi se pierdea în iarba poienii, era o poiană de margine sub brazii bătrâni, pădurea începea brusc, fără tufe, acolo am întors, am coborât cu motorul stins, am frânat. Nu mişca nimic în casa veche, am bătut cu pumnul în oblon, am intrat, era să-mi rup gâtul împiedicându-mă de raniţa aşezată pe prag, am căzut strângând la piept mănunchiul de undiţe lungi, elastice, tradiţionale, m-am amestecat cu ele pe jos, trestiile foşneau uscat, am simţit ceva strivit şi frânt sub genunchi. În bucătărie duduia plita, focul vuia în spatele capacelor de aramă, pe plită trepida o oală imensă, plină cu ceai. Irene a fluturat degetele în semn de salut, mi-a pus în faţă o tavă cu multă-multă mâncare bună.

— Parcă ne-am mai văzut în dimineaţa asta, am spus, şi Irene a râs, un râs care mi-a ridicat sângele în obraji. S-a dat uşa de perete, a intrat Radu, arbora un costum eroic cu multe buzunare şi fermoare. S-a încruntat când i-am spus de undiţa ruptă, n-avea de ce, erau acolo o

grămadă de undiţe, nu ştiam cum să le bag în maşină ; nici nu conta o undiţă în plus, o undiţă în minus.

Irene n-a venit cu noi, am mers mult pe şosea. Radu avea pentru peşte locuri tăinuite, şoseaua urca, se afunda între munţi, se răsucea în serpentine strânse, brazii erau înalţi, groşi, aveau o groază de ramuri, se împleteau între ele oprind lumina, totul se întâmpla în penumbra gri, umedă, pereţii stâncoşi şiroiau de apă.

— Aici, am trecut peste un podeţ din trunchiuri jupuite, luceau stins de umezeală, drumul nisipos se deschidea între tufişuri, frunze rotunde se lipeau pe parbriz, crengi elastice plesneau usturător prin geamurile lăsate. Locul în care am oprit nu-mi spunea nimic, râul curgea pe fundul unei râpe, coboram alunecând pe frunze uriaşe de brusturi, pietre cenuşii cu sclipiri de mică se încrustau în lut roşcat. Mergeam de-a lungul râului ducând raniţe, undiţe, uneori călcam direct prin apă, râpa s-a deschis brusc într-o vale largă, uscată, pădurea rămasă în urmă, mult deasupra, foşnea stins. M-am răstignit la soare sprijinit în raniţă, ochii închişi, mă cuprindea molcom căldura, „umblă”, a spus Salvan. Unde-i antrenamentul tău de pilot, i-am râs în nas. Lecţiile de supravieţuire, şi restul. Marşuri de trei zile, cu treizeci de kilograme în spate. Uniforma în zdrenţe ude, urât mirositoare, ghetele scâlciate, scorojite de apă, noroi, căldura focului, sângele din bătături. Am aţipit şi am visat marşurile acelea de treizeci de kilometri. Era grozav să merg în somn, şi să ştiu că asta se întâmplă numai în somn. Şi că atunci când o să mă trezesc, o să mă pot culca din nou. M-a sculat un urlet de triumf, am deschis ochii, umbrele brazilor alunecau peste pietre, prin iarbă, se mutau lent spre dreapta ; în mijlocul râului Salvan smucea undiţa arcuită, s-a îndreptat brusc, am auzit coarda vâjâind, ceva argintiu a traversat ultima oară aerul, a bufnit pe mal, se zvârcolea în iarbă.

*

Până la prânz Radu a umplut cu peşte o pungă mare de plastic, eu am prins patru păstrăvi şi o lostriţă căreia Salvan s-a grăbit să-i redea libertatea, pentru asigurarea echilibrului ecologic. Pe urmă a făcut un lucru pe care nu l-am înţeles, s-a urcat pe malul abrupt oprindu-se din loc în loc, aplecându-se, aluneca, o dată s-a dus câţiva metri la vale, cădea pe o coastă ferind cu mâna ridicată un mănunchi de frunze. Eu dormeam la soare visând marşurile din şcoala militară. Orele din hangarul transformat în sală de sport. Salturile la batudă, cu hangarul acela rotindu-se în jurul meu ; coboram de pe plasa elastică cu picioare înţepenite, lemn de la genunchi în sus, fiecare pas urca prin şira spinării şi se risipea bubuind în creier.

M-am întins, iarba era moale, mirosea a pământ jilav, a râul care sălta peste pietre câţiva metri mai încolo. A peştii din râul acela.

S-a întors Radu cu un buchet mare de ierburi, flori, frunze, rădăcini urâte cu bucăţi de pământ nisipos între fire palide ieşite din coaja albicioasă. Explica cu un aer doct, plante medicinale, farmacopee populară şi restul. Din ce avea el acolo se prepara un cocktail de viaţă lungă, mai era nevoie de mierea albinelor sălbatice şi de încă nu ştiu ce rădăcină care creştea aiurea, arăta cu degete murdare de pământ munţii albaştri de dincolo de dealuri, avea să obţină o zeamă cu proprietăţile tuturor medicamentelor din rafturile farmaciilor. În plus, eram feriţi de nocive efecte secundare, el extrăgea principiul activ direct din plante. Din natură. I-am spus că şi curara se extrage direct din plante. A dat din mână, m-a întrebat dacă auzisem vreodată de dr. Jarvis. Care vindecă totul cu miere de albine, şi oţet de mere, şi încă, o mână de fân la cazurile cele mai disperate. Auzisem, vara aceea librăriile au fost pline de cărţi cu coperte verzi-aurii, oţetul de mere se vindea cu bidoane, cu cisternele, Jarvis, am spus, asta e valabil pentru tipi

echilibraţi. Care îşi duc viaţa în aer liber şi au psihicul atât de stabil, un fel de piatră dură clintită doar de moartea câinelui sau calului iubit. Salvan a declarat că nu se poate aştepta la mai mult din partea unui pilot căzut în cap ; a dormit tot drumul de întoarcere strângând la piept buchetul acela imposibil. Ierburile miroseau stins şi puţin amar.

Am dat scaunul mult în spate întinzând picioarele, priveam şoseaua pe sub volan, am depăşit un camion de la exploatarea forestieră, căra buşteni cojiţi ; mirosea a răşină când am trecut pe lângă camion, şoferul a ridicat mâna mare, groasă, mânjită de uleiul negru al profesiei. Salut. Şerpuiam cu şoseaua printre dealuri şi încercam să-mi dau seama cam unde e limita dintre lucrurile pe care mi le puteam permite şi cele de care ar fi trebuit să-mi fie silă să le fac.

Seara ne-am dus la bowling, habar n-aveam că oraşul are bowling, nu se potrivea, mă aşteptam la o popicărie cu scândurile pistei umezite de bere, am trecut râul, povestea se întâmpla chiar în spatele hotelului, cum nu văzusem, ferestrele mele dădeau de trei ani în piaţă, Salvan rezerva cu consecvenţă ardelenească aceeaşi cameră : trebuia numai să depăşesc un colţ de clădire, sala se lăbărţa imensă pe pajiştea cu mesteceni melancolici, multă sticlă, mult lemn, beton, plăci eloxate de dural, avea aerul acela care te pune pe gânduri al lucrurilor făcute odată pentru totdeauna.

Am intrat greu, se înghesuia foarte multă lume, s-o lăsăm moartă, am spus, venim altă dată, nu credeam că găsim o pistă liberă, Radu a zâmbit superior, înăuntru era surprinzător de pustiu, poporul se agita la jocurile mecanice şi la disco barul din fund, din patru piste bine luminate se juca la una singură. Doi soţi domestici cu soţiile lor, plictisiţi lânced unii de alţii, separat şi câte doi - asta se simte - se mişcau livizi în lumina de neon. Au văzut-o pe Irene, bărbaţii îndreptau spinările, înălţau umerii căzuţi, au început să arunce cu forţă plină de

stângace graţie masculină, ţineau gâtul răsucit, bilele mergeau din mandă în mandă, mureau fără glorie în şanţurile de pe marginea pistei. Doamnele scăpărau priviri vultureşti - îngrijorate sub sprâncenele de gospodine cumsecade ; mi-a părut rău că le stricăm seara. Nici nu ştiam bine ce caut acolo. Nu aveam dispoziţia necesară unei partide de bowling. De fapt, n-aveam nici un fel de dispoziţie.

Irene purta pantaloni albaştri de catifea reiată, ajungeau pantalonii aceia ca să mă trimită la plimbare, largi, diformi, privirea mea cerea o explicaţie, „mă simt bine cu ei”, am ridicat din umeri, velurul bleumarin cădea fără *linie*, cădea şi gata, în cute la jumătatea drumului spre şalvari. Radu arunca primul în virtutea unui criteriu care îmi scăpa, n-aveam pe ce nota punctajul, m-am dus la casă, mi-au dat de acolo o fişă de carton şi un creion gros. Salvan vrăjea bila, pentru a doua aruncare popicele rămase erau toate pe dreapta, trei sau patru, m-am instalat la masa ca un pupitru de comandă, am notat şase puncte. Irene s-a aplecat, a spus ceva lui Radu care a mârâit un răspuns, sâcâit. M-am uitat la ei, Salvan balansa bila deasupra parchetului, Irene mi-a simţit privirea, s-a răsucit, „ce naiba vezi în fundul meu”, nu aşa vorbeşte o lady, încă zâmbea, am ridicat din umeri, mă uitam în ochii ei, nu spuneau nimic, îi reflectau doar pe ai mei, care la rându-le... şi aşa la nesfârşit, ochi multiplicaţi în ochi, am strâns creionul până au început să mă doară degetele, Irene a venit, s-a oprit, s-a lipit de marginea mesei. Cu ochii în ochii mei.

— Dacă lucrurile continuă aşa o să-mi devii dragă, am spus, cuvintele scăpau, se duceau - nu neapărat ca femeie, ca om, dacă eşti dispusă să înţelegi. Exact asta simt, dacă ai lăsa ceva timp, aş găsi poate altă formulă în care să spun ce e de spus, deşi nu văd ce rost ar avea. Şi cred în tine, asta e tot.

Pe pista de alături, cele două familii livide se pregăteau de plecare. Strângeau jachete, tricouri, şi-au

scos adidaşii cu tălpi de cauciuc, una din gospodinele cumsecade a golit un tub de spray în pantofi, abia după asta s-a încălţat. S-a şters zâmbetul de pe faţa Irenei, a lăsat capul pe umăr, era înaltă, lăsa capul pe umăr ca să mă vadă mai bine, aşa cum şedeam.

— între noi s-a lipit ceva, am adăugat repede, sau am eu impresia că s-a lipit, pentru mine zilele astea au însemnat mult...

— Nu ştiu dacă aşa ceva se spune, m-a întrerupt Irene.

— De ce ?

— Eu n-aş spune. Lucrurile astea nu se dau pe faţă, oricât te-ai umple de ele. E necesar.

Mai auzisem. Cu alte cuvinte, dar exact acelaşi conţinut. Că sunt lucruri pe care trebuie să le îngrop în mine. Că unele lucruri, inefabile, se termină exact când sunt spuse şi exact pentru că *sunt* spuse, şi din cauza asta nu trebuie să le spun. Să le las să plutească aşa, nespuse. Duse de vânt. E mai bine. Nu se preciza pentru cine anume e mai bine.

Am întrebat :

— Cui foloseşte ?

— Ţie, în primul rând. Şi celorlalţi.

Am ridicat din umeri, nu eram convins. Atunci a pornit bila lui Radu, bubuind, aruncată de sus, a şters marginea pistei, şi-a curbat ciudat traiectoria, a măturat în diagonală popicele rămase.

— Aiurea. Irene, la treabă.

— Nu eu, pilotul.

— E rândul meu, am spus.

Am băgat trei degete în găurile unei bile albastre, era prea uşoară, braţe mecanice terminau de aranjat popicele alb-gălbui, am balansat mâna din umeri, tălpile - oblic pe direcţia de aruncare, bila a plecat penibil într-o parte, n-am avut cotul întins, s-a rostogolit la un deget de marginea pistei, a doborât fix ultimul popic din stânga. Am râs, „pilotul pierde şi râde” - s-a indignat Salvan. Parcă era tipul care m-a cărat prima oară la

bowling, îl indigna fiecare bilă proastă, îl durea ca un afront personal. Se simţea jignit, dacă bila nu dobora cel puţin opt popice.

— Care tip ?

— Unul aşa, pe care n-am dat mulţi bani la început, se pierdea într-un pulover de lână prea larg, era îndrăgostit de istoria neamului şi chiar ştia istorie, pe ani şi personaje, se plimba *lejer* prin date care pentru mine nu mai erau nici măcar timp. În afara istoriei trăia numai pentru bowling, pretindea că ar deveni campion mondial cu muşchii mei de aviator, era uscat, cerebral, intelectual până în vârful degetelor, anulat de puloverul verde, l-am crezut, mă rog, arunca atât de precis că n-avea nevoie de forţă, dobora şi gata, dar l-am văzut o dată dezbrăcat, adică m-a rugat să-l scol, dormea enorm, inuman, unul din tipii care-şi dorm două treimi din viaţă şi moţăie ce a mai rămas, nici nu ştiu cum se încumeta să joace bowling, adormea pe pistă cu degetele băgate în bilă. Odată l-a prins somnul în timp ce arunca, n-o să mă credeţi, l-a tras bila după ea, a zburat prin aer, a doborât tot, îşi continua visarea acolo, între popicii doborâţi. Într-o seară m-a rugat să-l scol devreme, cu noaptea în cap, m-am trezit târziu, am mâncat ouă prăjite şi am băut cafea cu dulceaţă de portocale, asta se întâmpla la mare, am fost pe plajă, am făcut baie, am văzut un film, pe urmă m-am dus la el, dormea sub trei pături, avea faţa împăcată a celui care s-a regăsit după îndelungate căutări. Îmi părea rău să-l trezesc dar era ceva foarte important la mijloc, se discuta un nou model de pat, principial diferit, i-ar fi permis să-şi arunce bilele fără să se mai scoale, un fel de chestie pe rotile, am dat păturile la o parte, l-am scuturat de umăr. Mă aşteptam la un umăr alb, slab, cu vine albastre şi pistrui, flasc, cu fire sărace de păr sârmos şi ceva pronunţat feminin în întreaga alcătuire, aiurea, scuturam o bilă de bowling nr. 15, solid inserată într-o masă masivă de muşchi elastici,

totul învelit neted şi fără cutuliţe într-o teacă de piele bronzată, bine întinsă.

— S-a sculat ?

— A mormăit un citat celebru într-o limbă foarte veche, s-a întors pe partea cealaltă, eu insistam...

— O.K., a căscat Radu, poate mai jucăm în seara asta.

Jgheabul a huruit, sosea bila albastră. Am aruncat la fel de prost, a lovit popicul din cealaltă margine, braţe de metal au secerat, au măturat, au adus în capul pistei, aliniat, alt contingent de soldaţi alb-gălbui. În seara aceea am pierdut regulat, Salvanii se îndoiau de eficacitatea mea ca pilot militar, „ce rachete, ce bombe, nu nimereşti cu o nenorocită de bilă”, şi încă, ochind de pe teren ferm ; nu conta, n-avea nici o legătură. Tăceam, zâmbeam politicos, dar nu pentru că pierdeam, eram departe, muzica, fumul de ţigară, lumina oglindită în parchetul lustruit, astea au mai fost o dată, de fapt de mai multe ori dar pentru mine conta o singură dată, n-am jucat mult - seara aceea, am ieşit, plimbarea cu maşina albastră, ochii ascunşi sub filtrul blond-cenuşiu, oprirea într-un parcaj prăpădit, dosit în spatele unor tufe, stejari, răzoare cu flori de doi metri. Amorul stângaci, incomod, pe canapeaua lăsată, drumul de întoarcere întotdeauna foarte scurt, sărutarea fugară de „la revedere” pe gură. Ne mai vedem... chiar, ne mai vedem ? Când ? - n-avea rost, amândoi ştiam că n-are. Erau imuabilităţi de clintit, de schimbat legi care nu se puteau schimba, trebuia să se răstoarne ceva, undeva, nu se răsturna. Pocnea sec portiera, se închidea încet uşa cu geamuri de la intrarea blocului, sau fără geamuri, începeam să uit, ba da, erau geamuri, ochiuri mate prinse în lemnul gros, cu vopseaua crăpată de atâta soare, vânt, de atâta închis. Porneam în trombă, viraj pe două roţi sub arcadă, strada, juram că a fost ultima oară, nu era. Jurământul ţinea fix până a doua zi, lucrurile se roteau lent, se întorceau exact acolo de unde plecau.

...Irene s-a aplecat peste mine, se uita la punctaj, „uite, a spus, lucrurile care după mine rămân ascunse... Folosesc «după mine» nu că mă consider grozav de importantă, dar să fie clar că aşa gândesc eu, adică ştiu bine că oricine are dreptul să vadă lucrurile în felul lui, deşi nu întotdeauna reuşesc să ţin cont de, asta. Fiecare cu realitatea lui, cu punctul lui de plecare, când coordonatele se suprapun numim asta prietenie, sau dragoste, sau nici măcar — trecem unii prin ceilalţi şi gândim că, uite, s-ar fi putut, dar a lipsit ceva ca să nu fie".

— Îl consolezi pe pilot ? s-a interesat Radu, îşi ştergea mâinile, doborâse tot, pilotul e un dur, a spus, n-are nevoie să fie consolat.

M-au încadrat, Irene în stânga, Radu în dreapta, spuneau că nu e cazul să plâng, nu jucăm pe bani, şi chiar dacă am juca, ei sunt dispuşi să-mi împrumute oricât şi să uite asta după ce câştigă banii pe care mi i-au împrumutat.

— Supersonicul e în plop a făcut Radu.

— În aer, a precizat Irene. El e mereu în aer.

— M-am obişnuit cu asta.

— Trece printr-o criză existenţială.

— Îl inspiră bowlingul.

— Ce facem dacă începe să plângă ?

— Îl iei în braţe pe supersonic, îl legeni : nani pui, nani pui. Dormi, pilot.

— Îi ofer o revanşă, a spus Irene, m-a tras de mână, am coborât câteva trepte, jos era platforma cu jocuri mecanice, am dat la o parte câţiva pierde-vară, m-a instalat în fata unui ecran NIGHT BOMBER, era plăcut, să mă ducă cineva aşa, de mână. A băgat o fisă, a apăsat un buton roşu, pe ecranul acela luceau ţinte, s-a aprins un reticol de colimator, era o manşă cu care suprapuneam reticolul pe ţinte, am apăsat trăgaciul, traversau aiurea ecranul două dâre roşii, s-au pierdut într-un colţ. Irene - nu. Irene a făcut o grămadă de

puncte, a incendiat o rafinărie, a rupt un pod, arunca în aer rampe de rachete, la fiecare ţintă aprinsă bubuiau difuzoare, se aprindeau lumini, suna o sirenă, contorul marca sec şi impersonal. Două sute cincizeci de puncte pentru mine, o mie şase sute cincizeci pentru Irene. Se sufoca de râs, îi curgea părul pe umeri, pe piept, Dumnezeule, a spus, habar n-aveam, pot decola oricând cu un avion de luptă.

— Nu.

— De ce nu ? mi-a arătat cele o mie şase sute cincizeci de puncte, avioanele de luptă nu se potriveau cu şalvarii ei de catifea, nu era un argument, vroia argumente, am mers la bar, am cumpărat Pepsi, am băut, am lăsat paharul jos:

— Nu ştii o groază de lucruri esenţiale.

— De exemplu :

— Cum se lasă noaptea pământul peste cabină.

— Cum se lasă ?

Am ridicat din umeri. Negru, şi uriaş, şi compact. Ca atunci când Universul îşi adună lin jumătăţile, şi te prinde la mijloc. Nu era de povestit. Ne-am dus iar la bowling, Radu arunca bilă după bilă, transpirase, „lasă-mă şi pe mine”, l-a rugat Irene.

Radu gâfâia de atâtea bile aruncate, s-a aşezat întinzând picioarele lungi, m-a bătut pe umăr.

— Eşti prea solemn.

M-am uitat la el şi am spus „nu zău”.

— Te retragi într-o tăcere solemnă, dacă înţelegi. N-ai nimic de jucător în tine. Ca aviator, riscul îţi intră în sânge.

Am spus din nou „nu zău”. Salvan s-a lansat într-o dizertaţie asupra riscului, a zis o grămadă de tâmpenii, cum vede el un pilot de vânătoare, şi atunci l-am rugat să-şi ţină gura.

— Riscul care merită, am spus. Justificat printr-o finalizare care merită mai mult decât puncte înscrise pe o fişă de carton, încearcă să gândeşti, m-am uitat la

Irene, aştepta ca braţele mecanice să termine de aranjat popicii - judecă. În aer lucrurile se întâmplă altfel decât jos, în ce mă priveşte, pentru timpul cât stau cu fundul pe scoarţa planetei, jocurile sunt făcute înainte de a-mi depune miza. Iubitule, am spus, trebuie dexteritate, artă şi fineţe să te mişti prin lume ; eu nu le am, îmi lipseşte priceperea de a mă mişca prin lume. Rămân pe dinafară la jocul ăsta, muşcându-mi buzele pentru că ştiu ce o să urmeze, şi dacă aş fi venit cu o câtime de timp mai devreme, sau am venit când trebuia, dar n-am avut curajul simplu să intru în joc, mă rog, şi bila se învârteşte...

Îmi făcea plăcere faţa lui Salvan ascultând, Irene se pregătea să arunce, şi-a luat vânt, a frânat lunecând pe scândurile lustruite, s-a întors spre noi, s-a aplecat, vedeam foarte clar, a pus jos sfera grea, s-a apropiat. Am spus că bila se învârteşte peste căsuţe colorate, numerotate cu cifre albe, cu cifre negre, şi o urmăresc cu ochii şi ameţesc puţin urmărind cu ochii pentru că asta ţine o grămadă de vreme, şi când în sfârşit se opreşte, şovăie, se rostogoleşte - o căsuţă mai jos, se poticneşte, s-a oprit - gata, îmi muşc buzele pentru că s-a oprit exact pe cifra şi culoarea pe care le-aş fi ales, dacă aveam putinţa să aleg.

— Faceţi jocurile.

Irene a clătinat din cap, s-a dezlipit de Radu, s-a dus pe pistă cu pantalonii ei albaştri de catifea, a făcut douăzeci de puncte din prima bilă. Le-am trecut în fişă, am râs, a fost cel mai bun punctaj, pe aruncare, din seara aceea. Din vacanţa aceea, pentru că Salvanii n-au mai avut chef de bowling cât am stat cu ei, şi singur n-avea nici un rost să mă duc.

*

Muzeul oraşului era în spatele unei uşi masive care se deschidea foarte greu, urcam scara alunecând pe muchiile rotunjite ale treptelor, luceau vine albastre,

grăunţe de mică frângeau lumina împletind-o în zig-zag-uri capri-cioase izbucnite neaşteptat sub pragurile din piatră, neagră. Sălile erau lambrisate până sus de tot, lemnul brun-ânchis contrasta cu varul tavanului tăiat brutal de grinzi încrucişate sub albul acela foarte luminos, din intersecţia grinzilor plecau, ancorate în lanţuri groase de fier, candelabre cu o sută douăzeci de luminări. Geamuri înalte, foarte late, subţiau spre firesc zidurile rezemate pe contraforturi încovoiate, lumina se plimba nestingherită sub bolţile coridoarelor, prin sălile cu exponate, la parter cioburi, oase extrase cu religiozitate din afunduri de peşteri, clasicul colţ de mamut, un război de ţesut acţionat hidraulic, se trecea lin la fier, zale, armuri, hrisoave, arme de foc, vitrina cu bransarda tricoloră a insurecţiei şi documente galbene, fragile, pentru mine astea însemnau, simplu, tata. Banderola cu ştampila Gărzilor Patriotice, şi restul.

Urcam la etaj, acolo erau prinse în pereţi dulapuri de sticlă cu produse ale industriei oraşului şi două săli în care expuneau talente locale ; noţiunea de muzeu era foarte largă, jos, în fundul grădinii, se aflau trei cuşti cu lei, urşi, bursuci prinşi în pădurile din jurul oraşului, un lup imens mânca cornuri aruncate de vizitatori. Ştiam de la Irene, nu m-am dus niciodată în fundul grădinii, intram în muzeu, săream treptele roase, traversam în fugă parterul, banderola tricoloră, urcam scările, mă opream în uşa sălii din dreapta, mă opream ca în pragul unei case la care am vrut foarte mult să ajung şi odată ajuns mă opresc în prag pentru că nu pot da buzna, aşa, în casa aceea, chiar dacă am vrut foarte mult să ajung acolo, şi pentru că, în general, nu se intră nicăieri gâfâind, şi era foarte necesar să mă adun puţin înainte de a intra fie şi numai pentru că puteam găsi locul ocupat şi nu vroiam să risc o retragere nedemnă. Pentru că păstram convingerea caselor în care se intră foarte limpede şi cu capul sus — chiar dacă ies în patru labe, tăvălit, pisat blând şi dureros până în cele mai adânci

străfunduri, jurând că n-o să mă întorc şi născând în sămânţa acelor jurăminte, cumplit de necesar, întoarcerile viitoare.

Nu-mi plăceau muzeele, semănau îngrozitor între ele, prima oară venisem cu Irene, ne-am întâlnit în oraş, găsisem un podeţ subţire arcuit incredibil peste braţul de apă care mai jos se unea cu râul, pietrele de pe fund albe, galbene, bucăţi roşii de ţiglă rotunjită se clătinau uşor sub valul neted, uniform, curgând tăcut între pereţii de lespede cenuşie. Acolo unde apa uda lespezile rămâneau urme închise, aproape negre, ieşeau lin, se arcuiau, se pierdeau iar în blocul verzui, venea soarele, usca urmele acelea. Ce mai rămânea din gânduri curgea la fel de lin, şi neted, şi rapid ca apa, nu se agăţa de nimic ; atunci a apărut Irene cu veşnica sacoşă atârnată de umăr, a pus mâna caldă, uscată, peste mâna mea, simţeam sub palmă parapetul arcuit, a râs cum râdea când mă întâlnea umblând aiurea, „vino să-ţi arăt”, m-am dus. Am urcat împreună scările, am împins uşa, atunci mi-a spus şi de cuştile cu animale, ajungea să trecem printr-un gang, să deschidem portiţa spre grădină, n-am deschis-o, am urcat la etaj şi am intrat direct, fără să ne oprim în prag. Camera era nefericit aleasă, cea mai rece, lambriuri masive dominau mohorât panourile cu tablouri, şipcile înguste, pânza subţire, plutea o împotrivire surdă, culori deschise aduceau lumina în sala cea rece.

— Aici, a făcut încet Irene, „poate fi acuzat de proletcultism” - am spus, „nu poate fi acuzat de nimic” - a ripostat Irene. „Există şi gata, mi-e foarte necesar să ştiu că există, mă linişteşte”, mă rog, ea a spus mai preţios : „mă deschide spre linişte”, depinde foarte mult cum se rostesc cuvintele mari, Irene ştia să le scoată din ea firesc, nu mai erau cuvinte mari. Am ridicat din umeri, bucuria muncii şi restul, priveam atent, nu era bucuria muncii, mai degrabă aşteptare, fata şedea pe schelă aşteptând, nu se încadra în nici un curent, şedea şi gata -

puţin întoarsă pe scândura pătată cu var, picioarele în cizme murdare de cauciuc se legănau în aer, simţeam golul etajelor dedesubt, salopeta gălbuie, din basmaua albă scăpa o şuviţă de păr negru, fire răsfrânte în aerul străveziu al tabloului. Totul se întâmpla în tonuri albe, bej deschis, galben deschis, nu puteam crede că există atâtea tonuri de alb-galben-bej, nici măcar nuanţe - aşa, insesizabil, umbre ascunse în cutele de viaţă aşternute firesc pe pânză. Era şi puţin negru, întotdeauna se strecoară puţin negru, e necesar, dur, plasat exact acolo unde trebuie, contrasta fără să izbească, părul de sub basma, negrul cauciucului mânjit gros cu var. Lumina curgea molcomă, învăluia fata aceea foarte puternică, foarte ea însăşi - asta se simte, rămânea în nări miros de zid proaspăt, de perete încă umed, „mi-e necesar să ştiu că există - spunea Irene. Lucrurile de care ne rezemăm, fără să ştie măcar că suntem.

Am făcut câţiva paşi, n-am ajuns prea departe, „ce-ai păţit ?”, priveam prostit un cap de fată, râdea, de când nu mai râdeam aşa, plin, complet, cu fruntea, cu ochii, cu buzele, cu dinţii puternici: râdea atât de total, puţin aplecată, umerii slabi într-un maiou negru susţineau greu cascada părului, lumina se strângea şi exploda tăcută în şuviţe blond-cenuşii, curgeau pe umerii subţiri, ieşeau din tablou, simţeam sub degete deodată umede şi fierbinţi moliciunea fină a şuviţelor blond-cenuşii. Nu era frumoasă, faţa mare, obrajii prea rotunzi, ochii nu se vedeau grozav de bine, îngustaţi de râs, adânciţi sub gene, era în ei ceva care m-a făcut să întorc repede capul când am încercat să-i desluşesc, şi iar râsul acela trecând dincolo de pânza tabloului, trecea mult de pânza tabloului, traversa aerul sălii, dincolo de lambriurile groase, dincolo de zidurile solide, ajungea pe străzile oraşului, se răsfrângea în ferestre, în chipuri, siluete, m-a urmărit mult timp, deplin, fără să-l pot înţelege până la sfârşit, râsul acela total.

*

Făceam baie, operaţiunea se desfăşura cu mult dichis în bucătăria Salvanilor, nu scăpăm niciodată de ce îmi era frică de patru zile trăiam, cu casă şi masă, pe spezele tinerei familii. Telefonam dimineaţa la hotel, reţineam camera, prudenţă necesară ; auzeam prin receptor scârţâitul penei de gâscă pe filele monumentalului registru. Pe urmă Salvanii plecau la treburile lor, Radu plimba turişti, se îmbolnăviseră doi ghizi, a fost o vară nefastă pentru ghizi, turiştii ţineau morţiş să viziteze cele mai aiurite locuri, plăteau diferenţa în dolari, guldeni, yeni, cauciucurile autobuzelor OJT se toceau pe pietrele unor drumuri uitate, o dată a lipsit trei zile încheiate. Irene avea o slujbă misterioasă, se trezea cu noaptea în cap, se mişca uşor prin casă, pâş-pâş pe scândura veche, groasă, scândurile acelea nu scârţâiau ; mă trezea bubuitul porţii sub bolta de la intrare. A fost o singură zi cu ploaie, am stat în casă, am răsfoit cărţi cu poze imprimate pe hârtie lucioasă, galbenă de ani, găseam acolo tot ce se putea găsi despre primul război mondial, domni cu feţe fine şi severe sub cozorocul caschetelor cilindrice, căşti cu ţepuşe contra căştilor cu creastă, carabine cât un stat de om, tunuri Krupp, mitraliere cu o grămadă de ţevi, avioane fragile pe care nu îndrăzneam să le comentez. Măşti de gaze incomode se legănau greoi pe feţele oamenilor, pe capetele cailor, lângă cizma vârâtă în scara şeii se rezema coada lănciilor subţiri ; săbii lungi şi incomode se târau agăţate de centuri ofiţereşti. Războiul se ducea în forturi, se poticnea pe kilometri de tranşee, tancuri Renault caraghios de înalte rămâneau înţepenite în gropi de obuze. Mai erau cadavre, cu grămezile, cu hectarul., morţii aveau acelaşi aer demodat, hârtia lucioasă suporta atâtea lucruri. Am închis cărţile, coperţile erau legate în piele neagră, aveau imprimat un vultur aurit, se dusese aurul, rămânea conturul adânc ştanţat pe suprafaţa mată ; lumina

mohorâtă cădea uniform, umfla imaginea plată, vârfurile aripilor acelor vulturi se mişcau îngrijorător.

Fereastra camerei era în fundul unui tunel de cărămidă văruită, ambrazură de fort. Făceam focul în plita din mijlocul bucătăriei, restul zilei am aruncat lemne în sobă şi am pândit cai verzi pe pereţi. A fost o zi într-adevăr reuşită. Pe urmă am avut timp frumos, hoinăream prin oraş, seara făceam conversaţie cu Irene. Aviaţie, asta vroia, o dădeam gata cu isprăvile personale, se adunau destule, de poveştile altora nu mă atingeam. Irene ştia să asculte şi să scoată din mine ce era de scos, „cum naiba rezişti acolo”, nu era de rezistat, se rezuma la a mă depăşi o dată, încă o dată, simţeam coarda întinzându-se, uneori nebănuit de mult, până unde puteam înainta în mine ? Cât puteam să mă tot depăşesc, de fiecare dată - cu un cap înaintea celui care am fost, până la nemurire, când avea să pleznească, imprevizibil, coarda aceea foarte întinsă ? Ridicam din umeri, urcam în avion, mă legam în scaun, chingile, oxigenul, radioul, contacte, becurile începeau să clipească galben, roşu, verde, maneta de gaze, butonul de pornire, negru, aşezat incomod pe panoul lateral din stânga. Metalul se trezea poticnit la viaţă, primele rotaţii ale compresorului, flama prelinsă în lungul oţelului încă rece al camerelor de ardere, primele flăcări ţâşnite din ajutaj. Fremăta moale avionul, uruia într-un trepidaj nedesluşit, ace albe înaintau pe cadranele negre în salturi scurte, din ce în ce mai scurte, se contopeau într-un suiş uniform spre reperele ştiute. Simţeam silueta îngustă încovoindu-se, arcuindu-se în ea, manşa se mişca singură revenind în poziţia neutră, se oprea, atingeam cu palma minerul zimţat, apăsam spre dreapta, mişcarea se transmitea în lungul tijelor, firelor, conductelor, se înregistra în memoria unei cutii portocalii, ştia mai bine decât mine ce vroiam - cutia aceea, ştia când, şi cât, şi unde. Se închideau circuite, se deschideau supape, pistoane lustruite lunecau uns în

verine hidraulice, eleroanele recunoşteau impulsul, tresăreau, cel din dreapta se ridica, cel din stânga cobora, asta însemna viraj pe dreapta, sus, MIG-ul s-ar fi înşurubat într-un tonou rapid. Asta se întâmpla de fiecare dată, minunea simplă a metalului însufleţit, nu mai rămânea loc pentru corzi întinse.

Irene zâmbea fără convingere şi privea lung, simţeam îngrijorare în privirea aceea, era foarte plăcut, dar toate astea se întâmplau atât de simplu, şi într-un fel pe care nu-l pot numi decât foarte cinstit, faţă de noi, faţă de ceilalţi, ceilalţi nu contau grozav de mult, îmi era bine, ştiind îngrijorarea din ochii Irenei. Mă ajuta.

Într-o seară a întrebat, căuta ceva într-un raft, stăteam la masă, căuta o ceaşcă, s-a ridicat pe vârfuri, era înaltă, montaseră rafturile foarte sus, a întrebat fără să se întoarcă :

— Chiar nu-ţi dai seama ?

Nu ştiam precis de ce trebuia să îmi dau seama. S-a întors cu ceaşca în mână, a turnat ceai, vorbea fără să ridice ochii :

— Când spui „avion” pronunţi cuvântul cu literă mare, sau aşa aud eu, dar ţi se umple gura, înţelegi, îi dai aşa, o rezonanţă de metal, cum se cheamă metalul alb din care îţi faci avioanele ?

— Dural.

M-am ridicat, am ocolit masa, i-am pupat mâna, era mare cât a mea dar fină, mână de femeie tânără, cu degete lungi, subţiri, puternice.

S-a întors Salvan cu o geantă JAL atârnată pe umăr, a râs, a declarat că i-a fost dor de nevastă şi de mine.

— Ce-i aia JAL ?

— Ţine de domeniul tău : Japan Airlines.

În avioanele pe care zburam eu nu se ofereau genţi de voiaj.

Pe urmă am făcut baie, bucătăria Salvanilor era cât un hangar de dimensiuni modeste, încăpeau acolo două MiG-21 unul lângă altul, cu utilaje cu tot, tavanul alb se

culca pe masive grinzi cătrănite, la mijloc era o plită uriaşă cu capace de aramă ; uşi nituite se roteau lin pe balamale turnate în metal roşu, lucea stins unsoarea acelor balamale la lumina focului dinăuntru. Coşul se răsucea sub tavan şi dispărea prin peretele din răsărit, sub coş se afla cada. Aşa concepeau viaţa Salvanii dinainte, curăţenia trupească nu făcea mult fără îndestulare, din baie direct în farfurie, sau invers, sufletul rămânea undeva departe totuşi veşnic prezent, plita uriaşă era o temelie de familie, casa - o garanţie pentru familia care-şi fierbea mâncarea pe plita aceea.

Cada copleşea prin dimensiuni, n-am îndrăznit s-o măsor niciodată, veneam la mal, o contemplam în tăcută admiraţie, era săpată un metru în podea, săltată încă unul deasupra ; judecind după ce vedeam cu lumina ochilor, bunicii lui Radu obişnuiau să-şi ia baia împreună cu calul, şi încă, toţi deodată. Irene turnase în apa limpede spu-mant iugoslav, jumătate de sticlă, mă afundam într-un nor de spumă parfumată, apa de dedesubt era fierbinte, trebuia să stau în picioare, cu gâtul întins, ca să pot respira. Radu s-a aşezat la masă, Irene trebăluia pe plită, capacele din aramă se înroşeau de foc, răspândeau o lumină aparte, grea.

— Bei un ceai ?

Am refuzat politicos, prea mult lichid în jur. S-a întors, s-a aşezat lângă Radu, vorbeau cu glasuri scăzute apropiind frunţile, li se amesteca părul, focul juca pete de lumină roşie pe frunţile lipite. Au râs uşor, Irene a tăiat o felie de pâine, a pus deasupra o felie de friptură, orna sendviciul cu foi de salată, ridichi tăiate, a presărat mărar, l-a întins peste marginea bazinului. Mestecam, mă sim-ţeam mai în familie ca oricând.

— Nu te plictiseşti ? a întrebat Radu, am suflat spuma de lângă obraz, nu mă plictiseam.

— Ce faci toată ziua ?

— Merg prin oraş. Habar n-aveţi în ce oraş trăiţi.

— Păcat că nu te vezi cum mergi, a spus Irene. A închis ochii, a ridicat mâinile, a pornit pipăind aerul cu degetele întinse.

M-am lăsat să lunec sub valul de spumă, înţepa ochii, descompunea lumina în cele şapte culori fundamentale, roşu-oranj-galben-verde-albastru-indigo-violet, la marginea spectrului indigoul se amesteca cu violetul.

— În timpul ăsta, tot felul de persoane sensibile se interesează de el, l-am auzit pe Radu. Vocea traversa straturi de apă, ajungea la mine înăbuşită, metalică, cuvintele se înlănţuiau într-un murmur greu, cu reverberaţii, parcă trecute prin orga de sunet. O mână a coborât prin clăbuci, m-a apucat de păr, mi-a scos capul la suprafaţă, Salvan.

— Colega mea de birou e dispusă să ia lecţii de la tine, în două până la şase şedinţe, pentru folosirea calculatorului.

— Nu-i ajung nici şaizeci, am spus.

— Ce colegă ? s-a interesat Irene.

— Iulia.

Părul negru, fundul mic strâns în blugii ieftini, nu-mi aminteam precis tricoul sau bluza care ieşea din acei blugi,

— E brunetă, am mormăit.

— Pentru pilot e un mare defect.

— Defect capital.

— Pilotul nu umblă cu femei, a declarat Salvan.

— Doar blonde, care se topesc odată cu zăpada.

Încercam să-mi amintesc ce scăpasem în faţa ăstora despre povestea din iarna trecută. I-am stropit cu apa de un verde snob, râdeau, picături au căzut pe plita încinsă, s-au risipit în aburi frumos-mirositori.

— Nu mă pricep la doamne, m-am justificat.

Mă simţeam caraghios cum stăteau în mormanul acela de spumă ; Salvanii, şi aşa uriaşi, se aplecau deasupra din ceruri foarte depărtate.

— Ghici cine vine la cină, a rânjit Salvan.

Irene a dus un deget la frunte, nu era nevoie.

— Iulia.

Exact de asta păstram camera de la hotel, zidurile vechi încolţeau în oameni rădăcini.

— Sunt invitat în seara asta, am declarat.

— Lucullus cinează la Lucullus.

— Nici măcar nu cinează. Se duce la culcare, gata.

S-au privit, au înaintat unul spre celălalt, s-au ţocăit acolo, în mijlocul bucătăriei strămoşeşti; Salvanii nu pierdeau niciodată ocazia să se pupe sfâşietor, i-am stropit din belşug cu apă albă de spumă.

— Vreau afară, am spus.

Irene a râs scurt, s-a desprins de Radu, a ieşit, broasca - sofisticată a scos tot felul de sunete înfundate până a hotărât să se închidă. M-am ridicat din clăbuci ca Afrodita din spuma mării, am dat drumul la duş.

— E ceva în neregulă cu tine.

Îl vedeam pe Radu prin pânza de apă, stătea cu spatele, ţinea mâinile în buzunare. Am ridicat din umeri :

— Întotdeauna e ceva în neregulă, cu cineva.

— Trăieşti caraghios, mereu în trecut, în viitor, niciodată în ceea ce se întâmplă.

Am închis duşul, am încălecat marginea monumentalei căzi ; mă simţeam ca un triton ieşind din bazinul de la Versailles.

— Deformare profesională.

— Pe dracu.

— Spaţiul orb, am spus. Am apucat prosopul uriaş, mă înfăşuram în valuri proaspete de în, de două ori, de trei ori. Spaţiul orb, am repetat. La viteze supersonice, M mai mare decât doi, asta la înălţime face două mii două sute, două mii trei sute de kilometri pe oră, timpul de transmitere al impulsului de la ochi la creier, şi reacţia necesară, sunt mult depăşite. Văd un obiect, alt avion eventual, aflat la doi kilometri, îl văd doar când e lângă mine şi nu mai rămâne nimic de făcut; ce e în imediata apropiere nici nu mai există. Aşa suntem, imperfecţi,

avem regimul optim la înălţimi mici şi viteze mediocre, fiecare cu parametrii lui, fiecare cu bariera lui sonică, dincolo de ea ne descurcăm cum putem. Asta rămâne şi modifică, introduce coeficienţi de corecţie unde nu e nevoie, mă lasă gol exact unde ar trebui să mă prezint în armură. Over.

— Ce înseamnă : M mai mare decât... ?

— Numărul Mach, raportul dintre...

— M-am lămurit, a întrerupt Radu. Blonda aceea e bariera ta sonică ?

— Bariera mea sonică e exact unde indică bordul, am spus, vroiam să fie aşa, nu era. Amestecam, în indicaţiile lucide ale aparatelor, şuviţe blond-cenuşii. Din ce în ce mai rar, exact asta durea, nu pentru că uitam, nu era de uitat, pentru că mă schimbam. Se îngroşa, undeva, o coajă sub care nu puteam risca să mă uit. Nu vroiam să pot, nu puteam să vreau, dar asta nu mai ţinea de mine ; am frecat cu prosopul aspru, surprins, ceea ce nu ţinea de mine. La dracu. Era cazul să pun un punct mare, negru, opac, care să reţină tot ce era de reţinut. Una din acele găuri negre de care e plin universul, şi nu lasă să treacă nici lumina. Să mă mobilez cu o gaură neagră, sens unic. Mă revoltam inutil sub prosopul uriaş de în, era ud, se lipea ca o piele rece, cum se putea lupta cu ceea ce nu era de luptat ? Să nu mă ud de apa în care mă afundam până peste cap, să scot din mine exact ce era mai...

S-a apropiat Salvan, s-a apucat să-mi frece spatele prin inul ud.

— Ce-ai zice de o vânătoare ?

— La moara veche ?

— La moara veche.

O vânătoare, da ; să împuşc iepuri de pădure, veveriţe, capre, cocoşi de munte. Să şterg bruma de sânge din jurul nasului negru, încă umed, picături mari, roşii, lunecau tăcute în lungul firelor de păr, nu se agăţau, blana rămânea curată, căzeau pe muşchiul verde, pe

pietre, pe nisipul potecii, explodau lent într-o stea cu raze împroşcate, se închegau, îşi schimbau culoarea vie, steaua se sleia într-o pată stinsă de sânge uscat. Vânătoarea era o soluţie, fiecare iepure mort - o săptămână de tihnită uitare, mie îmi trebuia un elefant, şi nici atunci... Mă rog. O să facem focul, o să frigem bucăţi de carne înşirate pe vergeaua armei. O să agăţ hamacul între două trunchiuri de brad, albe şi parfumate de răşina scursă, o să dorm fără vise sub cerul liber, şi restul. Simţeam, sub talpa goală, moliciunea acelor de brad.

— Spuneai că aveţi musafiri diseară.

— Nu plecăm acum, a explicat Radu. Peste trei-patru zile.

Lemnul gros a bubuit înfundat sub un vârf de pantof, clanţa uşii s-a mişcat nerăbdătoare. Am strigat „intră !”, a intrat Irene, a închis uşa cu piciorul, ţinea în mâini tava din argint masiv a familiei.

M-am aşezat pe marginea căzii, braţul drept , ieşea din halat până la umăr, ca dintr-o togă. Pe tavă era un borcan cu dulceaţă de cireşi şi un pahar cu Pepsi, înalt, din cristal de stâncă, aburit pe piciorul fin ; lichidul cafeniu sfârâia uşor, se ridica în bule mărunte, dansa în cercuri concentrice între pereţii de cristal. Am înfipt linguriţa în dulceaţă, am mâncat jumătate de borcan, mă învăluiau aburi verzi cu miros de arbore exotic. Am apucat paharul brumat, l-am golit dintr-odată, aproape să mă înec.

Fără vise.

*

Am rămas totuşi la Salvani, toropit de baie, sărurile iugoslave ale Irenei intrau în piele şi moleşeau, împrumutau lucrurilor o nuanţă verde, proaspătă, ca aburul deasupra zăpezii sub care încolţeşte iarba. Drumul până la hotel era lung, noaptea care ar fi urmat - şi mai lungă ; simţeam aproape una din nopţile în care

nu vroiam să fiu singur. În care nu e bine să fiu singur, de aceea am rămas. De fapt nu mi-a părut rău, Iulia a venit cu un pachet mare de prăjituri, a adus şi calculatorul, am mâncat, am băut vin dezgropat de Radu din colţuri numai de el ştiute ale pivniţelor părinteşti, am jucat biliard pitic, şi, în general, toate au curs de parcă ne-am fi cunoscut şi mers împreună cel puţin de la facerea lumii. Pe urmă Iulia a vrut să plece, Salvanii au protestat, „e târziu”, spunea fata, „te conduce căpitanul” - a făcut Radu, am ridicat din umeri, am prins sclipirea maliţioasă din ochii Irenei, ăştia erau nebuni.

— Sunt băut, am spus, nu conduc maşina, „mergeţi pe jos” - a râs Salvan. Nu era de râs, ştiam cum se termină condusurile astea, am încercat să-i explic lui Radu, şedeam în nişa ferestrei, m-a bătut protector pe spate, „lasă, vezi tu” ; nu vroiam să văd nimic.

Am dansat, Iulia era foarte subţire, fragilă, cu fruntea lipită de umărul meu nu-i ştiam ochii. Salvanii râdeau, am râs şi eu, Iulia a tresărit uşor, cărarea îi despărţea părul în două ape bogate, freamătul acela putea însemna orice, începând cu râs în hohote şi terminând cu plâns în sughiţuri. Nu-mi plăcea ce se întâmpla acolo. Oricum, am luat-o după umeri şi am condus-o acasă, drumul a fost neaşteptat de plăcut, noaptea era un abur cald, moale, foarte întunecat, n-a fost lună, nici nu era nevoie, doar foarte multe stele, zidurile vechi sorbeau lumina puţină. Am coborât dealul, oraşul clipea la picioarele noastre, „aşa văd noaptea când vin la aterizare”, chiar că da, aşa se vedea, asta când aterizam dinspre oraş ; Iulia n-a spus nimic, mergea cu paşi mărunţi, repezi, cu ochii în pământ, strânsă în ea.

— Fii calmă, am spus, n-am de gând să te seduc. Nu aici, îţi dai seama.

Zidurile vechi sorbeau lumina puţină, uneori treceam prin străzi atât de înguste, frecam pietre aspre cu umărul sting, degetele mâinii drepte, strângând umărul fetei, atingeau pietrele caselor de vizavi.

— Uite ce de stele, am arătat în sus, Casiopeea şi restul ; privea mai departe în pământ, am privit şi eu, nu se vedeau picioarele de întuneric, mergeam de la brâu în jos printr-o apă mată, nedesluşită. Am auzit sunet grav de potcoave rostogolit peste acoperişuri ascuţite, giruetele şi cocoşii de tablă au scârţâit în lăcaşuri ruginite răspunzând clopotului de la catedrală : ding-dong, ding-dong.

— Ce-ţi face maică-ta, când vii la ora asta ?

A şovăit înainte de a răspunde :

— Stau singură.

Nu era nevoie să şovăie. I-am strâns mai tare umerii şi atunci s-a ferit, a lunecat de sub braţul meu, s-a dus înainte, a lăsat un pas între noi. Doi paşi, trei paşi. Zâmbeam în întuneric, zâmbeam strâmb. Am traversat o cale ferată, şinele luceau stins şi duceau foarte departe ; firele telegrafului ţiuiau ascuţit veşti importante.

Iulia locuia într-un bloc nou, mare, colţuros, albicios în noaptea întunecată. Mi-a părut rău, era caraghios să stai în oraşul acela şi să locuieşti într-un bloc nou. M-am oprit în prag, „nu intri ?”, intram, făcea parte din poveste, era ceva care chema înăuntru. Exact ceea ce mă reţinuse la Salvani în seara aceea. Exact ce mă împingea să merg, iar şi iar, acolo unde nu mai era de mers.

A scos un inel de chei cât o minge de tenis, i-a trebuit ceva timp până să nimerească cheia bună, să o bage în yală, să deschidă. A scos scurta, a pus-o pe umeraş, agăţa umeraşul în dulapul din perete, dar făcea asta într-un fel special, fără convingere, parcă nu era la ea acasă. M-a condus pe coridorul lat într-o cameră mare, două fotolii adânci, canapeaua largă, rafturi cu cărţi, cerul nu se vedea ; fereastra, uşa de la balcon erau acoperite cu o draperie cenuşie ; cercuri şi bile strunjite în lemn galben se legănau pe draperia aceea, prinse cu aţe scurte şi subţiri. Am fost instalat pe canapea, s-a ghemuit într-unul din fotolii, dar s-a ghemuit, parcă aştepta s-o lovească cineva. N-a mai râs, n-a vorbit, aştepta şi gata.

Casa mirosea cumplit a var proaspăt, a vopsea încă nu de tot uscată, dar nu ca o casă nouă, era prea pustiu, pereţii prea goi, nu mişca nimic în spatele pereţilor goi.

Am riscat o mişcare, arcurile canapelei au gemut a metal nou.

— Aici locuieşti...

— Îhî.

— E casa ta ?

— Ai mei au plătit avansul, a explicat Eu dau restul, ştii, în rate lunare.

Ştiam mai multe decât aş fi vrut. Despre ratele lunare, şi aşa mai departe. M-am ridicat, am vrut să dau la o parte draperia cenuşie, Să deschid geamul şi să încerc să uit ce ştiam.

— Nu, te rog.

— Vecinii ?

— Vecinii.

— Ştii, am spus, dracu să-i ia. Mi-e cald. Ce zici de asta?

— Nu deschide.

Mi-am muşcat buzele.

— E noapte, am încercat să explic.

— Tocmai de asta, a spus, şi n-am încercat să merg mai departe. Am scos puloverul, l-am aruncat, pe canapea.

— Cam cât ţii la părerea vecinilor ?

— Nu-i vorba despre asta.

M-am strâmbat, exact despre asta era vorba.

— Mă rog... În rest ?

— În rest, ce ?

— Cum te mai distrezi, care e viaţa ta, când te învăţ să umbli cu maşina aia infernală ? Cine eşti, cu ce îţi umpli vremea când nu mergi în vizită la Salvani, sau la alţi Salvani ? Te-am condus, m-ai poftit înăuntru, am aflat că ţi-e frică de vecini, în rest mai e ceva ? Sau asta-i tot ?

— Am munca mea...

Mai auzisem, povestea cu munca mea care mă absoarbe pe deplin, nu rămâne timp pentru nimic altceva. Nici măcar pentru tine, fată.

— Nu ajunge, am spus, nu vorbeam numai cu fata de lângă mine. Nu ţine de cald munca ta, seara, la culcare. Sau când te scoli singură noaptea, în patul prea lung, şi prea larg, şi prea moale, şi prea tare.

— De unde ştii că sunt singură ?

— Atunci ce dracu caut eu aici ?! M-am ridicat, nu acord noaptea consultaţii pentru cunoaşterea tehnicii de calcul.

Am tras puloverul pe mine, am potrivit gulerul cămăşii, căutam o oglindă, nu era nici o oglindă acolo. Am dat din mână, m-am lămurit, am făcut un pas, încă un pas, deprindeam din iarna trecută tehnica plecatului la timp.

— Stai puţin !

Povestea cu patul prea larg, şi prea tare, şi care rămâne cumplit de valabilă, peste tot. Nu-mi făceam iluzii că strigă după mine. Apartamentul dureros de curat şi de pus la punct era pustiu ca o peşteră de mortar. O peşteră de mortar în care s-au pus fotolii, o canapea, rafturi pentru cărţi. În casetofonul de pe jos, o blondă decoltată cânta ceva despre pustiul dinafară şi pustiul dinăuntru, şi despre braţele cuiva care ar trebui să îmbrăţişeze pe cineva ; întotdeauna există braţe care să îmbrăţişeze, şi corpul care tremură stins aşteptând braţele alea, numai că asta se petrece foarte departe şi până la urmă nu se întâmplă nimic, rămâne numai apartamentul cu ecou şi rugămintea înăbuşită „stai puţin”, şi stau, deşi exact acum ar trebui să plec. M-am oprit lângă casetofonul aşezat pe podea.

— Ce-o să fie mâine, am spus, şi poimâine, şi gândeşte-te ce o să fie peste o lună. N-are rost, am încercat să explic. Nu în casa asta. Nu cu mine. Ai nevoie de cu totul altceva.

— De unde ştii tu ce-mi trebuie ?

Am încălecat braţul canapelei :

— Nu-i greu de ştiut. Nu eşti prima, dacă înţelegi.

A tresărit, dar nu sub cuvinte.

— Nu sta acolo, a spus. E strâmb.

Am râs, am descălecat de pe canapea.

— Păcat că n-auzi cum spui asta : „e strâmb”. Pe ce ton. Parcă ţi-aş omorî copilul. Era de aşteptat: miss apartament. Eşti pe drumul cel bun.

Nu înţelegea. Nu eu eram cel care trebuia s-o facă să înţeleagă, sau nu mai avea cu ce, se întâmplă.

— Care drum ?

— Care duce fix la uşa acestei maşini de locuit. Te transformi într-o anexă a coteţului, fără să ştii, încet dar sigur. De când ai primit cheile strălucitoare, hai spune dacă te-ai mai gândit la ceva în afară de curăţenie, şi vopsea, şi mobilă, întotdeauna există un risc, când o fată ca tine locuieşte într-o astfel de casă. Prea mare şi prea goală, casă carapace, care usucă, nici nu ştii când treci în zidurile albe, în mobila perfect întreţinută, în parchetul lustruit.

S-a ridicat din fotoliu, fotoliile da, erau foarte foarte adânci, moi, confortabile, încăpeam amândoi, fără grijă, între braţele masive ; atât doar că nu eram dispus să încerc. S-a aplecat, a închis casetofonul, dar fără nimic din ea, eu aş fi dat un şut în capacul nichelat, în şirurile de clape, în difuzorul rotund, l-a închis şi gata.

— Ce bei ? Am ness, am ceai foarte bun, Lipton's, am whisky.

— Nu beau, să ştii. Sunt abstinenţa întruchipată, trece-o şi pe asta la capitolul lipsuri.

A ridicat din umeri :

— E o calitate să nu bei, cu toate că uneori devine puţin plictisitor...

— Lipsuri, pentru tine, am precizat.

Stăteam amândoi în picioare şi spuneam exact ce gândeam, asta se cunoaşte după ochi.

— O.K., am zis, mergi, adu ce vrei, du-te în bucătăria imaculată şi scoate paharele uşor prăfuite din dulapul la

care nu prea umbli, etalează-ţi talentele de gospodină, pleacă-ţi capul gânditor în faţa aragazului pe care fierbe cafeaua şi lasă imaginaţia să zburde, ştii, bărbatul iubit şi puternic care aşteaptă ostenit în fotoliu, nu grozav de, atât cât să-i facă plăcere şi să-l învioreze fix trataţia ta. Adu-mi ness, şi ceai Lipton's întărit cu trei picături de whisky furnizat de o firmă care a debutat pe piaţa mondială cu 175 de ani înaintea marii prohibiţii, şi în frigider ce păstrezi de la o lună la alta ? Specialităţi fine de ciocolată într-un vas de cristal fără urme de amprente ? Adu şi specialităţi fine de ciocolată !

Ochii îi zâmbeau, numai că zâmbeau pentru ea. A ieşit, nu ştiam dacă are frigider, am strigat că beau ceaiul cu trei linguriţe de zahăr, am dat drumul la casetofon, adică am apăsat clapa PLAY cu furie, până la podea, clapa de plastic a pocnit zgomotos. M-am dus după fată, ne-am atins pe coridor, era destul de larg ca să treacă patru oameni umăr la umăr, noi nu încăpeam, ne-am atins, izbit aproape, trecând unul pe lângă celălalt. Am aprins lumina în bucătărie, sub întrerupător era fixată o placă mare de plastic întru apărarea pereţilor, de fapt toate întreru-pătoarele aveau asemenea plăci ştanţate, înşurubate sub capace. Ştiam grozav de bine unde sunt întrerupătoarele în camere, şi camerele în apartamentul acela, şi cam tot ce se mai putea cunoaşte, lucrurile cu adevărat noi sunt foarte rare şi se întâmplă o singură dată, în rest întâlnim numai variante. Apartamentul ăsta, cu tot ce se întâmpla în el, era doar o variantă. Şi eu eram tot o variantă, dar ascundeam cu grijă asta. Bucătăria era exact cum o ştiam, la fel de spaţioasă ca *cealaltă*, dulapurile din perete, masa, taburetele, avea şi frigider, linoleum în pătrate mari pe jos, şi mai avea goliciunea corosivă a bucătăriilor fără viaţă, scândura de pâine fără urme de cuţit, faianţa pereţilor n-avea aburul fin al prânzului gătit ieri, şi alaltăieri, şi multe alte ieri-alaltăieri în urmă. Bucătărie în care lucrurile se petreceau totdeauna exact ca acum, mese scurte în doi,

mai mult ceaiuri şi cafele, şi ciocolata fină păstrată la frigider. Eventual, prânzuri prefabricate în pahare de carton cerat, numai că pentru mine bucătăria însemna ceva cald şi puţin afumat, patinat de ce se întâmpla acolo de trei ori pe zi, cuhne domestică, ceva la jumătatea drumului între laboratorul rece, impersonal, şi ceaunul greu agăţat cu lanţ unsuros deasupra focului în jurul căruia se agită nerăbdătoare o hoardă pestriţă, cu linguri din lemn alb în mâinile nu grozav de spălate.

Apa fierbea într-un ceainic nichelat, nici la fabrică nu lucise cum lucea acum, ceainicul acela, ceaiurile şi cafelele turnate din asemenea vase miros a vopsea şi au gustul nelegat de nimic al lucrurilor făcute pentru că se cuvine să fie făcute. Ne-am aşezat faţă în faţă la masa agasant de lustruită, taburetul scârţâia sub fund pe tonul lucrurilor prea noi, ceştile aveau margini neciobite şi toarte întregi, arcuite savant. Am băut ceai cu gust de nichel, am mâncat fursecuri prelungi de ciocolată stanţate în carton dulce. Mi se ofereau inutil ţigări KENT-super long, nu atingeam gradul necesar de rafinament. Am susţinut conversaţie, aflam o grămadă de lucruri noi.

Ceştile, farfurioarele, linguriţele au fost spălate imediat şi puse la scurs într-un coş de plastic cu o mulţime de despărţituri ; ciocolata fină a fost acoperită cu celofan şi pusă în frigider până la o ipotetică vizită viitoare. Ne-am regăsit în sufrageria cu pereţii goi, eu pe canapea. Iulia în fotoliu, tot ghemuită, dar ne priveam altfel acum, ca oamenii cu stomacul clipocind de ceai călduţ fiert în acelaşi ceainic,

— Ce ai în baie, reînodam politicos discuţia, mozaic roman sau gresie ? Sau o găselniţă absolut personală, care te pune mai presus şi te scoate, în sfârşit, din lungul şir al fetelor cu apartament proprietate personală? Care aşteaptă un băiat bun ca să întemeieze un cămin, şi...

— De unde ştii că vreau să mă mărit ?

— Dumnezeule, nu-i nevoie să dai anunţ la ziar pentru asta. Ce am vorbit până acum ? Ajungea să stau cinci

minute lângă tine, eu am stat - m-am uitat la Citizen - asta-i, eu am stat patru ore şi un sfert din a cincea...

A întrebat lin, răbufnea sub cuvinte :

— Nu crezi că ai stat destul ?

M-am ridicat de pe canapea :

— Nu-i nevoie să te oboseşti, cunosc drumul spre ieşire.

Îl cunoşteam al naibii de bine. Am apucat să fac doar doi paşi.

— Ascultă, a spus, de ce mi-ai ţinut mie toată conferinţa aia ? Cu apartamentul gol, şi restul.

Am privit peretele alb din faţă, chiar, de ce. De fapt, mi-am spus, nu mai vorbeam cu ea, de mult. Camere cu fotolii stinghere, bucătăriile aseptice, ceainicele nichelate şi ciocolata din frigidere de gabarit mijlociu semănau îngrozitor între ele. M-am întors spre fată.

— Uite, vocea cu care ai spus să nu călăresc canapeaua. Nu te-ai auzit, dar în mine s-a strâns ceva pentru că ai spus-o foarte repede, cu scârbos de multă grijă pentru canapeaua aia nenorocită, şi asta înseamnă ceva, când ajungi să faci o pasiune pentru mobila personală. Când î*ncepi* să-ţi iubeşti atât mobila, pentru că n-a fost aşa de la început, adu-ţi aminte, există şi copaci, şi râuri, şi afară e o noapte grozavă pentru plimbat în doi, de când n-ai mai ieşit cu un tip, dar ştii cum, aşa încât să ai impresia că e pentru prima oară, oricât de demodat ar părea. Mi-ar fi plăcut grozav să nu bagi de seamă că îţi călăresc nenorocita de canapea. Pentru că dacă nu eşti foarte atentă, până la urmă nici nu mai reuşeşti altceva decât să-ţi iubeşti canapeaua. Şi tot ce mai ai de dat, atunci când vine mult-aşteptatul moment să dai, tot ce mai rămâne de oferit sunt zidurile astea, şi mobila păstrată intre ele cu sfinţenie.

Şi-a muşcat buzele, a încercat să zâmbească, n-a reuşit.

— Atunci o să ştii, am spus. Nu mă simţeam deloc ca un profet ; îmi era greaţă şi transpiram, broboane mici,

perfect rotunde, îngheţate, pe tot spatele, pe frunte, pe tâmple. Discursul ăsta nu trebuia să-l ţin aici, mi-am zis. Toată seara asta tâmpită trebuia să se întâmple mai demult, şi în altă parte. Am ridicat din umeri, m-am uitat în ochii Iuliei.

— Atunci o să ştii, am repetat. Când o să vină un tip, şi o să se aşeze pe braţul canapelei, şi tu n-o să bagi de seamă că s-a aşezat pe braţul canapelei.

Am făcut o grimasă, simţeam sudoarea curgând sub tricou, pârâiaşe înguste, reci. Iulia reuşea să zâmbească, îi tremurau colţurile gurii în zâmbetul ăla, am adăugat:

— Vocea a fost absolut scârboasă, să ştii. Nu e esenţial, braţul de canapea.

A zâmbit adevărat, cu ochii, cu gura.

— Caţără-te acolo, dacă ţii atâta.

— Chiar că nu mai are nici un rost.

Acum râdea de-a binelea :

— Radu spune că nu eşti însurat. Spune că n-ai pe nimeni, înţelegi.

— N-am pe nimeni, am răspuns. Ce te-a apucat ?

— Te porţi aşa... parcă ai avea mereu pe cineva în spate. Vreau să spun, pe cineva foarte drag.

— Tu rişti să-mi devii foarte dragă, când vorbeşti aşa.

— Lasă, lasă. Am ghicit ?

Ghicise, câştigase. Cât mai era de câştigat.

— Asta-i altă poveste, am spus. Ce-ar fi să închizi muzica ?

— De ce ?

Nu puteam să-i spun de ce. De aia. M-am lăsat pe spate, mă rezemam, prima oară deplin, de canapeaua aceea.

— Eşti din bărbaţii care se căsătoresc.

A spus-o foarte limpede şi ar fi luat de bun orice răspuns.

— Pentru treaba asta e nevoie de doi.

— Adică ?

— Am mai fost dat jos de pe un braţ de canapea, într-o casă identică şi pe acelaşi ton, înţelegi ?

A chicotit neplăcut :

— N-ai fost cel la care nu se bagă în seamă ?

— Nu. Şi ar mai fi ceva.

— Ce ?

— Mi-e frică. Uite - am ridicat braţele deasupra capului, paralele - ne schimbăm, habar n-avem cine o să fim peste patru, opt, doisprezece ani, acum ne potrivim perfect - am lipit braţele, am trecut degetele printre degete, strâns - ce zici de asta ? Monolit, dar nu rămânem aceiaşi, ne schimbăm, asta se poate întâmpla aşa - am împletit mai strâns mâinile -, atunci e O.K., şi foarte frumos, şi cald, dar lucrurile se pot petrece şi invers - am desfăcut braţele, am zvârlit mâinile în lături : Di-ver-gent pe toată linia. Ce spui ?

— Nu-ţi dai seama, s-a încruntat, doi care trăiesc împreună ani nu se pot schimba aşa, fundamental. Vreau să spun, diferit, adică se schimbă, dar în acelaşi sens, Nu mai sunt singuri.

*

Mă frecam de ziduri, pietrele erau calde dinăuntru, palmele lustruiau lespezi lustruite de vreme, mortarul care unea acele lespezi nu se fărâma, era aspru şi zgâria pielea, nedureros. Mă învârteam pe străzi înguste, sub ferestre înalte creşteau flori în lăzi de lemn galben, cum răzbea lumina ? - străzile se închideau deasupra capului prin bolţi negre, pe cheile bolţilor erau cioplite semne heraldice de neînțeles, neclare de vreme, topite în piatră. Nu înţelegeam o mulţime de lucruri, între faţade înguste se rotunjea piaţa cu fântâna, m-am aşezat pe ghizdurile roase, nu venea răcoare din cercul de întuneric mut, m-am aplecat, pietrele erau seci ca tigvele care mărginesc în pustiuri drumuri bătute de caravane. Pe fundul fântânii luceau slab monezi. Am scos din buzunar, am aruncat în sus o fisă de un leu, stema, s-a rostogolit pe pietre, a

oscilat, a înscris două cercuri repezite, căzuse cu stema în sus, evident, am aruncat-o în fântână. Nu avea nici măcar ecou, groapa aceea stearpă. Mi-am spus că dacă m-aş întoarce la toate fântânile în care aruncasem vreodată bani, aş fi tot timpul pe drumuri. Am întins picioarele, blugii făceau pungi la genunchi, pantofii de sport erau uzaţi, roşi, am mişcat degetele sub pielea subţire. M-am lăsat să alunec, aşa stăteam în avion, rezemat pe speteaza înaltă a scaunului ejectabil, cu picioarele întinse pe paloniere, închideam cabina, lucrurile se retezau brusc în două, cele de dincolo, cele cuprinse sub concavitatea cupolei, zăvoram, ermetizam, simţeam cu sinusurile, cu timpanele, creşterea presiunii din cabină. Plecam, fiecare decolare - *altfel*, fiecare decolare definitivă în felul ei, asta era foarte important, m-am ridicat, am scuturat pantalonii, nu se întâmpla nimic. Giruete ruginite se înfigeau imobile în cer, bătea vântul, slab, ar fi trebuit să se rotească, nu se . roteau. Înţepeniseră anapoda pe axe ruginite, fiecare cu botul în vântul ei de veci. Decolările acelea, mi-am spus, definitive în două feluri. Pentru că niciodată nu mă întorceam acelaşi care plecasem. Pentru că niciodată nu aveam să găsesc lucrurile aşa cum le-am lăsat la plecare. A trecut o femeie înaltă, ternă, cenuşie, faţa, părul, rochia, ciorapii cenuşii, mă sufoca ideea de ciorap, avea o sacoşă în mână, tot cenuşie, două labe portocalii de raţă ieşite din sacoşa aceea puneau, violent, pete de culoare.

Urcam o stradă în trepte, casă lângă casă, zid lângă zid, porţile erau înalte şi continuau la fel de masive ca piatra, mă plimbam într-un şanţ de cetate, cum erau oamenii care cucereau asemenea cetăţi ? Am ridicat din umeri, fiecare cu meseria lui. Meseria mea, am dat capul pe spate dar cu ochii închişi, nu era nimic de văzut, ce interesa se petrecea îndărătul pleoapelor strânse, ziua de vară, aerodromul, cât dracu a trecut de atunci, o lună, am socotit pe degete, douăzeci şi cinci de zile, timp

mediu. Fix cât să tocească puţin vârful ghearelor, sunt gheare care se ascut exact prin tocire.

Acum douăzeci şi cinci de zile, poate chiar la ora asta, ampenajul înalt spânzurând din cer într-un unghi nefiresc, cineva se căţăra pe umeri strânşi în salopete albastre, şuruburile de metal alb se desfăceau uşor, fără să protesteze, ultima dată. A fluturat în aer, a căzut pe iarba cenuşie o fâşie de dural, capacul barografului, litere mărunte jucau pe suprafaţa mată, argintie : „A SE DESCHIDE îN ORDINEA NUMEROTĂRII” 1, 2, 5..., erau cu totul opt şuruburi, ordinea numerotării nu mai avea nici o importanţă Au scos din deschizătura căscată în ampenajul înalt, rămânea o gaură neagră, au scos cutia barografului vopsită în portocaliu strălucitor, în portocaliul fosforescent, uşor de observat ziua sau noaptea între sfărâmături de avion. Portocaliul atât de vizibil pe zăpadă, iarbă, nisip, pământ uscat sau în fundul mării. Cineva întreba, am ciulit urechile aşteptând răspunsul, nu, nu se deformase, caseta rezistase bine şocului - nesperat de bine. Am ridicat din umeri, exact de asta era făcută. Ca să reziste nesperat de bine la şocuri. Am întors spatele ampenajului înfipt în cer, tăiam câmpul în diagonală spre grupul de maşini, un elicopter forfeca leneş aerul tremurat în felii strălucitoare. M-am împiedicat de o ţandără de metal, marginile erau sfârtecate, arse, avionul explodase la contact cu solul, marginile sfârtecate aveau găuri lăţite, smulse din nituri, am recunoscut o bucată din bordul de atac al aripii. Sau al stabilizatorului, sau o fâşie din carenaju-l cabinei, în spate, imediat după şlangul de ermetizare. Dincolo era jamba roţii de bot, asta nu se confundă cu nimic, se rupsese axul care nu se rupe chiar la cele mai tâmpite aterizări, roata se rostogolise Dumnezeu ştie unde, înseamnă că pe aici e şi conul, dacă nu cumva a rămas în urmă, a zburat la stângă sau la dreapta, universul răsucit de la picioarele mele admitea orice. Un avion căzut era oricum o realitate întoarsă pe dos, şi încă, de

mai multe ori; am coborât în brazda adâncă de pământ răscolit, comprimat cu violenţă, ars, împroşcat, luceau printre bulgări ca firele de mică încrustate în stâncă, fire de metal. Am mers înapoi, avea să plouă, cerul se boltea albastru, strângea metalic în concavitatea uscată lumina soarelui, mi-o trimitea în ochi, o să plouă peste o săptămână, peste două, poate luna viitoare - „dar avea să plouă, indiscutabil, pârâiaşe tulburi cu gulere de spumă murdară mâncau, măcinau, netezeau brazda aceea scrâşnită. Pe urmă altă ploaie, şi altă ploaie, venea iarna, abia se mai cunoştea o adâncitură lină sub zăpadă, primăvara care avea să urmeze, vara dispărea cu totul sub iarba înaltă, pământul se răsucea lent netezindu-şi faţa. Gata.

Am dat cu piciorul în rama cabinei, rămâneau la colţuri cioburi de plexiglas prinse în metal. Tabloul de bord îndoit, golul aparatelor sărite, se păstrau câteva în nituri strâmbe, geamurile plesnite, acele albe înţepenite pe cadrane negre, era o zvâcnire de viaţă în mormanul de fier mort, acele înţepeneau în dreptul unor cifre, ultimele ale acelui ultim zbor. Am citit peste o mie de kilometri la oră pe cadranul vitezometrului, acul lat, acul îngust nu indica nimic, nu mai avea ac îngust, se pierduse - în cer, pe pământ, în pământ. În locul giroorizontului - o gaură neagră, altimetrul nu mai era, măsura conştiincios ultimii metri de prăbuşire spre centrul pământului. Călcam comutatorul de canale al staţiei radio, l-am îndesat în solul ars cu talpa ghetei de zbor, staţia însăşi se transformase într-o plăcintă din metal polizat, îşi vărsa umplutura de sârme, tranzistori, condensatori galbeni, verzi, roşii, între capacele strivite. Am văzut două ghete de zbor prăfuite, înalte până sub genunchi, n-am ridicat ochii mai sus de genunchii aceia, nu era nevoie, un singur pilot din regiment purta asemenea ghete nesfârşite. Celelalte se opreau la jumătatea gambei. Colonelul s-a apropiat, vedeam tălpile groase sfărâmând iarba, fire uscate se arcuiau sub apăsare, se îndoiau, se

frângeau, trosneau sec, dispăreau sub cauciucul OIL RESISTANT.

Mi-a luat umerii sub braţul întins, nu era o îmbrăţişare, mâna atârna grea, pasivă, se odihnea. Se rezema, pur şi simplu.

— Cum ţi se pare ?

— Reconfortant.

Ebonită comutatorului de canale scârţâia stins sub talpă.

— Cred că mi-ar place să beau, am spus, chiar aşa şi gândeam. Să nu mai ştiu de mine o zi-două.

— Şi mă laşi singur cu asta pe cap, a arătat câmpul pe care se împrăştiase Bătrâna Doamnă. Am ridicat din umeri:

— Nu despre asta e vorba.

— Ba exact despre asta e vorba, a spus colonelul. Face parte din profesie.

O grămadă de lucruri făceau parte din profesie.

— Bine că au avut timp să sară.

Am dat din cap, foarte bine că au avut timp să sară. Uneori nu rămâne nici atât.

— Zbori mâine ?

Mâna ce pe umerii mei devenea dintr-o dată foarte grea. A doua zi ar fi trebuit să încerc un avion, lucrări regula-mentare plus schimbare de motor.

— Daca mă lăsaţi...

— De ce să nu te las ?

Am conturat cu mâna metalul mort, brazda care urâţea pământul.

— Asta.

— N-are nici o legătură, a spus colonelul.

Am ieşit de sub mâna grea, am privit în sus, abia acum:

— Eu am scris acolo : „bun în zbor”.

— Pentru că *a fost* bun.

Bătrâna Doamnă se comportase admirabil la ultimul control. Bătrâna Doamnă se prăbuşise cu fustele înfoiate

din cerul de vară şi zăcea sfârtecată. Mâine, la zborul de încercare, aveam să trec deasupra câmpului ars, rămânea un ochi deschis în fiarele risipite pe câmp, măcar unul, trebuie. Un avion nu se curăţă aşa definitiv.

— Caseta barografului... am început.

— E întreagă, m-a întrerupt colonelul. Ştii ce au spus piloţii ?

Ştiam. Am afundat mai tare în pământ, cu călcâiul, nenorocitul ăla de comutator.

*

M-a trezit din reverie Irene, râdea, „de un sfert de ceas alerg după tine”, mergeam pe strada aceea care nu se mai termina, urca încolăcită în jurul muntelui, m-am uitat lung la ea, simţeam încă sub călcâie, pământ uscat. Priveam în jos, tălpile adidaşilor se rezemau solid pe pavajul cenuşiu.

— Mor de foame, a spus Irene, stătea în faţa mea înaltă, subţire, m-a tras de mână, am fugit în sus pe trepte, ne-am strecurat printre ziduri vopsite pastelat, galben, roz, am intrat într-un gang ca într-un tunel de întuneric, am sărit un pârâu cu apă limpede, groasă, pietrele de pe fund le vedeam incert, ca prin sticlă vălurită. Am trecut sub un purcel de metal prins cu nituri pe se îndura lată, cobora abrupt o scară între pereţi boltiţi de cărămidă lucioasă de atâta frecat. Eram într-o sală mică, cu nisip fin pe jos, lumina albă izbucnea de sub tavan în două şuvoaie rotunde, ne-am aşezat pe scaune mărunte la o masă sub care genunchii încăpeau greu, simţeam încă mirosul de metal frânt ; Irene a întins un carton, în chenarul aurit litere negre înscriau nume de mâncăruri care nu-mi spuneau nimic. Am arătat cu degetul, „asta, şi asta”, „nu te-aş sfătui” - a spus Irene, a râs iar fulgerând lumina cu dinţii mari, râdea prea mult. Cineva a adus farfurii. tacâmuri, „la ce te gândeai ?”, am ridicat din umeri. Parcă poţi spune vreodată, cu adevărat, la ce te gândeşti. „Ştii, am început, un avion”...

Ţin minte privirea deodată rece, lucidă, era privirea lui Radu, m-a cântărit din ochi, „tu nu scapi niciodată de obsesia asta ?”, băgasem furculiţa în mâncare, am răspuns mestecând, „niciodată”.

*

Curăţăm armele cu Radu, treabă bărbătească, metalul albastru lucea stins în lumina flăcărilor din plita uriaşă, Irene spăla vase într-o chiuvetă nu mult mai mică decât cada zidită sub peretele de răsărit al bucătăriei. Tăblia mesei se rezema pe capre de lemn cioplite gros şi prinse în piroane bătute pe nicovală, stejarul scândurilor masive avea crăpături adânci, înguste, chituite cu unsoare de armă întărită, timp scurs.

Plimbarea la moara veche şi vânătoarea se amânau, începeau să ţină de un viitor nedesluşit, două grupuri de turişti din Nord, alt grup de turişti din Sud, undeva, dincolo de ocean, oameni de afaceri cu ochi oblici urcau la bordul unui transatlantic cu destinaţia Constanţa.

— Mergem între spanioli şi japi, am propus. Trei zile înseamnă patruzeci de ore de lumină, omorâm tot ce se, poate omorî. Tot ce cade în ţeava puştii, cu păr, cu pene, cu solzi.

Am ridicat arma, era un bock splendid, uşor, lustruit ca o vioară, am tras două focuri seci în tavanul boltit al bucătăriei : pac, pac. Ascultă, am spus, în trei zile golim pădurea de jivine.

— Nu se percutează cu arma goală, Radu s-a întins peste masă, mi-a luat puşca din mână, a mârâit nemulţumit că puteam să ştiu măcar atâta. Irene a întors capul, a zâmbit uşor, s-a întors la vasele ei, lustruia cratiţe mari din aramă şi tigăi întinse la nesfârşit, le freca cu nisip fin adus de mine de la râu într-un butoi mic, gros, cu doage mâncate de atâta nisip fin.

Salvan m-a privit pe sub sprâncene, a încetat să frece ţeava, a scos vergeaua subţire, a pus-o pe masă, zgâria cu unghia capul de câlţi :

— Nu te ştiam aşa sângeros.

Am ridicat din umeri, „vânez rar, dar când ţin o puşcă în mână nu mai mişcă nimic pe unde trec”, nu vânasem în viaţa mea, îmi plăcea povestea asta care se tot amâna, echipamentul de piele înnegrită cu multe catarame şi cureluşe, cuţite curbate la vârf, capetele de alamă ale cartuşelor luceau tâmp, alice reci se rostogoleau în crăpăturile mesei, cădeau jos, erau din plumb moale, nu săreau, se topeau stins pe lespezile de gresie. Am arătat cu degetul spre grămada de echipament :

— Prea mult zgomot pentru cine ştie ce iepure jigărit.

— Desigur, a făcut Salvan, pilotul, omul cu tehnica de vârf, o vânătoare de tigri, sau de elefanţi, sau de cai verzi pe pereţi. Capturarea lui Yetti, omul zăpezilor, am râs, pentru mine Yetti era Manoliu-cel-păros de la staţia meteo, Yetti, sau vărul lui din California, a continuat Radu neimpresionat de întrerupere, ceva care să se potrivească cu supermanul din tine. Data viitoare mergem la harponat balene, dar aşa, într-o barcă cusută din maţe de morsă şi cu un harpon tăiat în coaste de viţel de mare.

— Eu mă defulez în avion, am spus, excesul de vitejie care caută o supapă - am pus mâinile pe masă cu palmele în sus, miroseau a ulei gros intrat în piele, Irene a lovit sonor un capac de cratiţă, bum. Focul o lumina dintr-o parte, îi subţia trupul şi aşa îngust, părul curgea pe spate, muia flăcările în lumini arcuite, se întindeau, se ondulau, se întâlneau în puncte scânteietoare luminile acelea. S-au strâns singure degetele palmelor întinse pe masă, s-au întins iar netezind părul pe tâmple, mâinile mele nu mângâiau părul Irenei. Am scos un cuţit din teaca subţiată de piele lucioasă, lama fină a sclipit roşu, am tăiat în aer amintirea.

— Să nu te vatemi, a făcut Salvan grijuliu. Cum a fost la Iulia ?

— Dumnezeule, a pufnit Irene.

— Unele lucruri nu se întreabă în prezenţa unei lady, am explicat.

— De ce, Radu a ridicat din umeri, unul dintre prietenii mei a fost în vizită la una dintre prietenele mele, ce e rău în asta, îmi place să ştiu cum s-au distrat, ce-au discutat între ei prietenii mei aflaţi în vizită. Tocmai pudoarea voastră indignată dă o notă de picantă indiscreţie întrebării mele nevinovate.

— Are ceai foarte bun, Lipton's, în cutie verde-închis cu corăbii aurii.

— Tu cu ce te lăudai ?

— Twinings, de la Chioru, în cutii roşii cu litere albe. Am la hotel, vă dau şi vouă dacă vreţi.

— Eu vreau, a spus Irene.

— Te-am întrebat ceva, a insistat Radu. Se juca cu cureaua armei, lovindu-se uşor peste degete.

— Twinings îl bate de departe pe Lipton.

— Nu asta.

— Cred că mă duc dincolo, a anunţat Irene.

Am oprit-o, nu era cazul.

— Întâi ceai, pe urmă muzică, să nu întrebi cine, voci negre, blonde, ceva sfâşietor, în orice caz. I-am admirat apartamentul cel pustiu, şi priceperea în a-l face mai pustiu decât este.

— Supersonicul muşcă, a descoperit Irene, surprinsă.

— Numai când e muşcat, m-a scuzat Radu.

— Îi pasă prea mult de vecini, m-am strâmbat. A bătut perdelele în cuie...

— Şi ţie ţi-ar păsa, în situaţia ei.

Am privit scurt la Irene.

— Nici o clipă, am spus. Asta, cu vecinii şi cu ce zice lumea.

— Supersonicul e propria lui instanţă.

— Priveşte altfel lucrurile decât noi, cei de jos.

— Numai de la mare înălţime.

— Dă o perspectivă largă.

— Toate se întâmplă aşa... În general.

— Curăţă de amănunte.

— Rămâne esenţialul, când priveşti de sus.

— Noi rămânem jos.

— Sub ochii indiscreţi ai vecinilor.

— Cunosc problema, am spus. Adică, exact... În sfârşit, cineva la care ţineam mult, am făcut o pauză, cred că ţin şi acum, şi pe care o interesa grozav părerea celor din jur. Aş putea spune că trăia mai ales din părerea celor din jur. se scălda în ea ca într-o baie, când caldă, când rece, după împrejurări.

— Și ?

— Nu reuşea niciodată o baie sănătoasă, fierbinte. Sau sănătoasă îngheţată, ştii, duşul care pune sângele în mişcare. Povestea cu elefantul pictor, care ratează vernisajul încercând să fie pe placul tuturor.

— Are o groază de defecte, iubita asta a ta.

Am ridicat din umeri.

— Bine, a făcut Salvan. Tipul pe care nu-l interesează părerea celor din jur. Deloc, deloc ? Semenii tăi şi restul.

— Trăiesc viaţa mea, am spus, nu era adevărat: încercam. Nu reflectarea în creierii cocliţi ai domnului X, în bigudiurile d-nei Y. Sunt câţiva de care ţin cont, altfel nu se poate, face parte din noi, dar sunt puţini, şi stricţi şi, mai ales, habar n-au de treaba asta.

— Aş putea spera vreodată... a început Irene.

— B.B., am ridicat două degete, bernardinii de la Sinaia, nu călugării, câinii. Bonzo năbădăiosul, Bari înţeleptul, pe care Mihai regretă că nu l-a numit de la început Bun, şi chiar are ce regreta, s-ar fi potrivit grozav pentru că e foarte bun, cald, tandru, şi sălbatic *când* şi *fix* cu cine trebuie, şi amândoi sunt primejdios de cinstiţi şi direcţi, cu ei înşişi, cu cei din jur. Ei *simt*, asta e foarte important, simt cu fiinţa lor blănoasă, filtrează prin raţiunea nealterată de câine Saint Bernard, şi muşcă. Nu pun între ei şi ceilalţi cuvinte, acţionează, asta e important.

— Tu ? a întrebat Radu.

— Cu mine e altceva. Eu am scrupule inutile. Şi am momente când nu pot mişca un deget, exact când ar trebui să mişc.

— Să nu-ţi expui părerile public - m-a sfătuit Irene. Te-ai gândit că o grămadă de oameni s-ar putea să nu te înghită exact din cauza asta ?

Am ridicat din umeri, devenise tic, cei care nu mă înghiţeau pentru că încercam să fiu eu nu mă interesau. Cu o singură şi dureroasă excepţie.

— Marele tău noroc - Radu a întins mâna, a lovit bidonaşul de metal, gata să-l răstoarne, n-am intervenit, priveam, l-a prins, a întins un strat gros de ulei peste mecanismul percutorului - marele tău noroc e că nu te potriveşti în tot ce spui. De fapt, între ce spui şi ce faci.

Am râs scurt, nu aşa vesel cum mi-ar fi plăcut ; de fapt a ieşit un fel de behăit, ha-ha.

— Iulia ta, am spus, nu era nevoie, umpleam un gol - Iulia ta, inegală, neclară, ca oamenii care duc în ei ceva de nespus. Care au trecut prin lucruri care nu se spun, şi de care n-au chef să-şi mai amintească.

— A trăit o grămadă de vreme cu un porc, a explicat mohorât Salvan.

— Ce vocabular ! m-am indignat. Care porc ?

— Unul, inginer pe nu ştiu unde. S-a lăfăit cât s-a lăfăit, pe urmă l-a înghiţit, pământul.

— Nu l-a căutat ?

— Nu.

— Asta o ridică grozav în ochii mei.

— Ochii tăi, a pufnit Radu, habar n-ai ce fată e. Treceam pe lângă foarte mulţi fără să ştiu ce oameni sunt. Am întins mâna după bock, Radu m-a pocnit peste degete, a mârâit să nu fiu prost, era exact genul de situaţie în care preferam să fiu prost. Idiot de prost. Mi-am lovit fruntea cu palma, am gemut răspunzând privirilor mirate ale Salvanilor :

— Aoleu, nu i-am văzut baia !

— Acum m-am liniştit, a oftat Irene.

— Ce are a face baia? s-a interesat Radu.

— Bunica mea spune, dacă vrei să cunoşti un om, intră la el în baie. E ca şi cum i-ai intra în suflet, încheiat citatul.

— Baia noastră ? au întrebat într-un glas Salvanii.

— Dumnezeule, am râs, e ca o pâine. Proaspătă, aburindă, caldă dinăuntru...

Vara aceea a fost foarte fierbinte şi foarte uscată, zborul se oprea când temperatura pistei trecea de cincizeci de grade, betonul încins frigea tremurând aerul în ape groase. M-am dezlegat, am coborât din avion, lăsasem masca de oxigen în cabină, am urcat din nou scăriţa do metal, am săltat cupola, cabina mirosea a petrol ars, a cauciuc încins, a vopsea fierbinte de soare. „Ce este ? - a întrebat tehnicul, am arătat în sus cerul decolorat de căldură, am traversat bretela, dinspre radio far fluiera stins un motor. M-am răsucit, silueta prelungă de avion, trecuse balizele de intrare, s-a lăsat pe pistă, lin, atingea betonul. cauciucurile chelălăiau în nori de fum alb-albastru, am văzut paraşuta de frânare zbătându-se, s-a umflat, se rotea bezmetică în aerul încremenit, s-a liniştit. Iarba rară, aspră, cenuşie, printre tulpini seci se crăpa în zbârcituri înguste pământul prăfuit, am desfăcut fermoarele late de la gât, de la umăr, de la încheieturi, m-am întins peste pământul crăpat ca pe o sobă caldă. Am închis ochii, i-am deschis repede alungind imagini nechemate sub pleoape, eram singur sub cupola imensă, metalică, cenuşie ca părul doamnelor din Nord. L-am văzut pe Eugen „Bill” Daniel mergând spre avioane, ţinea în mână un carton portocaliu, singurul lucru *colorat* în marea de imagini amorfe, pălite de căldura plumburie, cineva arăta cu mâna spre mine. Bill s-a răsucit pe călcâie, venea făcându-şi vânt cu cartonul acela, am lăsat capul jos, ştiam foarte bine ce înseamnă foaia portocalie. Noi doi controlam în zbor dublele regimentului, pilotam pe rând, notam observaţiile şi parametrii zborului în fişa

portocalie, ne înţelegeam perfect, jos ne felicitam reciproc pentru aterizarea reuşită. Sau nu grozav de reuşită, nu conta, ne aşezam pe scările zebrei, goleam câte două sticle de Pepsi completând fişa, semnam, plătea cel care pilota în ziua aceea. Bill se apropia, uriaş cum îl vedeam de jos, nasul mare. urechile se proiectau pe orizontul incert, a întins cartonul fără să spună un cuvânt, nu era nevoie de cuvinte. Am citit rubricile de sus bătute la maşină, am dat din cap.

— Încercare după lucrări de o sută de ore, motorul şi celula, încă douăzeci şi cinci de ore până la... m-am poticnit, m-am uitat la Bill, am fluierat. Văd bine ce scrie aici ?

— Până la casare, a confirmat Bill.

Acolo nu scria „casare”, foloseau o formulă sofisticată, avioanele nu se casează, avioanele *se taie*, mă rog, ţineam în mână un certificat de deces antedatat. Am fluturat fişa portocalie în aerul încins, cifre negre săreau de pe cartonul subţire, se săpau în cerul topit : 1-1-2-0.

— Bătrâna Doamnă.

— Încă douăzeci şi cinci de ore, am spus. Pe urmă?

— O bagă în spirt, a făcut Bill.

Am ridicat din umeri :

— Mai bine ar lăsa-o în pace.

— Cum dracu laşi un avion în pace ?

Existau o mie de posibilităţi :

— Într-un colţ de hangar, într-o piaţă publică, pe soclu de beton. Ascultă, am spus, barabafta asta a făcut destule ca să fie lăsată în pace.

— Topită şi turnată într-o statuie - a propus Bill. O statuie eroică, ceva avântat, înţelegi, aşa, ascuţit la vârf şi pierzându-se în sus...

Mâna lui Bil străpungea cerul spălăcit de deasupra. M-am uitat în sus, am ridicat din umeri. Bătrâna Doamnă era ea însăşi o statuie, lăsa în urmă o existenţă zbuciumată şi aventuroasă, alte avioane nimereau la fiare vechi pentru mai puţin de jumătate din ce se

întâmpla în existenţa aceea. Unsprezece douăzeci - nu, masivă, coco-şată, tăia cerul cu deriva înaltă. Chinuită de decolări bontisate în limită de viteză, buşită la aterizare cu setea de care numai zelul începătorilor e capabil, scoasă miraculos din vrie cu tablele forfecate de nituri supuse unor forţe cărora nu erau făcute să le reziste, pusă de două ori pe burtă, săltată pe cricuri, ciocănită la uzină, trimisă iar la zbor, aterizată pe şosea cu ajutajul deschis, asta se cunoaşte şi rămâne, se incrustează în metalul avionului, glorie corozivă şi riscantă, viaţa avioanelor se măsoară în ore de zbor, două mii, doi înmulţit cu zece la puterea a treia ore de zbor în regim de suprasarcină medie, mă întrebam dacă Bătrâna Doamnă făcuse măcar un zbor în regim de suprasarcină medie. Era dubla cea mai căutată din regiment, aşa chinuită era foarte bine centrată, făcea loopinguri frumoase, rotunde, line, nu scăpa nimeni ocazia unei game de acrobaţie - când zbura cu 1120. Tipi pentru care o semibuclă oblică nu era tocmai supremul deliciu, trăgeau la suprasarcini maxime avionul, botul ridicat pe orizont, tremurul scurt, repezit, înfundarea în limită de viteză, alunecare moale pe aripă cu comenzile leşinate, izbitura seacă de metal căzut icnit pe invizibile lespezi de aer, dure ca betonul. Se însumau, se adunau neştiut sub coama masivă de durai jocuri milimetrice în tijele comenzilor, în rulmenţii turbinei, cadrele de rezistenţă se torsionau insesizabil, atât de fin, aparatele de control indicau deviaţii, şi erori, şi deformări în limite admise, în atât de strictele limite cu greu admise, dar astea se adună, reumatisme de avion, la două mii de ore de zbor chinuit se însumau într-o rezultantă care putea duce fix în pământ. Atât doar că Bătrâna Doamnă refuza să intre în pământ. Ajungea un singur zbor ca să nu uiţi cabina strâmtă cu contactele aruncate aiurea pe pulturi şi panouri, cu becuri de alarmă aprinzându-se exact când nu era nevoie, fiecare avea poveştile lui cu 1120, le aveam şi eu, două, una care mă făcea să zâmbesc

strâmb, ieşisem cu mâinile băşicate, cu faţa opărită din cabină, se defectase automatul de aer cald nu găseam contactul să-l decuplez, căutasem de două, de trei ori pe tot bordul, aparat cu aparat, nu-l găseam, am aterizat, era exact acolo unde la celelalte avioane se află un întrerupător mort. Am scăpat ieftin, două zile oprire de la zbor şi examen la cabină, a doua oară se putea termina urât, nu s-a terminat, zburam ca instructor, acrobaţie la joasă înălţime, manevra din prima cabină a fost absolut cretină, şi bruscă, dură, nejusti-ficată, am intervenit în ultimul moment, altfel n-ar fi avut nici un rost, a fost „ultimul moment" pentru Bătrâna Doamnă, alt avion ar fi terminat de mult. Bătrâna Doamnă s-a uitat peste umăr în cabină, a clătinat concesivă din planuri aranjându-şi jupoanele scrobite, a redresat, foarte jos, am tras în viraj de luptă, sus am dat capul pe spate privind pământul răsturnat peste cabină, la două mii de metri sub noi se risipea leneş o ciupercă uriaşă de praf, acolo unde jetul motorului izbise câmpia. „Încă o dată", am spus, „nu cred că merge", vocea din prima cabină era strânsă, trecută greu prin gâtlejul uscat, eu - nu, învăţasem să rup net ceea ce s-ar fi putut întâmpla de ce se întâmpla în realitate. Nu poţi trăi, sprijinit de „ce s-ar fi întâmplat dacă..."

„Încă o dată" - am repetat, era necesar, comanda din prima cabină se lăsa moale, „lasă-l la mine", am răsucit avionul, botul culcat pe orizont, manşa în burtă, simţeam corpul de dural tremurând prevenitor, n-am slăbit, lucram la limită, curba pe care cădeam era singura posibilă, una din situaţiile fără variante, ceva foarte alb, şi sec, şi precis; „acum, am spus, nu-mi recunoşteam vocea în căşti, ciudat de limpede - acum tragi puţin, până intră în viteză", intra, simţeam fuselajul legănându-se, ieşeam de sub verticală, aşezându-se pe lungi fâşii de aer curbate într-o aerodinamică savantă. Redresam, la zece metri sub noi a fulgerat un pâlc de copaci.

Răsturnarea aceea, şi bucla care a urmat, nu erau necesare numai pentru tehnica pilotajului.

...Am auzit un motor bubuind spre hangar, Bill a clătinat sceptic din cap.

— Nu pari grozav de încântat.

— Ultimele douăzeci şi cinci de ore, a spus Bill. S-a lăsat în patru labe, s-a întins alături, iarba aspră foşnea stins, fire cenuşii trosneau sec, se răspândea un miros amar, sudoarea desena pe kapronul costumului pete umede, rotunde, mărginite cu chenare albe de sare.

— Ultimele ore, exact orele în care se întâmplă ce nu s-a întâmplat într-o viaţă. În cele una mie nouă sute şaptezeci şi cinci de ore anterioare.

Am zâmbit, ochii lui Bill, albaştri, la nivelul ochilor mei ; era înalt, mă obişnuisem să-l privesc de jos, acum era lângă mine, am zâmbit, Bill a spus că nu-i nimic de râs, cele mai multe porcării se întâmplă exact ultima oară. Atunci când spui : încă o dată, şi gata.

— Superstiţios ?

— Nu fi tâmpit, a făcut Bill, rugător. Nu trebuie forţat asta-i totul. Nu la noi.

A făcut un gest cu mâna, a închis linia de avioane în gestul acela, duralul lucea stins, aspru, sub albastrul topit, soarele amesteca, opaciza, avioanele ieşeau tremurat din beton, se decupau lin şi căpătau contururi muiate sub bolta ştearsă.

— Nu fi tâmpit, a repetat, nu eu, avea dreptate. Bill era unul dintre cei care împing lucrurile dincolo de limită, limita lui era oricum foarte departe, dar asta numai când era nevoie.

— Ultimele douăzeci şi cinci de ore, a explicat, asta nu-mi place. E ceva care nu merge la un avion. Să spui : ultima oară.

— Nu merge nicăieri, am spus. Ultima oară, asta nu merge la nimeni.

— Căpitanul de la Palisse, a zâmbit Bill.

— Care căpitan ?

— Cel care era încă viu cu douăzeci şi cinci de ore înainte de a muri.

— Bravo.

M-am întors cu faţa în soare, am potrivit marginea căştii sub cap, castronul de metal alb. Atât de sus încât abia se vedea, o pasăre neagră se rotea în cercuri pleoştite.

— Ascultă, am spus, ultimele ore, nu i le putem lua. Constructorul garantează...

— Să zboare constructorul, m-a întrerupt Bill. Bătrâna Doamnă e mai bătrână decât vârsta ei.

Avea dreptate, după nişte ani de Aviaţie lucrurile începeau să se lege altfel. Am împăturit de mai multe ori cartonul subţire, am băgat fişa portocalie în mănuşa neagră din piele fină.

— Tu de fapt ce vrei ?

Bill s-a strâmbat urât la mine şi a spus „vax”. Era şi ăsta un răspuns.

— Când e gata ?

— Mâine.

Am închis ochii, cerul acela ca părul doamnelor din Nord, isca tot felul de umbre sub pleoapele strânse.

*

Am tras pe mine salopeta subţire din milaneză, m-am lăsat în fotoliul cu arcuri stricate, alături Bill făcea duş. Auzeam apa curgând, mirosea prin uşa deschisă a baie, apă caldă, lemn ud, săpun. Am întins mâna, fişa portocalie, am netezit cartonul, încă douăzeci şi cinci de ore. Predispunea la reflecţii. Mă uitam pe geam, nu se vedea mare lucru, pachete de lumină masivă se încurcau în ţesătura perdelei opacizând, se lăţeau pe parchetul lustruit, pe covor, în dreptunghiuri călduţe. S-a oprit duşul, Bill sforăia ca o focă matură, a apărut în halatul lui pluşat, cu un pescăruş mare pe piept ; dedesubt scria „AIR FORCE”, Marusia brodase „ROUMANIAN” deasupra.

— Au adus-o ?

Bill a tras perdeaua la o parte, s-a dat un pas înapoi, izbit de lumină, a scos capul pe geam, a făcut un gest confuz.

— Întârzie.

A scos halatul, scutura tricoul, a început să se îmbrace, pufnind. M-am uitat la el, zâmbeam în mine. Interfonul a zbârnâit, a horcăit, a scuipat cuvinte incoerente.

— Cred că ne cheamă.

Am ridicat din umeri, m-am dus în sala de echipare. Prin geamurile înalte, fără perdele, un camion venea la pas pe bretela betonată tractând un avion. Vedeam nedesluşit, din faţă, era ceva neclar în forma avionului aproape ascunsă de husa decolorată a maşinii, coama înaltă, cocoaşa de plexiglas a cabinei, Bătrâna Doamnă ? - mai erau zboruri de încercat în ziua aceea, a cotit la stânga, cifre roşii pe fuselajul argintiu, 4707. Conul paraşutei de frânare, asta-i, imediat sub ampenajul înalt, dubla avea paraşută stil vechi, în fuselaj. Am ieşit în coridor, m-am dus la club, auzeam ţăcănitul tablelor, muzică, m-am oprit în uşă, cunoşteam melodia asta. La dracu, am spus, nu acum. L-am strigat pe Ion Anechitei, ţi-a venit avionul, am anunţat. Ion s-a ridicat, a mutat din mers o piesă pe tabla de şah. S-a întors, a spus din uşă : „mat”. M-am uitat pe tabla în careuri, chiar, era mat. M-am uitat dincolo de tablă, Costică, doctor de aerodrom, scund, slab, s-a uitat la mine îngustând ochii. Ascultă, am spus, cred că până la urmă o să aflu de ce joci şah cât ţine zborul. Şi de ce iei bătaie la şah, partidele astea jucate cât timp tine zborul.

A râs scurt, fără veselie : N-o să afli. Nici nu era nevoie ; ştiam. Şi ştia că ştiu, nu trebuia să ne ascundem unul de altul. Costică şi cu mine. Ne cunoşteam de o grămadă de ani. Şi în fiecare din anii ăştia treceam împreună prin tot ce pot trece împreună oamenii de pe aerodrom. Eu zburând, doctorul jucând şah între zboruri, atât doar că în ultima oră de start Costică lăsa şahul şi ieşea afară.

Stătea la colţul celulei de alarmă şi se uita în lungul pantei, cum vin avioanele la aterizare.

...Am zâmbit, am spus că nici n-am nevoie să ştiu de ce joacă el şah, când regimentul zboară. Costică a privit scurt pe sub sprâncene, ca atunci când îmi dădea drumul la zbor într-o misiune dificilă. Pe urmă a zâmbit şi el, a vrut să spună ceva, n-a spus. S-a întors să se uite pe pereţi.

M-am întors în sala de echipare, costumele de suprasarcină aşteptau pe scaune, repaus total, fermoarele desfăcute, şireturile slăbite, m-am îmbrăcat singur. Bill - nu, Bill se mişca cu foarte multă grijă şi cât mai puţin posibil a chemat maiştrii de la celulă să-l îmbrace, mi-au strâns şi mie şireturile, au tras fermoarele. A pornit interfonul, spunea foarte clar, şi foarte limpede, şi imperativ, să ne pregătim, avionul a plecat de la hangar, peste cinci minute e în start. L-am văzut pe Bill trăgând peste costumul anti-g tricoul gros şi pantalonii de lână, salopeta matlasată, era încă devreme, treceam prin straturi de răcoare uitată din noaptea trecută, peste jumătate de oră avea să fie foarte cald, „e vară, am spus, poate ai uitat, mijlocul lui iulie, luna lui cuptor”, Bill arăta cu bărbia spre fişa portocalie de pe masă şi buletinul meteo pus alături, diagrama aerologică, „sus e frig - a explicat, minus şaizeci de grade la paisprezece mii de metri, cu paraşuta fac câteva minute bune până jos”.

Îmi trăgeam mănuşile fine, subţiri, din piele neagră.

— Eşti absolut nebun.

— Deloc, a făcut Bill, numai că n-am încercat până acum avioane, pentru ultima oară.

— Ascultă, am întrebat, cine spune paisprezece mii?

Ce aveam noi de făcut se rezolva simplu, la înălţimi convenabile, opt-zece mii de metri.

— Şaisprezece, poate chiar mai mult - a întărit Bill. Şi storc din baba asta tot ce se poate stoarce, ultima oară, nu-mi plac avioanele care mai au douăzeci şi cinci ore de

zbor. Coc tot felul de surprize împuţite sub duralul lor lucios.

— Nu se vorbeşte aşa despre avioane.

S-a strâmbat :

— Îţi cunosc teoria. Că metalul simte. Că, la un anumit grad de complexitate, metalul capătă personalitate, mă rog, nu umanizezi, ceva la jumătatea drumului între bauxită şi om.

— Etc., etc. Zbori în faţă ?

Cel din prima cabină răspundea de zbor şi de avion. Şi de echipaj.

— Ultima oară...

— Cu treizeci şi nouă-zero-nouă, am spus. Eu am fost în faţă.

— Aterizarea aia fără flaps.

— Se întâmplă. Lasă-mă tot pe mine.

— De ce ?

A strâns cureluşa mânuşilor pe încheietură, şi-a potrivit capul în cască, era grozav de meticulos. De ce, a întrebat, e zborul meu.

Am ridicat din umerii strânşi în kapronul aspru, am ieşit primul. Bill a mormăit ceva, s-a lovit de uşa batantă, era greoi cu straturile alea de lână pe el. Am traversat aleea, betonul cenuşiu se uscase, gardul viu de pe margine păstra la încheietura frunzelor sfere mititele, turtite, de apă limpede.

— O să te ia dracu de cald. Ai ceva de scris la tine ?

— N-am.

Bătrâna Doamnă aştepta în start, mergeam într-acolo, am ocolit un camion kaki, încercam să nu calc dungile smolite dintre plăcile de beton.

Am primit raportul de la tehnic, adică Bill l-a primit, eu mă uitam la avion, douăzeci şi cinci de ore, astea se fac repede cu o dublă comandă, cinci-şase starturi, cel mult. Se zbura din plin, ieşeau din ouă idealiste locotenenţi proaspeţi cu oase moi şi puf pe umeri, oasele acelea se cereau întărite. Asta era Bătrâna Doamnă, o maşină de

întărit oase. De tras pene peste puf, îşi lăsa, câte puţin din aripile personale, pojghiţe străvezii peste pojghiţe străvezii de zbor, pe umerii celor trecuţi prin cabina ei excentrică, plină de neprevăzut. Asta se cunoaşte, chiar la un avion. Mai ales la un avion, am corectat. Mişcăm umerii sub costumul de kapron, am simţit foşnetul stins al penelor aspre.

— Haidem, Bill m-a împins înainte, începea ceea ce se cheamă „luarea în primire”. Turul de control în jurul avionului, mergeam atingând metalul, mă aplecam, citeam indicaţiile manometrelor exterioare, toate astea automat şi cu gândurile aiurea, vârtej alb. relaxare dinainte de zbor, orice neregulă îmi sărea oricum în ochi, lucrurile ştiute, lucrurile neştiute le recunoşteam atunci când apăreau.

Am ieşit de sub Bătrâna Doamnă, m-am întins, îl urmăream cu interes pe Bill urcând scara de metal roşu, în cabină.

Am urcat după el, am trecut pe aripa triunghiulară, m-am aplecat, aranjatul paraşutei în scaun, cuplarea măştii de oxigen la furtunul gofrat, cupla mascul, cupla femelă, să mori de râs. M-am instalat în cabină, mâinile prin chingile de umeri, chingile de picioare erau prea lungi, le-am scurtai, am pocnit paftaua paraşutei. S-a aplecat peste cabină Ene, maistrul Ene, prietenul meu Ene, ce se întâmplă între pilot şi tehnicul avionului pe care zboară pilotul ? adică tehnicul, jos, după ce decolez... mă rog, o să cer relaţii despre asta după aterizare. La ce se gândeşte, şi restul. Ce se întâmplă când aude că avionul *lui* e în di-fi-cul-ta-te. O să întreb lumea din jur.

— V-aţi legat...

— Mai e costumul, am spus, cupla mergea greu, încerca. Am văzut vinele mâinilor umflându-se, a mers. Gata.

— Aveţi ceva de scris ?

— Un pix cu pastă.

— Dă-l aici.

S-a uitat la fişa portocalie sub plexiglasul tăbliţei prinse de genunchi, mi-a dat pixul, era mic, negru, cu capac din metal auriu, în prima cabină Bill cupla acumulatoarele, radioul, se aprindeau becuri verzi, roşii, mai ales roşii, bâzâiau convertizoare, soarele bătea în tabloul de bord, estompa lumina becurilor de aterizare, vopseaua tabloului de bord era pleznită în colţul din dreapta, jos, sub turometru. Ene m-a salutat din cap, a coborât cupola grea turnată în plexiglas masiv, s-a ghemuit pe scară, lângă bordul cabinei din faţă ; nu părea să fie în cea mai fericită zi a vieţii lui. Am primit aprobarea de pornire, verificam din ochi cabina, am văzut maneta de gaze smucindu-se, pornind înainte, revenind, n-a revenit exact în poziţia dinainte, Bill scosese din STOP. Acum se va aprinde becul „PORNIRE”, s-a aprins, mârâitul demarorului, în spatele meu compresorul înghesuia în motor primii metri cubi de aer. Am aşteptat stabilizarea turajelor, am cuplat ce era de cuplat, urmăream fără să pun mâna manevrele lui Bill în prima cabină. Am zăvorit, am ermetizat cabina.

— Gata ?

Am văzut cupola cabinei din faţă lăsându-se, simţeam în urechi presiunea crescând ; am strâns curelele măştii de oxigen.

— În spate, gata.

Am inspirat adânc, aerul de avion mirosea stins a metal cald.

— Şi eu, gata.

Bill a ieşit în trombă din linie, a întors pe o roată, a blocat bechia în axul pistei.

— Mergem, a spus, l-am rugat să mai aştepte puţin. Cât notez parametrii motorului. Trebuia să apăs, pasta din pixul negru se uscase, sau era pe terminate, speram sa ţină până veneam jos. Am decolat, pista, hangarele, calea ferată coborând brusc, un tren verde se afunda sub orizont, am zvâcnit dintr-un cerc întunecat de pâclă, Bill

trăgea avionul nesfârşit, într-o şandelă abruptă. Am apăsat intercomunicaţia :

— Ne prăbuşim ?

— Bine în decolare ; prea bine, pentru vârsta ei.

Am râs, am potrivit masca de oxigen pe faţă, mă strângea. E O.K. mi-am spus. Cabina strâmtă, şi masca de oxigen care mă strânge. E O.K. că sunt aici şi toate astea mi se întâmplă mie. Că stau legat de scaunul catapultabil, notând cifre - indicaţii - cu un pix aproape terminat, pe cartonul portocaliu. Peste umerii lui Bill, prin parbrizul blindat din plexi, tubul Pitot al Bătrânei Doamne se înfigea în albastrul foarte gros ; se lichefia, curgea în dâre îngheţate rotunjindu-se pe ţeava de durai, albastrul acela. Notam datele zborului în urcare, trecusem de zece mii de metri, motorul urla în draci, nasul compresorului lipit de spatele meu, aerul îngheţat transformat scrâşnit în flacără aspră, ne despărţea blindajul scaunului, peretele cabinei nu grozav de gros. Pe cupolă se umflau tăcute dâre de gheaţă ; la treisprezece mii în urcare începea să fie frig. L-am rugat pe Bill să treacă pe aer cald, n-a trecut, înfăşurat în scutece de lână. Turajele treptelor de turbină, diferenţa turajelor. Temperatura camerelor de ardere, ajutajul, conul, presiunea la ulei, unsprezece douăzeci nu avea manometru de ulei în cabina a doua.

— Dacă nu eşti prea ocupat cu pilotajul, am spus, ai în dreapta-jos un aparat mic cât o nucă, gradat în kgf/cm^2, cifre albe pe cadranul negru, cu linii scurte la sfert şi linii mari la jumătate...

— Eşti foarte deştept azi, a făcut Bill în căşti. Trei atmosfere şi încă jumătate. Ai observat oscilaţiile de turaj în decolare ?

Nu oscilase nimic în decolare.

— Ascultă, am spus, am ţinut ochii fix în turometru. De când ai cuplat forţajul, până la cinci-şase mii de metri. De mult n-am mai văzut un motor atât de stabil. Cu parametrii apropiaţi de ideal. Lasă-mi şi mie avionul.

N-a răspuns, am simţit în mască, amestecându-se cu oxigenul, miros de email încins. Cincisprezece mii, dubla urca în aceeaşi pantă abruptă, o mie şase sute de kilometri pe oră, la înălţimea asta începea să fie prea puţin. Mă rog. Bill ştia ce face.

Am tras vizorul fumuriu pe faţă, soarele era foarte aspru şi foarte aproape, avea margini ascuţite, agăţau colţul pleoapelor, am presat uşor palonierul în stânga, speram că Bill n-o să simtă, n-a simţit, botul avionului luneca lin, s-a oprit în discul incandescent. Ne duceam în el, orbiţi.

— Bravo ! a făcut Bill.

N-a scos avionul de pe traiectoria aceea care mergea drept în soare.

— Cât urci, am întrebat, depăşeam optsprezece mii de metri, avionul se lăsa moale pe aerul sărac, botul cobora foarte uşor, trasa o linie întunecată pe discul alb al soarelui.

— L-am lăsat la tine, a spus Bill.

Am pus mâna pe manşă, am strâns manşonul manetei de gaze până am simţit metalul zimţat intrând în palmă. Bătrâna Doamnă urcase singură trei mii de metri de aer încremenit, fără să legene odată din planurile boante.

— Te anunţ că *acum* am pus mâna pe comenzi. În clipa asta. Gândeşte-te, e timp, dacă ai zburat vreodată un avion mai centrat. Am pus la orizontală, pilotul automat pe STABILIZARE, s-a aprins becul verde, am notat, cu pixul negru şi subţire, ce era de notat.

— Uleiul...

— Normal, a mârâit Bill. Ţi-a ajuns ?

— Încă o clipă, l-am rugat.

Optsprezece mii şapte sute la altimetru, cincizeci şi şapte de mii de picioare, poate cincizeci şi opt, chiar şaizeci de mii - mi-am spus în timp ce răsturnam avionul ; soarele s-a clătinat, a descris larg un arc de cerc, s-a instalat, simţeam prin podeaua cabinei, s-a oprit pe burta Bătrânei Doamne.

— Ce dracu faci, s-a informat Bill, începeam să cădem cu spatele înainte spre sfera albicioasă cu miez gălbui de sub noi, ce faci, cădeam şi gata, aproape pe verticală, curgeam cu zece tone de metal îngheţat peste noi, trage de el, a spus Bill, trage o dată ! nu trăgeam, voiam să storc tot ce eră de stors din avion. Bill nu intervenea, asta era *legea*, îşi muşca pumnii în prima cabină fără să pună mâinile pe comenzi, el, care răspundea de zbor, şi de avion, şi de echipaj, pentru că asta era legea, de asta zburam împreună de atâta vreme şi aveam să mai zburăm : pentru că nu ne băgăm unul peste celălalt. Pentru noi răspunderea o purta cel care pilota, indiferent din care cabină. Curgeam pe spate atârnaţi în chingi, cu avionul spânzurat peste noi, cam şaizeci de mii de picioare - mi-am spus, optsprezece mii de metri, asta înseamnă de şase ori zece la puterea a patra - în picioare, aerul se închega în jurul cabinei în şuviţe subţiri, se îngroşau, se adunau într-o coloană masivă de văzduh compact şuviţele subţiri ; la doisprezece kilometri de sol am început să trag de manşă, întâi lent, am simţit dubla încordându-se, răspunzând comenzii, arcuind pe o traiectorie întinsă cele zece tone de dural supuse unor forţe pe care le ştiam raţional fără să le simt, pentru că totul se întâmplă foarte lin, şi foarte firesc, numai o urmă de freamăt în miezul mânerului de metal stors în palmă, se mula pielea pe forma metalului, atât de stins, şi îndepărtat, trebuia să-l ştii că există ca să-l simţi, freamătul acela. Pe urmă am smucit brutal, legănam umerii lui Bill între genunchi, i-am văzut casca albă sărind spasmodic pe crestele munţilor de sub noi, dubla se înfigea cu botul într-un pisc de piatră întunecată, a sărit brusc pe un plan, întâi a trepidat scurt şi până în străfunduri, prevenitor, n-am slăbit, atunci a sărit, s-a dus bezmetică în cer cu ampenajul înainte ascultând de o aerodinamică bizară, valabilă *numai* şi pentru *acele* momente. Aerodinamică irepetabilă chiar în situaţii copiate până dincolo de amănunt, pentru că întotdeauna

există ceva care nu se potriveşte, care nu poate fi exact ca atunci - de asta ridicam din umeri când întreba cineva de ce cad avioanele. Nu află nimeni de ce cad avioanele. Am văzut pământul rotit, întâi lent, pe urmă a sărit în faţa ochilor, s-a dus undeva în spate, la ceafă, şi iar a oscilat, a zgâriat o traiectorie frântă, abia atunci am slăbit comanda, am simţit dubla muindu-se brusc şi aşezându-se pe straturi groase de aer : cădeam pe o traiectorie aiurea, cumva strâmb, cu pământul culcat pe partea stângă. Am redresat ce mai era de redresat, nu grozav de mult, treizeci de grade de picaj, am râs încet, pentru mine, pe urmă am apăsat intercomunicaţia şi am râs iar, în hohote groase, pentru Bill.

— Cât arată la suprasarcină, prietenul meu ?

Puteam să văd şi eu singur, trebuia numai să întind gâtul, n-aveam chef să întind gâtul. Îmi făcea plăcere să-l aud pe Bill şi chiar l-am auzit, a spus : „nouă g”, asta însemna, că Bătrâna Doamnă cântărise de nouă ori mai mult decât ar fi cântărit pe o balanţă domestică de jos, de pe pământ. Eforturi de nouă ori mai mari, fiecare tablă, fiecare nit, agregatele fine, complexe, deştepte, care o alcătuiau, şi la care nu vroiam să mă gândesc. Şi noi, mă rog, dar noi aveam înainte mai mult de douăzeci şi cinci de ore, nici la asta n-am vrut să mă gândesc.

— la-o, am spus, am clătinat uşor manşa, am simţit mâna lui Bill apucând.

Atunci a fost, foarte brutal, şi chinuitor de dur, şi nesfârşit, mişcarea neaşteptată a avionului frânt pe o traiectorie ducând mult dincolo de firesc, dincolo de firescul şi aşa împins foarte departe al profesiei, căderea aceea încovoiată, cu botul coborât intersectând scânteietor orizontul şi ducându-se sub el, simţeam deriva înaltă ridicându-se continuu, scrâşnit, deasupra noastră, toate astea se întâmplau ciudat, cu pământul împingându-ne în sus cât a durat prăbuşirea aceea cu casca lipită de cupolă, cu umerii adânciţi în sus sub chingile late, cu acele indicatoarelor zvâcnind şi trecând

de zero, într-o jumătate a existenţei pe care preferam s-o ştiu cât mai departe. Cădeam cu suprasarcină negativă, prăbuşire bizară, urcând în cădere, am tras agăţat de manşa parcă nituită în podea, împinsă în tabloul de bord, nu mai era loc pentru diverse legi. Treceam dincolo de locul în care acţionează înţelegeri, cădeam de mai bine de zece secunde, avionul nu rezista mai mult de cinci-şase secunde în zbor negativ. Nu era *făcut* să reziste. Se ridica împotriva firescului, traiectoria aceea rotind lent avionul - peste noi, răsucindu-l cu, ampenajul în sus. Efectul trimer, am trecut pe cabina a doua, am măturat toate contactele pe tabloul mic, din faţă, deasupra tabloului central de bord, când am dat trimerul pe cabina mea ; am tras manşa acţionând clapeta gofrată de pe mâner, am simţit manşa în sfârşit urnindu-se, dar asta se întâmpla undeva afund şi foarte departe, în măruntaiele avionului - coarda aceea foarte întinsă slăbind uşor, asta a fost înainte ca manşa să se mişte - vizibil - pe urmă avionul s-a liniştit, venea foarte încet şi nesigur în linie firească de zbor. Comanda s-a lăsat moale şi am putut trage manşa în burtă ridicând botul avionului, dar nu trăgeam singur, simţeam, din prima cabină, mâinile înmănuşate ale lui Bill. Două mii trei sute de metri la altimetru, câteva sute, nu multe, până la stâncile împădurite de sub noi.

— Ce-a fost asta ? am întrebat, încă mai ţineam comenzile, strâns, amândoi. Am virat spre casă, nu înclinam mai mult de treizeci de grade, ne purtam foarte blând cu avionul, am scos din viraj pe gisment zero. Ghiceam, în pâcla de dincolo de orizont, cotul fluviului.

— Ce te miri, a spus Bill, avea tonul lui dintotdeauna, un avion cu douăzeci şi cinci ore de zbor. Trebuia trimis la fiare vechi, nu la zboruri de încercare.

— Am luat comanda, l-am anunţat. Trimerul pe cabina a doua, şi restul.

— Am văzut. Zbor ca bagaj.

Am mişcat manşa, foarte încet, înainte-înapoi. Acum, mi-am spus. M-am încordat aşteptând. N-a fost nici un „acum”. Nu se întâmpla nimic. Am împins manşa mai tare, picam, cabram din nou. Bătrâna Doamnă asculta docilă dar nu mai era ca înainte, simţeam o împotrivire surdă, ostilă, gata oricând să izbucnească. Treceam calea ferată, munţii, am lăsat avionul în picaj blând spre casă, aerodromul ghemuit în cotul fluviului.

— Ce faci dacă repetă figura ?

— La aterizare ?

— La aterizare. Chiar în redresare, a precizat Bill. O ia vijelios cu botul în jos, la cinci-şase metri de sol. Ce faci ?

Asta îmi plăcea la Bill, gândeam la fel.

— Ce faci şi tu.

Am pus motorul în plin, am stabilit avionul din trimer, pantă uşoară de urcare, două mii de metri, câmp gol sub noi, se intersecta o şosea cu două canale late, banda îngustă a podului traversa, neagră, pânza sclipitoare de apă. Se târa un tractor roşu peste podul acela. La nouă sute de kilometri pe oră am făcut un tonou lent în urcare, pe urmă încă unul, rapid.

— Eşti nebun, a spus Bill.

— Zbor de încercare, l-am anunţat. Era vorba să stoarcem tot ce se poate stoarce din avion.

Şi din noi. Am mai făcut un tonou în urcare, cer-pământ-cer, mergea grozav.

— Dacă îţi place, am spus. Ce părere ai ?

— S-a sclerozat, a răspuns Bill. V-aţi prostit amândoi, tu şi avionul. Ce mai vrei, după minunea aia ?

Vroiam o grămadă de lucruri.

— Ascultă, am spus, trec din nou trimerul pe cabina ta. Altceva, n-are ce să fie.

— Nu acum ; glasul lui Bill era încordat. Nu încă. Urcă la şase-şapte mii de metri.

— Cât am pierdut în figura aceea măiastră ?

— Cam cinci mii...

Am înclinat, manşa mergea împiedicată, în salturi, presiunea hidraulică - normal, am dat comanda lateral, dubla s-a înclinat lin, mi se păruse.

— Ţii manşa în poziţia asta, probabil o să ţi-o smulgă din mână.

— Stai cu degetul pe contact, a spus Bill. Nu-mi place deloc, treaba asta.

— Catapultează.

Au trecut câteva secunde până să vorbească :

— Azi eşti de o inteligenţă care mă sperie.

Aveam şapte mii de metri la altimetru, am adus spre orizontală.

— La tine, normal ?

— Normal. Dă-i drumul.

Am trecut contactul pe prima cabină, nu se întâmpla nimic.

— Ei ?

Manşa era ţeapănă, parcă crescută din podeaua cabinei.

— Ni s-a părut, a spus Bill.

Am redus turajul spre nominal, am pus degetul pe contactul de comutare al trimerului.

— Mişcă manşa.

...A fost senzaţia de avion frânt pe traiectoria nefirească, am simţit stomacul presând plămânii, plămânii urcau în gură, umerii tăiaţi de chingi ; Bill a strigat ceva nedesluşit, am trecut contactul pe cabina a doua. S-a liniştit Bătrâna Doamnă, şi-a întins fuselajul gros pe un arc domol - am scos trenul, am cerut aterizarea.

— Te-ai lămurit ?

— În viaţa mea n-am fost mai lămurit, a făcut Bill.

L-am auzit râzând în cască, am zâmbit. Am scos flapsul pe direcţia de aterizare, radiofarul, „să te văd !” - a spus Bill, mă uitam peste casca lui, peste umeri, umărul stâng, vedeam pista apropiindu-se, galben-

cenuşie pe solul verde-închis. Închis, uscat, un vârtej de praf s-a iscat din nimic, a traversat pista, s-a dus.

— Dacă ne lasă acum ?

Am rânjit, am pus rotile jos, foarte lin, am şters betonul, dubla s-a clătinat imperceptibil, s-a aşezat, o simţeam lăsându-se pe jambele groase.

— Nu ne-a lăsat !

Restul a fost ca de obicei, paraşuta de frânare, capul pistei, bretela de degajare, oprirea la guri. Am deschis cupola, aerul era fierbinte, uscat, mirosea amar a ierburi albicioase cu frunze crestate şi rădăcini adânci.

— Cum a mers, a întrebat Ene, „îţi spune căpitanul” - a răspuns Bill coborând, „îţi spune maiorul” - am răspuns trecând pe lângă tehnic, în microbuz Bill m-a felicitat solemn pentru aterizarea reuşită.

*

— Să nu aud, spunea Bill, să nu mai aud de barabafta aia.

Îşi dădea jos, gâfâind, numeroasele coji — combinezonul matlasat, costumul de suprasarcină, salopeta din milaneză, transpirată, lipită de corp. Am deschis gura - „nu-mi vorbi de bătrâna hoaşcă”, m-a prevenit, am rânjit, era roşu de căldură şi de indignare, rămăsese cu pantalonii de milaneză, largi, cădeau fără putere în cute umede, ca o piele bătrână.

— Ascultă, am spus, n-a fost absolut nimic. Dacă se întâmpla cu alt avion, ridicam din umeri şi făceam tărăboi la hangar, şi pe urmă îl încercam din nou, gata. E ceva la efectul trimer, atâta tot.

— *Dacă*, şi cu *alt* avion, m-a îngânat Bill. A fost exact cu avionul ăsta. Care mai are câteva ore prăpădite de zbor, adică un avion uzat, bun de dus la fiare vechi. O dublă frecată de toţi piloţii. De ce insişti ?

— Te repeţi.

— Ce repet ?

— Chestia cu fiarele vechi. Ai mai spus-o de câteva ori.

A întors spatele, s-a dus să se spele. Am scos fişa portocalie din rama tăbliţei de bord, într-un fel Bill avea dreptate dar nimic din mine nu mă oprea să scriu acolo : „bun în zbor”. Bătrâna Doamnă se purtase cu eleganţa ei dintotdeauna, puţin distantă, ţinând cu îndărătnicie bila pe stânga, mă rog, asta se aranjează din compensatoare şi nici măcar - era nota ei de discretă cochetărie, cerea palonierul presat, foarte fin, cât să-i dai ce era al ei. În rest, o simţeam ca pe un avion cu care plecam oricând. Am recitit rubricile, în parametrii, totul se petrecea în margini foarte riguroase, m-am lăsat în fotoliu, am închis ochii, lanţul cinematic al comenzilor, revedeam în întunericul de sub pleoape tije, pârghii, mecanismele de reglare, conexiunea cu pilotul automat - pilotul automat ? - nu, mai departe, amplificatorul hidraulic - normal, pe urmă cilindrul mare, negru, al mecanismului trimer, băgat sus, în coada derivei - acolo. Un contact imperfect, un releu care a luat-o razna şi cuplează aiurea. A venit Bill, tălpile ude pe parchet, pe covor, Bill-cel-uitat-sub-duş, omul care stătea în apă mai mult decât pe uscat, se zvonea că doarme în cadă, mă duceam în vizită, îl găseam în baie, citea, lăsa cartea la o parte, avea un raft prins pe peretele de faianţă, mă invita cu un gest larg, luam loc pe capacul W.C.-ului, pe marginea căzii, conversam, Bill stropea cu coada lată, dădea drumul la apă caldă, pe urmă se înfăşură într-unui din numeroasele lui halate pufoase şi mergeam la bucătărie, şi Marusia ne servea cegă preparată în incredibil de multe feluri.

Nici nu-mi dădeam seama întotdeauna că e cegă.

A venit Bill, s-a oprit pleoscăind în faţa mesei, am ridicat capul, citea cifrele scrise de mine pe cartonul portocaliu, citea muşcându-şi buzele, era ud, se prelingeau picături de apă pe umeri, braţe, pe degetele puternice.

— Lasă fişa jos, l-am rugat. O uzi.

— Ei şi ?

— Uite, am spus, zbor singur. Serios. Aştept să vadă ce are, să repare ce-i de reparat, şi plec.

— De mult n-am trecut prin aşa ceva. Bill a clătinat capul, a pus fişa pe tăblia mesei. Mi-a smuls manşa din mână, dacă înţelegi.

— Eram în spate, i-am amintit.

— Ah, da, a făcut Bill. N-o mai las să zboare;

— Noroc că nu depinde de tine.

— Adică ?

— Vreau să spun, nu depinde numai de tine.

Mi-am amintit smucitura brutală, botul coborât sub orizont, urcarea aceea în care dubla se prăbuşea ; duceam, în chingile tăind dureros umerii, greutatea întregului avion.

— Eşti profesionist, eu dădeam cuvântului un înţeles special. Măcar din curiozitate.

— Ce mai curiozitate, care izbeşte cu burta de pământ. Mersi frumos.

— Nu despre asta e vorba...

— Ba exact despre asta e vorba. Tu nu sări, ştiu, tu vii întotdeauna cu avionul acasă.

Am ridicat din umeri.

— Nu sar dintr-un avion cu care se mai poate face ceva.

— Păcat că nu te vezi cum arăţi.

— Când ?

— Când faci ce mai rămâne de făcut. După aterizare.

— Asta-i, că aterizez.

M-am dus la geam, ştiam foarte bine cum arăt. Văzusem în ochii lui Chioru, dar asta se întâmpla cu nişte ani în urmă şi foarte departe, coborâsem ţeapăn din supersonic şi mergeam spre clădirea joasă a aeroportului la fel de ţeapăn, fără să îndoi genunchii, şi nu priveam în jur pentru că nu simţeam nici o nevoie să privesc în jur aveam să fiu multă vreme, să mă rostogolesc în sfera aceea roşie cu rază de moarte şi să mă prăbuşesc odată cu ea, ce se întâmpla între mine şi avion sub cerul pustiu

de la optsprezece mii de metri se suda şi se contopea pentru totdeauna în flacăra izbucnită total şi arsă până la capăt, şi arzând tot, pe noi nu, pentru că eram chiar în miezul ei şi nici flăcările cele mai complete, învăţam atunci, nu-şi ard miezul.

Întotdeauna lasă ceva, îmi spuneam, e necesar pentru viitoarele plecări.

Mergeam caraghios mişcând picioarele de sus, din şold, atunci a venit Chioru, „cum a fost?”, m-am uitat în ochii lui şi m-am văzut acolo, m-am uitat *prin* ochii lui, de fapt, dar m-am văzut, şi a trecut ceva timp până să mă recunosc, şi după ce m-am recunoscut Chioru s-a întors pe călcâiele ghetelor de zbor şi s-a depărtat, ştiu asta pentru că mergea chiar în faţa mea, s-a depărtat foarte drept, fără să privească înapoi, mergea caraghios, mişcând picioarele de sus, din şold. Eu am zâmbit, cu obrazul deodată destins, dar asta a fost de mult de tot, era încă primăvară.

Acum mă oglindeam în sticla verzuie, nu se întâmplase nimic deosebit. Soarele trecuse în dreapta, vedeam câmpul neted, ars, întins, cenuşiu cum numai un câmp de aerodrom poate fi : biuta tăia pieziş cerul, între maluri masive de pământ era suspendat cozorocul din beton muşcat de proiectile ; uneori betonul se spulbera, rămânea armătura, reţea împletită din fiare ruginite, prin ochiurile reţelei cerul era mai albastru. Contrasta, cu rugina portocalie. A trecut un avion la verticală, a virat strâns, intra în tur de pistă pentru aterizare, sticla verzuie a bâzâit subţirel în ramele de lemn. Am aburit geamul, am desenat cu degetul o inimă străpunsă de săgeată, nu reuşeam să termin, aburul se topea înainte de a sfârşi coada săgeţii; aerul era foarte uscat.

— N-ai învăţat încă deosebirea între ceea ce s-ar fi putut întâmpla, şi ce s-a întâmplat de fapt.

N-a răspuns.

M-am întors, l-am văzut pe Bill mic, cenuşiu, ghemuit în el :

— Uneori mă urmăreşte, ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Mă interesează, nepermis de mult, ceea ce s-ar fi putut întâmpla.

— Nu.

— Să nu-mi faci teorii, ă spus Bill, rugător.

Mi-am muşcat buzele, afară aud scrâşnit de frâne, a claxonat strident o maşină, paşi pe coridor, a intrat gâfâind, fluturându-şi salopeta largă, inginerul regimentului.

— Ei ?

A traversat camera dintr-un pas, citea cifrele scrise pe cartonul portocaliu.

— Normal. Normal. Saltul, de turaj cam mare în repriză, asta se reglează din pompe. Care e decalajul între rotoare ?

— Fix cât trebuie, am spus.

— Atunci ?

Mă uitam la Bill. Bill se uita la mine, era foarte frumos.

Am ridicat din umeri :

— Eu am zburat din spate.

— Trimerul, a vorbit Bill foarte încet, a înghiţit salivă, a repetat, tare : efectul trimer. Când contactul e pe prima cabină.

— Circuitul de comutare ?

— Afurisitul de circuit !

A fulgerat, s-a topit salopeta inginerului, am auzit cauciucurile chelălăind, pe betonul bretelei rămâneau urme negre cu miros de anvelopă arsă.

— Cu alt avion... am început.

— Pentru Dumnezeu, m-a întrerupt Bill, n-ai - învăţat încă deosebirea dintre un avion zburat numai de piloţi antrenaţi, şi dubla asta buşită de toată lumea ? Făcută poştă şi trântită cu mult zel, şi...

Ne-am îmbrăcat, auzeam prin perete radioul, cineva se ruga sfâşietor să fie luat în braţe de altcineva, se pare că nu reuşea să convingă. Stăteam în pata de soare reflectat fierbinte pe parchetul lustruit, mă gândeam la

unsprezece-douăzeci, mâine zburam iar, poate era mai bine să zbor singur, şi deodată am simţit dureros de clar vidul dintre celula de alarmă şi apartamentul acela de bloc nou, mirosul de vopsea proaspătă, de var încă nu de tot intrat în pereţi. Mângâiam părul blond-cenuşiu, foarte moale, foarte des, cu firul subţire, întins, curgea drept, se netezea sub degetele mele, revenea elastic, cufundam faţa în el cu fruntea, nasul, în scobitura fierbinte dintre umăr şi gât, ce-ar fi să nu se mai termine, eram dispus să întâmpin orice aşa, cu faţa ascunsă în părul des. Deschideam ochii, păienjenişul complicat de fire galbene se ţesea chiar la marginea pleoapelor, lumina aluneca în dâre scurte, se pierdea în umbra incertă a valului arcuit într-o curbă strânsă deasupra gâtului. Mă adunam tot în palma netezind, apăsând uşor tâmplele, părul acela cunoscut fir cu fir, deveneam specialist în plete blond-cenuşii. Deveneam specialist şi în agrafe, mecanismul sofisticat cu arcuri nichelate şi clicheţi ascuns sub placa îngustă de bagà tăiată în fâşii arcuite din carapacea broaştelor ţestoase amfibii.

...M-am aplecat să leg şireturile, am avut iar senzaţia aceea de pumn izbit în stomac, şi de stomac împins de jos în sus, şi chingi intrate în umerii striviţi de cupolă. Bill îşi încheia bluza cu epoleţi, privea aiurea în colţul tavanului, am văzut degetele foarte albe, neobişnuit de lungi, pipăind butoniera, băgau nasturele cu muchia înainte între marginile de cârpă azurie, apăsau, rotocolul de sidef albastru rotunjea pe albastrul bluzei un cer mititel, strălucitor, lipsit de griji. Pentru ce mă bucur azi, pentru că sunt iar aici, m-am uitat la dulapurile cu costume anti-g, fotoliile, perdelele umflate nehotărât de vântul dinafară, nu era un motiv special. Face parte din profesie, mi-am spus, şi atunci am hotărât să las o zi, să văd dacă poate trece o zi întreagă în care să nu mă bucur de nimic.

— Te-ai terminat ?

Am mers după Bill, ne-am izbit de aerul fierbinte, câmpia se cufunda la margini sub apa morţilor. Treceam prin faţa escadrilelor, dincolo de antenele radiolocatorului de aterizare, de luminările plopilor, se rotunjeau, spălăcite în căldură, arcurile hangarelor.

— Mâine e gata, a mormăit Bill.

A trecut în goană cisterna de alarmă, înşurubând în ziua uscată un stâlp sticlos de praf. Tehnici în pantaloni scurţi, fără bluze, scoteau husele de pe avioane : escadrila a doua zbura la noapte. Deasupra zebrei mâneca de vânt a tresărit convulsiv, a rotit lent un sfert de cerc, a căzut iar.

— Mâine e gata, a repetat Bill.

— Eu cu cine zbor ? am întrebat.

— Nu fii tâmpit, a făcut Bill, sâcâit.

— Spuneai că...

— N-am spus nimic, m-a lămurit Bill. A făcut câţiva paşi repezi, era înalt, a luat-o înainte, s-a răsucit, a zâmbit larg.

— N-am spus nimic, lămurit ? !

*

Venise un organist celebru, ne-am dus la catedrală, zidurile cenuşii împodobite cu statui roase în nişe netezite de timp, şase secole, adăposteau una din cele mai mari orgi din ţară. Ţevile strălucitoare izbucneau, se înălţau neatinse de vreme, se pierdeau în penumbra intersecţiilor de ogive. Acolo se năşteau sunetele, se adunau într-un clocot domol, se prăbuşeau ca o placă masivă, strivind. Gata. Adică ţintuit de bancheta cu spetează înaltă, incapabil să mişc, să privesc, să gândesc, scăldat în ceea ce se întâmpla fără să fiu grozav de lămurit, nu puteam cuprinde ceea ce se întâmpla, lucrurile se petreceau ca un val perpetuu, ca un singur sunet amplu cu nesfârşite variaţii, plecat de nicăieri şi dus la nesfârşit, nu prindeam decât momentul neînsemnat al trecerii prin mine - aşa înţelegeam orga.

Pe urmă se pierdea, auzeam foşnetul stins al paşilor pe gresia pardoselii, lespezile se rotunjeau la colţuri, lemnul bătrân al stranelor avea muchiile muiate nedureros de atâta cucernicie. „Scoală”, spunea Irene, punea mâna pe umăr fără să mă zgâlţâie, apăsa uşor, deschideam ochii, nici nu-i deschideam, începeam să privesc, i-am văzut rochia roşie, era un roşu stins, greu, de catifea veche, nu izbea, se topea firesc în cenuşiul, în negrul, în auriul catedralei. Atunci am văzut-o prima oară cu rochie, la concertele acelea, pentru că ne-am dus în fiecare seară, cât timp vestitul organist a rămas în oraş, rochia în sine era demodată lungă, îngustă, bătea incert gambele undeva intre genunchi şi călcâie, avea guler preţios de dantelă îndelung migălită, albul scrobit aşternut pe roşul acela devenea şi mai alb. Atâta doar, că rochia se potrivea de minune. Cu orga, cu mine, cu Irene însăşi, care în asemenea ocazii îşi strângea părul la ceafă într-un coc greu, sever, respectabil.

Concertele nu s-au terminat niciodată cu aplauze, asta era grozav, oamenii se ridicau şi plecau în linişte, paşii stinşi pe lespezi continuau într-un fel goana nebună încastrată în aerul neclintit, făceau trecerea necesară spre firescul de-afară, continuau muzica dincolo de ziduri. Asta era, o duceau cu ei păstrând-o pentru a doua, a treia, pentru încă multe zile de acum înainte. Femeile lăsau buchete de flori pe scara în spirală care urca la balcon, în prima seară au fost puţine, patru-cinci, m-am ridicat, mergeam spre uşă cu ochii la balustrada balconului, aşteptam să apară cineva, n-a apărut. În serile care au urmat scara îngustă dispărea sub flori în culori palide.

„Păşunism”, făcea Salvan, numai că în zilele acelea tot oraşul a plutit la jumătate de metru deasupra trotuarelor.

*

Duminică am fost la pescuit, am ştiut că e duminică pentru că Irene, când l-a auzit pe Radu propunând o

partidă de pescuit în familie, a clătinat din cap : o să plouă ; de ce ? a întrebat Salvan, duminică plouă întotdeauna, a răspuns Irene.

— Ce înseamnă : în familie, m-am interesat, însemna că vine şi Iulia cu noi dacă nu e nimeni împotrivă, am ridicat din umeri, am râs.

Sâmbătă dimineaţa am fost la hotel, am achitat camera, costa o grămadă de bani pentru nopţile nedormite acolo, recepţionera m-a privit lung, m-a şters din registrul gros cu o linie neagră, precisă ; îmi despica numele în două jumătăţi riguros egale, linia aceea. A zâmbit când număra banii, era foarte blondă, avea dinţi albi cu strungăreaţă la mijloc, ştia să râdă frumos, de loc profesional, întâi ochii, pe urmă gura mare se ridica la colţuri, se deschidea uşor, linia regulată a dinţilor, râdea de mine plin, din piept. Mi-a urat drum bun şi a spus ; „şederea dumneavoastră aici ne-a făcut plăcere, mai poftiţi”.

— Când a avut timp să vă priască şederea mea, am întrebat, din cele două săptămâni plătite dacă dormisem cinci nopţi în hotel, a râs din nou, a vrut să mai spună - ceva, a făcut un gest cu mâna, renunţa. Am traversat holul spre ieşire, am trecut prin faţa armurii, m-am uitat în vitrina shop-ului, încă nu reuşeau să vândă casetofonul acela nemaipomenit.

Afară m-a orbit soarele, am clipit din ochi, am băut o sticlă de Pepsi pe terasa hotelului. M-am urcat în Dacia albastră, am stat cu capul pe volan, era cald înăuntru, mirosea a vară, îmi părea rău după cameră, după telefonul agăţat în perete cu cârlig gros de aramă. Mă simţeam puţin ca Fernando Cortez după ce incendiase corăbiile, eu mai aveam maşina, motorul a pornit fără nazuri, am băgat în viteză, a trebuit să frânez imediat. Dincolo de parbriz defila o căruţă monumentală trasă de doi cai înalţi, păroşi, le atârnau sub genunchi franjuri de păr mătăsos, în jurul copitelor părul se îmbiba cu praf, se strângea într-o pâslă cenuşie.

M-am dus la muzeu, am pierdut vremea uitându-mă la tablouri : cel cu zidăriţa, cel cu fata în maieu negru. Am coborât în sălile de jos, l-am căutat pe custode, am dat peste el într-un laborator cu dulapuri de sticlă şi o masă mare acoperită cu faianţă, la mijloc. Plăcile albe erau pătate cu mărgele rotunde de sânge proaspăt, neânchegat, custodele ţinea sub microscopul simplu, şcolăresc, o şopârlă disecată de la cap la coadă. Habar n-avea unde îl puteam găsi pe cel care pictase tablourile. M-a sfătuit grăbit să încerc la Casa de Cultură, s-a aplecat iar peste nenorocita de şopârlă. Am ieşit repede din laborator, aveam întâlnire cu Irene la cofetărie, am cumpărat bomboane, prăjituri cu frişcă, o cutie mare de carton pe care am umplut-o cu işlere. După-masă am căutat râme cu Radu, m-a dus în livadă, avea o lopată mică Linemann, lopată de tranşee cu margini zimţate în dinţi de fierăstrău, amintire din război, asta se cunoaşte, lucea stins, bine ascuţită, coada scurtă de stejar era prinsă în inele late din metal brumat. Am săpat. Salvan avea colţuri tăinuite de grădină unde râmele roşii erau la ele acasă, ajungea să dai cu lopata şi ieşeau bulgări-bulgări, înfloreau ca nişte crizanteme fremătătoare de corpuri lungi, cilindrice, râmele roşii după care păstrăvii se dau în vânt. Am răscolit toată grădina, am găsit trei viermi slabi, palizi, cu capete albicioase, unul din ci lăsa picături triste de lichid gălbui, a murit pe seară, a trebuit să-l aruncăm.

— Mergem la grajduri, a hotărât Salvan, la marginea oraşului era o crescătorie de cai vestită în toată Europa, prin secolul XVII furniza cai de călărie pentru o grămadă de curţi imperiale. Armăsari cu procente impunătoare de sânge arab, mi-am amintit caii groşi, laţi, leneşi, de azi-dimineaţă, am râs.

Pe scări, la soare, Irene pregătea undiţele ; lega cârlige fine din sârmă aurie, le cerceta atentă în lumină, încerca vârfurile cu degetul mare, împletea rapid şi înnoda cu mişcări scurte, precise, într-un fel retezate,

împletea şi înnoda cârligul cu fir subţire de nailon străveziu. A pufnit dispreţuitoare, păstrăvul nu trage la rimă roşie, cere muscă sau larve albe, aiurea, păstrăvii din locurile ştiute de Radu muşcau numai la râmă. M-am lăsat pe scară lângă Irene, atent să nu mă aşez pe un mosor de gută, pe cutia cu cârlige, piatra era caldă de soare, am închis ochii răbdător, povestea cu meniul păstrăvilor avea să dureze. N-a durat, s-a retezat scurt : vedem noi mâine, dar spus pe ton ameninţător şi categoric, s-au privit, au râs, am plecat. Irene ne-a strigat din urmă să aducem o potcoavă de bătut în prag. Pe drum Radu a început să-mi spună ce progrese a făcut Iulia cu calculatorul, l-am rugat s-o lase moartă. Am trecut pe lângă covrigărie, flăcări portocalii ştergeau sticla vitrinei pe dinăuntru, am intrat, vânzătorul cu cap de cal privea sceptic lopata lui Radu, am cumpărat un şirag de covrigi calzi, trecuţi prin sfoară. Nu sceptic, mi-am spus, călcam pietre de râu bătute pe muche în pământul roşcat, mai curând - ciudat, rămânea în mine privirea aceea, indefinită, tulbure, de bătrân ; lopata din mâna lui Radu trezea amintiri. Am atins umărul lui Salvan, mesteca covrigi, coaja aurie troznea între dinţi, săreau solzi tari dezgolind miezul alb, umed de aburul cuptorului cu capac de fier.

— Nu ţi-aş dori, pe front, să cazi prizonier cu aşa o lopată...

A întrebat cu gura plină :

— Ce are ?

Am arătat marginile fierestruite, Radu nu înţelegea, am tăcut. N-avea nici un rost. Nu se potrivea cu oraşul, cu gura plină de miez alb, cu soarele care începea să coboare, înroşind acoperişurile cenuşii. Am trecut pe sub o boltă, dincolo se deschidea un careu înconjurat de clădiri cu turnuri, ziduri din cărămidă lustruită cuprinse şi tăiate în diagonală de grinzi din stejar fiert îndelung în catran ; simţeam încă, stins, miros de smoală arsă. Din gura podurilor curgeau în ape verzi-aurii baloturi

despletite de fân, „otavă” — a spus Radu, „fân de la a doua coasă”. Lângă un jgheab nesfârşit, cioplit din piatră neagră şi strâns în chingi de fier — nu ruginit, întunecat roşu de vreme, jgheabul era plin cu apă limpede şi — ghiceam — grozav de rece, se vedea ca un cristal gros turnat în jgheabul acela, lângă marginea de piatră neagră erau oprite camioane cu saci albi. Alunecau în lungul cusăturilor destrămate şuviţe înguste din boabe lungi, ascuţite la capete, boabe de ovăz. Pietrele care pavau curtea apăreau foşnit de sub paie, sufla un vânt slab trecut prin arcul bolţii, uşile tăcute din acele ziduri nu se încheiau, sus, cu ramele late. Rămânea un gol întunecat din care răzbea vălurit căldură uşoară şi miros înăbuşit de grajd, zgomot înfundat de copite bufnind prin aşternutul de paie scândura podelelor. S-a deschis brusc una din uşile neterminate, se mişca ceva în penumbra căscată, se alcătuia în lumina care începea să fie amurg un piept puternic pe picioarele fine, abia apoi capul lăsat mult pe spate, ne-a văzut, privea chiorâş cu ochii roşii, deştepţi, cunoşteam privirea aceea. A trecut pe lângă noi în paşi de dans, i-am simţit răsuflarea caldă mirosind a iarbă udă.

— Nu e potcovit, a spus Radu. Pe urmă a dispărut, a plecat să spună bună-seara unor prieteni şi să obţină îngăduinţa de a scormoni bălegarul după râme roşii şi larve albe. Stăteam lângă jgheab uitându-mă la cal, alerga în trap cochet în jurul curţii, foarte aproape de ziduri. Îi flutura coama crescută în voie, clişeu clasic, numai că acum se întâmpla cu mine. Izvora întunericul din paiele de pe jos, se ridica mohorât în lungul crăpăturilor grinzilor ieşite, firidelor adâncite în ziduri, avea să ajungă la acoperişuri, dincolo de acoperişuri. Nu călărisem niciodată un cal. Am avut ocazia, o pierdusem, nu era prima ocazie pierdută. Nici ultima, mi-am spus, am ridicat din umeri, mergeam cu trotineta, cu bicicleta, cu motocicleta, condu-ceam maşina, pilotam avioane clasice, cu reacţie - sub şi supersonice, ocazional mă

aşezam la comenzile elicopte-relor sau aparatelor mari de transport, schiam, patinam, săream cu paraşuta pe uscat şi pe apă, la mare ieşeam în larg cu starul - nu era de-ajuns. Se întâmplă uneori să nu fie deajuns.

A venit Radu cu un borcan în mână, prietenii aceia ai lui erau şi ei pescari, borcanul era plin cu râme şi larve, se căţărau pe pereţii de sticlă, cădeau, se încolăceau între ele. Mergeam spre casă, străzile înguste dispăreau în întuneric, pieţele rotunde cu fântâni în mijloc erau roşii de soarele jos. Am ajuns la râu, rezemată de balustrada podului aştepta Irene.

— Cum i-au plăcut căpitanului caii ? a întrebat. Salvan a ridicat din umeri, căpitanul tace.

M-am aplecat peste balustradă, m-am uitat la apă :

— În gârla asta sunt peşti ?

— Câţi vrei, a făcut Radu.

— Cum ţi-au plăcut caii ? a repetat Irene.

— Uite cum se întâmplă, am spus, continuam să mă uit la apă, se acoperea cu pojghiţe străvezii de lumină metalică - uite cum se întâmplă, vine uneori cineva, un cal, o tipă cu păr blond-cenuşiu, un câine, dar asta exact atunci când lipsesc foarte mult - calul, sau tipa blond-cenuşie, sau câinele, şi atunci toate zboară vâjâind, şi eu rămân aşa cum sunt, fără nimic dinafară - uniforma albastră, stelele de pe epoleţi, avionul - rămân aşa...

— Iar începe, a oftat Radu.

— Taci din gură, l-a repezit Irene. Mie îmi place.

M-am întors spre ei, se sărutau, m-am uitat la ei cum se sărută.

— Pilotul trece printr-o criză existenţială, a explicat Irene, desprinzându-se.

Am râs, criza existenţială cu păr blond-cenuşiu şi care se prelungea dincolo de limite decente, la nesfârşit.

*

Ne-am dus s-o luăm pe Iulia, am oprit Dacia lângă terasament, am vrut să cobor, „cunoşti drumul ?” s-a

minunat Salvan cu nevinovăţie, „nu fi prost i-a retezat-o Irene, tu l-ai trimis să conducă fata”. Am ieşit din maşină, am vrut să traversez calea ferată, în stânga linia vira brusc, dispărea între case, fabrici, dealuri cu livezi, şinele erau reci, negre de rouă ; am lipit urechea de metalul rece, am auzit clar ţăcănitul roţilor de tren, locomotiva a ieşit şuierând dintre case şi pomi, înfăşurată în fuioare clasice de abur. A trecut neagră, imensă, fierbinte, duhnind a păcură încinsă, a cărbune ars, luceau chingi de alamă galbenă în jurul cazanului, biele roşii tocau aerul în fâşii înguste. Trăgea o garnitură lungă, vagoanele aveau culori pălite de funingine, de soare, vaci cu priviri calme scoteau capete masive prin uşile glisante, larg deschise. Frânarul din ultimul vagon mânca aşezat pe platforma spânzurată deasupra tampoanelor, picioarele în bocanci grei se legănau peste pietrele terasamentului ; a mototolit în mână o foaie unsuroasă de ziar, a aruncat spre mine cocoşul de hârtie. M-am aplecat, am atins şinele cu palma, erau calde de trenul trecut.

Am găsit blocul Iuliei mai uşor decât speram, scările, palierul, uşa de lângă scară, am sunat, Iulia se mişca greu, a deschis, purta blugii ieftini, tricoul spălăcit de bumbac, pe pieptul tricoului se legăna un medalion rotund, argintiu. Perdeaua cenuşie cu bile strunjite în lemn galben era în sfârşit trasă, vedeam cerul şi blocurile de alături, o rază de soare traversa camera cu fotolii şi canapea, s-a oprit scurt în medalionul agăţat de gâtul fetei. Iulia nu arăta ca oamenii pregătiţi pentru o expediţie primejdioasă, era desculţă, aranja cu degetele picioarelor ciucurii de la covorul ieftin din iută.

— Hei, am spus, fericita familie aşteaptă jos.

— Nu cred că vin. N-am chef de pescuit, astăzi.

A pornit casetofonul aşezat pe jos, apăsa pe butonul PLAY cu piciorul desculţ. Am tăcut amândoi, nu mult, nu era una din situaţiile care se lungesc la nesfârşit.

— Din cauza mea ? Adică, am spus, dacă eu... dacă noi, în sfârşit...

— N-are nici o legătură. Iulia m-a privit. Pur şi simplu, nu-mi arde de pescuit.

Am ridicat din umeri, era bine pentru toată lumea ; lucrurile neîncepute se termină mai uşor.

— Ce spun Salvanilor ?

— Că mă doare burta. Că mă doare capul. Că vecinii de sus au lăsat robinetul deschis la baie şi mi-au inundat frumuseţea de apartament.

Salvanii n-aveau să înghită povestea cu capul, cu burta, nici cu robinetele deschise.

— La revedere. Ţineam mâinile în buzunare, nu le-am scos. Sper să-ţi treacă repede durerea de cap, durerea de burtă.

— La revedere.

Am coborât scările încet, rezemat apăsat în balustradă, mai mult alunecând pe trepte ; nu-i nimic de făcut, clar. Am ajuns în holul blocului, m-am sprijinit de perete, aşteptând. Mirosea a var proaspăt, a beton încă umed, a vopsea nu de tot uscată ; pe zidul din faţă se înşirau cutii poştale gri-emailate, unele din ele aveau lăcăţele minuscule, nichelate. Am auzit o uşă trântindu-se, paşi pe scări, m-am dezlipit de perete, a trecut un băiat mic, m-a privit serios în ochi, avea un cuţit de vânătoare în teaca din piele agăţat la curea. Mi-am muşcat buzele să nu zâmbesc, am ieşit după el în soare, am cotit după bloc, nu venea nici un tren. Salvanii n-au comentat lipsa fetei; constatau şi gata, erau lucruri care treceau pe lângă ei fără să-i bucure, fără să-i supere, nu lăsau urme, se duceau şi gata, eu nu eram capabil de performanţă. Nu stăpânire de sine, nici nepăsare, luau cunoştinţă, introduceau un coeficient de corecţie în ce urma, soarele îşi vedea mai departe de drumul lui pe cer. Luciditate ardelenească, egoism sănătos şi necesar de pisică obişnuită să vagabondeze numai cu perechea ei pe acoperişuri ascuţite.

...Iar drum, treceam prin sate cu acelaşi nume de familie, Prundu, Tiha, Josenii, toate astea erau ale Bârgă-ului, Bârgăul însuşi curgea rostogolind ape limpezi peste pietre plate desprinse din stâncă şi lustruite de ani. Şoseaua se strângea între ziduri de case, zidurile se continuau prin porţi înalte într-un perete neîntrerupt, ferestrele aveau obloane de lemn cu tăieturi rotunde. Bărbaţi înalţi cu pantaloni strâmţi vârâţi în cizme lăcuite întorceau capul după maşină. Mă întrebam cum reuşesc să stea pe scaun cu pantalonii aceia. Pe urmă am ieşit din şosea, am trecut peste un pod cu acoperiş din şindrilă, pereţi de scânduri înguste uneau acoperişul cu parapetul podului, am mers pe lângă un dig înalt, ne-am afundat în pădure. Pe marginea drumului, o pancartă afurisea pe trecători cu amenzi între 100-200 lei şi interzicea circulaţia publică ; Irene a spus că la întoarcere o să împodobească cu flori galbene şi cetină proaspătă pancarta aceea.

Dacia se legăna pe drumul de pământ nisipos, se apleca, intra în gropi adânci, sforăia, ridica botul, se dădea înapoi, îşi făcea vânt, mergea mai departe. Am coborât abrupt într-o vale îngustă, pe fundul văii curgea un fir de apă, „nu ştiu cum o să treci”, a făcut Salvan, vinovat, treceam, din iarna trecută ştiam că Dacia mea e capabilă de performanţe mult peste media maşinilor tout-terrain. M-am ghemuit ca de frig, pădurea tristă, subţire, rărită de iarnă, zgribulită la marginea oraşului, ocoleam în neştire trunchiuri, copacii fără frunze lăsau urme negre, lungi, înşelătoare, pe zăpada albastră sub cerul de noapte. Amortizoarele trozneau sec în gropi, nu ocoleam tufele golaşe, nu avea rost să le ocolesc, treceam prin inima crengilor uscate, se frângeau cu sunet înăbuşit de lemn umed sub coajă, zgâriau vopseaua albastră a caroseriei. Roţile patinau pe frunze cafenii amestecate cu zăpadă, spulberau hălci de pământ jilav sub frunzele acelea ; cauciucurile prindeau brusc teren solid, maşina zvâcnea, înainta în salturi,

spasmodic, ca un animal nedezmeticit ; departe în spate, pe alei asfaltate, se învârtea farul liliachiu, gemea sirena maşinii de miliţie...

— Ne dăm jos, a propus Irene. Nu era nevoie, am accelerat brutal, am traversat împroşcând prin apă, Dacia a încălecat malul înalt, s-a balansat pe marginea văii înguste, şi-a frecat burta de pietre, a trecut. Crengi de brad plezneau sec parbrizul, mergeam printr-un tunel săpat sub bolta deasă, s-a făcut brusc lumină, am apăsat frâna închizând ochii ; „aici e” a anunţat Radu.

Am frecat pleoapele, raiul propus de Salvan era o poiană tăiată neaşteptat în zidul brazilor negri, pădurea se închidea tăcută în ea însăşi, rămânea un cerc de iarbă cu fir subţire, înalt, creşteau flori liliachii, albastre, albe cu petale înguste şi miez galben ; în margine, sub umbra brazilor, se lăţea pârâul prin care trecusem cu maşina, făcea un cot şi apărea de sub malul scund, iarba aceea subţire creştea până la apă. Un stăvilar mititel din bârne puse de-a curmezişul netezea faţa apei, brazii se oglindeau în iazul care umplea malurile joase. O cascadă sticloasă cădea drept, cu zgomot înăbuşit, se termina într-un clocot domol de spumă alb-verzuie. Salvan înşira pe iarbă baterii de undiţe, scotea din cutii plate de carton fire de nailon cu cârlige aurii la capete ; Irene sorta dintr-o grămadă zornăitoare plumbi de anumită formă şi mărime. Am trecut pe lângă ei, am intrat în pădure, era frig, mirosea jilav a răşină, ciuperci, a lemn bătrân mâncat de umezeală. Rădăcini lustruite ieşeau la suprafaţă, apăreau şerpeşte din stratul foşnitor de cetină aurie vine ale pământului umflate de sevă amăruie. Printre rădăcini creşteau ciuperci roşii cu puncte albe pe pălărie, punctele acelea, tulpinile rotunde cu guleraş, erau fosforescente în penumbra verde ; am călcat în picioare ciupercile, fosforescenţa veninoasă s-a stins. Am şters talpa adidaşilor în cetina aurie. Trunchiurile brazilor se înălţau mohorâte, din scoarţa pleznită ieşeau capete de crengi rupte, ascuţite ; sus, la şapte-opt metri,

crengile aspre se împleteau într-un acoperiş elastic. Nu era nici o plăcere să aterizez forţat pe o astfel de pădure ; sau să catapultez. deasupra ei, numai că eu nu catapultam. M-am ridicat pe vârfuri, am pipăit un ciot, lemnul lucios se despica în fâşii tăioase. Aveam în buzunar gumă de mestecat, am scos o lamă, am aruncat eticheta, staniolul zimţat pe margini, rumegam boaba de zmeură turnată în cauciuc perpetuu. Printre copaci i-am văzut pe Salvani vrăjindu-şi undiţele, Irene a smucit băţul de bambus, înfăşura pe mulinetă, foloseau lansete la prăpăditul acela de râu bun de trecut cu piciorul; prin aerul despicat de nailonul ud, pe verdele negru al pădurii, a lucit viu şi cumva dureros un corp îngust, argintiu. Am făcut câţiva paşi, m-am întors înapoi, am cules de jos ambalajul gumei de mestecat, am îndesat ghemotocul de hârtie în buzunar. Se auzea un uruit stins, am dat capul pe spate căutând, am ieşit în poiană aşa, ţinând capul pe spate, n-am văzut nimic. Avion topit în cer, zgomotul motorului s-a muiat, s-a strecurat printre trunchiuri, a pierit în pădure.

— Vezi unde calci, a mârâit Salvan cu ochii la firul undiţei, plimba o muscă de plastic pe faţa apei, am văzut o lamă albăstruie de lumină ţâşnită din transparenţa iazului, a spart faţa apei în cercuri concentrice, se zbătea în cârligul fin, aurit ; a căzut greu în apă, Radu a tras, peştele a descris un arc de cerc prin aer, ultimul, a bufnit în iarbă, corpul prelung, îngust, neted, s-a acoperit eu fire de pământ uscat şi petale de flori albe. Radu l-a desfăcut cu un gest savant din cârlig, am făcut un pas spre el.

— Dă-i drumul, am rugat.

A îngustat ochii fără să înţeleagă, păstrăvul se mişca moale, oribil, în mâna lui : capul îngust, vârful cozii.

— E cel mai grozav peşte prins azi, a spus Radu. E cel mai grozav păstrăv pe care l-am prins vreodată.

M-am uitat la solzii de pământ uscat lipiţi pe solzii moi de peşte stropiţi în roşu, albastru, cafeniu. Aşa ceva se chema păstrăv-curcubeu, dacă nu mă înşelam.

— Dă-i drumul, am repetat. Echilibrul ecologic, şi celelalte.

Prietenul meu Radu Salvan s-a strâmbat, s-a aplecat, a băgat mâna cu peştele în apă ; s-a îndreptat, mi-a fluturat sub nas mâna goală :

— Ceea ce n-o să te împiedice să mănânci diseară peşte prăjit. Mulţumit ?

Am ridicat din umeri, nu ştiam ce să fac cu mâinile ; mă simţeam îngrozitor de prost :

— Se pare că uneori sunt un tip dificil.

Habar n-aveam să suport o victorie: Să trec peste ea, ca şi cum n-ar fi fost. În spatele lui Radu, Irene şi-a fâlfâit degetele desfăcute în dreptul tâmplei ; m-am întins în iarbă, cu faţa la soare. Mă gândeam la peştele acela, peştişorul fermecat, cele trei dorinţe pe care ar fi trebuit să mi le îndeplinească erau de fapt una singură. Pe urmă mi-am spus că o groază de tipi au dat grămezi de bani ca să-i cheme Elvis Priesley. Am auzit din nou sunetul acela de avion topit în albastrul spălăcit de deasupra, nu era avion, a trecut vântul rece peste brazi întunecând lumina, dincolo de munţi se pregătea o furtună.

*

Habar n-am să suport o victorie, mi-am spus, am auzit-o pe Irene scoţând un strigăt înăbuşit de triumf, alt mucenic pentru tigaia Salvanilor ; m-am răsucit cu faţa în iarbă. Stăteam cu ochii, nasul, gura, în firele verzi şi mă gândeam cât de greşit sunt alcătuit ; firele verzi intrau în gură şi mă împiedicau să urlu. Iarba avea gustul apusurilor incerte când decolam târziu, erau amurguri îmbâcsite de praf roşu, după desprindere atârnam cu avionul într-o sferă portocalie, amorfă şi ostilă. Doar deasupra, dădeam capul mult pe spate şi priveam prin plexiglasul cupolei, fix la zenit, se decupa un ochi foarte

rotund şi foarte albastru de cer curat. Am cuplat forţajul, am tras de manşă să ies mai repede din pâclă, culoarea groasă se subţia spre fâşii de albastru, am ţâşnit deasupra unei câmpii nesfârşite de încremenire, totul se întâmpla în tonuri de portocaliu dureros, înţepa ochii, se aduna sub cască, în stânga, departe şi alungiţi ireal de marginea soarelui, vedeam munţii. Se confundau cu linia orizontului, negri, orizontul era foarte net, se decupa ca o margine cernită despărţind definitiv albastrul închis al cerului de ceaţa portocalie. În dreapta alerga tăcută, sărind vălătuci de abur prăfos, umbra avionului. Luam înălţime, mă însoţea discul soarelui zimţat de crestele acelea netezite în lumină, la şase mii de metri s-a întregit rotund pe cerul foarte limpede, lumina izbea retina cu ciocane calde, moi, exploda în raze difuze sub pleoapele arse când am închis ochii. Am coborât vizorul căştii, rama metalică a clănţănit sec, s-a auzit prin zgomotul vag, prin freamătul înăbuşit al avionului, am auzit sunetul de metal lovind şi potrivindu-se în locaşul tăiat în marginea etanşată.

Am virat scurt, am privit înapoi şi în jos, dincolo de fluviu ; prin culoarea mată răzbeau tremurând puncte aurii înconjurate de halouri rotunde. Când priveam aşa, parcă zburam într-un miez de portocală. Am râs, am redresat, în lumina roşie izvorând de pretutindeni negrul bordului era şi mai întunecat; acele şi cifrele înscrise pe cadrane se decupau violent de albe, chiar prin vizorul fumuriu. Am repezit două tonouri în urcare, aerul se destrăma în vârtejuri străvezii tivite pe margini cu portocaliu stins. Am întins picioarele sub tabloul de bord, discul soarelui mă însoţea în urcare micşorându-se, trecându-şi culoarea violentă spre galbenul ştiut; la douăsprezece mii de metri încălzeau obrazul, prin vizor, raze blânde de lumină albă. Trecea de avion şi se reflecta în cerul vânăt de albastru, încins cu benzi mate de un roşu stins, lumina aceea. Am trecut printr-un văl din ace de gheaţă, norii sidefii ai stratosferei. Sus de tot,

chiar în colţul parbrizului, apărea prima stea din seara aceea. Motorul torcea lin aerul sărac, nici o vibraţie în corpul de metal, avion deştept, am spus în cască, avion liniştit, am mângâiat cu palma mânerul manşei, negru-zimţat şi plin de butoane. Spre răsărit, din orizontul difuz, răsărea un colţ palid, ciuruit de vulcani. Mingea galbenă din stânga cobora repede, picam avionul, îşi schimba culoarea în roşul aprins de despărţire. Am răsucit reostatele luminilor de cabină, panourile, cadranele, manetele căpătau umbre fine, roşul chimic al becurilor de bord. Munţii muşcau discul ajuns pe orizont, se distingea necrezut de clar pe fondul incandescent, se distingea fiecare creastă, fiecare stâncă de pe creastă. Zburam la şaisprezece mii de metri, era foarte linişte, aerul îngheţat care adună sunetele de departe nu avea ce sunete să adune. Am virat, foarte larg, mi-am văzut dâra de condensare sură şi pufoasă şi desfăşurată la nesfârşit, se oprea în orizontul care începea să fie noapte, în spatele nopţii şi dincolo de mare era ziua care avea să vină. Nu se vedea nimic, unele lucruri se ştiu chiar dacă nu se văd. La apus dungi late de lumină galbenă se întunecau spre verde-albastru, se topeau tăcute lăsând în urmă un abur limpede. Coboram prelung, am redus motorul, coboram spre o întindere netedă, roşu-închis, roşu mohorât cu umbră deasă, cenuşie. Am redresat avionul chiar deasupra întinderii aceleia, zburam la rasul ei, cornul lunii se înălţa, se rotea în jurul avionului, atârna din cer legănând un colţ deasupra cabinei.

Ceasul de bord, trebuia să cobor, am aprins luminile de poziţie, verde în dreapta, roşu în stânga, lumina albă sus de tot, în spatele derivei. Spre apus, ultimele dungi de lumină dispăreau într-un portocaliu uniform. Am împins manşa, am intrat în aburul acela portocaliu. Supersonicul s-a poticnit în întuneric, asta a fost întâi, întunericul vânăt, pe urmă s-a desprins auriul foarte stins, palid, vag, luminile de jos. Pământul era cenuşiu,

uniform, întins sub un acoperiş de văzduh posomorit ; fluviul lucea părelnic cu sclipiri de grafit, în cotul fluviului ardeau verzi, roşii, balizele aerodromului. Am aterizat, am coborât fără grabă din avion, era un zbor de care ştiam că o să mă pot sprijini. Am expediat cu microbuzul casca etanşă şi costumul anti-g, traversam câmpul călcând sub ghetele de zbor iarba scurtă, amară, albicioasă mirosea călduţ a ziua care se ducea, în cutele salopetei se aduna aer de seară. O parte din mine, ce rămânea pe sus, începea să coboare şi se strângea sub salopeta albastră cu fermoare. Din faţă veneau doi soldaţi, desfăşurau un fir subţire, albastru în izolaţia de cauciuc, m-au salutat, am răspuns la salut ; mergeam mai departe pe firul acela care şerpuia peste pământul gol. Şoseaua, aleea cu pietriş, blocul din pădurea de salcâmi, pe palier, în faţa uşii, dormea un câine negru cu corp lung şi picioare scurte, groase — Waps.

Am făcut duş, am citit, m-am dus la bucătărie, frigiderul era gol, mi-am tras blugii, am urcat la Mihai, nu venise încă, Mariana lui a pus pe masă şuncă de Praga, brânză, pâine, un borcan cu miere. „Îţi fac nişte ouă”, a spus, am mulţumit, n-aveam chef de ouă. Mâncam, se uita la mine cum mestec, a desfăcut două sticle de Pepsi, a turnat în pahare. Am ciocnit, am râs, ne-am pupat cast pe obraji cu buze ude ; m-am dus jos, la mine. Auzeam la pistă zgomot de motoare, plecau în prima ieşire de noapte.

Aveam câteva casete împrumutate de la Olga, am pus una în aparat, am ascultat, muzica aceea întins pe canapea cu mâinile sub cap. Nu se potrivea. Am sărit în picioare, am închis casetofonul. Am ieşit pe geam, altfel trebuia să ocolesc tot blocul, m-am dus la garaj. Câteva ladies de aerodrom au privit lung după mine clătinând din cap, le-am lăsat aşa, clătinându-şi capetele. Maşina albastră aştepta cu cheile în contact, şoseaua mergea drept până în oraş, am sărit un stop, am oprit în centru. Cinematograful, hotelul, era multă lume, fetele purtau

blugi strânşi pe coapse şi tricouri ameţitoare. Am încercat să mănânc o prăjitură, se oprea în gât, m-am aşezat pe marginea cheiului. Treceau o grămadă de oameni, fiecare ştia precis unde merge, la masa de seară, la copii, la iubita personală, fiecare târa datoria locului spre care se îndrepta, unde trebuia să ajungă, adică exact ceea ce refuzam, lest necesar. Nu mă puteam trage la nesfârşit din mine însumi; mă uitam după tipii ăştia *care aveau unde să se ducă*, şi îmi venea să urlu.

*

A doua zi am decolat în zori, soarele abia răsărise, pista era umedă de rouă, şi avionul, şi husa cabinei, când au dat-o jos curgeau pârâiaşe limpezi, subţiri, din cutele pânzei scorţoase. Ne-am apropiat, ghetele de zbor lăsau urme întunecate pe betonul alb-argintiu de atâtea picături străvezii, lângă scara din metal roşu l-am - tras pe Bill de mânecă.

— Ce vrei ? vroiam să zbor din prima cabină. Nu zău, a făcut Bill, te rog foarte mult, am insistat, atunci a ridicat din umeri, a întrebat dacă plătesc sticlele de PEPSI. I-am spus că plătesc o ladă întreagă

— Să ne înţelegem...

— N-avem ce să ne înţelegem, l-am întrerupt, ce să înţeleg, n-o iert, o să fiu călăul ei cel bun. Bill, Dumnezeule mare, am dat din mână a neputinţă, ce era în mine, aveam tot zborul în cap, în palme, eram deja în cabina excentrică, îngustă, incomodă, se cuplau singure contacte sub degete, chingile, oxigenul, toate acestea atât de firesc, picioarele crescute în paloniere, bubuitul motorului încercat la cale, pe urmă rulajul, simţeam sub cauciucurile groase broboane de rouă lăţite pe beton. Am cerut decolarea, maneta în plin, foraj, a zvâcnit dubla sub mine, axul pistei trecea prin mijlocul pieptului, a rămas în urmă, s-a răsturnat blând pista dedesubt alunecând dincolo de cupolă, urcam la verticală în aerul

tare de început. Soarele a sărit pe orizont, a lăsat o dungă aprinsă în cer şi pe urmă s-a rotit ameţitor un sfert de oră în jurul cabinei, şi în sfertul ăsta de oră am fost eu până dincolo de mine, m-am dat avionului de dus la fiare vechi şi am ştiut că Bătrâna Doamnă mai putea purta multă glorie pe planurile ei boante.

— Asta-i, i-am spus lui Bill după ce am ajuns jos, şi Bill a clătinat din cap, s-a dus, a venit cu trei sticle aburite de Pepsi, una pentru el, două pentru mine. Am băut, m-am lăţit tot într-o semnătură uriaşă pe fişa portocalie, deasupra am scris cu litere caligrafice ; BUN ÎN ZBOR. Zilele care au urmat am zburat foarte mult, mi-au rămas ca o succesiune de decolări şi căderi în somn greu, râdeam când mă întâlneam cu Bătrâna Doamnă, jos sau sus, o dată am făcut o sondă meteo la bordul ei.

Pe urmă a venit o dimineaţă mohorâtă, zburam ca ţintă, am simţit avionul-vânător în spate, am început să valsez în viraje mult înclinate, de pe un plan pe altul. Am auzit la radio : „ţintă prinsă, intru la atac”, eu eram, am râs, am răsturnat avionul. Am picat strâns, am ieşit rapid de sub verticală cu frânele scoase şi motorul redus complet, pe tabloul de bord clipea verde becul „AJUTAJ DESCHIS” ; am răsturnat din nou, de data asta MIG-ul a căzut pe o curbă lungă-lungă, am scos la aproape o mie de km pe oră, cu patru mii pe altimetru. Sub noi era un plafon uniform de nori alb-cenuşii, neinteresanţi, am coborât câteva sute de metri, am văzut umbra avionului, prelungă ascuţită, înconjurată de un halou irizat. Bordul - normal, m-am răsucit în scaun cât îmi permiteau chingile, m-am uitat în spate, nu era nimeni.

Costel-Adonis a cerut un control, pe urmă Emil a raportat că şi-a interceptat ţinta. Am cuplat forţajul şi am virat brusc, la cuţit, foarte strâns chiar pentru un viraj la cuţit, întorceam MIG-ul pe coadă, am simţit comenzile încordându-se, ştiam ce înseamnă asta, am slăbit manşa exact cu o secundă înaintea tremurului rapid amplificat, a saltului ilogic pe aripă - n-am văzut nimic. Aceeaşi

câmpie aridă de abur din orizont în orizont, doar într-o margine, asta se întâmpla foarte departe şi n-avea nici o legătură cu mine, se arcuia, pierzându-se în sus, o dâră strălucitor de albă. Am cerut un control cu punctul de comandă, am întrebat dacă sunt avioane prin apropiere. Nu erau. Doar deasupra, a spus cineva după o pauză, la unsprezece mii, în culoar, trece cursa de Amsterdam. Saboţi, lalele şi restul.

Am pus botul pe casă, două sute de kilometri cenuşii, cu nouă sute la oră asta însemna 15-14 minute de zbor, am cerut un eşalon, mi-au spus să cobor la trei mii. Aveam încă o grămadă de gaz, am redus motorul la economic, coboram spre nori, umbra avionului se apropia, s-a lipit de burta fuselajului, pe intradosul aripilor, am zburat o clipă învăluiţi de haloul irizat, şapte culori fundamentale ne înconjurau într-un cerc scânteietor, s-au topit în plafon. S-au diluat, străvezii, s-au pierdut în aburii albi. Abia vedeam ţeapa tubului Pitot, Pilotul automat pe stabilizare, trei mii înălţime cu nouă sute km pe oră, turajul - optzeci de procente, asta face cam opt mii două sute de ture pentru axul compresor-turbină, aviaţia înseamnă în primul rând cifre, mi-am spus. Parametrii, restricţii, ce ai voie să faci, ce n-ai voie să faci. Mai ales ce nu e voie. Pe ecranul radarului pulsa slab şi departe, mult lateral, la marginea petalei, o ţintă. Era mai sus ca mine, mi-am zis că n-are rost, pe urmă am raportat jos, am spus : „210 o ţintă”, am dat azimutul şi distanţa. S-au interesat de gazul meu, aveam destul, „du-te la ea”. M-am săltat în scaun, forţaj, viram în urcare, spre stânga. Mi-ar fi plăcut să mă cheme acasă. Comenzile mergeau greu, am apăsat butonul roşu de pe manşă fuselajul s-a zguduit scurt, s-a lăsat moale şi îl simţeam altfel în mână, mult mai aproape, decuplasem pilotul automat. A trebuit să strâng virajul ca să nu pierd contactul cu ţinta, în jur se limpezea, aburul opac devenit transparent-strălucitor, dureau ochii de strălucirea uniformă zburam într-un bloc de lumină grea, aşteptam

să ies din plafon, n-am ieşit. Nici la cinci, la şapte, m-am oprit la opt mii de metri, zburam tot în aiureala aceea strălucitoare. Atunci a dispărut ţinta de pe ecran, era în centrul reticolului, mă apropiam, am vrut să încadrez, s-a pulverizat într-o pată verde cu scânteieri gălbui, batjocoritoare ; bruiaj. Am comunicat jos, n-au răspuns, n-aveau ce răspunde. Pe ecranele lor albite se lăţea un sector opac, nu vedeau nici măcar avionul meu. Până se cuplau circuitele de protecţie, ţinta putea mane-vra, scăpa din petala antenei. Renunţam, viraj spre casă. cum să renunţ la cincisprezece kilometri în spatele ţintei? în blocul de lumină dură se suprapuneau straturi subţiri, lame înguste de raze difuze, am coborât vizorul fumuriu al căştii, aşa am văzut dâra de condensare groasă, cenuşiu deschis pe cenuşiul mat din jur, tăind o diagonală peste cabină şi pierzându-se nedefinit, amestecată cu plafonul, spre dreapta. Am râs, am virat după dâra aceea. Am trecut pe sub ea, având-o în stânga, puţin mai sus, se detaşa clar în masa subţiată a norilor dâra avionului-ţintă, pe ecran n-a fost decât un singur impuls, pe o rază de douăzeci de km nu era alt avion, se arcuia, se destrăma în fâşii, se strângea iar, urmă de abur închegat în abur, am râs din nou ; pe urmă am ieşit la senin, brusc, s-au izbit ochii dureros în soare, am clipit, la trei-patru mii de metri. Înainte şi în stânga vedeam avionul-ţintă agăţat în capul dârei. N-avea cum să scape. Am decuplat radiolocatorul, am intrat în spatele lui, m-am apropiat, am tras cu fotomitraliera o rafală lungă şi una scurtă. Linie-punct, „N” în Morse, „N” de la „nimeni”, „N” de la „naiba”. Am trecut pe lângă celălalt avion, i-am luat numărul, am virat în urcare, m-am uitat înapoi aşa cum urcam, am scos limba prin plexiglasul cupolei la faţa întoarsă spre mine, se vedea casca albă cu pata închisă a vizorului urmărindu-mă. L-am lăsat să-şi emită bruiajul inutil, noi am virat spre casă şi am aterizat uns, pe urmă am băut Pepsi cu ochii închişi, ardea încă roşu şi durea stins retina de lumina

aceea lăsată sus. M-am întins pe betonul încins lângă căruciorul cu rachete, căldura uscată a pietrei trecea prin salopetă, prin costumul anti-g transpirat, se întâlnea în piept cu căldura soarelui din cer. Rezulta ceva foarte fierbinte şi care mă umplea treptat, de mult nu mai fusesem atât de plin. A venit Mihăiţă, aducea mere verzi, cumplit de acre, mâncam merele acelea, pe beton zăngăneau leneş rotile vodilelor trase de camioane în viteza întâi. A pornit un motor, încă unul, m-am săltat în coate, pleca Mitică - Maître - Vizitiu împreună cu Bigă, prietenul meu Truţă urca şi el în cabină. M-am întins iar, pleoapele strânse, am auzit în întunericul roşu sunetul motoarelor urcând, poticnindu-se brusc, s-a stins într-un şuierat lung, ascuţit, de ce opreau ? Din cauza căldurii, ziua mirosea a benzină, a petrol ars, a iarbă uscată, pentru ce mă bucur azi, exact pentru ziua cu miros de iarbă uscată. Atunci a venit dinspre zebră Ion Anechitei, m-a împins cu vârful bont al ghetei de zbor şi a spus că în zona doi a căzut Bătrâna Doamnă.

*

Termină, s-a strâmbat Mihai, cu asta nu se glumeşte, nu glumea nimeni, peste umărul lui Ion l-am văzut venind pe Eugen Daniel ; fugea greoi, legănat de aerul fierbinte.

— Piloţii, am spus, n-am întrebat, am spus numai : piloţii, Ion a lăsat capul pe umăr, a tăcut una, două, trei,secunde vâscoase, a zâmbit larg, neaşteptat :

— Au catapultat.

Auzeam, în spate, zgomotul cabinelor închise ; cupole masive căzeau greu, rama metalică lovea fuselajul, dural pe dural, cineva striga ascuţit după maşinile de tractat.

— Vino, a chemat Bill, l-am dat pe Mihai la o parte, am mers după el.

— Ce a avut ?

— Dumnezeu ştie.

Am auzit un avion trecând la verticală, încă unul, începeau să se adune ; în capul pantei, spre radiofar, se închega tremurat pe orizontul incert o siluetă subţire.

— M-au chemat la zebră, a spus Bill fără să mă privească.

— Eu am zburat în prima cabină.

— M-au chemat *singur*.

Am potrivit pasul după al lui.

— Cine a fost cu dubla ?

— Au catapultat, a răspuns Bill.

— Ştiu. Cum te-au chemat la zebră ?

— Ce importanţă are ?

M-am uitat lung la Bill, dincolo de el silueta subţire, tremurată, pe orizont se închega bubuind alt avion, creştea spre capul pistei, plexiglasul cabinei a frânt brutal lumina în fâşii bezmetice, a aterizat.

— Uite, a început Bill, am vorbit la interfon, întâi mi-a spus că Bătrâna Doamnă a căzut şi piloţii au sărit, pe urmă a întrebat dacă eu am zburat la ultimul control. Mai voia să ştie cine a semnat fişa...

— Cu cine ai vorbit ?

— Cu colonelul. Nu părea prea vesel, îţi dai seama...

Am ajuns la zebră, soarele ardea în pătrate albe şi roşii. Am urcat, coridorul, uşa glisantă, conducătorul de zbor vorbea cu cei din aer ; lângă uşa balconului, costumul anti-g al colonelului se amesteca cu salopeta inginerului şef, cu uniformele albastre şi kaki. Când naiba aflaseră, asta se află întotdeauna, am ridicat din umeri. Salutam, comandantul a făcut semn cu capul spre conducătorul de zbor, spre pistă :

— Să ieşim.

Ne-am dus în camera meteorului, pereţii erau plini cu planşe, starea vremii în Europa de sud-est, izobare, cicloane, hărţi transmise prin sateliţi. În colţ piuia Morse receptorul mititel, cu bătaie incredibil de mare. O ladă cenuşie cu multe becuri şi butoane năştea în chinuri, clănţănind sonor, harta curentului-jet pentru emisfera de

nord. Colonelul a scos din telex ultimul buletin, l-a parcurs rapid, mă uitam peste umărul lui mă ridicam pe vârfuri ca să pot citi : senin... senin... senin. A întrebat, fără să se întoarcă :

— Cine a zburat în prima cabină ?

— Eu, am spus.

— Eu, a spus Eugen Daniel.

Nu era nevoie. Nu acum, Bill. Nu de faţă cu tipul ăla care priveşte pe sub sprâncene. Avea un carnet în mână, nu-mi făceam probleme cu ce era scris în carnetul acela. Tipii ăştia care află totul, şi notează totul, şi pe urmă întorc lucrurile notate aşa cum vor ei.

— Cum a zburat dubla la ultima încercare ?

— Aşa cum aş vrea să zboare toate avioanele regimentului, a făcut Bill.

— Cine a semnat fişa ?

— Eu, am spus ; Bill a muşcat aerul, tăcut.

— Cine a zburat prima oară în faţă ? s-a interesat tipul. Atunci când avionul a dat defecţiuni, ştiţi...

Impersonal, metalic, parcă vorbea maşina de făcut hărţi.

— Eu, a icnit Bill.

— De ce n-ai zburat tot dumneata şi a doua oară ?

Dumnezeule, exact pe tonul ăsta se pun întrebările tâmpite. Lada cenuşie a clănţănit ultima oară, scurt, harta a ieşit din fanta îngustă, a fâlfâit prin aer, a plutit în coşul de sârmă nichelată al maşinii.

— Vă garantez că nu de asta a căzut avionul...

— Gura ! mi-a tăiat-o colonelul. N-are nici o importanţă.

Am înghiţit în sec, am tăcut. Nu era cazul. Important e că piloţii au sărit, mi-am spus. Important e că Bill, şi eu, şi colonelul, şi încă patruzeci de oameni în salopete de zbor, gândim la fel. Nu poţi cere unui neprofesionist să gândească cum gândeşte un pilot. E ca şi cum m-ar pune să pictez tablouri, mi-am spus. Atât doar, că pictorii să fie

judecaţi de pictori, şi aviatorii - de aviatori. Altfel se ajunge la carneţele şi la lucruri gândite cu roţile în sus.

— Cum e fişa ? a întrebat colonelul pe inginerul-şef.

— Ca de obicei, inginerul a desfăcut mâinile, corespunde perfect cu barograful.

— Se pare că n-a fost defecţiune, a spus colonelul. Povestea asta de acum. Tehnică de pilotaj, dar nu anticipez. Oricum, s-a răsucit spre inginer, oricum, când ne întoarcem îmi aduci filmul zborului de încercare, şi fişa... Şi-a muşcat buzele, totuşi, a spus, peste toate fişele şi semnăturile astea, cum a zburat ? Mai avea patru ore până la casare...

— Trei ore, a precizat politicos inginerul.

Am auzit şuierat strident de turbină şi fâlfâitul elicelor mari tocind aerul, veneau două elicoptere, au trecut pe lângă zebră la înălţimea ferestrelor, s-au lăsat pe iarbă lângă turnul alb-roşu.

— Mergem, a spus colonelul. Noi trei, şi maiorul Daniel, şi inginerul cu instalaţiile de bord, şi doctorul.

— Luaţi-mă şi pe mine, am rugat.

Colonelul m-a privit, a socotit pe degete.

— Nu încăpem toţi. Du-te cu maşina mea.

— Mulţumesc.

Plecaseră, s-a oprit să-mi răspundă, s-au îngrămădit toţi în uşa barată de umerii largi.

— Nu ştiu dacă e cazul să-mi mulţumeşti.

Tipul acela a rămas în urmă, a pus mâna pe mâneca costumului meu de zbor :

— Uite, a început, sunt convins că avionul, cum îi spuneţi voi, Bătrâna Doamnă, n-a căzut pentru că la ultimul control ai zburat dumneata în cabina din faţă...

Bătrâna Doamnă, nu suna cum trebuie în gura lui. Era ceva strâmb, ca lucrurile lipite numai la suprafaţă. Ca tipii căsătoriţi de o grămadă de vreme şi care gândesc diferit anii curşi împreună.

— ...Sunt convins că ai zburat foarte corect...

— Mulţumesc, am spus. Coboram scara în spirală, vorbea fără să mă privească, era atent la treptele înguste.

— Există însă o disciplină care trebuie respectată...

— Aveţi dreptate, l-am încredinţat.

— Să ţii cont de asta pe viitor.

În regulă, mi-am spus. O să ţin cont şi de asta pe viitor ; şi încă de multe alte lucruri absolut necesare, se adunau o grămadă de probleme fundamentale cu care trebuia să fiu atent în viitor.

Am urcat în ARO, am plecat înainte de decolarea elicopterelor ; până în zona doi aveam 50-60 km de drum prăfuit, între câmpii verzi-cenuşii de porumb.

*

M-am trezit foarte devreme, zidurile vechi care ocroteau învăluitor somnul păstrau în ele maniera sculatului o dată cu primele raze, dormeam ca un lemn negru, complet şi cu vise niciodată ieşite la iveală, deschideam ochii brusc, săream în picioare întreg, fresh, gata de luptă, iubire, mâncare, gata de orice, prin fereastra adâncă priveam în ochi soarele. Blugii, bascheţii pe piciorul gol, tricoul cu care dormisem, am ieşit, lespezile coridorului, uşa grea de la intrare s-a rotit leneş în balamale descriind un arc de cerc tăcut. Scările erau ude de rouă, cenuşii în lumina albastră a dimineţii, am deschis anevoie poarta mică tăiată în poarta mare, strada curgea la vale pe bolovani de râu, se pierdea în ceaţa albă, şi galbenă, şi roşie de soarele jos. Coboram alunecând cu tălpile de cauciuc peste pietrele ude, apa era limpede şi întunecată, se despica de picioarele podului în valuri lungi, liniştite, din sticlă grea. Am făcut baie, m-am şters cu tricoul de bumbac, mi-am suflat nasul de ceaţă, de noapte, de cel care fusesem ieri. Urcam strada cu tricoul ud pe umăr, astăzi plecam la moara veche, umplusem Dacia cu arme, raniţe, cartuşiere, saci de dormit, undiţe şi cuţite vânătoreşti.

Mâncare, grozav de multă mâncare pentru oameni hotărâţi să trăiască din vânat, o ladă întreagă de conserve, „ce v-a apucat?”, întreba Irene. Radu s-a uitat la mine, m-am uitat la el, am zâmbit amândoi, urcau colţurile gurii spre urechi, fără să vreau. Irene a ridicat din umeri, a dispărut prin gura beciului, a ieşit de acolo cu o ulcică acoperită, smântână. Ne-am culcat târziu, după ce am golit trei sticle vechi, murdare, îmbâcsite, pline cu vin limpede şi tainic. Pe urmă somnul complet cu vise ascunse, rămânea numai culoarea acelor vise prin straturi groase, moi, de pierdere de sine amăgitor legănată în patul cu polog : erau blond-cenuşii.

Urcam strada spre casa Salvanilor, soarele ridicat peste acoperişuri risipea ceata, o despărţea în hălci, topea blocuri mari care nu lăsau urme, se prelingeau tăcute lângă ziduri, pe trotuare, dispăreau în gura canalului. Se amestecau cu apa cursă din rigolă, la cişmeaua turnată în fontă lustruită de ani o ţigancă se spăla pe picioare. Purta o colecţie de fuste roşii, ridicate în faţă, prinse la brâu, picioarele desculţe răsăreau subţiri, înalte, turnate lucios în aceeaşi fontă întunecată ca metalul cişmelei. A ridicat capul, a râs, vroia să-mi ghicească, hai la baba, a spus, ştie tot, ce a fost, prezent şi ce va fi, am râs şi eu, nu era nimic de ghicit. Totul era foarte limpede, şi tăcut, şi se ducea ca ceaţa aceea linsă de soare. A întors capul după mine, i-a sclipit lumina sub părul de pe tâmple, purta în urechi galbeni mari. rotunzi, cu muche zimţată.

— Eşti un tip solar, maică !

Am făcut semn cu mâna, am intrat în curte. Radu şi Irene cărau cutii de carton la maşină, m-am dus în livadă, am umplut o pungă uriaşă de hârtie groasă, cu pere mari, verzi, tari, dulci; coaja perelor era netedă, întinsă, se colora într-un roşu abia ghicit. Salvanii aveau amândoi un aer recules, au acoperit ferestrele cu obloane solide din scândură prinsă în chingi de fier. Radu a încuiat casa, răsucea o cheie bătută bine cu barosul acum două-trei

secole dense ; s-a îmbarcat solemn în maşină, după Irene, încăpeau greu amestecaţi cu lăzi, arme, saci de dormit.

Am trecut pe sub porţile înalte, când pleci parcă mori puţin, depinde cu cine pleci. Depinde şi ce laşi în urmă, şi ce aştepţi când te întorci - dacă te întorci. Nu aşteptam nimic. Ţiganca cu fustă roşie se terminase de spălat, strada era pustie, mirosea a tei, de unde, teii îşi scuturaseră floarea acum câteva luni, aveau să înflorească din nou peste alte câteva luni, nici nu creşteau tei în oraşul acela. Era un oraş fără tei. Podul, ulicioarele înguste, covrigăria, în portbagaj aveam un şir întreg de covrigi legaţi cu sfoară. Drumul trecea sub o boltă, traversa şanţul de apărare din jurul cetăţii, creşteau nuferi, înotau raţe albe pe oglinda verde-ânchis sub care îşi dormeau somnul cohorte de soldaţi în zale ruginite. Am aşteptat la barieră, a trecut, trenul, dincolo de calea ferată şoseaua se adâncea intre dealuri line.

*

Intram în poveste, asta se întâmpla privind foarte atent asfaltul, copacii de pe marginea drumului, oamenii şi casele-cetăţi construite de oameni, ascultam motorul, toba de eşapament căzuse din iarbă, acceleram, Dacia albastră zvâcnea urlând ca un avion de vânătoare din al doilea război mondial ; puteam să-mi închipui orice, inclusiv, silueta subţire cu păr blond-cenuşiu pe scaunul din dreapta. Secretul era să mă uit fix înainte şi să nu aud şoaptele înăbuşite ale Salvanilor, în rest toate erau la fel, se petreceau exact ca atunci. Dimineaţa înceţoşată intre munţi, coada de la telecabină, puloverul cu cerbi stilizaţi pe piept. Umerii încăpând exact în mâinile mele, ca niciodată, ochii privindu-mă cum n-am fost privit de alţi ochi : complet. Şoseaua între munţi albi de zăpadă, felia de portocală înghesuită în gură, îmi curgea zeama pe bărbie. Sărutul scurt, la o sută de km pe oră, şi restul. Prezenţa foarte fierbinte şi foarte reală din dreapta;

trebuia numai să întind mâna, n-am întins-o. Asta-i schizofrenie, mi-am spus, mâinile ridicate greu, şi întinse greu, şi care odată întinse rămân aşa, bâjbâind, fără să aibă de apucat, sprijinit, mângâiat. M-am uitat în dreapta, scaunul dispărea sub un rucsac, ceaune din aluminiu, paturi, în faţă de tot erau rezemate puştile, una mică şi lucioasă, pentru mine, Irene avea să plimbe o armă cu două ţevi lustruite negru-albăstrui, aripă de corb. Salvan îşi rezervase un tun de dimensiuni reduse dezgropat din arsenalul strămoşilor şi pentru care turna ghiulele mititele de plumb într-un tipar special ; la hopuri, ţeava cu gura răsfrântă bătea barbar în ceainicul afumat. Am lăsat maşina la o cabană, mai departe se mergea apostoleşte, bandă roşie verticală pe fondul alb al marcajului ; apoi am ieşit din cărare, drumurile spre locuri pustii sunt anevoioase şi nu duc întotdeauna fix acolo unde vrei să ajungi.

Primul mergea Radu, Irene dispărea sub un balot, enorm, cenuşiu, legat cruciş în curele, eu eram ultimul, mă loveau elastic peste faţă crengi subţiri de brad arcuite de balotul acela enorm. Am ajuns puţin înainte de prânz. cine dracu aducea boabe până aici, cine căra mai departe făina măcinată, clădirea morii era neagră, strâmbă, prăvălită în pământ sub acoperişul şindriluit, verde de muşchi. Plecau rădăcini moarte din lemnul mâncat, se adânceau galben în pământul umed, duceau Dumnezeu ştie unde. Râul era lat pentru un râu de pădure, stăvilarul se surpase acum o sută de ani, malul se adâncea, mâncat de apă în fiecare primăvară, acolo unde fusese scocul. Roata morii intra strâmb, pe muche, în pământul gros amestecat cu pietre albe, cu iarbă, cu muşchi, muşchiul se întinde peste scândurile putrede, măcinate, scurse într-o pastă neagră. Un fir de apă străvezie sărea paletele frânte. dizolva, amesteca pasta neagră cu pământul : lucrurile se năşteau, închideau un cerc peste lume, se întorceau blând exact acolo de unde porneau. Cântau păsări de pădure în brazii înalţi, în arinii

muiaţi de apa râului ; au amuţit văzându-ne, au tăcut cât am scos de pe noi bagajele, le-am pus în faţa uşii, gură întunecată căscată din bârnele peretelui între două găuri mai mici, ferestrele, uşa n-avea uşă sticla geamurilor zburase de mult în cioburi măcinate. Radu a bătut o foaie de cort peste gura aceea căscată, am făcut focul, am atârnat deasupra focului, la fiert, apă din râu în gamele de aluminiu. Atunci au început păsările să cânte din nou, întâi una, când ne-a văzut întinşi pe iarbă, apoi mai multe, apoi toate, aveau să ne însoţească cu cântecul lor cât timp am stat la moară. Am mâncat fiertură groasă, Irene turna mălai şi conserve de carne, roşii tăiate cu cuţitul de vânătoare pe o scândură anume adusă, Radu căuta sub malul înalt, a găsit, a băgat în ceaun cu mâini murdare de nisip frunze verzi, rotunde, străbătute de vine albe şi groase. La masă, la masă, am bătut inutil cu lingura în gamelă, fiertura aceea era grozavă şi avea peste toate, carne, roşii, mălai, gust de pădure - frunzele aduse de Radu. Am băut ceai din ace de brad, nu ace verzi, Irene a opărit doi pumni de cetină arămie, uscată, scuturată de pe crengile veşnic verzi. Soarele străbătea între vârfuri de brazi cerul poienii, zăceam cu burta în sus, era bine, ceaiul se risipea cald, greu, în tot corpul, ţintuia pe pământul jilav. Salvan a întins mâna, am apucat palma uscată, m-am ridicat. Despachetam, aranjam locurile pentru dormit, am curăţat podeaua de argilă bătută din moară, tare şi lustruită ca lutul ars : aşterneam deasupra iarbă şi braţe de cetină moale tăiată cu toporişca, cetină de brad. Nu molid, habar n-aveam să deosebesc bradul de molid, cum, s-a indignat Radu, te-am învăţat data trecută. Uitam. Bradul e mai rar, mai singur şi bate încet în albastru, a lămurit peste umăr Irene. Legăna pe braţ o tolbă de vânătoare, a traversat râul sărind pe pietre, era un loc unde apa se îngusta, curgea repede sfâşiată de bolovani albi, şi gri, şi galbeni, acolo a traversat Irene, se ducea să culeagă ciuperci.

Dincolo de râu pădurea urca, ne-am uitat după fată până a dispărut în pădurea aceea.

Am făcut în moară două culcuşuri acoperite cu pături şi saci de dormit, suntem trei, mi-a amintit Radu, am spus că dorm afară, în hamac, ochisem doi brazi aproape de foc, eşti nebun, a făcut Salvan. Mă aşteptam la ceva, ultimele zile ai fost prea blând, dar chestia romantică cu dormitul sub stele nu stă în picioare. Am ridicat din umeri, întindeam deja hamacul, te lămureşti singur după o noapte, a râs prietenul meu. A foşnit tufărişul de arini, a fulgerat o umbră roşcată în stânga, crengi uscate s-au rupt cu zgomot stins.

Seara am mâncat ciuperci aduse de Irene, am băut iar ceaiul din cetină, am ronţăit covrigi. Ne-am dus la culcare, adică Salvanii au asistat la preparativele mele, blugii, puloverul, salopeta veche de zbor, am intrat în sacul de dormit care oscila cu hamacul, era să cad. Am pus în gluga sacului pumnalul japonez cu teacă de fildeş, fermoarul ridicat până sub bărbie, am scos limba la familie.

— Noapte bună, a râs Irene, să baţi la uşă înainte de a intra.

— Nu vine, catârul ăsta, a spus Radu.

— Înainte de miezul nopţii e peste noi, a prorocit Irene.

— Nu-l cunoşti.

— Cunosc pădurea.

Mă uitam la ei cum vorbesc, se legănau blând, cu brazii, cu focul, cu noaptea.

— Pariu, a propus Radu.

— Pe ce ?

— Vezi tu înăuntru, pe ce.

Am râs toţi trei. Mergeau spre moară, Salvan a ridicat mâna, a cuprins umerii soţiei personale, Irene a dat cu piciorul într-o cioată de brad, i-a făcut vânt în foc Au sărit scântei, flăcările au scăzut o clipă, s-au înălţat şuierând, se terminau cu o limbă înaltă, albastră, subţiindu-se în întuneric.

*

Cu Irene lucrurile curgeau uşor, se înlănţuiau simplu, se legau împrejurări pe care nu le-aş fi pus alături niciodată, gesturi, cuvinte spuse în treacăt deveneau esenţiale, ceea ce mi se păruse important se muta la periferie şi nici măcar, trecea dincolo de uitarea firească, se ducea - şi gata. Irene râdea, curăţa peşte, am încălecat un bolovan uriaş, nisipiu, încins de soare, mi-a aruncat câţiva păstrăvi, trupurile înguste luceau argintiu trecând prin lumina verzuie, au căzut icnit pe bolovan, cu sunet înfundat, rămâneau urme ude, subţiri. Am scos cuţitul din teacă, curăţăm păstrăvii umplându-mă de înţelepciune, încâlcita logică femeiască se nivela, se netezea, începeau să se aleagă un cap, o coadă, drumul firesc dintre coadă şi cap. Se ordonau şi îşi găseau temeinică justificare gesturi rupte, frânte la jumătate, îmi aminteam ceva tainic în fundul ochilor însoţind privirile acelor gesturi aparent fără nici un dumnezeu. Se clădea sub ochii mei căscaţi o lume nouă, aceleaşi lucruri se împărţeau altfel şi dobândeau semnificaţii aparte văzute, şi cântărite, şi apreciate de ochii mereu lucizi sub fruntea acoperită cu păr blond-cenuşiu. Spintecam peştii, mânuiam cuţitul cu degete amorţite sub torentul de noutăţi, aruncam măruntaiele în apă, apa se colora scurt într-un trandafiriu vag care dispărea dincolo de a treia piatră.

Am coborât la râu, clăteam peştele, vârfurile picioarelor se afundau în nisip, nisipul se lăsa, se întuneca de apă, ţâşneau şuviţe tulburi şi reci între degetele desculţe. Am înfăşurat păstrăvii într-o foaie mare de brusture, mergem - a spus Irene, a luat-o înainte, în faţa morii ardea focul, flăcări subţiri şi albe se pierdeau în lumină, crengi răşinoase trosneau sec, se înnegreau, se înroşeau aruncând scântei sub o pojghiţă alb-cenuşie, mureau înecate în pojghiţa aceea. Am auzit o împuşcătură, departe, printre dealuri, ecoul s-a împărţit în trei înconjurând poiana, bum-bum-bum, suna sec,

slab, ne-am uitat unul la altul, am râs, la prânz aveam să mâncăm peşte prăjit, roşii, conserve, să bem ceai de brad, şi seara tot aşa, de fapt toată vacanţa aceea am petrecut-o aşteptând masacrul promis de Salvan, şi pe care n-avea nimeni chef să-l înceapă. Nimeni n-a împuşcat nimic, numai peştii - pentru că erau reci, şi aveau ochi rotunzi, tulburi, goi, incapabili să spună ceva. Să reflecte măcar ceva.

— Să nu pui semnul egal, adică egal poţi pune, chiar îţi recomand, să nu pui semnul identităţii când te măsori cu o femeie, aici te arzi, tu eşti logaritmat şi gândeşti mai mult în formule, fereşte-te de tipe care gândesc ca tine.

Tăceam înşirând peştii pe vergeaua armei, fierul afumat aluneca de grăsimea scursă, funinginea se topea, lipea degetele într-o peliculă fină, uimitor de neagră, amintea tăria culorilor folosite de primii oameni la pictatul bizonilor pe pereţi de peşteri. Îmi spuneam că, dacă voi avea vreodată un băiat, o să-l învăţ de la început o seamă de lucruri ciudate şi de neînțeles la prima vedere. Irene a pus gamela de aluminiu deasupra flăcărilor invizibile, am venit lângă ea, căldura focului peste dogoarea soarelui, lăsa să curgă în gamelă cetină uscată şi crenguţe verzi de brad cu boabe de răşină, cetina arămie foşnea aşezându-se pe suprafaţa apei într-un strat uniform.

— Construieşti din bucăţi care nu se potrivesc, umpli golurile cu ce-i în tine, aşezi deasupra o perucă blond-cenuşie, nu te strâmba, ai spus de două ori despre misterioasa ta iubită care ţi-a făcut vânt, de două ori ai pomenit părul blond-cenuşiu, neesenţial, aşezi deasupra peruca blond-cenuşie şi obţii imaginea ideală la picioarele căreia, te repezi să baţi mătănii. Dumnezeule, a spus Irene, pilot şi restul, eşti un mare nătărău. Nu te supăra.

Am ridicat din umeri, nu mă supăram. Irene părea brusc interesată :

— Tu nu te superi niciodată pe nimeni ?

— Când eram mic, am zis, pe urmă am găsit că nu merită, oamenii se alcătuiesc din bucăţi, tu ai spus-o, am moştenit principii categorice, da sau ba, aş pierde o grămadă de timp certându-mă şi împăcându-mă la loc. Mă supăr pe mine, fii atentă, când nu sunt în stare să prevăd, să previn, să parez ce se întâmplă. Există şi lucruri peste care nu se poate trece, evident, atunci ruptura e categorică şi foarte netedă, şi cu margini lucioase care nu se mai ating niciodată.

— De exemplu, a făcut Irene fără să ridice capul ; frământa între degete un gogoloi de lut în care era prins un fir verde de iarbă, sau o tulpină de păpădie, sau dumnezeu ştie ce.

— De exemplu, dragostea. Nu iubirea de aproape - dragostea mare, aia năucitoare, până dincolo de uitarea de sine. pe care un bărbat poate s-o ofere unei doamne, sau invers, şi care se întâmplă atât de rar.

— De ce rar ?

— De cele mai multe ori nu se potriveşte, simplu. E prea cuprinzătoare, asta sperie, îndepărtează, până la urmă se anulează ea însăşi.

— Atunci ?

— Atunci se închide undeva o uşă.

— Nu pricep.

— Se pleacă.

— Se fuge.

— Nici măcar. Se pleacă liniştit, de fapt,n-are importanţă. poţi să şi fugi, important e să nu priveşti înapoi. Să nu pleci pe veci miercuri, ca să te întorci joi.

— Supersonicul face poezie, a spus Irene, părea că o bucură grozav, atunci m-am lăsat în iarbă şi am răspuns, ei şi, ce e rău în asta, toată viaţa mea e un vers alb.

— Blond, a râs fata. Blond-cenuşiu. Vai de capul tău, pilot.

— Ani, am spus, timp scurs, asta înseamnă că *a fost* ceva sub părul blond-cenuşiu.

A dat din mână a renunţare, începea să clocotească apa, acele verzi s-au amestecat cu cele aurii, răşina s-a topit în apa fiartă.

— Data viitoare te iau sfetnic, am anunţat. Când o să plec la agăţat tipese. O să-ţi arăt cu degetul, aia, sau cealaltă, o să discutăm amănunţit calităţile văzute sau nevăzute, evidente sau bănuite şi o să mă reped fix la exemplarul ales de tine.

— Iar gândeşti ca în avion.

— Eu gândesc totdeauna ca în avion, am spus, fata s-a făcut mică şi a îngânat cu voce subţirică, vezi, exact asta nu este foarte bine. Am apucat gamela, m-am fript, Irene a zâmbit blând, a tras cu un băţ vasul de pe foc. A prins toarta gamelei prin mâneca puloverului, a turnat ceaiul în ceşti, nu s-a ostenit să-l strecoare.

— Cât zahăr ?

— Fără, am mârâit, zahărul îndulcea şi lua din aroma ceaiului, îmi frigeam buzele de marginea ceştii, lichidul fierbinte ardea gâtlejul, pieptul, stomacul, n-avea importanţă. M-am lăsat pe spate, cerul zimţat de crengile brazilor, focul încălzea tălpile desculţe, pantofii se uscaseră, poate nu se uscaseră, plecasem de dimineaţă cu Salvan, pe rouă, se îmbibase şi se înnegrise pielea roasă de atâta apă. M-am întors singur, Radu vroia să treacă muntele, ştia o stână în partea cealaltă, spre apus, tabăra era pustie, de-a curmezişul pragului ros am văzut o creangă - stăpânii nu sunt acasă. M-am descălţat, am pus adidaşii la uscat pe prag, chiar lângă creanga aceea. A apărut Irene din pădure cu halatul de baie pe umăr, i se lipea părul ud pe frunte, am mâncat, ne-am dus să pescuim...

Între mine şi cerul zimţat s-a suprapus faţa fetei, cumva îngrijorată :

— De ce dracu taci ?

— Nu am nimic de spus. M-am răsucit, m-am târât mai aproape de foc.

— Taci aşa... Într-un fel care vesteşte lucruri mari.

— N-au ce lucruri mari să se întâmple.

— în regulă, a făcut Irene, am simţit cum s-a întins alături, a oftat, mi-a atins mâna. Iartă-mă dacă am intrat acolo unde nu se intră.

— Toate porţile deschise, am spus. Am închis ochii, rămânea cerul pe retină, roşu, rămâneau brazii, negri, nu tot ce se întâmpla se încrusta limpede într-un chihlimbar auriu. Nu Irene ar fi trebuit să fie alături. M-am răsucit cu faţa în jos, chestiile astea care te rup în două, Irene răsufla adânc şi liniştit, cu buzele întredeschise.

— Nu mi-a făcut deloc vânt, am spus. Eu telefonez, adică eu telefonam întotdeauna.

— Astea-s dulcile chinuri ale dragostei, m-a lămurit Irene fără să deschidă ochii. Telefoanele, şi aşteptatul lângă telefoane. Aşteptatul la ceas. Cele zece minute care fac cât o oră, timp dilatat. Cele patru-cinci ore trecute într-o frântură de vreme, timp contractat. Habar n-am dacă e o consolare, dar toţi trecem prin asta. Chiar şi importanţii părinţi, deşi pare incredibil.

S-a ridicat într-un cot, m-a privit, îi sclipeau ochii :

— Ştii ce e tata ?

— Iartă-mă, nu.

— Diriginte de poştă. A râs scurt, îi luceau umed dinţii. A dat capul pe spate, curgea părul în iarbă, am văzut puloverul subţire întins pe piept ; pe măsură ce vorbea i se înăsprea vocea, fără să ştiu de ce.

— Diriginte de poştă, asta e ceva cumplit de uscat, şi foşneşte tot timpul a hârtie veche, şi scârţâie în dinţi numai când spui cuvântul, dar povestea părinţilor mei e cu răpiri, cai înspumaţi şi focuri de armă în noapte, se întâmpla imediat după 1944, vremurile erau tulburi, mai ales aici, în Ardeal, oamenii n-aveau nici timp să trăiască, dar pentru dragoste găseau întotdeauna vreme, dacă înţelegi.

*

Radu mi-a dat arma mică, lustruită, uşoară, cu două ţevi, sper să nu te deranjeze că e de 12”, nu mă deranja, între ţevile brumate şi jos, sub ele, mai era o ţeavă, „asta e ghintuită” ; talpa patului se dădea la o parte, descoperea patru cartuşe de alamă îngrozitor de lungi, cu plumbul teşit, cartuşele acelea aveau în ele o grămadă de praf de puşcă.

— Sunt pentru ţeava ghintuită, a lămurit doct Salvan. Numai vânat mare : lupi, mistreţi, urşi.

Nu vroiam să dea un lup peste mine:

— Astea sunt pentru ţevile lise.

Mi-am aruncat pe umăr cartuşiera uzată, pielea înnegrită se subţia, se strângea în ea, mirosea iute a sudoare, ca o şa de călărie mult folosită. Ţineam arma calibru 12 de ţeavă, patul se târa pe podeaua morii, am ieşit cu cartuşiera pe umăr. M-am chinuit cu cataramele, cartuşiera avea cureluşe înguste, scorţoase, de trecut prin cheutori de metal scorojit; nu nimeream cheutorile acelea. Am gemut când l-am văzut pe Radu, clădirea morii s-a zguduit şi s-a rotit de trei ori când au ieşit Salvanii. Radu avea puşca cu ţeava răsfrântă, se încrucişau pe umeri, pe burtă, pe şolduri, cartuşiere adânci, pungi cu praf de puşcă, avea cel puţin trei cuţite prinse de brâu, se loveau tecile între ele, sec. Petrecut după gât, lucea orbitor în soare cornul de vânătoare bine lustruit. Irene - da, Artemis, s-a oprit în uşa morii, ţinea arma în cumpănire, cartuşiera lată strângea mijlocul subţire, blugii, cizmele de sub blugi. Arăta ca tipele alea care se dau în vânt să pozeze lângă elefanţi ucişi. Care se fotografiază cu talpa cizmei pe căpăţâna unui tigru răpus. Care apar pe coperţile revistelor ilustrate lângă un rinocer căzut într-o baltă de sânge, şi hârtia e umedă, şi musteşte, şi abureşte încă de sângele scurs. Atât doar, că avea zâmbetul sănătos al omului care nu ia în serios puşca din mână; dincolo de umerii strânşi în cămaşa din pânză groasă era întuneric. Radu a sunat din corn, s-a

stârnit agitaţie în brazii din jur, o veveriţă a coborât grăbită, câteva păsări de pădure s-au ridicat ţipând nelinişţite, s-au lăsat la loc pe crengile groase ; solzi de licheni uscaţi cădeau mărunt, mătreaţa brazilor. Ştiam unde e locul meu, am pornit înainte ca sunetul cornului să se stingă, m-am afundat în desiş, dincolo de prima vale aveam să dau peste cărarea de vânătoare. Am spulberat o buturugă de putregai, am lunecat pe fire lungi, verzi, crescute în albia de piatră a unui pârâu cu apă întunecată. Poteca de vânătoare se ghicea greu prin tufe, pe sub trunchiuri căzute, pădurea era deasă, bătrână, nestrăbătută, soarele răzbătea greu, lumina verde nu încălzea. Tremura trunchiurile cafenii, şi atât. Am trecut pe lângă o stâncă uriaşă, umedă, prăvălită nu ştiu de unde, înfiptă pe o muche în solul pădurii, răsturna tot decorul cu treizeci de grade, stânca aceea. Poteca ocolea prin dreapta, începea urcuşul, ţineam arma orizontal, pe ceafă, pe umeri, cu braţele sprijinite de ea.

Am ajuns, recunoşteam locul, nu călcasem niciodată acolo, ştiam de la Irene, pădurea se gâtuia între doi pereţi de piatră, la zece metri în stânga creşteau trei brazi dintr-o tulpină. Am măsurat cu pasul aşa, pentru mine, au ieşit unsprezece. Am mai măsurat odată, tot unsprezece, nu conta, am ridicat capul; sus, între trunchiuri aspre, era o platformă ascunsă de cetina deasă. Dacă urc acolo, mi-am spus. cu arma rezemată de crengi, împuşc toată pădurea. Animale plecate să bea apă, animale venite să vadă ce s-a întâmplat cu cele plecate să ia apă. Am ridicat din umeri, am făcut un ocol, pădurea sălbatică, neumblată, nici măcar ostilă, ignora, asta se simte, nu era exact locul în care mi-ar fi plăcut să cad cu paraşuta. Am pierdut o grămadă de timp încercând să escaladez un trunchi prăvălit, gros, cioturile ramurilor despicate, căzuse scoarţa de atâta apă, de atâta soare, lemnul era tare, mineralizat, alb cenuşiu, lucios ca oasele lăsate să albească sub cer, fusese un brad mare, căzuse, rămânea un luminiş, se cunoştea

încă conturul rotund al ramurilor întinse. Acolo m-am oprit, era singurul loc cu iarbă, rară, uscată, fire subţiri, anemice, fărâmicioase, crescute din cetina roşie. Era singurul loc cu lumină albă şi caldă, acele roşcate miroseau a răşină. Şi iarba aceea mirosea a răşină, era o iarbă specială, creşte numai sub brazi. În locurile unde au fost odată brazi, mă rog. Am scos din talpa patului unul din cartuşele acelea îngrozitor de lungi, am frânt arma, am băgat cartuşul în ţeava ghintuită: cuiele percutoarelor luceau unsuros, s-au retras cu un declic sec, au dispărut sub chiulasa metalică când am îndreptat arma la loc. Lemnul lustruit era împodobit cu plăci de argint gravat, acum vedeam, argint vechi, autentic, înnegrit aristocratic, aşa, o patină uşoară ca un abur, cât să amintească de timp. De cum trece timpul, şi restul. De ce s-a petrecut în timpul scurs. De ceea ce s-ar fi putut petrece în timpul acesta. Se grava în argintul vechi o scenă de vânătoare, trei tipi cu pălării se dădeau în ceasul morţii să împuşte un iepure slab, înspăimântat. Se distingeau clar penele de la pălăriile vânătorilor şi şnururile împletite cu care erau prinse penele. Se mai vedeau urechile iepurelui, lăsate pe spate, animalul fugea în salturi frânte, bulgări mici de pământ ţişneau de sub picioarele din spate. Am pus arma pe trunchiul prăbuşit, am pus-o cu grijă, rezemată de cioturile lustruite ca într-un rastel pe măsură ; am agăţat şi cartuşiera, cuţitul japonez, am scos cămaşa, m-am întins cu mâinile la ceafă sub soarele aspru, ardea prin aerul limpede. A sunat stins, la ani-lumină, cornul lui Radu. Pădurea foşnea, se strecurau prin întunericul verde vulpi roşcate, lupi cenuşii, mistreţi cu păr aspru. Turme de purcei vărgaţi tropăiau mărunt pe urmele mistreţilor adulţi. Era cald, recunoşteam căldura aceea, nu doar de la soare, urca din mine, strângea pieptul, gâtlejul, încingea obrajii, fruntea şi ceea ce era sub frunte. Lucrurile lunecau tăcute, se desprindeau din înlănţuirea firească, totul se întâmpla departe, şi foarte stins, şi

chinuitor de străin. Eram dintr-odată rupt de Salvani, de moara veche, de pădurea aceea bătrână şi atât de întunecată. Urcam în maşină, plecam de la aerodrom, înghiţeam - fără să ştiu când - două ceasuri de şosea, parcam Dacia în spatele Universităţii, traversam, mă instalam în faţa agenţiei C.S.A. Priveam pliantele şi machetele din vitrină, vitrina avea o ramă lată de travertin, mă aşezam pe rama aceea. Odată a bătut cineva în geam, dinăuntru, o cehoaică blondă, înaltă, a zâmbit, mi-a făcut semn să mă ridic şi să plec aiurea, am zâmbit şi eu, m-am aşezat mai bine pe piatra lustruită. Cehoaica s-a încruntat, pe urmă a râs, a dat din mână a renunţare, s-a dus la biroul ei, a desfăcut un ziar, a dispărut în spatele acelui ziar. Stăteam aşezat pe rama vitrinei şi număram maşinile care treceau pe la stop. Sau admiram la nesfârşit Mercedesul masiv, întotdeauna parcat pe trotuar. Avea geamuri fumurii, interiorul i se estompa într-un semiîntuneric din care distingeam, vag, lucirea multor cadrane nichelate. Mă ridicam, intram la Dalles, treceam pe lângă tablouri şi sculpturi fără să văd prea bine ce priveam. Femeile din acele tablouri aveau păr blond-cenuşiu şi ochi galben-aurii bătând în albastru, cu puncte scânteietoare pe retină şi riduri fine la colţul ochilor, riduri nescoase nici de sprayurile de la shop. Mă învârteam prin săli, cumpăram un catalog, plecam urmărit de privirile blondelor din tablouri. Afară era un chioşc de îngheţată, scobeam cu linguriţa în paharul de carton cerat, îngheţata avea gust fad de făină şi lapte vechi. Mă instalam iar în vitrina CSA, priveam lumea, care se scurgea pe trotuar, începea promenada de seară, o singură dată s-a întâmplat minunea, scurt, negândit, pe urmă nu m-am mai dus acolo, minunile repetate nu sunt minuni, m-a strigat fără surpriză în glas, *mă constata*, a spus „hello !”, m-am ridicat de pe pervazul din travertin, am spus tot „hello”, pe urmă am rămas aşa, unul în faţa celuilalt, până când a râs şi m-a tras de mână : „să mergem”.

Am mers, am ocolit până să ajungem la parcaj, Dacia făcea nazuri, a pornit greu, „unde mergem ?”, aş fi vrut foarte mult, măcar odată să urce în maşină şi să nu întrebe unde mergem. Am ieşit din oraş, mă uitam în dreapta, faţa dragă în penumbra din maşină, începea să se întunece, totul se întâmpla aşa firesc, parcă de ani ne întâlneam la CSA, şi ea spunea „să mergem”, şi mergeam, urcam în maşină şi plecam, şi pe drum mă uitam tot timpul în dreapta. Treceau maşini, orbeau cu farurile, ce aveau să facă la noapte dacă acum, pe lumină încă, mergeau cu faza mare, am ocolit un autobuz afumat, alt autobuz afumat, priveam faţa aceea cunoscută până la durere şi mă întrebam ce o să se întâmple. Pentru că se întâmpla ceva, lucrurile începeau să fiarbă nedesluşit sub crusta atât de fragilă, asta se simte, plutea în torsul motorului, în fâşâitul roţilor pe asfalt. La Otopeni balizajul era stins, am depăşit punctul de control, pe pod trecea huruind greu un tren cu vagoanele violent luminate ; grinzile de metal au bubuit în geamurile maşinii, a rămas în urmă podul. Dincolo de parbriz, şoseaua cenuşie se confunda cu câmpia sură. Am aprins farurile, atunci a întors capul spre mine, treceam prin Snagov, mergeam pe autostrada aceea lată şi lăsam la fiecare kilometru o bună bucată din mine, mă înşiram pe marginea şoselei în ghemotoace calde şi întunecate care aveau să se rostogolească îndelung peste câmp şi să dispară, dracu ştie unde. Eram din ce în ce mai mic, şi mai gol, mă agăţam cu mâinile de volan, atunci a întors capul şi m-a privit în faţă, gravă, asta se întâmpla foarte rar. M-am uitat în ochii ei, era acolo atâta tristeţe, ajungea fără grijă pentru un orfelinat cu toate locurile ocupate şi încă rămânea mai mult de jumătate ; prin parbriz se vedeau lumini depărtate, mă interesau grozav luminile acelea. După câţiva kilometri am scos maşina din şosea, am oprit, nu se întâmpla nimic. Aşteptam raza aceea izvorâtă de nu ştiu unde, a venit, a scos licărul de cuviinţă din piatra montată pe inelul

subţire. Am întins mâna, am mângâiat degetele fine, dar asta era foarte puţin pe lângă ceea ce se întâmpla prin palma uscată, de-a lungul braţului, traversa umărul, se înfigea ascuţit şi moleşitor sub ţeasta gata să explodeze.

— N-are rost, a spus, nu şi-a retras mâna, am îmbrăţişat-o cât îmi permitea maşina, m-am lipit de trupul subţire, cald, ascundeam faţa, părul blond-cenuşiu mângâia liniştitor. Se duceau, plecau rostogolite contorsiuni, cuvinte, întrebări, zăgazuri de orice fel, mă regăseam, eram întreg şi atât de *eu* dincolo de îmbrăţişarea incompletă, stingherită de tot felul de speteze îmbrăcate în silon roşu. „Iubita mea” - am spus, Dumnezeule, îmi scăpau cuvintele, n-ar fi trebuit. N-ar fi trebuit să spun o grămadă de lucruri pe care le spuneam ţinând strâns în braţe universul fierbinte şi drag până dincolo de mine, şopteam cu gustul părului blond pe buze exact lucruri care sperie şi îndepărtează pentru că aruncă pe umerii înguşti toate greutăţile ştiute şi neştiute din spatele meu. Mă agăţam cu neruşinare de umerii aceia înguşti.

— N-are rost, a repetat, dar asta se întâmpla mult mai târziu, era întuneric, era frig, se scurgea în aerul gros căldura strânsă peste zi în tabla maşinii, am râs, eram din nou puternic, nu se putea întâmpla nimic rău. Toate se învăluiau moale într-o lumină aurie şi se petreceau la un metru deasupra pământului.

— Şi, am spus, eram foarte sigur pe mine aşa, ţinând-o în braţe, ce propui ?

— Să terminăm. Te rog.

*

M-a trezit frigul, soarele trecuse după brazi, rămânea o dungă de lumină în dreapta, îngustă, mai dura cel mult douăzeci-treizeci de minute. M-am îmbrăcat, am înghiţit un pachet de ciocolată cu lapte, am mâncat una din perele culese din grădina Salvanilor. Ceasul, dormisem mai bine de trei ore, ce mai somn. Am pus pe mine

cuţitul, cartuşiera, armă, pe plăselele de argint vânătorii nu izbuteau să împuşte nenorocitul acela de iepure. Am refăcut drumul de la venire, brazii crescuţi dintr-o tulpină, poteca de vânătoare, în solul umed se ştanţau urme de copite, de gheare, de labe cu gheare. M-am uitat în urmă, tălpile bascheţilor mei, amorfe, mirosind a cauciuc sintetic, cine pe cine vâna mergând pe poteca aceea ? Am traversat pârâul, treceam prin tufişuri, auzeam apa curgând în scocul morii. Bârnele negre miroseau a ciuperci şi a otrăvuri îndelung distilate. Am băgat capul în întunericul umed, „ahoi”, nu răspundea nimeni, s-au obişnuit ochii cu întunericul, treptat, din negru devenea cenuşiu. Patul nupţial al Salvanilor, raniţe îngrămădite în colţ. Cutiile de carton cu roşii, cu ouă, cu conserve. Am făcut focul în sobă, pe sobă, vatra deschisă, şemineu în miniatură, flăcările luminau auriu încăperea, învăluiau în pâclă aurie ce se întâmpla înăuntru, îndulcind, înmuind. Fumul se ridica în fâşii, unduia, se strângea într-un clopot de lut rotunjit deasupra vetrei, era lins şi înnegrit de, funingine lutul crăpat mărunt de timp, de foc, se cunoşteau urmele degetelor care-l modelaseră. Urmele flăcărilor care îl întăreau, iar şi iar. Bărbia pe genunchi, ochii în foc, poziţia clasică, bradul uscat troznea, săreau scântei lăsând dâre incandescente. Atunci a bubuit împuşcătura, foarte aproape, se frângeau crengi, ceva a bufnit în apă Irene râdea ; m-am întins pe spate, bârnele tavanului se ondulau în ritmul flăcărilor, la colţurile grinzilor se cuibăreau umbre roşii. Am stat destul aşa, nu venea nimeni, am vrut să ies, am rămas cu genunchii rezemaţi în pragul înalt, uşa morii avea prag înalt, ca uşile de vapor, clipeam mărunt, orbea lumina albă de afară îmbrăţişaţi, cufundaţi până la jumătatea gambei în apa rece şi iute a râului, uzi, Salvanii se sărutau. Am vrut să mă retrag, m-au văzut, Radu a, făcut semn cu mâna, s-au desprins, stăteau în apă cu puştile pe spate, cu

cartuşierele pe umeri, pe burtă, râdeau, se ţineau de mână, era o plăcere să-i privesc.

*

După masă am dormit, adică am încercat să dorm, m-am legănat în hamac, am închis ochii în soare, nu puteam dormi. M-am răsucit, plasa de sfoară s-a balansat primejdios, gata să mă răstoarne. Ceea ce era apăsător, şi m-a urmărit multă vreme, de fapt mă urmărea tot timpul, era sentimentul de neîmplinire, de incomplet, de lucru niciodată terminat, era ca atunci când ai nevoie de ultima piatră să-ţi termini zidul, şi piatra nu e. Nu se închega, ceea ce era de închegat. Zborurile nu se mai terminau cu picioarele pe pământ, rămâneam suspendat într-un abur lucios, uitam gustul dimineţilor în care mă trezeam puternic, toate lăsate într-un trecut incert, nu credeam că sunt poveşti în care rămân, rămâneam. Nu eram obişnuit să rămân undeva. Simţeam umerii subţiri în palme, corpul îngust lipit dureros de al meu, părul blond-cenuşiu învăluia într-o plasă fină, lumina se curba, se arcuia pe firele subţiri, se ţesea ocrotitor, dincolo era linişte, mă înconjura cald, şi calm, şi pentru totdeauna. Întindeam mâna mângâind părul blond-cenuşiu, simţeam atingerea caldă, luneca uşor, mângâiam în gol. Aer, trunchiuri de brazi, sfoara hamacului, ce se nimerea prin preajmă - iarbă. Am întins mâna, atârnam pe jumătate afară din hamac, simţeam în vârful degetelor iarba de sub brazi. Era iarbă de pădure cu firul neânchipuit de fin şi de lung, unduia în brize numai de ea ştiute, văzduhul neclintit, lumina curgea prin straturi leneşe de sticlă topită, iarba unduia atinsă de soare, mirosea mereu proaspăt a dimineaţă moale sub palmă, sub tălpile bascheţilor, sub pielea obrazului. Lucrurile se scurgeau în ele înşile, nu se mai rotunjeau depline. Pentru că în tot ce se întâmpla se isca tăcut, şi întunecat, şi nechemat, se căsca un gol sterp, una din sferele oscilante de neâmplinire, niciodată umplute

Gustul străzilor pe care mergi singur, şi restul. Gustul străzilor pe care mergi singur, după ce te-ai obişnuit să nu mai mergi singur. Vax. Suprapuneam pe umeri şi chipuri de fete, umerii şi chipul ştiut. Nu ştiut - săpat - şi nici măcar, născut cu mine, aşa-l simţeam, mă însoţea zâmbind cumva batjocoritor în ce făceam, în ce gândeam, ajungea o parte din mine - zâmbetul acela batjocoritor. Era nedrept, ieşeam de la început învins din povestea asta, făcut groggy în două minute de privit un cap lăsat pe umăr. Era cu atât mai nedrept cu cât ştiam că e *şansa* - asta nu se ştie, se simte, simţeam cu fiecare fibră, gest, cuvânt. Cu fiecare zi pusă între noi, adăugată zilelor în care nu ne vedeam, scăzută zilelor peste care aveam să ne vedera din nou, nescăzută nici unor zile pentru că nu ne mai vedeam, juram în mine pe cele mai cumplite şi mai de neclintit lucruri care mă alcătuiau - juram strâmb. Ţineam, la spate, degetele încârligate. Era singura şansă, zbura vâjiind „n-are nici un rost”, n-avea, mă întâlneam cu lucruri mai puternice, prima oară. Era ca atunci când coboram din avion după unul din zborurile până la os - rămâneam golit, şi vulnerabil, şi puţin năuc pe betonul bretelei, inutil, aşa simţeam, nu ştiam bine ce caut acolo, treceau camioane, cisterne grele, mă împiedicam în fierăraia vodilelor, totul se întâmpla dincolo de un zid opac peste care n-avea rost să privesc. Încercam să lupt, râdeam, nu mă puteam lua de piept, de gât, pe mine însumi. Zborul - da, era o soluţie, atât doar că nu putem rămâne tot timpul în aer. Ştiam de la primul zbor din şcoală că până la urmă povestea se încheie tot pe pământ, pe pământ se leagă şi se sfârşesc toate, chiar zborurile care nu se mai termină niciodată. Totul se întâmpla limpede şi tăios, vorbeam cu pistoalele pe masă, cuvântul hotărâtor, ultimul, rămânea suspendat. Nerostit. Era simplu să fim tăioşi - în doi - ne rezemam unul de celălalt desfiinţându-ne în cuvinte, erau ochii care adăugau sau scădeau ce era de adăugat sau scăzut, erau tâmplele lipite, mâinile strânse repezit,

umerii atingându-se, după cuvinte venea tăcerea si atunci rămâneau doar ochii, mâinile, umerii. Era atât de simplu să fiu tăios în clasicul decor cu lumină caldă şi canapea, o dată am avut chiar un cămin de cărămidă aparentă cu foc adevărat din butuci răşinoşi ; pe urmă se termina, rămâneam singur, adică ar fi fost bine — nici măcar singur — incomplet, şi populat cu o mulţime de lucruri blond-cenuşii care începeau să fie incredibil de ale mele şi să mă alcătuiască.

Las-o moartă, mi-am zis ; închide ochii şi dormi.

...M-a trezit ploaia, foarte rece, foarte deasă, căzută deodată, ca un bloc de apă cenuşie. Am sărit jos, am aruncat în hamac puşca, raniţa, sacul de dormit, vase de aluminiu, am tăiat frânghiile subţiri, am alergat cu hamacul strâns în spate, m-am oprit în uşa morii, am bătut, am intrat. Salvanii dormeau îmbrăţişaţi, ca în pozele care caută să convingă de avantajele vieţii în familie. Eram ud, am dat drumul hamacului din spate, vasele şi capacele de metal au zăngănit îngrozitor.

— Dumnezeule, a făcut Irene ridicându-se, ce-i cu tine ?

Avea faţa caldă de somn, linia pometţilor, aspră, se pierdea sub părul foarte fin, părul curgea în două valuri liniştite acoperind fruntea, obrajii, umerii. Am arătat prelata groasă.

— Afară toarnă cu găleata. Îmi pare rău.

— Iar a început ?

Am tras rucksacul lângă foc, era bine, era cald, l-am desfăcut, m-am şters, am pus cămaşa din pânză la uscat.

— Ce dracu s-a întâmplat ? Radu se freca la ochi, am râs, ce familie, unul se trezea cu diavolul, celălalt cu dumnezeu în gură. Am tras un pulover gros de lână peste tricoul cu Ford Lotus pe piept şi cu Daytona-Indianopolis - Le Mans - Nurburgring - pe spate.

— Plouă.

Se auzea zgomotul picăturilor, turtite, uscate şi supte de muşchiul crescut pe şindrila înnegrită. Am curăţat

armele, asta se întâmpla inutil de des, am cântat cântece de vitejie, am băut vodcă, Irene vroia să asculte radioul, aparatul, meu, mic, negru, am protestat violent, eram aici exact ca să nu ascultăm radioul. Am dat prelata la o parte, am privit afară, totul era cenuşiu, şi stins, şi îndepărtat, şi se întâmpla prin trâmbe alburii de ceaţă joasă ; n-am ştiut cum să tragem mai repede prelata la loc. Începea să-mi pară rău că nu luasem nimic de citit. Pe urmă am băut ceai, ne-am aşezat cu ceştile în mână pe bordura vetrei.

— Povesteşte ceva, a făcut Irene. Una din isprăvile tale eroice.

— Petrecută sus, numai între tine şi avion.

Am râs. Nu eram în dispoziţia necesară.

— Nu merită.

— De ce ? S-a răsucit spre Radu, hai, roagă-l şi tu.

Am sorbit ceai de brad, mi-am fript gura pe cana de metal, am scuipat ceaiul în foc.

— Toate poveştile eroice se încheie pe pământ. Şi încă, nespus de prozaic.

— Concret, a vrut Irene, care nu uita niciodată că s-a născut la Cluj.

— Pe scaunul ginecologic din sala de naşteri a spitalului Nr. 5, Bacău.

— Nu pot să cred...

— Pilotul a lepădat de spaimă - a explicat Salvan.

— Băiat sau fată ?

— Aproape nu mai contează. Un bebe dulce, cu aripi delta pe umerii fragezi.

— Ştiam că se acordă premiul Nobel pe chestia asta.

— O să muriţi împreună, ţinându-vă de mână, de atâta inteligenţă i-am încredinţat. Irene, cel puţin, nu cred să fi trecut printr-o sală de naşteri.

— Nu se ştie niciodată, a zâmbit Irene.

— Mai e timp, a ridicat din umeri Radu.

S-au privit, mă întrebam ce caut acolo.

— Nu te du încă. Irene ştia să citească gândurile.

— Mai fericeşte-ne cu prezenţa ta.

— Ai tot timpul să atârni în hamac.

Nici eu nu vroiam să atârn în hamac. Era prea devreme şi ploua, foşnetul apei pe acoperiş învăluia din toate părţile, ca o cupolă. Am lăsat ceaşca, m-am întins pe spate, culcuşul Salvanilor era moale, elastic, mirosea stins a răşină, deasupra lucea roşu în lumina focului oţelul puştilor de vânătoare. M-am gândit la cutiile de conserve aruncate în beciul săpat sub moară. Dincolo de arme se decupau în întuneric, tăiate negru din negru, grinzile strimte ale tavanului ; le urmăream cu gândul sinuozităţile, nodurile, înainte ca ochii să desluşească, nu se desluşea nimic. Crăpăturile adânci se netezeau moale cu umbre desprinse anume din beznă.

Familia îşi lua ceaiul, auzeam clinchetul linguriţei în ceaşca de aluminiu, Radu, Irene nu punea zahăr în ceaiul de brad, lua din aroma şi din virtuţile bănuite al fierturii, urmărea cu ochi mari una, două, cele trei linguriţe cu vârf mestecate în cana mea, îngrozită de asemenea impietate. Vorbeau în şoaptă, cuvintele traversau încăperea, lunecau uscat, se loveau de tencuiala groasă, coşcovită, pleznită, rămâneau îngropate în dosul crustelor de var ; la mine ajungea un murmur împletit şerpeşte cu vârful flăcărilor ţâşnite din vatră. Toate astea se întâmplau sub foşnetul ploii pe şindrila acoperită verde de muşchi, verde şi acum, noaptea, cădeam în somn, m-a trezit mirosul de grăsime arsă. Irene prăjea în tigaie ouă cu slănină. Îi vedeam umbra cu umeri uriaşi, dansa pe perete, totuşi era Radu, pentru că Irene s-a lăsat alături, pe foaia de cort, crengile m-au legănat sus-jos, jos-sus, s-au oprit.

— La ce te gândeşti ?

— La ce te gândeşti ?

— O să mori de râs : la tine. Cum o să vii, o să întrebi la ce mă gândesc, şi eu o să spun că mă gândesc la tine.

— Doarme, a răspuns Radu peste umăr. La ce se gândeşte supersonicul când doarme ?

— La mâncare, am spus, mi-era foame, am sărit din culcuş, Irene s-a întins şi ea, ridicându-se, i-am văzut o clipă sânii sub pulover. Radu a turnat sare, cu degetele, sare cenuşie, grunjoasă, scoasă din cana de pământ găsită pe sobă, a mestecat cu furculiţa, a luat tigaia de pe foc. Am mâncat omletă, reuşită de minune, era o crustă aurie care troznea uşor sub dinţi, pezmeţii cazoni scoşi din cutii înalte de carton lăsau în cerul gurii o dâră proaspătă de vanilie ; şi iar veşnicul ceai de brad care devenea permanenţă, dar nu ameninţător, exista şi gata, făcea parte, nu putea fi desprins de ceea ce se întâmpla acolo. De Salvani, de mine, de moara-veche, de ce se lega între Salvani şi mine în moara-veche. Era gustul ştiut al locurilor în care nu călcasem vreodată, le cunoşteam dintotdeauna, locurile cu care mă născusem şi odată ajuns *acolo* le recunoşteam. Am sorbit ultima înghiţitură opărindu-mi gâtul, Salvanii discutau dormitul meu peste noapte, în moară, evident, „e ca şi cum m-aş culca în haremul sultanului”, - am spus, „nu fii bou”, a mârâit Radu, Irene s-a strâmbat cu dispreţ, ploaia nu se oprea, nu avea să se oprească în noaptea aceea, nici în ziua care a urmat, nici în cealaltă noapte, dar atunci nu ştiam. Am dat din cap, O.K.

— Facem un pat din bagaje...

Am preferat hamacul, Irene vroia să ştie unde îl agăţ, de piroane, „sunt două piroane în pereţi”, e necesar, morile vechi au întotdeauna cârlige în pereţi, trebuia numai să găsesc. N-am căutat mult, morile vechi n-au ascunzişuri complicate chiar dacă ştiu să tăinuiască. Atârnam în diagonală deasupra Salvanilor aşternuţi pe crengi de brad, „pax vobiscum” i-am binecuvântat, „creşteţi şi vă înmulţiţi”, au râs, nu era nevoie de binecuvântare. Se descurcau foarte bine şi fără. Nu puteam dormi, tavanul se legăna la câteva degete de nasul, ochii, fruntea mea, pale de căldură treceau între

mine şi bârnele vechi, de aici se vedea şerpuirea fibrei rotunjită aspru în noduri mate, Crăpăturile se căscau adânci, neastupate. Auzeam cetina muindu-se sub mişcările Salvanilor şi m-am gândit la Robert Jordan, la sacul de dormit şi la Maria lui tunsă de falangişti. Jordan era un tip căruia îi reuşea de minune să fie el. Poate pentru că era război şi la război întotdeauna eşti singur. Contează cum gândeşti, mi-am spus, sunt lucruri care ţi se cuvin fie şi numai pentru că eşti. O grămadă de lucruri, care ţi se datorează şi eşti dator cu ele pentru că exişti. Cum spunea Irene despre oamenii aceia din piaţă, „sunt mândrii pentru că sunt”. Nu eram obişnuit, învăţam acum, a câta oară...

— Nu dormi, a întrebat Irene, n-a întrebat, a spart liniştea în fâşii de penumbră roşcată, m-am aplecat, marginea hamacului îmi rodea bărbia. Le-am văzut feţele culcate alături, două pete albe cu miros de răşină. S-a înălţat ceva, braţul lui Radu, a încercat să împingă hamacul, n-a reuşit. Nu ajungea până la hamac.

— E atât de greu să fiu eu însumi, am declarat, pentru că nu depinde numai de mine.

— Ia-ţi pe cineva, m-a sfătuit Irene. Uită-te la noi, mereu împreună.

Asta făceam, mă uitam la ei.

— Şi la bine, şi la rău.

— Bucuriile la pătrat, răul pe jumătate.

— Nu depinde numai de mine, am spus. Exact asta deranjează. Lucrurile care mă privesc direct şi nu depind numai de mine. De asta n-o să zbor niciodată avioane de transport, oricât de tentant ar fi - Copenhaga, Moscova, New York, cum se numeşte oraşul ăla cu nume de poveste ? Rotterdam. Boeing 707, sau IL-62, numai un sfert din avion e în mâna mea. Mai e un pilot care poate interveni oricând, navigatorul mă duce unde vrea el, mecanicul de bord bagă trenul şi umblă la motoare.

— Şi stewardesele, a rânjit Salvan.

Nu l-am băgat în seamă.

— Ca... mă rog, ca bărbat îmi asum riscul de a fi refuzat. Deşi diger foarte greu refuzul.

— Se întâmplă şi altora, a spus Irene.

— În treaba asta sunt doar două soluţii...

— O infinitate, a contrazis, blând, fata.

— Căpitanul descoperă adevăruri fundamentale, a făcut Salvan.

Nu pierdea niciodată ocazia să arate ce deştept e.

— Păcat că acum, la plecare...

— Ne mai deşteptam şi noi puţin.

— Ultima seară, întotdeauna, seara amintirilor.

Nu era ultima seară dar n-avea rost să-i contrazic, îmi plăcea grozav când vorbeau aşa.

— Ultima seară, seara destăinuirilor.

— Şi câte mai rămân de spus.

— Cuvinte nerostite, cohorte, în spatele fiecărui cuvânt smuls cu greu. Mai spune ceva, căpitane.

M-am uitat unde îmi închipuiam că trebuie să fie Irene.

— Doar două posibilităţi.

Au râs în întuneric :

— Ţine la părerile lui.

— Puţine, dar fixe.

— Ai fost expediat, sau ai expediat-o tu? a vrut Irene să ştie.

— Asta nu se întreabă, a făcut Radu, sfătos.

— E mai uşor pentru cine pleacă.

— Pentru cine rămâne, am spus.

— Te-am întrebat ceva, a insistat Irene.

— Ne-am expediat unul pe altul. M-am gândit puţin : de fapt, ea m-a expediat pe mine.

— Aşa simplu ?

Am ridicat din umeri în întuneric. Ce-i interesează pe ăştia, mi-am spus, şi ce vor să scoată din povestea asta care oricum mă strânge de gât. M-am întors cu faţa în jos, vorbeam prin plasa hamacului :

— N-a fost simplu de loc. A durat o grămadă de vreme. Şi la sfârşit s-a făcut chiar o propunere superbă, hai să rămânem prieteni.

— Cine a propus asta ? s-a interesat Radu.

— Cum cine ? s-a indignat Irene. Misterioasa blondă.

— Spunea că aşa am fi mai aproape, am zis. Că nu spui nici iubitului ce spui unui prieten devotat.

— Şi ?

— Era să mor de râs. Pe mine mă interesa fix partitura pentru iubit. Redusa, incompleta partitură pentru iubit.

— Atunci, tu...

— Am întrebat dacă n-ar vrea să-i aranjez şi camera nupţială.

— N-a vrut.

— Bravo !

— În schimb, a plâns.

— De unde ştii ?

— Toate femeile plâng când e vorba de aşa ceva, a declarat Irene şi atunci m-am gândit prima oară că, uite, ce păcat, locul e ocupat.

— E la fel de sigur ca testul cu apa, a continuat fata.

— Ce test ?

— Nu v-au omorât cu istoria evului mediu în şcoala de aviaţie. Aruncau în apă tipele acuzate de vrăjitorie, dacă se duceau la fund erau nevinovate, cele rămase la suprafaţă se chema că sunt ajutate de diavol, în consecinţă le prăjeau pe rug.

Am încercat să râd, nu mi-a prea ieşit.

— Nu depinde numai de mine, am zis.

— Te contrazici, a făcut blând Salvan.

Îl simţeam zâmbind în întuneric.

— Nu e asta. Am tăcut, ştiam ce o să urmeze, mă întrebam dacă merită. Nu e asta, am reluat. Atât doar, că sunt unele lucruri pe care nu le înţelegi, şi e foarte bine că nu le înţelegi.

— Nu zău !

— Exact.

S-a înălţat din nou braţul lui Salvan, a luat de ţeava una din puştile atârnate pe perete, a împins în hamac legănându-l ; simţeam sub coastă talpa patului de armă.

— Căpitanul aiurează, a înştiinţat-o pe Irene.

— Nici o clipă, am spus. Dar am un cap pe umeri, creier ca să gândesc, gură ca să spun exact ce gândeşte creierul.

Radu a împins iar în hamac cu patul armei, legănatul s-a înteţit.

— Nu întotdeauna e recomandabil...

— Exact asta e - totdeauna. Să nu cântăreşti, în funcţie de ceea ce o să fie. De cum o să-ţi fie. Să spui mereu ce ai de spus.

— Eşti necopt. De fapt, asta e veşnica noastră discuţie. Esenţiala.

— Are dreptate, a spus încet Irene. Atât doar, că e foarte greu.

— De ce ?

— Nu toţi sunt limpezi. Există o groază de tipi care gândesc întortocheat, spre înapoi. Şi, în general, drumul între ceea ce gândim şi ceea ce spunem seamănă mai degrabă cu o pistă de obstacole-garduri, şanţuri adânci cu apă stătută.

— Cel mai important e să fii cu tine la fel de... cinstit, cum eşti cu cei din jur. Pentru că altfel n-are nici un rost.

— Amin, a blagoslovit Irene.

— Pe dinafară măr înflorit, pe dinăuntru lac împuţit. Asta-i din folclor, a precizat Salvan.

— Totuşi, nu mi-ai spus ce ai căutat pe scaunul ăla, şi-a amintit Irene.

— Care scaun ?

— Din sala de naşteri a spitalului Nr. 5...

— Chiar vrei să ştii ?

— Supersonicul a avut un accident, a explicat Radu. Unul din iubitele lui avioane i-a rupt mâna...

— N-a fost chiar aşa.

— Mă rog, şi sălile de operaţie erau ocupate, şi atunci l-au făcut la loc în sala de naşteri.

— Groaznic ! a râs Irene.

— Noapte bună, am spus.

— Noapte bună.

M-am instalat mai bine în hamac, ochiurile plasei lunecau sub mine, s-au alungit în romburi ascuţite, apoi au revenit la pătratele cu colţuri înnodate. Am tras gluga sacului de dormit peste cap, am închis fermoarul până sus de tot. Mă gândeam la tine. Cum o să vii, o să întrebi la ce mă gândesc, şi eu o să spun că mă gândesc la tine. În somn. Minţeam, nu te visam niciodată, sau te-am visat foarte rar, foarte puţin, mă trezeam imediat protestând împotriva acelor vise nechemate şi ieşite foarte din adânc,nu-mi plăcea să întâlnesc în somn lucruri gândite peste zi. De fapt nu gândite, asta înseamnă ceva venit dinafară, nu venea nimic dinafară, lucrurile se încrustau în mine, povestea din iarna trecută, şi din primăvara care a urmat, şi din toată vremea aceea multă scursă cumplit de inutil, se prelungea mult peste firesc, mă însoţea în tot, intrase, fără s-o mai pot deosebi, în lucrurile puţine şi - speram - reduse la esenţă, care mă alcătuiau.

*

— Poveştile tale, s-a strâmbat Salvan, le încurc. Le spui la fel : povestea cu avionul, povestea cu tipa din iarna trecută. Parcă totul ar fi o poveste.

Totul era poveste, dar nu-i puteam spune asta. N-ar fi înţeles.

— Se amestecă - am învârtit aerul cu mâna. Toate vin din aceeaşi parte şi se duc în partea opusă. Adică nu curg lin, aşa - căutam cuvintele, veneau greu, ca totdeauna când am nevoie de cuvinte. Povestea nu curge lin ; se despleteşte în braţe, face vârtejuri, anafoare, uneori se întoarce împotriva curentului, dar există un sens general.

— Dumnezeule, a făcut Salvan. Altă poveste !

— Asta e *povestea*, am anunţat. Subliniam cuvântul cu o linie groasă roşie. Cea care adună poveştile mai mici. Cea care ne alcătuieşte — fiecare cu povestea lui.

— Nu zău !

Aşa vedeam eu lucrurile, dar pentru Salvan nu era destul.

— Uneori am impresia că toate s-au mai întâmplat, adică ştiu precis că s-au mai întâmplat, lucrurile noi au izul de „am mai fost odată”, şi invers, chestii de fiecare zi care apar fresh, strălucitoare, noi-nouţe şi, în general, povestea cea mare lasă uneori impresia că n-ar fi decât un fir subţire dintr-o parâmă foarte groasă, împletită exact dintr-o sumedenie de asemenea fire subţiri.

— Nu zău ! a repetat Radu. Stătea în capul oaselor pe culcuşul din cetină, ceafa rezemată de peretele morii, dacă nu mă înşelam îi luceau în ochi vagi sclipiri de interes. Irene a deschis gura să vorbească, Radu a dus degetul la buze, a tăcut. Nu mă înşelam. Irene s-a aşezat lângă soţul ei drag, s-a lipit de el căutându-şi locul, nu era nevoie, s-a lipit pentru că aşa voia, am simţit în stânga ceva neplăcut strângându-se, dând drumul din nou, rămânea urma strânsorii. Degetul lui Salvan mă ţintea în mijlocul frunţii :

— Pilotul îşi descoperă apartenenţa la umanitate, numai că o face în felul lui bizar.

— Mentalitate de supersonic, a zis Irene.

— Totul de la înălţime şi în cea mai mare viteză.

— Cu un spaţiu orb care-l împiedică să vadă ce se petrece sub nasul personal.

— Şi nu-i dă voie să desluşească limpede personajele de pe celălalt mal.

— Lasă-l să se desfăşoare, a rugat Irene.

Am înfipt palmele în buzunarele blugilor umezi, am rânjit ; Salvan a făcut un gest concesiv cu mâna.

— Ascultăm.

Înţelegeau, dacă aveau cu ce ; dacă nu, cu atât mai bine pentru ei.

— Totul e poveste, am spus. Fără „a fost odată”, fără oraţia de sfârşit. Continuare.

— Cum vine asta : fără „a fost odată” ?

— Nu începe, am spus. Nu se termină. Continuă, dintotdeauna.

— Veşnicie, a făcut Salvan. Nu se moare niciodată. Nici nu se naşte, careva, vreodată. Apariţie spontanee, continuare perpetuă...

— O verigă dintr-un lanţ solid, a întregit Irene.

— Care leagă ce ?

Ăştia doi se completau de minune. Se întregeau unul pe celălalt într-o sferă netedă, fără fisuri. Una din sferele pe suprafaţa cărora ricoşează orice, Radu Salvan şi femeia lui cea blondă. Am ridicat din umeri, dacă asta înseamnă familie, mai bine lipsă. Am scos limba la Radu.

— Tu ai spus-o !

— N-o să mori niciodată ! a ţipat entuziasmat Salvan. S-a răsucit pe o coastă să comunice noutatea jumătăţii lui, era să cadă :

— Irene, ăsta spune că e nemuritor.

Nu vedeam legătura, dar am mormăit că sunt nemuritor, şi în clipa aceea chiar eram. Pentru că nu mă sprijineam pe ziduri vechi de trei sute de ani, certitudine. Pentru că nu era nici o jumătate care să mă întregească. Pentru că aveam spatele descoperit, şi în faţă câmp gol, şi la stânga un avion prăbuşit şi la dreapta şi o femeie cu păr blond-cenuşiu care plecase, ducând o bucată bună din mine. Pentru că reuşeam să nu devin o sferă de netedă siguranţă şi aveam fisuri prin care puteau să intre oricând întrebări, pentru că îmi permiteam să am îndoieli, să pun la încercare imuabilităţi şi să mă pun la încercare. Pentru că nu mă credeam terminat, împlinit, pentru că mă continuam perpetuu, cum râdea Salvan, pe mine însumi.

*

— Nu plouă, a spus Radu, cum să plouă, Irene a râs, ultima seară nu plouă niciodată. Ultima seară e limpede şi senină, chiar dacă nu e grozav de caldă, ultima seară caută cu tot dinadinsul să amintească, virgulă, că e ultima.

Mă simţeam vinovat, eu rămâneam. Am întins hamacul între brazi, scoarţa roşcată se adâncise, începea să se roadă de la funia subţire, aspră, a hamacului, se contura un cerc nedesluşit cu miros de răşină pe trunchiurile solzoase.

— Dormi şi mâine afară ? s-a interesat Irene. Şi poimâine, şi restul ?

— Şi poimâine, şi restul.

— Pilotul suferă de claustrofobie, a spus Radu, cuvântul s-a amestecat cu fumul, cu ceaţa subţire prelinsă printre brazi, rămâneau agăţate ace fine, roşcate, în ceaţa aceea, a plutit peste foc, s-a dus spre moara veche, l-a supt muşchiul gros al acoperişului împreună cu ceaţa, cu fumul.

— Singur, în cochilia de metal blindat, acolo sus...

— Legat de metal, de foc...

Mă legănam în hamac, se lipea de obraji, de gât, ceaţa mirosind a brad ars.

— Să vă ia dracul pe amândoi, am spus.

— Ce urât vorbeşte, s-a strâmbat Irene, Radu a râs scurt, „ce poţi să te aştepţi de la un tip cazon”. Chiar aşa, te puteai aştepta la o groază de lucruri.

Au cărat din moară sacii de dormit, păturile, le-au aşezat lângă foc. Intrau în oase, prin haine, nodurile de la încheietura romburilor mititele care alcătuiau hamacul.

Am lăsat picioarele jos, pădurea se legăna nedesluşit în jur, foşnea, trosneau scurt, alarmă, crengi uscate. Întunericul se închidea în jurul unor puncte fosforescente, punctele acelea se agitau cu un aer preocupat, două câte două, porneau de sub ele mormăieli nedesluşite, pufăieli umede.

— Ei ?

Radu a ridicat din umeri, în regulă. Noi suntem intruşii.

Am mâncat întinşi pe pături deja jilave, carne friptă, ciuperci fierte, cartofi cojiţi, am băut ceaiul vrăjit de Irene din cetina uscată, toate miroseau stins a fum şi strecurau subtil gustul de răşină, nu răşina albă, groasă, care acoperă răni adânci în trunchiuri de brazi — picăturile străvezii adunate ca o boare fină, etc.

Şi care adună în ele lumina, galbene de lumina adunată.

Am închis ochii de căldură, flacăra juca pe faţă, pe ochii închişi, Salvanii vorbeau cu glas scăzut, „pilotul doarme” - a spus Irene.

— Doarme tot timpul, a completat Radu, ăsta mănâncă şi doarme, şi când se scoală mănâncă iar.

Au râs încet, aşa cum ştiau ei să râdă, împreună.

— Ce ai cu el ?

— îmi pare rău că plec, a spus Radu. Mâine o luăm de la început: biroul, şi restul.

— Casa, a făcut Irene. Aproape mi-e dor de ea.

— Până la iarnă trebuie să facem o grămadă de lucruri, vocea lui Salvan promitea multe, m-am cutremurat în mine.

— O să facem, a răspuns potolit Irene.

Ce discutau tipii ăştia, căsătoriţii, s-au topit vorbele într-un murmur confuz, nu voiam să-i aud, şi de fapt ei ştiau că nu dorm, Radu cel puţin, numai că mie îmi era bine ascultându-i fără să aud ce vorbesc. Chestiile astea, murături, ţigle pe acoperiş, faianţă albastră pentru baie, de unde facem rost de var. De lemne pentru la iarnă, casa Salvanilor se încălzea cu gaze, ţevi subţiri şerpuiau nepotrivit peste pereţii groşi, treceau dintr-o cameră în alta lucind ochi pătraţi din alamă galbenă, doar plita imensă din bucătărie şi căminul din camera mare, marele cămin din camera mare, încălzit prin tradiţie cu buşteni albi de mesteacăn, era o adevărată problemă să găseşti buşteni albi de mesteacăn.

Au pocnit lemnele din foc împroşcând scântei, şi fum, şi cenuşă albă, fierbinte. Deasupra s-a rotit, difuz şi foarte departe, sunetul stins, ştiut : trecea un avion. Nu de vânătoare, asta se cunoaşte, trecea unul din avioanele mari, albe chiar şi noaptea, gătit ca de bal cu lumini roşii, verzi, fiecare din luminile astea însemna ceva foarte precis, dincolo de munte un radiofar chema avioanele cu semnale piuite ascuţit şi poruncitor : taa-ti, ti-taa, ti-ti, ta-ta. Face parte din profesie, mi-am spus, să aud peste tot avioane şi semnale de radiofar. Şi să le disting, avioanele şi semnalele care dirijează avioane, să le desluşesc, asta se întâmplă automat, ca atunci când bagi fisa în telefon şi vine tonul. Ca o cartelă perforată vârâtă în calculator, şi calculatorul începe să clămpăne, şi se opreşte numai după ce a citit şi a răspuns la tot ce era de răspuns pe cartela aceea. Habar n-aveam, şi nici nu încercam să lămuresc, dacă e un câştig sau o pierdere obişnuinţa de a răspunde, şi de a stoarce dintr-un zgomot de motor în noapte tot ce era de stors. E reciproc, mi-am spus. S-a întâmplat şi gata, nu pot să dau înapoi. Nici nu vreau să dau înapoi. Şi mi-am amintii un zbor de noapte deasupra norilor, noapte cu lună, adică un fel de vis în vis, trăit în căldura molcomă şi roşie a cabinei, peste cupole incerte de un argintiu foarte palid, mat, irizat slab şi sorbind lumina neaşteptat de dură căzută în drugi lungi, grei, rotunzi. Totul se întâmpla tăcut, lin, goana nesfârşită, umbrele erau negre, alunecau în ele insele felii de întuneric masiv, lucrurile se alegeau foarte limpede, alb sau negru, fără nuanţe, clar, nu se amestecau în nici un fel.

Eu zburam, adică eram dintotdeauna în noaptea aceea clară şi categorică, îmi duceam avionul din orizont în orizont întunecat, câmpia de abur se termina brutal în bezna totală dincolo de care nu aveam ce căuta, numai că orizontul întunecat se retrăgea de neatins, născând mereu noi valuri albe, coamele acelea linse de lumină.

— ...e foarte greu să vii iar după ce ai plecat, spunea Irene pe un ton grav, am deschis ochii, Salvan şi Irene, faţă în faţă, privindu-se atent, nu neprietenos - serios, şi cumva bănuitor, ca oamenii care reuşesc să rămână ei înşişi chiar când se dau complet; adică au ei impresia că se dau complet. Dar asta a fost mult mai târziu, focul scăzuse, rămânea un vulcan mic de jar roşu pe care dansau flăcări scurte, albastre, subţiri.

— Nu mai e cum a fost, încerca să explice Irene, de ce ? - întreba flegmatic Salvan, a fost şi s-a terminat, nu, înţelegeam cumplit de bine ce voia să spună fata, nimic nu se termină definitiv, totul continuă în noi, prin noi, chiar dacă oboseşti să continui de unul singur. Fiecare continuă ceva de unul singur, mi-am spus, am râs încet, fiecare e neterminat într-un fel, se termină în celălalt; totul e să-l găseşti, căutam, am dormit mai departe obosit de atâta căutare.

*

Salvanii au plecat dimineaţa, foarte devreme, n-am coborât din hamac, i-am văzut dispărând în pădurea încă nedezmeticită de somn, s-au pierdut în ceaţa incertă, roz şi albastră de la noaptea încă nu de tot trecută, galbenă de la soarele care avea să răsară. Am strâns pleoapele, ceaţa se răsfira în şuviţe blond-cenuşii, se lipea de obraz, încălzind. De frunte, mirosea stins a spray scump, era bine. M-am trezit în soare, din cioatele arse la focul de aseară ieşea un fir de fum albastru. Am coborât din hamac, am adus apă de la râu, am aruncat-o peste crengile negre, strâmbe, carbonizate.

Am colindat pădurea cu puşca pe umăr şi cu pumnalul japonez băgat în blugi, tăişul vechi de secole juca în teaca sculptată pe vremea dinastiei Ming, suna sec lovindu-se de fildeşul îngălbenit. Spre prânz am ajuns la concluzia că sunt caraghios plimbând puşca aceea în spinare, orice se putea rezolva cu fuga, cu căţăratul în copaci, cu strecuratul între tufe. Sau atacând întâiul, era

exact ca în viaţă. Am ascuns puşca în moară, deasupra uşii, rama lată forma sub tavanul lăsat un fel de poliţă, acolo am înghesuit arma, cartuşele, lanterna, hamacul, paza bună trece primejdia rea. Am cărat în moară tot ce era de cărat, am ieşit, poiana pustie, goală, tăcută, pădurea se retrăgea, am ridicat din umeri, mi se pare. M-am dus la râu, m-am dezbrăcat, am făcut baie. N-aveam prosop, am tras hainele pe corpul ud, mergea greu, pielea, hainele, acum îmi dădeam seama, miroseau a fum, a flacără de lemn de răşină. A ceaiul Irenei.

Am traversat poiana, mă însoţeau păsări de pădure zburând nedumerite în jurul meu, gata să se aşeze pe umeri, parcă eram Cenuşăreasa. Intram sub brazi, am mers pe cărarea abia ghicită până în locul unde Radu mă punea să stau la pândă. Creşteau tufe cu zmeură sus, între pietre, m-am căţărat, pietrele erau calde de soare, zmeura era moale şi puţin veştejită, ca pielea femeilor trecute de patruzeci de ani. Pielea trădătoare de pe braţe, gât, de sub bărbie. Mi-am umplut burta cu zmeura aceea trecută, era neaşteptat de dulce şi răcoroasă, tot ca femeile trecute de patruzeci de ani. Ce mai vârstă, barieră, test, vârstă abruptă şi definitivă ca un cuţit de ghilotină. Aiurea, mi-am spus, pe măsură ce înaintăm în ani trimitem înainte vârstele definitive. Am dormit la soare, pe urmă soarele a apus, s-a dus dincolo de munte, aici toate se întâmplau între munţi, început şi sfârşit, soarele s-a dus dincolo de munţi, dincolo de continent, de ocean, s-a dus în America.

Seara a fost greu, m-am învârtit prin poiană, nu-mi găseam locul. Nu voiam foc, moara se ghemuia sumbră spre râu, am strâns lemne, am aşezat cu grijă, întâi iarbă pălită de soarele de peste zi, crengi mici, uscate, apoi scoarţă răşinoasă, crengi mai groase, crengi şi mai groase, buturugi. Am aprins focul dintr-un singur chibrit, flacăra galbenă, s-a legănat, a cuprins iarba, şovăia între firele încâlcite, s-a ghemuit, pregăteam al doilea chibrit, s-a întins în limbi roşii, mici, trosneau uşor limbile acelea

îmbrăţişând lemnul, scoarţa. Am pus chibritul la loc în cutie, am întins hamacul între brazii ştiuţi, uite-mă singur. Mult dorita singurătate deplină, eu cu mine, atât doar că nu eram singur. Nu fiarele pădurii, puncte fosforescente care condensau întunericul până la lumină verde ; stăteam lângă focul acela, *al meu*, şi nu reuşeam să fiu singur în mine. Nu mai mergea. Era ceva care nu se potrivea. Era ca atunci când te bucuri şi cei din jur nu-ţi pricep bucuria, şi nu rămâne altceva de făcut decât să ridici din umeri şi să pleci. Şi să refaci crusta, evident, cu multă, multă grijă şi cât mai groasă, crusta care a plesnit imprudent şi fierbinte într-o crăpătură purpurie. Am răscolit focul cu piciorul, m-am fript, a pârâit scurt ceva, ca o pânza ruptă, mirosea a păr ars. Am înjurat în surdină. Era cu atât mai neplăcut cu cât cel care trebuia să înţeleagă bucuria nedesluşită, fără un ce anume - pentru ce mă bucur azi, pentru că exist, cum spunea Irene ? - „sunt mândri pentru că sunt” - cel care trebuia să-mi priceapă bucuria nedesluşită, eram eu. Am adormit târziu, dimineaţa eram plin de cenuşă, sufla vântul, spulbera cenuşa focului stins. Am aruncat apă peste cărbunii negri, au ieşit aburi albi care sfârâiau cumplit.

Alergam prin pădure, antrenament, cercuri din ce în ce mai largi în jurul poienei, săream peste pietre, tufe, am nimerit într-un desiş, mă zbăteam până la gât în crengi aspre, „ies pe dincolo” - am spus, m-am aruncat, am văzut brazii de lângă mine culcându-se ciudat şi plecând în sus aşa, la orizontală. Am mai văzut un brâu de piatră fulgerând în cădere, cădeam, m-am răsucit în aer, n-am avut timp, am bufnit greu, ca un sac, s-a auzit trosnetul scurt, mai mult l-am simţit decât l-am auzit şi l-am recunoscut înainte de durere, s-a dus dracului piciorul. Aveam *noroc*, căzusem pe nisip, am auzit apă curgând, m-am răsucit, zăceam în fundul unei râpi adânci, înguste, izbitură seacă de topor în scoarţa planetei. Din peretele de lut se ivea, între tufe, un pârâu mic, limpede şi adânc. Traversa toată valea aceea între maluri de nisip fin,

dispărea sub o împletitură cumplită de trunchiuri prăbuşite, jupuite, împletite ca nişte nuiele. Am ridicat manşeta blugilor, exact la timp ca să văd glezna dreaptă crescând, înroşindu-se, învineţindu-se, oscilând nehotărâtă spre o culoare de compromis, umflându-se îngrozitor, am acoperit glezna la loc. Singura soluţie era pârâul, am băgat piciorul drept în apă până la genunchi, parcă i-am dat foc. M-au tocat mărunt lame de gheaţă fierbinte, pe urmă n-a mai fost nimic. Trebuia să stau aşa o grămadă de vreme dacă vroiam să mă pot mişca în următoarele trei zile. Două, mi-am spus, cel mult două zile. Şi să fricţionez tot timpul glezna aceea umflată. Şi să nu scot bascheţii nici o clipă, nu puteam să-i mai pun la loc. Dumnezeule, mi-am spus, ce tâmpenie. Nu-i adevărat. Nu poate să fie, am mişcat piciorul, am gemut, era. Să fac ceva cât se poate face, *până nu mă obişnuiesc cu ideea* ; m-am târât prin apă, era cumplit de rece, am încercat să trec pe sub brazii prăbuşiţi, jupuiţi, împletiţi de-a curmezişul văii. Cioturile ascuţite se îngropau în nisipul albiei, se frângeau de pietre plate, vedeam tulbure prin apă, albe, galbene, roşii, cenuşii. Am încercat să mă strecor, mi-am lăsat cămaşa, pielea de pe spate în lemnul despicat fin în lame cumplit de ascuţite ; era să rămân acolo, înfipt în fundul apei ca o lăcustă în insectar. Am ieşit greu, vânăt, sufocat, cu ochii, gura, nasul. pline de nisip, scrâşnea piatra măcinată între dinţi. Am scuipat, zăceam ud pe malul mititel, nisipul sugea apa ca un burete. Vedeam pereţii înalţi ridicându-se abrupt spre lumină, sus era o streaşină mărginită cochet de iarbă cu firul subţire, rădăcini roşcate se târau, se amestecau cu pereţii de argilă, ieşeau, se retrăgeau speriate de aer înapoi în rocă, alcătuiau toarte păroase cu fire de pământ lipite de perii lungi. Numai că asta se întâmpla foarte sus, acolo unde nu puteam să ajung. Ce aveam de făcut, m-am săltat în capul oaselor şi am râs mult timp de unul singur, altceva nu aveam de făcut.

*

Prima noapte în groapă a venit foarte repede şi foarte brusc, ca la tropice, ştiam de la Chioru, nopţile la tropice cad ca pietrele aruncate într-o fântână adâncă. Ca perele coapte din pom. Ca oamenii, mi-am spus, aşa deodată, nici nu ştii tind cel de lângă tine devine o căzătură.

Piciorul durea îngrozitor, m-am întins pe nisip, nisipul era cald în întunericul umed, am lăsat piciorul drept să atârne în apă. Ca o ancoră. Am căscat, pereţii de lut s-au înălţat dincolo de cer, s-au închis peste mine. Noaptea mirosea discret a spray scump, foarte îndepărtat, a ţipat scurt o pasăre somnambulă, a risipit mirosul. Cheri, eşti morbid ; asta se cheamă schizofrenie obsesivă, şi nu e boală de pilot de vânătoare. M-am răsucit, adormeam, noaptea se împletea moale în şuviţe blond-cenuşii, eram în Dacia albastră, maşina oprită lângă trotuar, sub tei, acolo unde se întâmpla asta erau şi tei. O alee întreagă, tei pe amândouă părţile.

— Am mai stat aici într-o maşină, a spus fata.

Mi-am muşcat buzele, nu cu mine. Am făcut un gest întrerupt, la jumătate, nu mai avea importanţă :

— Nu e nimic de făcut ?

— Nu vreau să te mint, ce cuvinte, „eşti sigură ?”, nu trebuia să întreb lucrurile astea odată spuse nu se mai dau înapoi. Era aproape ca atunci când ştiam că a căzut un avion, minutele opace de după, nu spuneam, nu precizam, încercam să nu gândesc, nu riscam încă să strâng în cuvinte ce se întâmpla, amânare.

Mi-am spus că noaptea e totdeauna mai întunecată înaintea zorilor etc. Că nu-ţi dai seama ce e aia dulce dacă nu cunoşti amarul. Că primăvara vine după iarnă, cu cât e mai lungă iarna cu atât e mai verde primăvara. Că lucrurile trebuie privite cu mult curaj şi drept în faţă, închisul ochilor şi trecutul prin foc, apucatul de nas şi săritul în apă. Atât doar, că nu puteam sări. Era una din situaţiile cu mal foarte înalt, cu apă foarte agitată şi colţi

de stâncă netociţi ieşiţi din apa aceea foarte agitată. Am deschis gura, aerul uscat se strecura greu în gâtlej.

— Să-ţi spun ceva, dacă tu, dacă eu... cuvintele nu se legau, nu găseam, nu reuşeam să înod : noi. Asta vine dinafară, dacă are de unde. Sunt lucruri care se leagă numai în doi, eu aveam certitudinile mele, certitudinile mele nu făceau - descopeream - mulţi bani. Bani calpi, mărunţiş ştanţat stângaci cu chipuri de regi aboliţi în dural furat noaptea de pe aripile avioanelor căzute.

— Ascultă, m-a privit, am tăcut. N-avea rost. Nimic din ce se întâmpla n-avea rost, numai că nu puteam să mă opresc. Nu reuşeam să mă conving. Refuzam capacul acela imens de fontă neagră. Refuzam ce avea să se întâmple după. Când rămâneam singur, dar adevărat singur, cumplit de gol şi de nesprijinit în singurătatea dură, descopeream că ce credeam până acum, izolare demnă, vax, era o cumplită retragere în doi. O fierbinte, bună, năucitoare retragere în doi, şi care se petrecea numai în mine. Se întâmplau în maşina albastră, simplu, lucruri care nu se puteau întâmpla.

— Cum se iese din poveste ? - am întrebat, fata de lângă mine a spus : eu plec, m-am întins peste ea, i-am zburat mâna de pe clanţa portierei : nu pleci. Stai cu mine până aflu, până când pot să înţeleg, îmi datorezi asta.

— Cum îţi datorez ? a vrut să ştie, ridicase sprâncenele, cu ce s-a legat între noi, şi atunci a spus : nu s-a legat nimic între noi.

— Timp, încercam să mă opresc, spuneam exact lucrurile care dacă ajung să fie spuse degeaba se mai spun, timp scurs, asta rămâne, trece dincolo de mine, dincolo de tine, strânge ceva între noi, timpul scurs împreună. Şi tot ce am gândit, am făcut, am vorbit în timpul ăsta. Am ridicat vocea, dracu să te ia, *a fost ceva !*

Vorbeam şi îmi spuneam că mâine o să fie soare, amurgul palid, fâşia cenuşie de fum, ceaţă, praf -

ondulată lin din orizont în orizont, văzusem pe şosea când veneam de la aerodrom, asta nu înseamnă decât un singur lucru : mâine timp frumos ; mâine timp ciuntit, înjumătăţit, adunat în unghiuri frânte.

— A fost, confirma moale, nu vorbea ea, îmi mângâia braţul cu vârful degetelor, aiurea, privea dusă, avea alt mâine. A fluturat o rază de lumină, prin parbrizul Daciei, o fereastră închisă, un meteorit în trecere pe acolo, a închis ochii, mă uitam la ochii dincolo de pleoapele strânse şi mă întrebam ce se vede în ei. Am tras mâna de sub palma îngustă, nu puteam asta - să mângâi numai că să simt ceva sub palmă.

— Helo, am spus, ce mai facem ?

— Du-mă acasă. Te rog foarte mult.

Era atât de politicoasă, numai că nu puteam s-o duc acasă. Nu-mi veneau gesturile devenite reflexe, cheia răsucită în contact, acceleraţia, ambreiaj, maneta în viteză, stângul se ridică, dreptul apasă încet, Dacia albastră pornea lin, fără smucituri. Dacia albastră înţepenită, prinsă în asfalt, în noapte, cu rădăcini negre de cauciuc. Ce se întâmpla era grozav de clar, dar eu vroiam să ştiu ce o să fie *după*. Vroiam să fiu sigur că nu las să treacă unul din momentele recunoscute doar târziu, drumul din dreapta, drumul din faţă, drumul din stânga, după ce am pornit fără întoarcere pe unul din drumurile numite, simplu, viaţa mea cea pe care vreau s-o trăiesc cât mai cinstit şi mai frumos. Ce cuvinte, Dumnezeule, ce mai cuvinte. Se citeau pe faţă, am simţit degetele uşoare atingând dureros de cunoscut obrajii, fruntea, m-am tras de sub mângâierea aceea.

— Tu întotdeauna eşti aşa serios, mă constata, eram îngrozitor de serios, eram de-a dreptul solemn, nu puteam să mă negociez zâmbind, deşi e atât de necesar. Nu puteam să zâmbesc, numai cu gura.

A venit raza aceea de nu ştiu unde, a scos din piatra prinsă în platină scânteile de rigoare, mititele, albastre, foarte limpezi şi reci. Priveam profilul î*ncă* drag, lucrurile

evoluau satisfăcător, în ritmul ăsta până mâine lucrurile aveau să se aşeze, am privit părul blond-cenuşiu lins pe tâmple, strâns la spate, îl simţeam în palme, se ducea singură mâna într-acolo.

— N-are rost, am spus tare, cuvintele au făcut un viraj prin maşină, m-au lovit în urechi, dinafară. Sunau altfel venite dinafară. Convingător.

Am ridicat braţul, am simţit între degete nichelul cheii de contact, rece, liniştitor ; becurile roşii au luminat bordul, presiunea uleiului, temperatura motorului.

— Asta-i tot ?

A zâmbit frumos, era tare dacă putea să zâmbească frumos, sau totul se întâmpla numai în mine şi atunci nu era tare de loc, era o gâscă oarecare.

— Tot.

Am ajuns în faţa blocului, uşa aceea cu sticle opace prinse în rame groase de lemn, hai, am spus, ce mai aştepţi. Coboară.

M-a sărutat scurt, şi iar nu înţelegeam de ce face asta. Abia pe urmă a coborât, a înconjurat maşina şi a venit lângă portiera cu geamul lăsat :

— Ce faci ? a întrebat, şi am spus : nu ştiu, şi chiar nu ştiam. Cred că o să merg la Sinaia.

— Acum, noaptea ?

— Acum, noaptea.

— Fii atent cum conduci.

Nu trebuia să spună asta. Am ţâşnit, am întors Dacia scurt, derapat, cu două roţi spânzurate în aer, am fost gata să fărâm maşina de stâlpii arcadei care dădea în stradă. Era grozav cum spunea : fii atent cum conduci. Cum reuşea să spună cuvintele astea. Pot afla o grămadă de lucruri despre oameni, din felul în care îmi spun să fiu atent cum conduc. Pot afla o grămadă de lucruri despre mine, raportat la oamenii aceia. Se aduna ceva înăuntru, se înghesuia brutal şi neliniştit, şi mai era o gheară cu degete lungi şi foarte calde, venită de nu ştiu unde să strângă lucrul acela brutal şi neliniştit.

*

Gândurile, ca o pată pe creier.

Frunzişul des astupa cerul de aer între marginile râpei. cerul local se alcătuia din straturi arse de lut boltite concav, stelele de zi ale acelui cer erau bolovani vineţi, încrustaţi în roca portocalie. Lumea se reducea la câţiva metri de pietriş umezit într-un fir de apă, orizontul începea imediat sub ochi, era un orizont fix, nu se retrăgea, intram în el. Pereţii iluzorii de care mă loveam afară deveneau concreţi, erau uscaţi şi plesniţi de uscăciune, se desfăceau în bulgări mărunţi, fărâmicioşi. Sub streşini casante atârnau bărbi înţelepte murdărite de pământ, rădăcinile ierburilor cu fir lung şi subţire crescute în marginea acelor streşini. Mă feream de ele, între rădăcini se ascundeau insecte lungi, gălbui, dezgustătoare, cu mandibule puternice şi abdomen articulat în şapte segmente scârbos de moi. Punctul de suprem mister al acestei lumi noi era gaura săpată rotund în malul drept, neagră, sclipeau în întuneric doi ochi verzi, înguşti, uneori auzeam şoapte furioase repede înăbuşite ca într-un guler de blană, din gaură venea în unde molcome miros liniştitor de animal cu sânge cald. Apa pârâului era foarte rece şi foarte limpede, ieşea buluc dintre doi bolovani, se lăţea într-o băltoacă chenăruită verde cu un brâu îngust de muşchi lipicios, curgea peste pietrele rotunjite, traversa doi metri pătraţi de plajă cu nisip galben, incredibil de fin, se pierdea sub bariera încâlcită de brazi prăbuşiţi, crengi frânte, al căror gust de pumnale bine ascuţite îl cunoşteam, pieptănau faţa limpede a apei. Mă gândeam la o sticlă cu dop smolit trecând spre lumea oamenilor, mesajul meu de „scoateţi-mă de aici”. Glezna dreaptă rămânea la fel de umflată, roşie, lucioasă, am băgat-o în apă, amorţea, am ţinut-o acolo până am uitat de ea. Cred că am aţipit, pe urmă am încercat să mă ridic, am pus piciorul jos, străbătea un fulger roşu-violet glezna amorţită, trecea prin genunchi, traversa articulaţia şoldului, urca în lungul

şirei spinării, s-a înfipt zgomotos în creier. M-am lăsat pe spate lunecând de-a lungul peretelui lutos, stârneam mici avalanşe protestatare, cocoloaşe de argilă curgeau amestecate cu fire de nisip. Dacă nu ies în trei zile, mi-am spus, dacă în trei-patru zile nu reuşesc să scot capul la lumină, nu mai ies de loc.

Prin frunziş, printre marginile râpei, a răzbit soarele ; se oglindea în plaja minusculă de nisip auriu, m-am târât până acolo. Am zăcut cu ochii în cerul cald, unul, două, trei, patru minute, mai aveam şaizeci de secunde până soarele dispărea sub o creangă foarte groasă, apoi în spatele trunchiului din care ieşea acea creangă, pe urmă mai departe, în lume, ziua din fundul râpei dura fix cinci minute, cât număram până la trei sute. Am simţit un şir de dinţi mărunţi fierăstruind adânc pielea degetelor, am scuturat mâna violent, una din insectele gălbui s-a izbit cu zgomot sec de pietre, a pornit confuz, cu mişcări oribile, nedezmeticite, ca un tanc din carne flască într-o crustă de chitină, spre culcuşul ei împletit sub rădăcini. Am frecat tăietura cu nisip, am stors sângele, am băgat degetele în apă. rămânea o urmă fină şi foarte adâncă, şi care avea să se închidă abia după multe zile. M-am răsucit cu faţa în nisipul cald, mirosea stins, şi proaspăt, şi avea moliciunea părului blond-cenuşiu. M-a trezit frigul, ploua, la douăzeci de metri deasupra crengile copacilor se proiectau pe nori goniţi în lungul crestelor de vânt puternic. La mine era linişte, jos nu bătea vântul, învăluia un frig umed punctat cu plesnituri seci de picături cenuşii. M-am ghemuit în mine, pentru ce mă bucur azi '? Şi mi-am amintit neaşteptat de tata, dar nu aşa cum aş fi vrut, nu cum mi-ar fi plăcut, tatăl-wiking puternic şi vesel întinzând o mână de pe marginea gropii : „hai, ieşi”. L-am văzut bătrân, încrâncenat de gânduri nespuse care îl otrăveau tăcute înainte de a muri în el, privind pe sub sprâncene, cu bărbia în piept, prin parbrizul maşinii, „Opreşte”, a spus, eu fluieram în surdină un marş cu piloţi îndrăzneţi, Dacia îşi rostogolea

roţile, pe asfalt, era noapte, farurile deschideau un tunel precis de lumină între ziduri înalte de întuneric. „Opreşte”, a spus tatăl meu cu glas care se vroia poruncitor, depăşise cu o notă limita de sus, ultima silabă a ieşit piţigăiată, sluţea caraghios porunca în voce de bătrân slăbit. Am oprit, i-am văzut degetele subţiri, deformate de ani, încleştate pe marginea bordului. „Întoarce”, a cerut tata, ieşeam la plimbare afară din oraş, mergeam la Otopeni să vedem cum aterizează Chioru venind cu TU-l54 tocmai din Kuweit, îmi promitea un pumnal arab cu lama din oţel albastru, abia trecusem de Institutul Meteorologic, cupola vărgată a radarului reflecta în noapte lumina balizelor roşii, am întors nedumerit peste linia continuă din mijlocul autostrăzii, drumul până acasă a fost într-o linişte rece pe care n-am încercat s-o sparg.

...M-am răsucit, am săpat o groapă în nisipul care se răcea, m-am înghesuit acolo cu genunchii la gură. Abia acum înţelegeam încrâncenarea bătrânului, din fundul acelei gropi nenorocite, vocea luând-o razna caraghios, degetele albe de strânsoare pe bordul maşinii - tatii îi era frică. Bezna opacă în care alergam şi ne însoţea cu peste o sută de kilometri pe oră, tata avea gândurile lui nerostite, avea nevoie să fie ocrotit împotriva acelor gânduri.

A fost singura clipă de echilibru între noi, de completă egalitate, îmi transmitea răspunderea, scutura de pe umerii lui, după o grămadă de ani, înfrângerile şi victoriile mele. Se elibera de mine, simţind că nu-mi mai este necesar aşa cum înţelegea el să fie. A fost exact clipa dincolo de care bătrânul începea să aibă nevoie el de mine - ca un bătrân. Transmiterea fanionului, şi restul. Şi a mai fost ceva, tata s-a temut de moartea lui bătrână. Bezna de afară, goana maşinii, pricepeam abia acum, din fundul gropii, nu spaima sfârşitului, asta vine oricum, spaima unui sfârşit stupid. Tata refuza finalul care se apropia, lipsit de utilitate, epilog nesfârşit încărcat de

sticluţe cu medicamente, doctori grijulii şi baloane cu oxigen. Cu perfuzii prelungind fără nici un Dumnezeu agonia, în numele şi de dragul unui umanitarism lipsit exact de omenie, sfârşit senin de patriarh în mijlocul familiei încremenite într-o pioasă aşteptare. Tatăl meu, niciodată împăcat cu el, nu se putea împăca cu acest sfârşit convenţional. Tata, nici o dată senin...

Am zvâcnit strivind în pumn una din insectele acelea lungi, galbene, risipeau o fosforescenţă bolnavă, când naiba se întunecase, am simţit scrâşnetul crustei de chitină, s-a sfărâmat. Am şters mâna pe pietre, am clătit-o în pârâu, avantajul locului era că aveam confortul necesar la dispoziţie fără să mişc prea mult. Palma mirosea înţepător a viaţă străină. M-am ridicat rezemat în lutul pereţilor, acceptam orice înafara acelor creaturi scârboase, cu fosforescenţa lor bolnavă ; le vedeam foşgăind printre rădăcini care le serveau de culcuş. Mă unea cu tatăl meu, prima oară, frica sfârşitului stupid. Am râs, nu groapa asta. Nu fi tâmpit, mi-am spus, la câteva sute de metri e moara, rucsacul burduşit cu conserve, la cincizeci de kilometri - oraşul, cu ziduri groase şi turnuri ascuţite, deasupra trec avioane, stewardese cu zâmbete standard servesc băuturi fine pasagerilor tolăniţi în fotolii moi. Pipăiam peretele cu degete larg răşchirate, cu palme avide ca nişte ventuze, am dat de o crăpătură, ştiam din timpul zilei, crăpătura aceea urca în diagonală până sus, se termina sub un bolovan de cremene vânătă, urma un strat nud, cam un metru de argilă seacă, fără reazem, despărţind felii de pământ cu pietre şi rădăcini de care mă puteam sprijini. Chiar acolo ieşea din pământ şi intra la loc, avidă de întuneric, o rădăcină groasă, scămoşată ca o parâmă de corabie. De la rădăcină puteam ajunge până la smocul de ierburi crescut în buza râpei, pe urmă nu mai aveam probleme, problema era să ajung la parâma aceea scămoşată. Am adormit ca un soldat, în picioare,

căţărându-mă şi alunecând în somn, şi strivind cohorte de insecte scârboase.

*

Mă întrebam dacă povestea din iarna trecută, încheiată şi răsîncheiată, continuată în mine cu o îndărătnicie căreia nu i se putea opune nimic, nu consuma porţia oricum modestă din ceea ce numim convenţional : fericire. Groapa din fundul pădurii, îngustă şi adâncă, oferea perspectiva lucrurilor - ca un binoclu întors ; totul se petrecea foarte limpede, şi foarte amănunţit, şi foarte departe. Mă strâmbam fără convingere la ideea că trebuie să car după mine, pe durata veşniciei personale, clipe de uitare mirosind a benzină şi păr blond-cenuşiu. Nu uitare, protestam aruncând pietre rotunde în cuiburile ascunse sub ierburi ale gângăniilor gălbui cu mandibule ascuţite, era o luciditate fierbinte şi copleşitoare, simţeam sub palme umerii fragili, pieptul de aramă păstra greutatea capului răsucit cu nasul, cu obrajii uzi de lacrimi în lina groasă a puloverului, buzele păstrau gustul umed al acelor lacrimi. Am corectat, nu îndărătnic, totul în mine împingea spre nopţile de goană bezmetică pe şosea, chestie legată de structură, mi-am zis, aşa sunt făcut, mă îndreptam cu toată fireasca mea alcătuire spre silueta subţire estompată într-o continuă plecare, într-o continuă şi inutilă fugă de noi înşine, era de luptat, luptam, cât se poate rezista de unul singur ? în poveştile astea oricum făcute pentru doi ? Am luat o piatră, am aruncat-o în deschizătura rotundă a vizuinii, mi-a răspuns un pufăit furios şi îngrijorat. M-am răsucit pe burtă. Linişte, am spus îngropând faţa în nisip, fire de stâncă măcinată intrau în ochi chiar prin pleoapele strânse, în nas, scrâşneau între dinţi - multă linişte. Du-te dracului, iubita mea. Sâcâială seacă de rană veche şi de mult închisă, şi păstrând sub carnea reânnodată schija incandescentă. Du-te fix la dracu, cu părul blond-cenuşiu fluturând în

urmă ca o coadă de cometă. Dumnezeule, m-am întors cu faţa în sus, cerul de dincolo punea pete albastre pe frunzişul verde, să iubesc o perucă aşternută peste un tub de spray umplut cu vodcă !

Am auzit un foşnet stins, bulgări de argilă şi pietre mici se rostogoleau la vale pe povârniş, o labă păroasă cu gheare fine şi ascuţite dispărea în gura vizuinii. Piciorul drept atârna de la genunchi în jos ca o ţeavă de fontă. Am urmărit cu ochii un traseu ipotetic, m-am oprit la doi-trei metri sub buza râpei, atât. Mai departe nu puteam urca. Rămâneam agăţat în mâini, cu piciorul stâng proptit într-un ieşind alb-cenuşiu, ca un os secătuit. Exista, în dreapta, un ciot de rădăcină frântă, mă săltăm pe el, ajungeam cu mâinile, mă trăgeam pe o terasă îngustă cu margini mâncate de apă, imediat sub mal. De acolo era simplu, ieşeam, atât doar că de rădăcina aceea mă puteam rezema numai cu piciorul drept.

Am început să tuşesc, statul cu glezna în apa rece, ploaia de aseară, am acoperit cuviincios gura cu palma, atât lipsea, să răcesc. O dungă lungă şi îngustă de lumină albă cobora peretele abrupt, se aduna pe plaja de doi metri pătraţi, încălzind. M-am rostogolit în pata de lumină caldă, număram în gând, la o sută optzeci m-am săltat în capul oaselor, două jivine-insecte galbene se furişau pe numeroase picioare, frecând de nisip inelele burţilor lipicioase. Mă priveau cu ochi ficşi, negri, bulbucaţi, agitau neliniştite lungi antene articulate, mi-am făcut un punct de onoare din a le strivi cu muchia palmei, două dintr-o singură lovitură. N-a fost aşa scârbos cum credeam, începeam să mă obişnuiesc. Am şters palma, am băut apă rece din pârâu ; vroiam să mişc degetele amorţite în încălţămintea umedă, durerea pleca în raze roşii, virau scurt, se înfigeau înapoi în glezna umflată, razele acelea. M-am târât, m-am ridicat de-a lungul peretelui din argilă. Am dat capul pe spate, mâinile pipăiau lutul, se urcau deodată foarte suple, ca şerpii ; au ajuns, s-au agăţat de un bolovan ieşit din roca

moale. M-am tras în sus, am rezemat talpa sănătoasă într-o crăpătură îngustă, nu încăpea ca lumea, n-am apăsat, puteam surpa malul fragil. S-a dus oricum, am rămas atârnat în mâini, bâjbâind cu piciorul după un sprijin. Glezna dreaptă s-a lovit de un ieşind, zburau prin aer scântei verzi, se amestecau cu praful, cu nisipul mărunt curgând de sus, intrau în ochi. Simţeam bolovanul sub mâini, jucând mărunt în zidul argilos. Dacă iese, mi-am spus, dacă pietroiul ăsta iese din gaura lui si cad înapoi, cu el în cap, asta încă nu era nimic, până jos aveam o jumătate de metru, adică foarte sus, prea de ajuns pentru oasele, tendoanele ieşite din locul lor firesc, înnodate aiurea într-un ghem dureros. Am lipit talpa stingă apăsând, dacă alunecă, de când gândesc cu „dacă", am zvâcnit, n-a alunecat, m-am prins cu vârful degetelor de o muche sfărâmicioasă, cetatea asta se surpa în ea însăşi. Am râs agăţat în mâini, am băgat palma într-o crăpătură, am strâns mâna pumn, aşa ceva se cheamă parcă priză interioară, n-avea importanţă cum se chema, mă sălta încă douăzeci-treizeci de centimetri. Şi alţi treizeci, am lipit pieptul, burta suptă de argila uscată, casantă, simţeam pământul desfăcându-se până în străfunduri, se dezlipea în foi sterpe cu margini mâncate, am răsuflat adânc pe o astfel de margine tremurătoare. Piciorul drept zvâcnea fierbinte, m-am uitat în jos ; urcasem trei metri, un sfert din distanţă. Cinci sute de km înseamnă un sfert din distanţa de zbor a MIG-ului, ei şi ? Mi se uscase gura, ca înaintea saltului cu paraşuta. M-am târât în sus încă câţiva centimetri, fără să ştiu precis cum - peretele de argilă era drept, mă ţinea asprimea rocii alcătuită din granule mari, roşcate, cu margini tăioase. Am alunecat, nu găseam sprijin, intrau bucăţi fărâmicioase de pământ sub unghii, scrâşnind, m-am oprit cu vârful tălpii de cauciuc agăţat într-o piatră ieşită naiba ştie cum din peretele drept.

*

A trecut un sfert de oră, şi încă un sfert de oră agăţat în peretele acela, ca o muscă pe tavan. Am avut nevoie de treizeci de minute ca să recunosc că nu e nimic de făcut, trebuie să mă întorc în groapă, traseul se înfundă. Mi-am spus că e nedrept, cumplit de nedrept, cred că am lovit cu pumnul în argila roşie şi argila roşie a răsunat înfundat, s-a desfăcut sub pumnul umed în coji uscate, cojile miroseau a cioburi de ulcior nedus de multe ori la apă. Era o mare porcărie ce se întâmpla pe suişul acela drept, n-avea nici un rost să mă supăr pentru asta. Mă întrebam dacă merită să cobor ca o gânganie greoaie, pas cu pas, din crăpătură în crăpătură, ori să-mi dau drumul şi să poposesc pe fundul văii într-o apoteoză de bulgări uscaţi şi praf roşu. M-am instalat mai bine, puteam sta toată noaptea acolo, cu condiţia să nu respir grozav de adânc. Şi să nu iasă piatra de care mă rezemam din peretele argilos. Şi să nu se rupă talpa de la basketi. Şi, în general, să nu vină vreun cutremur de pământ care să despice malul şi să mă arunce într-un fund de gheenă cu flăcări roşii ieşite din lavă încinsă. M-am gândit la cursul de supravieţuire făcut în şcoală şi am râs. Ştiam să mă apăr de urşi, puteam să omor un lup cu mâinile goale, mă năpădeau furnici şi gângănii cu burtă moale, articulată în şapte segmente, învăţam să storc apa din frunze, să beau roua strânsă la încheietura ierburilor, să transform apa amară de mare într-un fel de zeamă potabilă trecând-o printr-o folie schimbătoare de ioni, pe fundul văii curgea pârâul rece şi gustos. L-am privit de sus, de la cinci-şase metri înălţime. De fapt, nenorocitul acela de curs s-a învârtit mereu în jurul trusei de salvare pe care se presupunea că aş avea-o la mine atunci când voi fi pus în situaţia să supravieţuiesc. Coji de argilă se prefăceau în pulbere, în nimic sub mâinile, sub pieptul meu, începeam să curg la vale încet şi sigur. A urcat, scurt, din piciorul lovit un val fierbinte, a trecut prin mine lăsând picături de sudoare rece pe frunte, pe

spate. Cunoşteam valul acela fierbinte, spart în cerul gurii, şi pământul prăvălit bezmetic peste cabină, soarele descria cercuri ample, MIG-ul urca nedesluşit spre planeta pustie, imensă, gălbuie, desena curbe frânte de frunză moartă, se răsucea în jurul aripilor boante şi aripile luceau scurt de lumina răsfrântă, dar atunci aveam avionul sub mine, în mine, în jurul meu, atunci a fost altceva, nu rocă obtuză, strivire înceată sub mii de tone de materie moartă, opacă, apăsând încet de jos în sus, atunci aveam o şansă. Eram cu avionul, mi-am spus, m-am lăsat să lunec la vale, m-am răsucit, un colţ de piatră s-a izbit dureros de genunchi, glezna umflat s-a rotit în aer, m-am întors în jurul meu, am aterizat în vârful unui con de pietre, plăci din pământ uscat, bulgări roşii din care ieşea domol, cernut în aerul serii, praful portocaliu al amurgului, începea să se întunece, stăteam culcat cu capul în jos, vedeam lumea din vale răsturnată, cerul de frunziş începea la vârful ghetelor din pânză, se pierdea undeva spre ceafă. Îmi era sete, m-am rostogolit, lumea din fundul gropii s-a clătinat, s-a aşezat pe temeliile ei fireşti ; apa sfârâia pe buzele crăpate, în gâtlejul încins, am pompat prin mine lungi pachete de lichid străveziu, explodau în stomac, se desfăceau în jerbe reci, s-au adunat la loc într-un ghem îngheţat. Se făcuse frig; am scormonit nisipul, m-am ghemuit în mine. Mă gândeam la sacul de dormit, la hainele din rucsacul portocaliu. Stai blând, mi-am spus. Mâine o să răsară soarele peste pădure, o să ajungă şi aici, pentru câteva minute. Mâine o să fie grozav, piciorul lovit n-o să mai zvâcnească dureros, mâine o să urci. Am întins mâna, am pipăit glezna fierbinte, umflată, atingerea durea. Am strâns dinţii, am masat îndelung glezna fierbinte, mă încălzea, simţeam durerea muindu-se treptat, desfăcându-se în fascicule subţiri, pierzându-se incert undeva, sub piele. Am întins piciorul, l-am muiat în apă, am stat aşa până mi-a amorţit bine de tot ; pe urmă am frecat iar, nu mai puteam mişca mâna de atâta frecat.

Am închis ochii, sub crusta rece nisipul se păstra moale şi cald, ca în viaţă. Îmi intrase nisip în gură, a scârţâit între dinţi, am ridicat capul, am scuipat. Sub malul înalt, în gaura rotundă de vizuină, au lucit scurt ochii verzi, fosforescenţi. Am netezit cu palma, am scris un „V” mare, până unde am ajuns, pe nisipul netezit, „V” de unde, „V” de la „victorie”.

*

Când dracu s-a întâmplat, iarna trecută, acum două ierni, aproape nu conta, coboram cu Bari din munte, am lăsat schiurile la telecabină, străzile oraşului erau albe, curgeau leneş fulgi nemaipomenit de mari. Sus viscolea, platoul era acoperit cu o placă uniformă de gheaţă lustruită necontenit de vântul din nord-est, stătusem trei zile la refugiul Salvamont izolare necesară pentru purificare deplină, îndepărtarea ultimelor fire blond-cenuşii de pe creier. Mihai l-a lăsat pe Bari să vină cu mine, asta însemna foarte mult pentru toţi trei, fiecare în felul lui. Au fost nopţi limpezi cu stele uriaşe pe cerul negru, zilele se terminau în camera caldă ghemuită sub creasta muntelui, spânzura chiar deasupra râpei cantonul din piatră. Lucrurile se petreceau ca într-o poveste blândă de iarnă, schiurile din antreu, focul arzând în cămin, Saint-Bernardul uriaş lăţit în faţa focului. Lăţit şi lungit în toate părţile cu făptura lui aparent greoaie, urmărind cu leneşă maliţie ce se întâmpla în întunericul roşu al odăii ; se întâmplau o groază de lucruri în povestea blândă de iarnă, cel mai incredibil dintre ele era liniştea, cea dinafară, cea dinăuntru.

Pe urmă vântul s-a schimbat din nord-est, bătea în coasta goală a muntelui, strecura ace tăioase de zăpadă spulberată prin crăpăturile ferestrelor, pe la încheietura zidurilor cu acoperişul. „Bariloiu, am spus, cred că mergem”, ridicase capul imens, m-a privit în lumina ochilor, vârful cozii groase s-a ridicat fără convingere, a

descris un arc de cerc întrerupt la jumătate, a căzut cu sunet înfundat pe covor. Focul duduia în cămin, ce folos, pe jos se întindeau, de la ferestre spre mijlocul încăperii, dâre albe, îngheţate, fulgi opaci iscau vârtejuri la colţuri, se adunau în grămezi aspre cu foşnet uscat. Am făcut ordine, am spălat vasele, clăparii pe dulap, strângeam hainele în rucsac, Bari privea cu ochi adormiţi fără să ridice botul de pe labe.

Am stins focul, câinele s-a ridicat imens, s-a întins pe labele dinainte, coada fâlfâia ca un steag de catifea cu franjuri lungi. Drumul până la staţia terminus a telecabinei, a fost o aventură consumată de fiecare în felul lui, eu mai mult pe fund, frânând cu pioletul, Bari înfigea în crusta îngheţată gheare lungi, puternice, ascuţite, a ajuns înainte, aştepta urmărindu-mi concesiv manevrele. Două ore am bârfit cu băieţii de la telecabină tipii veniţi pe munte în palton, melon şi pantofi cu talpa subţire, „porcus turisticus”, spunea Dan Sârbu, specie a cărei propăşire ridica mari probleme Salvamontului. Am mâncat compot de ananas, pe urmă a sunat telefonul, se dădea drumul la cabină, o singură cursă ; ne-am legănat în cutia galben-roşie, suspendată sub cabluri negre de unsoare îngheţată, cablurile trozneau în ger. La cota 1400 am cumpărat acadele Kojak, am coborât în oraş pe drumul vechi, în pădure era linişte, nimic din balamucul de pe platou.

— Aşa e şi la mare, l-am încredinţat pe Bari, deasupra hulă, valuri, trombe, la cincizeci de metri sub apă e multă linişte, meduze plutesc domol spânzurând filamente gelatinoase sub clopotele lor fragile. Bari s-a oprit brusc, a ridicat capul, se chinuia să ciulească urechile blegi, a lătrat de două ori, lătratul se rostogolea la vale în sfere albe, scuturând zăpada de pe crengi.

Am traversat pârtia de sub pădure, coboram o stradă în pantă abruptă, doi câini în lanţ lătrau gâtuiţi de furie, cu ochii roşii ieşiţi din orbite. Era o furie tristă şi inutilă. Bari a privit scurt, mergea liniştit mai departe dar eu

vedeam pielea capului intre urechile blegi tremurând mărunt, ca pielea de pe picioarele cailor atunci când e vară, şi mai sunt muştele acelea oribile cu platoşe verzi, albastre, chitinoase. „Ia-o încet”, am spus, Bari nici măcar nu s-a uitat la mine, adâncea în zăpadă urme mari cât o farfurie. „Uite ursul”, a strigat cineva, intram în civilizaţie, se opreau tot felul de indivizi, întrebau câţi ani are câinele, cât cântăreşte, cât mănâncă, cum îl cheamă, ne depărtam, ţipau după noi cu voci nesigure pe care nu le înţelegeam. Am ajuns, în curte era o cişmea care nu îngheţa niciodată, am dat drumul la apă, Bari muşca jetul gros, stropeau picături ca alice de gheaţă, aşa beau bernardinii, muşcând apa. Înghit, le lunecă pe beregată, în corpul fierbinte, sub blana deasă, lungi pachete străvezii de apă. „Vii sus ?”, am întrebat. Bari al patrulea s-a îndreptat spre padocul împrejmuit cu sârmă împletită, m-a lins grăbit, s-a strecurat în coteţul lui aşternut cu cetină. Coteţul era cât o cabană de dimensiuni mijlocii cu grijă încheiată din trunchiuri de brazi care mai purtau lacrimi de răşină, cu acoperiş bătut în solzi de şindrilă. Bari lingea răşina, când nu urca două zile pe munte îl găseam cu barba încâlcită de plânsul lipicios al lemnului. Am spus „bună seara”, m-am întors, bernardinul a mârâit scurt, înfundat, avertizând ; abia atunci am văzut cealaltă maşină ghemuită în întunericul de sub malul înalt, învelit în piatră sură, care domina strada. Era trasă imediat în spatele Daciei albastre, bară în bară. M-am aşezat pe pridvorul cabanei lui Bari, lemnul s-a încălzit sub mine, mă întrebam dacă merită să urc scara până sus, în casă. Dacă merită să mă scutur de zăpadă, şi să intru, şi să spun : „salut”, şi să mă feresc de privirea deschisă a ochilor ştiuţi sub pletele blond-cenuşiu. Parcă am terminat o dată, mi-am spus, şi încă o dată, terminasem de multe ori, mă rog, acum a fost definitiv. M-am sondat până în străfunduri, n-am găsit nici un fir de păr blond-cenuşiu. „În regulă, i-am comunicat lui Bari, uite cum se despart oamenii de

oameni. Cum ne rupem din noi înşine.” Am urcat fluierând, scara de lemn scârţâia îngrozitor, am intrat, m-am scuturat de zăpadă, am spus „salut” şi m-am ferit de ochii îngustaţi a râs sub părul blond-cenuşiu. Eram foarte puternic; şi sigur de mine, şi singur cu mine între oamenii aceia, prietenii mei. Am băut un pahar mare cu vodcă, s-au spus bancuri, Mihai povestea ultima acţiune a echipei Salvamont. Am surprins privirea lungă a Florentinei, am zâmbit, m-am dus la bucătărie. Era să mă împiedic de un piolet lăsat pe jos, am rezemat fruntea de frigiderul POLAR uriaş, plin cu bunătăţi, am apăsat pe metalul rece, era o emblemă ştanţată tăios în metal, ustura pielea, am apăsat mai tare. „Ea e, spuneam, - începutul meu, şi sfârşitul meu, şi ceea ce se clădeşte între sfârşit şi început. Ajută-mă să scap de tine”, am rugat-o.

— Ajută-mă să scap de tine, am repetat cu glas tare în fundul gropii din pădure. M-am răsucit, cu nasul în jos, pe nisip se vedeau conturate foarte clar urme fine de labe înarmate cu gheare lungi, subţiri, traversau firul de apă, veneau spre mine, nisipul se adâncea rotund ca sub un corp de animal ; mă ocoleau, se îndreptau spre vizuina săpată în malul drept. Am fluturat mâna într-acolo, în semn de recunoaştere şi salut. Atunci iarna, la Sârbi - băusem, m-am scuzat. Nu este de acceptat - asta, cu începutul şi sfârşitul. Am fost pilit, încercam să mă conving, n-am supt atât ca să nu ştiu ce e cu mine, dar oricum, alcool... O.K., acum sunt treaz, atunci de ce ?... Mă ameţeşte foamea, asta-i.

M-am ridicat, am şontâcăit, am rupt câteva rădăcini albicioase, fibroase, subţiri, le-am spălat în apă, le mestecam, aveau gust neutru, nici un gust, umpleau gura cu ceva strecurat ca o zeamă printre fire de celuloză, se strângeau în cocoloaşe lemnoase. Dacă ăsta e rostul meu, ăsta să fie rostul meu pe lume, de asta am venit, aviaţia şi restul - am fost cruţat şaisprezece ani de zbor, încă şaisprezece de acum înainte, ca să plimb amintirea blond-cenuşie ca o ghiulea legată de picior ?

de gânduri, să-mi port schija încinsă sub o piele aparent întreagă ? Nu se poate, am şoptit, nu mă accept aşa. Îmi repugnă, dacă înţelegi. Nu se poate, am scuipat cocoloaşele lemnoase, le-a luat pârâul, sferele de fibră s-au desfăcut sub apă în ciudate flori cu petale filiforme, nu se poate. Mă refuz.

Am auzit un pufăit înăbuşit venind de sub malul râpos, din întunericul cald al vizuinii priveau doi ochi verzi, înguşti, fosforescenţi. Am scos limba, m-am strâmbat la ochii aceia. Mestecam altă rădăcină fibroasă, m-am întors cu ochii în cer, mă despart de tine ; mult aşteptata despărţire pe care ai vrut-o atâta, de aici, din fundul gropii - au revoire. Am obosit să te iubesc, nu sunt făcut să plimb fantome blond-cenuşii după mine. Am lăsat piciorul drept în apă, nu m-am descălţat, apa rece frigea, mai puţin ca ieri, mai puţin ca azi-dimineaţă, s-a potolit. Mişcăm degetele în bascheţi, mergea, ieri n-a mers. Mâine o să fie O.K. mâine... - am spus, mâine urc. Am râs, era vorba despre zece-doisprezece metri de perete argilos.

*

Peste 20 000 de metri cerul era ostil prin el însuşi, aerul îngheţat, sărac, contopit în albastrul foarte închis al unei bolţi aproape negre la zenit, albastrul se smulgea dintr-o culoare grea, curgea în falduri, se termina brusc pe orizontul de lumină aurie, alb de atâta strălucire fierbinte : dureau ochii în razele ieşite din lumina crudă. MiG-ul se clătina moale, se legăna pe aripile boante, cădea înfundat, trepida scurt când încercam să-l reţin, pierdea viteză, compresorul se rotea la turaj maxim înghesuind în camerele de ardere aer sărac, cristale din gheaţă care se converteau în flacără violetă. Marginile erau foarte nete, cabina avionului, oxigenul, căldura, inteligenţa metalică transmiţând sec, concret, elemente necesare supravieţuirii în mediul străin : viteză, înălţime, regimurile motorului ; dincolo de plexiglasul cupolei se

întâmplau lucruri atât de diferite, nici nu încercam să le înţeleg. Nu era de înţeles culoarea aceea păstrată în mine, o digeram abia jos, după aterizare, sus nu era timp, mă inunda prin ochi. Sus nu era timp pentru o groază de lucruri care începeau numai fără să se termine niciodată, întrebări rămase pentru totdeauna fără răspuns, albastrul străin, incredibil, lăsa ghimpi care încolţeau în lăstare ce n-aveau să dea rod. Învăţam laolaltă cu avionul că există limite peste care nu pot trece, cuvintele fundamentale căpătau conţinut, învelişul gol, sunetele, se încărcau cu înţelesuri definitive, categorice ca plexiglasul cupolei despărţind lumi atât de străine încât nu se puteau presupune. Cuvinte cu rezonanţa îngheţată a acelui albastru dincolo de care nu exista decât negrul obtuz, opac, omogen : niciodată. Serile la aerodrom urmând zborurilor care nu-şi aflau răspuns, ridicam din umeri, ducă-se. Apoi maşina albastră, străzile oraşului erau largi, luminate, pline de blonde concrete ieşite să-şi plimbe pletele sub lumină, valuri de păr cădeau moale pe umerii strânşi în tricouri de bumbac, Dumnezeule, nopţi cu fruntea, obrajii, gura pe sânii însfârşit eliberaţi de sub acele tricouri. Înţelepciune adâncă de femeie rodind ca pământul, asta le ajuta să se desprindă şi dădea exact răspunsul necesar, ce n-avea răspuns dispărea vâjâind. Urmau dimineţi foarte limpezi, betonul pistei umezit de rouă se usca în pete ovale, prelungi, sub jetul motoarelor pornite; câmpia era arsă şi sticloasă, se desfăcea în solzi sterpi dincolo de pragurile betonate ale bretelelor.

*

Adormeam pe lumină, asta de foame, mă ghemuiam pe nisipul cald şi închideam ochii mestecând - cetină, rădăcini fade, iarba verde crescută pe malul pârâului, chiar acolo unde începea apa - de trei zile digeram lent cina spartană mestecată aiurea cu patru seri înainte. Cerul de deasupra se împodobea cu benzi roşii,

portocalii, în groapă se făcea întuneric mult mai devreme, înainte ca soarele să coboare după munte, vedeam stele mari, rotunde, apărând de sub crengile brazilor. Stelele se amestecau nedesluşit în somn, nu dormeam complet, filtram nedesluşit noaptea şi noaptea era foarte uşoară şi se lăsa liniştită de tot, fără să apese, şi aşa, tâmpit de somn şi nemâncare, ajungeam la concluzii fundamentale pe care aş fi vrut să le păstrez şi pentru afară. Adică afară din groapă, când aveam să ies, făceam o mişcare bruscă, piciorul lovit fulgera scurt scântei lungi, albastre, dormeam iar, pe urmă scutura uşor ceaţa de veghe - hai, scoală, şi rămâneam numai pe jumătate, restul o lua razna în viraje scurte, dimineaţa, pe lumină, scuipam cocoloşul de fibre uitat în, spatele dinţilor la culcare şi încercam să adun, să reţin imagini din hoinăreala de peste noapte.

Concluziile erau - paradoxal - optimiste, se refereau în general la faptul că pământul e frumos şi pe el se petrec foarte multe lucruri absolut minunate, circulă Salvanii, tot acolo umblă pe dramurile ei neştiute povestea mea însufleţită sub o căpiţă de păr blond-cenuşiu, şi se întâlnesc, neaşteptat, oameni care nu pot fi uitaţi după ce au spus la revedere. Oamenii rari care nu lasă numai urme de paşi, vedeam un ghem de blană castanie coborând precaut peretele abrupt, ajungea pe fundul râpei, măsurau bănuitor ochii galbeni, verzi, fosforescenţi, păliţi de ziuă - drumul spre gaura rotundă din peretele de lut trecea exact pe lângă mine. Se apropia blana pufoasă, păstra în vârful firelor, mai mult ghicit, lumina de sus, pufneau nările umezi în dreptul meu, contrariate, grăunţe de nisip se lăsau sub greutatea părelnică ; rămâneau urme înguste împodobite cu gheare lungi, ascuţite.

Mi-am amintit neaşteptat de mare, din cauza stelelor, cred, numai că în seara pe care o ţineam minte stelele veneau din apă, se ridicau din adâncimi negre, străvezii, se arcuiau spre suprafaţă, se risipeau în zeci de

constelaţii mărunte, verzui, slab unduite de valuri lungi abia simţite. Eram cu Costel, coleg de Academie Militară, Costi-Costel, fiul mării şi numai atât, dimineaţa mă plimbase cu starul, la debarcader erau yole lăcuite, staruri din mahon greu şi finnuri puntate, cu cabină, cu rama hublourilor răspândind lumină ca un soare mititel de aramă ; Costel m-a urcat pe o scândură albită de apă sărată, cu parâme scămoşate, vela uriaşă era moale şi nu plesnea în vânt, n-avea scorţoşenia pânzelor de corabie, se mula pe aer, pe valuri, ieşeam în larg. Seara am băut la Dobrogean vin de Murfatlar, negru, mi-am pătat tricoul alb cu vin, pete care nu mai ieşeau niciodată. Ştii ceva, a spus Costi, dar asta a fost târziu, după trei-patru-cinci sticle trecute blând în noi, era exact atunci când vinul scoate afară - dacă e ceva de scos - scoate încet şi la început nedesluşit, pe urmă tot mai limpede şi mai curat, până la sinceritatea brutală care apare foarte rar pentru că e necesar să apară doar foarte rar şi să ţină foarte puţin, atât cât să mă întreb după aia dacă chiar a fost, şi să pot răspunde da, a fost - ştii ceva, a spus Costi, aş vrea să scriu o carte. De mult vreau să scriu o carte, am ridicat din umeri, chestia cu scrisul se întâmpla exact tipilor care nu se gândeau la asta şi nu îi dădeau prea mare importanţă, dar fiul mării vroia o carte despre el şi mare. Era prea plin, aşa a spus, de vin - l-am întrerupt, de mare - a spus, şi de ce se întâmpla cu el şi cu marea. Şi cu nava aceea gri-cenuşie cu care colinda marea. E ca la tine, aviatorule, nu-i ca la mine, ba e exact ca la tine, şi atunci am râs, dragule, nu poate fi ca la mine, înseamnă că nu înţelegi nimic, a spus, şi nici în tine nu e nimic, şi atunci n-am mai râs, avea dreptate. Am băut amândoi din acelaşi pahar, ultimul, şi Costi a spus : mergem, şi eu n-aveam chef să merg nicăieri, dar m-am dus, pentru că altfel ar fi spus iar că nu înţeleg nimic, şi ar fi avut din nou dreptate. Subţire, nelinişţit, m-a dus pe dig, era foarte întuneric, a ridicat o piatră, mi-a băgat-o în mână, arunc-o în apă. Am aruncat-o, am văzut

stelele acelea fosforescente urcând din adânc. Nu eram beat, ameţit doar, nici măcar ameţit, atât doar că tot soarele strâns în vinul ăla bogat dădea buzna la suprafaţă, încălzea, ieşea prin ochi, se încurcau picioarele în raze groase, fierbinţi, care aveau să lumineze abia mâine.

— Nu poate să fie, am spus, nu poate, a confirmat Costi, dar vezi, este.

Miroseau cumplit cuvintele a vin, a mare, înţelegea tot ce se întâmpla altfel decât mine. Era mult mai aproape de toate, pietre, valurile lungi, negre, sferele verzi sparte în constelaţii legănate. Am aruncat o grămadă de pietre în mare, noaptea aceea, şi marea trimitea de fiecare dată la suprafaţă universuri pe care nu le înţelegeam decât dinafară. Am dormit pe plajă, evident, înfăşuraţi într-o manta de cart cu nasturi din lemn petrecuţi prin butoniere împletite cu sfoară groasă, marinărească ; noapte bună, noapte bună. Pe urmă am mai spus - pentru că nu puteam trece pur şi simplu pe lângă seara aceea, am mai spus :

— Mulţumesc.

— Pentru ce, m-am răsucit în manta, l-am privit unde îmi închipuiam că sunt ochii, nu-i vedeam, din tonul întrebării parcă într-adevăr nu pricepea de ce îi mulţumesc.

— Aşa, am spus, în general. M-am aranjat la locul meu, am adăugat, dar asta numai pentru că eram băut, şi exploda necontenit vinul negru în mine, şi cred că nici n-am spus-o tare, am mârâit doar, şi Costi, care băuse mai mult, dormea deja, am adăugat greu : la dracu, pentru că eşti.

*

Am urcat atunci când credeam că n-o să mai urc niciodată, asta se întâmpla evident pe ploaie, am simţit picături căzând pe haine, pe faţă, am deschis ochii, pârâul curgea tulbure, umflat, cenuşiu, lăsa o spumă

murdară printre pietre. Eram ud, şi îngheţat, şi groaznic de îndrăgostit. Pentru că în somn tot ce e voinţă lucidă şi frână dispare, şi lucrurile apar exact aşa cum ar trebui să fie, şi mă sculam cu certitudinea că lucrurile chiar sunt aşa cum ar fi trebuit să fie. Nu erau. Totul dura o secundă foarte adâncă, şi foarte caldă, şi ce se întâmpla în secunda, aceea ajungea pentru o grămadă de vreme. Mă surpa blând pe dinăuntru, secunda aceea, pentru o grămadă de vreme. M-am întins fără să-mi fac iluzii. Ploua demult, din noapte, crengile brazilor apăsau groapa, se încărcau de apă, picăturile se adunau, curgeau în şuviţe scurte şi subţiri : dimineaţa mohorâtă tremura ciudat trunchiurile de deasupra, estompa contururi, transforma pereţii roşii în patinoare verticale brăzdate de torente mititele.

Pentru ce mă bucur azi, am râs.

Pe nisip, picături grele ştergeau urme de paşi cu gheare fine. M-am ghemuit, încercam să mă ascund sub nisip, era galben-strălucitor, singurul care păstra culoarea în umezeala sură. M-am târât la pârâu, mi-am umplut burta cu apă tulbure. Azi urc, mi-am spus. Nu chiar acum, mai târziu. Când încetează pulsaţia dureroasă şi fierbinte din piciorul lovit. Netezeam cu palma urme lăsate de ghearele fine pe nisip, stropii răpăiau pe blugi, se turteau înăbuşit de tricou, se lăţeau în pete umede, rotunde, închise la culoare, petele se uneau între ele în pânze opace, deveneau lucioase mustind de apă, eram ud leoarcă. Ploaia se insinua călduţă, dizolva, am lins picături amărui, toată cenuşa din ziua aceea stinsă înainte de a începe s-a răsucit între pereţii verticali, s-a strâns în mine ; m-am ghemuit mai tare, atingeam cu fruntea, cu obrajii, blugii uzi. Eram năclăit, şi ud, şi neîmpăcat cu ce se întâmpla. M-am uitat la pereţii roşii, abrupţi, şiroind de apă. Întotdeauna am încercat să trec direct, mi-am spus, chiar atunci când se putea ocoli. Şi deodată ghemul acela de cenuşă udă a explodat înăbuşit, nu era numai cenuşa acelei dimineţi,

se aduna de mult, s-a risipit în mine şi mi-am dat seama că habar n-am să trăiesc.

Existenţa, personală se alcătuia cuminte din lucruri de fiecare zi, lucrurile mari erau fix rezultanta acestor mărunţişuri pe lângă care nu ştiam, cum să trec. Zilele se adunau în luni, ani, nu mai puteam să râd deplin; întotdeauna există ceva care trage înapoi. Eram unul dintre tipii pentru care paharul e pe jumătate gol. Mă gândeam, asta e condiţia mea. Pădurea şi ploaia, glezna vânătă şi umflată. Poate aşa trebuie. M-am ridicat, am făcut câţiva paşi penibili spre peretele de argilă ; era atât de ud de apă, lucios, mă vedeam în el ca într-o oglindă strâmbă. Poate aşa sunt în realitate, mi-am spus. Strâmb pe dinăuntru. Nici pe departe tare, cum m-aş fi dorit, un dur cu spinarea din bucăţele nelegate, nepotrivite între ele. Dacă am nevoie de sprijin dinafară ca să pot fi drept în mine, ce-i asta, nu pot fi tare. Sprijinul dinafară vine, şi pe urmă pleacă exact când e mai multă nevoie. Mă sprijineam pe avion, pe zboruri, pe avioanele aduse la aterizare exact atunci când nu mai. rămânea nimic de aterizat. Mă rezemam pe secundele acelea scurse între mine şi avion, timp aparte, timp frânt, adunat şi întocmit pentru totdeauna în spaţiul strâmt al cabinei, timp care marca adânc şi care-mi rămânea mereu şi peste tot ca un blazon copleşitor. Ca un titlu de onoare care striveşte. Ca un zid perpetuu spre ceilalţi. O singură dată zidul a fost străpuns, mi-am spus, din ambele părţi, asemenea ziduri nu pot fi pătrunse dintr-o singură parte, pentru treaba asta e nevoie de doi. O singură dată, foarte scurt, şi foarte complet, şi pe urmă gata, s-a dus dracului. Sunt lucruri care rămân tocmai pentru că au fost o singură dată. Mai aveam avionul, numai că nu puteam fi tot timpul în cabină. Mi-am amintit avioanele acelea care se adunau la verticala radiofarului de dincolo de munte. Uite că se poate, mi-am spus. Am întins mâna, am atins imaginea strâmbă, deformată de peretele de argilă ; simţeam în vârful degetelor cruste lipicioase, pietre

mărunte, fibre scurte, subţiri, de vegetaţie anemică. Uite că se poate, mi-am spus. Condiţia de pilot, care dă dreptul şi obligă. Codiţia celui care urcă în avion, şi zborul e mereu realizare, şi negare, fugă de el şi goană în întâmpinare. Dar nu cuvinte, asta era chinuitor şi durea, totul se filtra şi se termina în cuvinte, cuvintele erau puţine şi şterse, albicioase, fade ca vegetaţia aceea anemică. Am rupt câteva fire palide, fibroase, le-am rumegat. Ca să ştii, ca să crezi, ca să te convingi, trebuie să fii acolo. Eu sunt acolo, mi-am spus. Mereu în cabină. Chiar şi acum, din fundul gropii. Mereu cu capul în nori şi cu picioarele înfundate în pământ până dincolo de genunchi. Am văzut o lighioană gălbuie traversând fire de apă murdară, se agăţa cu antenele, cu mandibulele ascuţite, cu cleştii din capătul labelor oribil articulate, scrâşneau sub ţeastă mişcările sacadate de mecanism neuns. Am lăsat-o să traverseze apa, am ridicat piciorul bolnav, am strivit-o sub talpă. Ce dacă doare, trece. M-am lipit de peretele şiroind tulbure, m-am lipit tare. apăsând cu faţa, pieptul, genunchii, în malul moale şi pe care îl simţeam surpându-se, m-am desprins ud, îmbâcsit de clisă roşie.

Dacă ăsta e rostul meu, să fiu mereu în cabină.

Dacă ăsta e rostul meu, niciodată întreg înafara cabinei de avion.

Mă întrebam dacă merită.

Stăteam în ploaie, şi ploaia curăţa de pe faţă machiajul de lut gras, curăţa hainele, părul, mâinile, de pământul roşu - atât. Erau în mine lucruri pe care nu le puteau spăla toate apele pământului. În fiecare există, mi-am spus. Lucrurile astea de necurăţat, şi care ne definesc, şi le cărăm peste tot, blazoane copleşitoare. Aşa suntem alcătuiţi, din fâşii de senin şi furtuni necontrolate, cu trăsnete şi fulgere violete. Cunoşteam fulgerele violete împletite dincolo de cupola cabinei. Eram dintre cei care cunosc fulgerele violete, şi se întorc dintre ele. Merită, mi-am spus. Chiar dacă preţul, plata,

contragreutăţile, întotdeauna există ceva care trage înapoi, legătura inversă, echilibrul necesar, altfel unde am ajunge, chiar cu preţul acestei neâmpliniri care devine fel de a fi, condiţie, punct de plecare şi necontenita încercare de întoarcere, nu poţi fi mereu în cabina avionului - eram, chiar aşa, meritã. Chiar dacă ceea ce reţine nu e decât garanţia plecărilor viitoare.

Ajungeam din nou la cuvinte, m-am strâmbat, imaginea din peretele argilos s-a schimonosit fidelă. Acolo mă adun întreg şi foarte definitiv, mi-am spus, în cabină, jos sunt doar suportul celui care o să plece. Incomplet, distorsio-nat, incapabil. Dar nu vorbe, pentru Dumnezeu, aşa sunt făcut. De unde, nu contează de unde.

Am tuşit, au sărit stropi străvezii, e timp de plecare, mi-am spus.

*

N-am plecat.

Stăteam ca un yoghin uitat în ploaie şi-mi spuneam că uite, apa curăţă pe dinafară şi gândurile spală pe dinăuntru. M-am apropiat de perete, ieşea în întâmpinare o siluetă tulbure unduită de apa murdară, am râs din nou : piciorul lovit atârna ca o ţeavă ruginită de fontă, umărul drept durea surd, îmi era îngrozitor de foame. Pelicanii îşi sfâşie pieptul ca să-şi hrănească progeniturile. Pe urmă, povestea cu fiul împăratului care fuge de pe celălalt tărâm călare pe pasărea Grif, şi pasărea Grif întoarce capul după mâncare, şi de fiecare dată fiul împăratului bagă în gura păsării o pâine şi o halcă de carne şi carnea nu ajunge, şi flăcăul împăratului îşi taie piciorul; atât de mult vrea să scape. Povestea se termina brusc, niciodată n-am ştiut ce a făcut mai departe prinţul acela cu un singur picior.

Am dat capul pe spate, intra ploaia în ochi, în nas, brazii de sus erau foarte sus. De neatins, mi-am spus. Nu există nimic de neatins. Urmăream cu ochi tulburi de

apă, aici, şi aici, şi aici. Dincolo pot trece, drumul se înfunda sub o cornişă îngustă din argilă, surplombă de rahat, lipsea punctul de sprijin necesar ca să pot depăşi surplomba aceea ; exact ca în viaţă. Deasupra surplombei era rădăcina ca un mâner de valiză pe care o visam de când am căzut, dincolo de rădăcină - tărâmul celălalt. De fapt ăsta e tărâmul celălalt, mi-am spus, depinde de unde priveşti. Depinde ce poziţie îţi alegi, ca să priveşti ce e de privit. Ca să ajung sus nu trebuia să-mi tai un picior, trebuia doar o coardă trecută prin carabiniera unui piton bătut în marginea surplombei, şi nici măcar, ajungea pitonul fixat cu dichis în crăpătura îngustă, peretele argilos era brăzdat de crăpături înguste. M-am întors, am pornit şchiopătând pe malul apei, lăsam în nisip urme adânci, rotunde, asimetrice, era ceva în neregulă cu urmele acelea. Pariul tulbure dispărea sub zăgazul de brazi prăbuşiţi, căzuţi de o grămadă de vreme, coaja brazilor se jupuia în felii contorsionate patetic, lemnul gol era argintiu, mătăsos de ploaie şi lumină. Din lemnul osificat se desfăceau cioturile acelea, ascuţite ca lame de pumnal. Am apucat un ciot, cu amândouă mâinile, am tras puternic, credeam că o să meargă greu, zăceam pe nisip, căzut pe piciorul lovit, evident, ciotul ascuţit era lângă mine, aşchii frânte se uneau în lemnul rotund, sănătos, lemnul se termina cu un gogoloi de putregai albicios, repede înnegrit de ploaie. M-am ridicat, am strâns pumnul în jurul altui ciot, am clătinat, am tras, ieşea necrezut de uşor lăsând o gaură adâncă, rotundă, alveolă căscată în trunchiul putred. Am încercat alt trunchi, am trecut cu degetul prin crusta argintie, strălucitoare, am suflat în ploaie rumeguşul scârbos, călduţ, incredibil de uscat ; tot barajul acela formidabil era putred. Numai că nu puteam trece prin putreziciunea aceea. Scuturam rumeguşul de pe ciotul rotund, l-am băgat sub centură, la spate, cam aşa poartă catalanii şişuri lungi, tăioase, răzbunătoare.

Am privit în sus peretele obtuz, era ca atunci când te baţi cu un idiot puternic.

Urcam, mergea greu, bascheţii alunecau îngrozitor, argila udă se lăsa şi se lipea sub mine, am mai fost aici, data trecută, mă lăsasem să cad, nu mai puteam urca, acum da, am trecut, eram pe o terasă îngustă, am scos ciotul de sub centură, am săpat în jurul unui bolovan încastrat în argilă, craniu cimentat, am scos bolovanul rotund, uniform, bătea în albastru după ce l-a spălat ploaia, deasupra atârna malul de lut ca un cozoroc, am bătut lemnul în crăpătul îngustă cu bolovanul albastru, rotund. Am băgat mâna într-o fisură cu margini moi, vârful piciorului rezemat de o piatră, simţeam cum se lasă şi se desface în fire de nisip piatra aceea. Tot decorul se clătina, a alunecat flasc în jos, zece centimetri, şi încă zece centimetri câştigaţi. Aveam nevoie de o priză pentru mâna dreaptă, alt punct de sprijin necesar, am mângâiat argila udă, lucioasă, catifelată. Nu. Am zgâriat cu unghiile, adânc, scoteam cocoloaşe mici de noroi lipicios, cădeau pe faţă, pe frunte, în păr. M-am săltat rezemat în scobitura săpată, se umplea cu apă, se mâncau marginile topite, vârfurile picioarelor zgrepţănau inutil lutul. Am apucat ciotul-piton, am simţit în pumn forma rotundă de lemn împlinit ; mi-am alunecat corpul, ca o râmă, peste marginea surplombei. Ce simplu, mi-am spus. Vedeam deasupra iarba cu fir lung şi subţire care tivea malurile râpei. Am întins mâna, am apucat rădăcina aceea ca un mâner de valiză învelit în sfoară scămoşată. Pe urmă am întins cealaltă mână, m-am ridicat în braţe, am tras picioarele sus, zăceam culcat pe o muche de pământ, marginea râpei, cu obrajii cufundaţi în iarba, în cetina udă ; la stânga - pădurea, moara, Salvanii, în dreapta - râpa cu insectele ei articulate în şapte segmente. Cu gaura-vizuină săpată în malul lutos, cu ochii fosforescenţi pierduţi în întunericul acelei găuri, cu cele cinci minute de soare în fiecare zi pe plaja de nisip cald, cu mine

zăcând răşchirat pe plaja aceea. Cu liniştea din mine, aşa cum zăceam răşchirat pe plaja aceea.

Conform obiceiului, mă întrebam dacă merită.

Nu mă aştepta fierbinte nimeni dincoace, înspre pădure.

Stăteam culcat în echilibru precar pe marginea râpei şi încercam să cântăresc lucruri pline de înţelesuri grele şi care nu erau de cântărit. Respiram cu nasul în iarbă, ieşeau aburi din pământul ud şi din firele aplecate sub picături sferice, turtite, se adunau, alunecau în lungul firelor, dispăreau spre rădăcini picăturile turtite, apă pierdută, înghiţită în apăraia aceea ; am întors capul spre fundul râpei, ajungea să mă rostogolesc puţin la dreapta. Să trec umărul dincolo de muchea de pământ, să împing uşor de tot cu piciorul.

Nu fi dobitoc, am spus. Încetează. Te aşteaptă o groază de lume.

Am şters ochii, fruntea, de apă.

Aşteaptă pentru că au nevoie de tine, adică tu ai nevoie de ei, şi ei simt asta, şi atunci aşteaptă ca să poată fi când ai nevoie de ei. Mă gândeam că sunt o parte din toţi tipii ăştia care aşteaptă pentru că am nevoie de ei. Exact asta se cheamă că am prieteni. Să ştiu că e nevoie de mine pentru că în felul ăsta câţiva oameni, prietenii mei, află măcar unul din nenumăratele rosturi ale existenţei personale. Alunecam, am muşcat malul, un smoc de iarbă, s-a umplut gura cu argilă roşie, untoasă. Tipii ăştia, mi-am spus, prietenii mei. Ce naiba cred despre mine. Am agăţat cu vârful degetelor o piatră lucioasă de apă, important e că mă acceptă. Şi că am nevoie de ei. Mă feresc să arăt asta, uneori fug, dar mă sprijin de ei cu neruşinare. Zborul - nu, zborul mi-l fac singur. Am privit valea de sub mine, firul de apă, brazii uscaţi cu trunchiuri argintii şi cioturi tăioase, ştiam putreziciunea acelor trunchiuri. Plaja minusculă de nisip auriu, auriu şi acuma, prin ploaia cenuşie, cenuşiu cu

auriul stins, blond-cenuşiu ; refuzam să merg mai departe.

Zborul. Aiurea mi-am spus. Până şi sus te ridici pe, umerii prietenilor tăi. Pe încrederea prietenilor tăi, Dumnezeule, de unde scot cuvintele astea, pe încrederea lor, deşi n-ai chef s-o recunoşti. Salvanii, în dosul obloanelor din casa lor fortificată. Mihai Sârbu, şi Florentina, şi Bari al patrulea, aparent flegmatic şi indiferent. Şi foarte greu de atins. Alex Rudeanu cu nebunul de Bonzo, cel brusc pătruns de înţelepciune în acel Crăciun când a împlinit doi ani şi jumătate. Viorel cel mare şi Viorel cel mic, la Predeal, şi Magdalena lor. E şi a mea, mi-am spus. În măsura în care mă aşteaptă, şi deschide uşa, şi spune : intră. În măsura în care am nevoie de acel „intră”, de camera albă cu rafturi albe, cu fotolii albe şi cu săbii ruginite pe pereţi, în măsura în care îi sunt necesare poveştile mele cu avioane, cu cer, şi cu ce se întâmplă, dincolo de avioanele pierdute în cerul acela. Pe urmă Mihai, Mariana, Dan cu Irina şi Raluca. Colonelul înalt cu ochi albaştri şi trişti şi căruia niciodată nu reuşesc să-i spun ce ar fi de spus. Se adunau o grămadă de tipi de care aveam nevoie, mă renegam, nu mă renegam. Asta era. Asta e, mi-am spus, chestiile încărcate de sensuri grele se desfăceau şi seduceau vâjâind pe apa sâmbetei, lucrurile se petreceau deodată foarte limpede şi foarte simplu, erau sau nu erau. Eram sau nu, am lovit cu pumnul coama aceea de argilă moale, au zburat stropi în toate părţile, s-au desfăcut într-o roză a vinturilor din noroi roşu, au dispărut la loc în argila din care ieşeau. Prietenii care mă duc în ei, şi îi duc în mine, şi încrederea lor. Sunt bogat, mi-am spus. Foarte bogat. Nu-mi ajung degetele de la o mână să-i număr pe cei în care cred. A strâns o gheară lucidă, m-a întors pe dos sub ploaia măruntă, iubita mea cu păr blond-cenuşiu, cea mai timpit, încercată de viaţă dintre noi toţi, şi care ar trebui să mă aştepte fierbinte, şi nu mă aşteaptă deloc.

La dracu cu iubita blond-cenuşie.

Am întins mâinile, am smuls greu şi sonor cămaşa, pantalonii, din noroi, m-am rostogolit în stânga, era acolo iarbă udă, un brad uriaş, flori veştejite de atâta ploaie.

*

Noaptea aceea am dormit în moara veche, făcusem focul, minunea s-a întâmplat foarte simplu, intrasem, mirosea a răşină, în vatră erau vreascuri subţiri, am văzut în lumina cenuşie venită prin prelata ridicată, lângă vatră erau aranjate crengi, tăiate, despicate cu toporul, am ridicat mâna, plimbam degetele în lungul grinzii îndoite, afumate, plesnite, am găsit cutia de chibrituri, cu un singur băţ înăuntru. Nu-mi venea să cred dâra albastră de fosfor, s-a înălţat o flăcăruie rotundă, portocalie, a şovăit, s-a prelins în lungul băţului anemic, curgea o zeamă portocalie cu reflexe slabe, tot portocalii, din lemnul albicios. A şovăit flăcăruia rotundă, s-a desprins, a fâlfâit în aer, a cuprins dintr-odată tot băţul, mă frigea în vârful degetelor, am pus chibritul sub vreascurile aşezate pe vatră. Asta a fost totul, adică Radu aranjase, sau Irene aranjase, mai curând Irene, se amesteca mirosul fetei, stins, cu mirosul de răşină, Irene aranjase cetină uscată şi iască ţinută la soare sub lemnele subţiri care s-au aprins imediat, a bufnit o flacără pârâitoare galben-albastră, a troznit cetina uscată, pe coş zburau scântei roşii care sfârâiau şi se stingeau scurt în ploaia de afară. Am pus lemne groase peste foc, s-au aprins, ardeau, cădeau pe marginea vetrei în bulgări mari de jar auriu, pâlpâiau flăcări albastre, scurte, subţiri, deasupra acelor bulgări, se acopereau cu pojghiţe străvezii de cenuşă gri-alburie. Atunci am adormit, când tot mormanul de jar s-a prăvălit tăcut în visul de cenuşă, şi m-am sculat foarte târziu, era soare, o pată alungită de lumină se prelingea caldă peste duşumea, peste marginea vetrei stinse, peste gleznele mele - descopeream neplăcut surprins - albe şi păroase.

Am mişcat leneş labele picioarelor, am răşchirat degete încă zbârcite de umezeală, prin glezna dreaptă urca spre genunchi fiorul acela de fier roşu ; am scuipat savant cărbunii arşi în vatră, am râs. Aveam o grămadă de motive să mă bucur în ziua aceea. Foşnea cetina sub foaia de cort, m-am întins, am frecat faţa de ţesătura aspră care mirosea a părul Irenei. Am sărit într-un picior până la uşă, m-am împiedicat de una, două, trei cutii din tablă unsuroasă, conserve de şuncă, când dracu mâncasem, simţeam burta plină săltând elastic în ritmul săriturilor.

Şunca din conservele acelea era foarte gustoasă, şi avea o groază de calorii.

Am luat puşca ascunsă deasupra uşii, am frânt ţeava, luceau stins capsele roşcate ale cartuşelor. Am dat prelata la o parte, am închis repede ochii, jucau cercuri roşii, şi brazi roşii, pe retina arsă de lumină, deschideam pleoapele încet, filtrând soarele prin gene, era foarte mult soare, se prăvăleau blocuri moi de căldură când am ieşit în poiană. Am făcut câţiva paşi rezemat în armă, deasupra zbura un avion spre radiofarul de dincolo de munte.

Am dus puşca înapoi în moară, ziua aceea nu era una din zilele în care am nevoie de armă. Se întâmpla ceva, nu ştiam precis ce, am ridicat din umeri, bluza cu epoleţi s-a ridicat foşnind pe piele, gâdilând, asta-i, eram uscat. Bluza nu se mai lipea de umeri, braţe, spate, blugii nu se strângeau pe picior, labele nu mai plescăiau în bascheţii mustind de apă. De fapt eram desculţ, iarba fragedă mângâia moale, se arcuiau după bolta tălpilor fire moi, proaspete de soare, etc. Mă uitam la flori, albe, albastre, portocalii, fiecare cu tulpina ei verde şi cu frunzuliţe pe tulpina aceea verde, erau insecte, bondari graşi cu burţi galbene, negre, galben pe negru, treceau preocupaţi de la o floare la alta. M-am dus la râu, am aruncat pietre în apă, m-am întors la moară mergând de-a lungul malului, priveam mecanisme putrezite, surpate, stăvilar, scoc,

roata morii, negre de vreme prin apa limpede, roata avea cupe aparte, scobite adânc, ciudat contorsionate, dispuse lateral de planul roţii, în consolă, încercam să înţeleg de ce. Randament, şi restul. Peste scocul prăbuşit a sărit, fulgerând în lumină cu pistrui albaştri, cafenii, roşii, păstrăvul-curcubeu. Şchiopătam dureros ocolind poiana, pe aici a trecut Irene râul, de tufa asta s-a împiedicat Salvan, înjura urât când s-a ridicat, cărarea ducea la stânca verticală sub care am dormit la ultima „vânătoare”; m-am oprit între brazii de care îmi legam hamacul, scoarţa roasă se umfla acoperită cu un colac de răşină albă peste care creştea în solzi scoarţa nouă, subţire, roşcată ; între cărbunii risipiţi încolţea iarbă. Am pornit iar, un pas, încă un pas, m-am oprit adulmecând : era ceva care nu mergea.

— M-am întors, am spus.

Am privit cercul acela de cărbuni între care începea să crească iarbă.

M-am întors, asta era. Se întâmpla a doua oară, prima dată a fost când terminasem Academia Militară, septembrie cald, frunzele plopilor tremurau, se roteau, cădeau galbene, sub plopi mirosea amar. Nu zburasem de un an, am urcat în avion, am pornit motorul, nu zburasem de ieri. Am decolat în forţaj, bineînțeles, şi ce a fost pe urmă, până la aterizare, tot ce a fost până am avut din nou betonul pistei sub roţi, asta se cheamă „bine ai venit” şi nu se povesteşte.

Jos se culegeau struguri, între valţurile zdrobitorului curgeau boabe strivite, frunze crestate de viţă, curgea primul must tulbure între maluri de spumă murdară ; pe urmă doagele teascului, învârteam mânerele până nu mai puteam, zeama ţâşnea printre doage în valuri roşii, roz, galbene, dulce, caldă de lumină. Puneam prelungitoare albe la mânerele teascului, învârteam iar până nu mai puteam. Gâfâiam, scoteam cu cana, cu pumnii must din butoi, beam în neştire. Cu capul pe spate, cu soarele în ochi, căpătau semnificaţie tot felul

de cuvinte care altfel rămâneau vorbe sterpe, „rodul pământului”, lucruri care trebuie trăite ca să poată fi înţelese.

— M-am întors, am încercat să mă conving.

Lipsea ceva.

Am mers în moară, cutiile triunghiulare cu şuncă în aspic, am deschis o cutie, am mâncat afară, în soare ; tăiam din şuncă felii groase, prindeam felia în vârful cuţitului japonez, atingeam lama ascuţită cu buzele, cu limba, gust de metal vechi, adus de departe. Am trimis cu un şut cutia goală în beciul morii, m-am întins la soare, ieşea din mine şi se ridica în cerul străveziu toată apa de ploaie. M-am răsucit cu faţa în jos, iarba mirosea îndepărtat a fân uscat, a ploi de pădure, a vara care se ducea, nu lipsea nimic.

*

Făceam baie în monumentala cadă a Salvanilor, a treia baie în două zile, „bei ceva ?” - a întrebat Irene, a turnat într-un pahar înalt două degete de „Hellas” portocaliu, apă din frigider, sticla s-a aburit, opacă, „cât zahăr ?”, am ridicat trei degete deasupra apei, fata a zâmbit, mesteca zahărul cu o linguriţă din argint. Am băut sucul rece, eram până la gât în apă fierbinte, parfumată, nu ştiam precis unde începe apa şi se termină spuma, rafinamente orientale. A doua zi plecam, Dacia albastră se lăţea în curte sub o grămadă de pachete, Salvanii cumpărau din piaţă hălci de slănină afumată, butoiaşe cu palincă gălbuie, o cergă groasă - groasă, ţesută din lână albă şi roşie, şi neagră, au îngrămădit totul pe banchete, în portbagajul maşinii.

— Ce facem diseară?, „Diseară, a spus Irene, îmi pare rău că vine seara, pe urmă dimineaţa, pe urmă se face de prânz şi pleci, mă rog - diseară stăm la poveşti, O.K. ?” „O.K.”, s-a mişcat clanţa grea, s-a deschis uşa, a intrat Radu, zburau poveştile din seara aceea, se mergea la nu ştiu ce petrecere.

— Trebuie neapărat să mergem ? am întrebat, „nu e musai”, a răspuns Salvan, „numai că noi, dragule, o să ne ducem”.

„Noi”, adică el cu Irene a lui.

— De ce ? De ce dracu să mergi, dacă nu e musai ?

N-aveam dispoziţia necesară unui party ardelenesc.

— Pentru că, torcea Salvan apropiindu-se de baie, s-a aşezat pe marginea din piatră neagră, mi-a căutat privirea în fundul ochilor înroşiţi care usturau de şampon, s-a uitat acolo fără să ştiu bine ce găsea şi a continuat articulând foarte clar, şi apăsând pe cuvinte, pentru că tu pleci iar noi rămânem.

Am văzut-o pe Irene muşcându-şi buzele, mi-am prins nasul cu două degete, m-am lăsat la fund. Seara am mers cu ei, altă casă cu ziduri groase până la obsesie, am urcat o scară strânsă în spirale care apăsau pe tâmple, şchiopătam, „recepţia are loc în turn ?”, m-am interesat, Irene venea în urmă, m-a ciupit de picior. Camera de sus era largă, înaltă, lambrisată cu lemn întunecat, semăna cu sala din Casa Argintarului.

— Ce faci mâine ? am întrebat-o pe Irene.

— Te pregătesc de drum...

Asta era o treabă foarte serioasă, care cerea o grămadă de vreme.

— Dă-o dracului, am spus.

N-aveam nevoie să fiu pregătit pentru drum. Nu de Irene, dacă înţelegi.

— Ai ceva mai bun ?

— Mergem la expoziţie, am spus.

— Vrei să-ţi vezi tablourile ? Alea două ?

— Vreau să văd tablourile. Alea două.

— Nu ştiu cum să spun, a făcut Irene ; preferam să nu afli de la mine. Le-au luat.

Am ridicat din umeri, sigur că le-au luat. Era normal să le ia. Mă miram numai că nu le luaseră până atunci. Numai un dobitoc trece pe lângă pânzele acelea fără să le vrea, şi în oraş nu sunt mulţi dobitoci, şi oricum,

începând de mâine, or să fie cu unul mai puţin. Asta-i cu vacanţele lungite prea mult, mi-am spus. Totul e să ştii când să pleci, altfel ai tot felul de surprize. Tablouri cumpărate de alţii, şi restul. Parcă se muiau zidurile acelea foarte groase.

Habar n-am să plec la timp, m-am gândit. Plec totdeauna prea devreme, când lucrurile nu s-au legat încă, sau o lungesc la nesfârşit încercând să leg ce nu mai poate fi legat. N-am simţul măsurii, nu l-am avut niciodată, asta trebuie să fie. Dacă îl aveam, nu ajungeam aici.

Juni ardeleni se bâţâiau grav lângă june ardelence ; pe urmă s-a mâncat pită cu slană şi s-a discutat politică externă. Era foarte frumos. A venit Iulia în veşnicii ei blugi, s-a aşezat lângă mine, „mâine pleci”, a spus, plecam, cineva a dat drumul la muzică, mi-a pus mâna pe umăr, „hai să dansăm”.

— Nu pot, am spus, nu pot să dansez, nu pot să fac o grămadă de lucruri, am ridicat blugii, glezna strânsă sub ciorap în fâşii albe de tifon. „Doare ?” - s-a interesat fata, durea, a rămas aşa, cu mâna pe umărul meu. Priveam amândoi perechile alea care dansau, şi simţeam apăsarea uşoară a braţului, umărul încălzit sub mâna fetei, şi-mi părea rău că nu înseamnă nimic pentru mine, căldura aceea.

— Cum o să fie ? a întrebat Iulia, n-am înţeles, „nu eu”, a zâmbit „cum o să-ţi fie la aerodrom, sunteţi mereu aceiaşi, de dimineaţă până seara, aceiaşi oameni, şi a doua zi o iei de la început, nu e prea monoton ?”

Monoton, Dumnezeule, aerodromul era exact locul unde se întâmplau tot felul de lucruri neprevăzute, nu avioanele, asta ţine de profesie, se întâmplau şi gata. Celula de alarmă îngropată în zăpadă până la pervazul ferestrelor joase, era cald, citeam, am auzit un ceas bătând, o dată, şi încă o dată, a bătut de nouă ori în camera de alături, am lăsat cartea. Ceasul cu afişaj de pe noptiera mea arăta ora zece. M-am întins cu ochii în

tavan, cineva fixase pe pereţi, deasupra divanelor largi, crengi de brad cu globuri colorate, cu lumânări, cu maimuţe de carton spânzurate între globuri multicolore. Am auzit ceasul de alături bătând solemn de zece ori, la mulţi ani, am spus, era Anul nou, mi se făcuse foame, am ridicat fermoarul salopetei, am ieşit. Pe coridor fuma Chioru.

— La mulţi ani.

— Mai sunt două ore până la „la mulţi ani”.

— Vii să mâncăm ? Am făcut un pas, încă un pas, „nu te du”, a spus Chioru.

N-am înţeles.

— Mi-e foame.

— Ţie ţi-e foame întotdeauna.

Am ridicat din umeri, am mai făcut un pas.

— Nu cred că e bine să intri.

M-am răsucit spre el, „ce sunt tainele astea ?”

— Tehnicii au adus o pendulă, a spus. O pendulă mare, grea, montată într-o vitrină de lemn sculptat cu coloniţe. Se chinuiesc să o convingă să bată de douăsprezece ori, la miezul nopţii.

— Surpriză pentru noi ?

I-au alunecat colţurile gurii în jos, ăsta se întâmpla înainte de întoarcerea Mariei.

— Ia-o cum vrei.

M-am întors în cameră, m-am întins iar pe divan. Tehnicii, cu pendula lor. Să o pună să bată de fix douăsprezece ori, la miezul nopţii. Pentru mine nu însemna mare lucru, pentru Chioru se pare că da. Asta se vede, din cum m-a oprit, din ochi, după tonul vocii. În regulă, m-am gândit. Stau cuminte, şi merg la masă când mă cheamă ei, şi o să fac pe tâmpitul, o să mă bucur nespus şi o să aplaud fericit când pendula aceea montată într-o casetă cu coloniţe va bate de douăsprezece ori.

Mi se agăţau ochii în crengi de brad cu globuri colorate, globurile pendulau lent la capătul aţelor prea lungi, dreapta-stânga, stânga-dreapta, exact aşa se

hipnotizează găinile, cu globuri pendulând lent la o anumită distanţă de ochii lor negri, rotunzi, stupizi. La miezul nopţii, am spus, ce o să mă bucur.

Mai târziu, dar asta a fost mult mai târziu, după ce s-a întors Maria, şi după ce Chioru a trecut la TAROM, murise Maître, anii treceau, s-au oprit brusc încurcaţi în altă creangă cu globuri şi lumânări din ceară adevărată, atârna stingheră deasupra unui divan, numai că asta nu se întâmpla la celula de alarmă, eram în oraşul Bucureşti, Academia Militară, creanga aceea era foarte tristă şi începea să se veştejească aşa cum se usucă brazii, rămânând încă verzi, până la Anul Nou mai erau trei zile lungi, sure, cu zăpadă moale împroşcată murdar de sub roţile troleibuzelor. Mângâiam părul blond cenuşiu, întinşi pe divan sub creanga aceea, la asta mă pricepeam de minune, să mângâi părul blond-cenuşiu. Îmi veneau tot felul de idei, mângâind părul blond-cenuşiu.

— Să-mi laşi mâine cheia, am spus, mâine, şi poimâine, şi încă trei zile după mâine şi poimâine aveam liber, tradiţionala permisie de Anul nou.

— Ce vrei să faci ? am râs, un brad, o să aduc un brad înalt, verde, cu miros de ger, înţelegi, o să-l împodobim cu globuri, nu creanga asta nenorocită. Nu e pentru tine, amărâta asta de creangă. S-a răsucit şi a spus, îi simţeam răsuflarea pe obraz, treceam mâna pe sub ceafa fierbinte sprijinind, mângâiam mai departe vestitul păr blond-cenuşiu, uite ce a spus răsucindu-se :

— Nu cred că vreau. Nu cred că îmi face bine, un brad de la tine.

Erau momentele în care pricepeam anevoie, nu ştiam precis dacă mai exist şi, de fapt, nici nu existam în momentele alea. Exact de asta am pierdut, dar unele lucruri se înţeleg abia după ce se întâmplă, capătă valoare şi greutate când nu mai sunt. Ştiu că am întrebat :

— De ce ?

— Pentru că o să stau în faţa bradului, o să pun rochia bună şi o să stau în faţa bradului îmbrăcată cu rochia mea bună şi o să plâng. De aia.

...Dar asta a fost mult mai târziu, acolo unde nu se măsoară cu „îţi aduci aminte”, mă însoţea, permanenţă. Mă rog, în seara aceea din celula de alarmă, uitându-mă la globurile atârnate în crengile de brad, am hotărât să mă bucur pentru pendula tehnicilor şi pentru cele douăsprezece bătăi ale ei. Pe urmă am intrat în ghetele îmblănite de zbor, am tras peste salopetă puloverul gros din lână, am ieşit afară. Zăpada trosnea adâncită sub tălpile „oil resistant”, stele cât nucile de cocos răsăreau, traversau lent cerul şi se culcau pe orizontul de apus. Am mers până la avioane, metal îngheţat sub huse, m-am întors, aerul din celula de alarmă era cald, năvăleau în plămâni sfere moi mirosind a brad care începe să se usuce.

Casetofonul lui Chioru scotea din el chestii răsuflate, tangouri argentiniene. M-am învârtit în jurul divanului, dincolo pendula a bătut de unsprezece ori. Bătea profund, ca un clopot de catedrală, şi cu nu ştiu ce vesel la sfârşit, adică bătaia gravă nu se prelungea fix cât ar fi trebuit, se frângea într-un sunet ca un râs uşor, nepotrivit cu tonul acela adânc. Am aţipit cu râsul uşor în mine.

— Dacă ţi-e foame, m-a zgâlţâit Chioru şi am sărit în ghetele de zbor şi am intrat dincolo, sigur că mi-e foame.

Am văzut o masă lungă-lungă, asta se explica, au înşirat cele 4-5 mese STAS, dar de unde olanda fină, strălucitor de albă, scrobită, coborând în valuri scorţoase până pe parchetul lustruit? De unde paharele scânteietoare, şi tacâmurile lucind domol a metal înnobilat de vreme, şi farfuriile scumpe, asta se simte imediat în vârful degetelor, nu veselă MApN, erau acolo una în alta farfurii din ce în ce mai mici, porţelan subţire, străveziu, cu Dumnezeu ştie ce emblemă vestită încârligată în monograma strâns înconjurată de rama unui blazon

complicat. Şi frapierele umplute cu zăpadă, zăpada era de afară, evident, din zăpadă, sub şervetul aşezat cu dichis pe marginea frapierei, iezeau gâturi lungi, înguste, brune, imposibil de confundat : Pepsi. Şi tipii înalţi, drepţi, subţiri, unul la un cap, celălalt la alt cap al mesei, în vestoane albe cu nasturi aurii încheiaţi înalt până sub bărbiile vinete de ras, cu pantaloni negri, înguşti, pantalonii aveau vipuşti de satin şi se terminau exact acolo unde trebuie, deasupra pantofilor subţiri din lac cu talpa moale, mută.

— Nu se poate, am spus, şi Chioru a râs, şi băieţii în salopete de tehnici de aviaţie au râs şi ei, numai tipii aceia înalţi n-au râs, nici n-au mişcat. Atunci a început pendula să bată, era prinsă în peretele dintre ferestre, aşa cum povestea Chioru, o cutie imensă, incredibil de înaltă, lată, cu coloane groase strunjite anevoie în lemn dens, a bătut, unu, doi, trei, patru, „cinci” - a spus cineva cu glas tare, „şase” - au numărat mai mulţi, „şapte”, „opt”, „nouă” - am spus şi eu, îl simţeam pe Chioru lângă mine numărând, „zece”, „unsprezece”, la „douăsprezece” mi s-a părut că mişcă şi buzele chelnerilor în vestoane cu nasturi poleiţi, n-o să ştiu niciodată sigur, n-am avut timp să văd, s-a stins lumina şi prin ferestrele joase a năvălit zăpada reflectând lumina izvorâtă pe câmp de nicăieri, din stele cât nucile de cocos, brazda lată de lumină albastră întinzându-se cu marginile ridicate pe orizont şi unind simplu tot ce era acolo - oameni, avioane, stele - într-o sferă molcomă, aurită de flăcările neclintite ale luminărilor din ceară adevărată.

*

— Salut ! am spus.

— Ahoi ! a râs Irene.

— Să nu depăşeşti nouăzeci pe oră, a făcut Salvan, spunea asta de fiecare dată când plecam ; l-am asigurat că nu o să depăşesc nouăzeci de kilometri pe oră.

— La anul... Irene a tăcut, strângea între degete lungi marginea portierei, la anul, când vii... nu găsea cuvinte, a râs iar, dă-o dracului, a spus, când vii din nou, sper să vă culc în camera cu pat dublu.

Am vrut să-i spun că, oricum, într-un pat obişnuit de-al lor încap liniştiţi trei-patru inşi de dimensiuni normale. Am mai vrut să spun că, în mine, camera cu pat dublu era o chestie care căzuse. Mai aveam să le spun o groază de lucruri, se înghesuiau să iasă, lucruri care se spun numai la plecare şi pe urmă îmi pare rău că le-am spus, mai bine nu le spun deloc. Am băgat în viteză, am pornit, „ahoi” - a strigat Irene, Radu a înălţat mâna, gata. Strada cobora la vale, am frânat, treceam podul, uliţele înguste, piaţa strâns înconjurată de acoperişuri înalte, cenuşii, ascuţite, giruete împrăştiate anapoda în şaisprezece vânturi au scârţâit îngrozitor, s-au rotit lent cu faţa spre munte. Am ieşit lângă hotel, am frânat, trecea o căruţă lungă, înaltă, trasă de cai albi cu picioare groase. A coborât briza de munte, a legănat în lanţurile ruginite firma hotelului „La coroana de aur”. Castani bătrâni mărgineau bulevardul, cădeau buzdugane verzi, ţepoase, se spărgeau scrâşnind sub roţi, săreau bile lucioase, cafenii, lustruite, pe care cauciucurile alunecau. Am oprit, am lăsat să traverseze o nemţoaică înaltă, subţire, blondă, ducea doi vikingi mititei în lesă. Alte tipe înalte, blonde, subţiri, mergeau pe stradă, aveau un ce aparte, culoare locală, se potriveau de minune cu zidurile vechi, cu ardezia care acoperea turnurile ascuţite, blondul lor bătea în cenuşiu, întocmai ca ardezia? Nu vreau să spun că în oraş erau numai blonde subţiri, am văzut şi femei grase, sau prea slabe, sau femei normale, ce numeşte fiecare normal, mă rog, eu priveam doar după blondele acelea subţiri.

Ocoleam pe străzi, am oprit la Casa Argintarului, am deschis portiera, am stat aşa, cu portiera deschisă, până când ardeleni placizi au început să se intereseze de mine. Atunci am răsucit cheia în contact, am demarat

accelerând inutil pentru strada largă, liniştită, cu pomi bătrâni din care curgeau frunze, undeva se pregătea toamna, totul se întâmpla cumva confuz, departe, ajungea la mine prin straturi subţiri de lumină portocalie.

Oraşul rămânea în urmă, şoseaua se adâncea lin în văi domoale, trecea peste dealuri rotunjite domestic, dealurile aveau pe vârful rotund castele cu contraforturi din piatră vânătă, sau ziduri prăbuşite de cetăţi îndelung asediate. Ocoleam habar n-am ce lac, asfaltul se arcuia după malul sinuos, într-un golf mititel se legănau bărci aurii cu vele de toate culorile ; pe mal, amatori de yachting în pantaloni albi şi tricouri marinăreşti luau dejunul la mese împletite din răchită. Stăteau adăpostiţi sub umbrele uriaşe, roşii, albastre, scria deasupra CINZANO cu litere albe. În locul lor eram de mult pe lac, bărcile acelea erau fine, alungite, se vedea din mersul maşinii, vântul pocnea în vele ridicate de-a lungul catargelor înalte, subţiri.

Dincolo de curbă s-a năpustit un camion uriaş, din acelea cu o grămadă de roţi, depăşea aiurea autobuzul paşnic, hodorogit, *care circula regulamentar*, am tras volanul pe dreapta, instinct de pilot, m-am aplecat pe volan şi am smucit şi am strâns de el, ieşeam din şosea, maşina derapa pe pietriş, pe iarba cu pietriş, am alunecat pe iarba aceea încă udă de noapte, asta se întâmpla în vale, soarele topea bruma din noapte, din dimineaţa care începea să fie toamnă, nu apucase să usuce bruma topită. Dacia a derapat pe iarba udă, s-a răsucit cu botul spre şosea, trecea triumfător miriapodul acela tâmp, măcina drumul sub doua duzini de roţi cu anvelope zimţate adânc. Bine că a scăpat pilotul, goneam din nou cu nouăzeci pe ceas, cotul rezemat eroic-nonşalant de rama portierei, am intrat în pădure, copaci crescuţi până la marginea şoselei, se săltau spinări de şerpi încremenite sub asfalt, rădăcinile acelor copaci. Dureau ochii de soare când am ieşit iar în câmp,

adică printre dealurile acelea line. Am pornit radioul, l-am oprit imediat, nu se potrivea nici un cântec.

Mi s-a făcut foame, Irene cu sandviciurile ei, pregătise o cutie din carton cerat cu sandviciuri dichisite, aranjate, şuncă, piept de pui, felii de roşii combinate savant între felii de pâine cu coaja crocantă şi presărate din belşug cu brânză rasă. Am refuzat cutia, sandviciurile erau ostentativ pregătite *pentru drum*, se întâmplau lucruri neclare dar pe care le simţeam, Irene pregătea sandviciurile *ştiind* că o să mănânc fără ea, fără Radu, asta se simte, lasă un gust coclit, n-am luat cutia cu mine. De aceea, mi-am spus, n-am vrut ca Irene să-mi pregătească drumul. Pentru că sandviciurile făcute de ea aveau exact izul lucrurilor pregătite pentru cel care pleacă. Asta echivalează cu o excludere, fără ostentaţie dar eliminare, incontestabil, din ea, din Radu, din universul lor, casa aceea cu ziduri groase care apără pe cei dinăuntru de cei dinafară. N-aveam chef să fiu eliminat, de nicăieri. Irene, mi-am spus, genul de persoană care mătură urmele lăsate de roţi, şi plec din ea cu urmele acelea măturate, până apar iarăşi - dacă mai apar, adică exista sub părul blond un loc unde nu puteam ajunge, şi era necesar să nu pot ajunge, numai că exact asta durea. Că nu pot ajunge în locul acela de neajuns.

N-am mâncat la Sighişoara, restaurantul „Steaua” mirosea cumplit a bere, am ieşit în soarele bleg, urcam spre cetate, străzile-trepte, şcoala română, contraforturile, catedrala, urcam mai departe în turnul cetăţii, roată de scări după roată de scări, halebarde, spade, ghete spaniole. Archebuze, tunuleţe cu ghiulele mici de piatră. Turnul cetăţii se termina în grinzi solide puse cruciş, prinse cu scoabe groase de zidurile negre. Dincolo de grinzile acelea erau cuiburi de bufniţe înţelepte, atârnau cu capul în jos lilieci dezgustători, sub grinzile încrucişate se zbăteau arcuri, coborau greutăţi legate cu funii răsucite în şapte, în opt, se mişcau

măcinând timp roţi dinţate, axele concentrice ale orologiului ieşeau printr-o fereastră cu ramă de plumb. Se învârtea lângă obrazul meu, simţeam curentul de aer stârnit, o lamă elastică de oţel albastru. A grohăit ceva în străfundurile incredibilei construcţii, a hârâit, funiile răsucite în opt mişcau cabestane masive de lemn, când dracu se făcuse şase seara, m-am prăvălit pe trepte în jos. Sub turn, cu capete date mult pe spate, cu ochii ieşiţi din orbite, câţiva gură-cască aşteptau să vadă Noaptea luând locul Zilei.

Dacia 1300 era o fortăreaţă albastră cu fotolii roşii, am spart liniştea străduţelor înguste cu motorul fără tobă de eşapament. După treizeci de kilometri mi-am adus aminte că nu mâncasem, am oprit la primul motel, căsuţe risipite printre stejari bătrâni înconjurau o coşmelie din bârne groase, deasupra uşii scria cu litere negre din fier forjat : Recepţie. Dincolo de uşă o tejghea din stejar împărţea în două camera mare cu cărămidă roşie pe jos, în spatele tejghelei cineva se legăna în cel mai prăpădit fotoliu-balansoar văzut vreodată.

— Salut, am spus.

Tipul din balansoar continua să se legene ; purta o şapcă cu cozoroc lung, nu-i vedeam ochii sub cozorocul acela.

— Aveţi o cameră liberă ?

A ridicat palma cu degetele desfăcute.

— Nu, am spus.

Îndoia pe rând câte un deget, şi la fiecare deget îndoit clătinam din cap şi spuneam „nu”. A rămas un singur deget ridicat, am confirmat, sunt singur. Atunci a vorbit, a zis, că şi el e tot singur. Cădeam din picioare de foame, i-am mărturisit că de fapt toţi suntem singuri, cumplit de singuri, şi nu se poate face nimic, asta - singurătatea - e în noi, ne naştem şi murim cu noi înşine, etc. S-a ridicat, a venit lângă tejghea, a spus „nu zău”. Proptise zdravăn coatele în lemnul de stejar, ca unul care are o groază de

timp la dispoziţie şi vrea să-l cheltuiască cu folos în conversaţii pline de semnificaţii adânci.

Am luat un aer suferind, am întins mâna după cheie.

— Cabana numărul şapte.

Aşa a spus, „cabana”.

Am ieşit, soarele cobora sub pădure. Mă aştepta o seară lungă cu care nu ştiam bine ce să fac. În spatele coşmeliei din bârne era restaurantul motelului, mic, cochet, cu o singură masă liberă, şi masa aceea era fix în mijlocul celorlalte mese, şi toată lumea s-a simţit obligată să lase tacâmurile în farfurie şi să se uite la mine, cum am traversat ringul de dans, şi am trecut prin faţa bufetului, şi cum am apucat-o printre rândurile de mese, scaune, şi m-am aşezat singur la masa aceea foarte goală, foarte mare aşa cum şedeam singur la ea cu cinci scaune libere în jur, două pe stânga, două pe dreapta şi unul departe, în faţă, exact scaunul care ar fi trebuit să fie ocupat şi nu era. Am comandat o grămadă de mâncare, ca şi cum toate scaunele alea ar fi fost ocupate. S-a făcut frig aşteptând, m-am dus la maşină, pe capota motorului un pisoi gri se juca cu frunze căzute de sus. Se ghemuia fremătând, sărea, apuca frunza, îi dădea drumul, o prindea iar cu laba făcută căuş : se încolăcea în jurul ei şi se rostogoleau aşa, amândoi. Am deschis Dacia albastră, am tras şuba de aviator din grămada de boarfe azvârlite în dezordine pe bancheta din spate, am scuturat-o, şuba s-a desfăcut, a căzut la picioarele mele şi s-a deschis în praf o cutie de carton cerat. Priveam feliile de şuncă, pieptul de pui, roşii tăiate subţire înnegreau praful drumului, se risipea brânza rasă, pâinea prăjită s-a rostogolit, s-a clătinat pe coaja crocantă spartă în solzi, pe capacul cutiei scria apăsat cu litere albastre, subţiri, aplecate, am întors cartonul în lumină ca să citesc, scria : „Nu fii tâmpit. Poftă bună”.

*

Ocoleam Braşovul, am traversat o cale ferată, drumul trecea între porţi înalte din lemn gros, zidurile caselor ocrotite de porţile acelea erau roz, galbene, verzi, culori şterse, nu spălate de soare, de ploaie, aşa erau ele de la început, aşa *trebuiau* să fie, spălăcite. Se potriveau de minune cu toamna, începea să plouă, şoseaua, cerul, dealurile, au devenit brusc cenuşii, joase, difuze. Globul aurit de pe turnul bisericii din Râşnov părea un soare mititel şi curajos în universul cenuşiu ; şoseaua mergea de-a lungul unui râu mohorât, am trecut peste podul stricat, pe urmă numai serpentine, drumul era sinuos ca drumul vieţii, urca şi cobora din nou în spinări abrupte, dincolo de Pârâul Rece totul se termina brusc, norii topiţi într-o coloană masivă de lumină încă fierbinte, soare. Drumul până în Sinaia puteam să-l fac cu ochii închişi, o groază de cimitire militare, cruci în rânduri drepte, morminte de soldaţi aliniaţi până dincolo de moarte. Locurile unde cădeau soldaţii rămâneau însemnate de lucruri care nu se mai petreceau niciodată ; aveam şi eu un glonte, tubul anacronic de lung, gros, plumbul cu vârf rotunjit, pe talpa cartuşului se înghesuiau în cerc patru cifre mici, 1914. Şi mai erau litere pe care numai cei de la 1914 puteau să le lămurească, V.D.M.D. Am dat drumul la radio, o tipă blondă cânta „hai pune-ţi braţul prietene pe umărul meu cu încredere în viaţă, nici măcar nu cânta prost, îmi venea să mor de râs. Nu vroiam să opresc la Sinaia, nu vroiam să opresc nicăieri, am promis la ducere, mi-am amintit de Florentina, trebuie. Am lăsat maşina în parcajul de la „Montana”, sau de la „Sinaia”, întotdeauna le încurc între ele, mă rog, în parcajul hotelului de sub staţia telefericului.

Urcam scările cu balustradă din ţeavă albastră şi-mi spuneam că după-masă, în cel mai rău caz, plec la regiment. De sus coborau turişti cu rucsacuri portocalii, m-au luat cu ei, am aşteptat lipit de balustradă să se termine, nu se terminau. Mi-a şters obrazul, bărbia, un

val moale de păr negru, nu credeam că părul negru poate fi atât de moale. Mirosea frumos, faţa sub părul acela era subţire, urâtă, a zâmbit în treacăt cu toţi dinţii, gura mare, veselă, fără riduri la colţuri, de om care ştie ce vrea. Fata a zâmbit în treacăt cu toţi dinţii, nu mai era urâtă. Era o fată, şi gata. Am mers pe strada pietruită, ducea sub un zid din lespezi potrivite, una peste alta, una în alta, acolo am fost foarte atent şi m-am uitat de câteva ori în lungul străzii, n-am văzut nici o maşină parcată sub zidul din lespezi. Am urcat scările ştirbe, aici toate începeau şi se terminau cu trepte sub tălpi, aproape ca pe vapor, curtea mică, pustie, năpădită de iarbă, în dreapta erau bolovani uriaşi între care creşteau flori rare de munte. Sângele voinicului, şi restul. Floarea de colţ. Creşteau acolo şi nu le rupea nimeni, florile acelea pentru care sus, pe munte, o groază de tipi îşi frângeau cu multă convingere gâtul. Dan spunea că zeii munţilor răzbună florile rupte, nu l-am ascultat, am rupt una, eram sus, pe Gălbinele, peretele uriaş, vânăt, abrupt, se prăvălea necontenit astupând soarele, atârnam în coardă şi carabinierele legate la şold se loveau între ele cu clinchet subţire ; „ce faci ?” s-a răstit Dan Sârbu, am pus în buzunarul cămăşii, cu multă grijă, steluţa pufoasă, albă, galbenă, moale şi caldă ca un soare personal. Singurele flori de colţ valabile erau cele găsite aici. „O să-ţi meargă prost toată săptămâna, asta dacă mai ieşim de aici”, - a spus Dan, am ieşit, mi-a mers îngrozitor de prost toată săptămâna. Atât de idiot; a fost o săptămână răsucită în fel şi chip, în care alternanţa firească de alb şi negru s-a înlocuit cu o scurgere fără culoare măcar, aşa, timp trecut şi atât.

...Bari al patrulea nu era pe prispa coteţului cât o cabană mijlocie, soarele cădea în pete de lumină, trecea prin brazii de lângă gard, desena cercuri calde pe covorul gros, cu desen tocit, plin de păr portocaliu. L-am strigat fără convingere, la ora asta Bari culegea din prăpăstii adânci resturi de turişti imprudenţi.

Ăştia nu-s acasă, mi-am spus, Florentina este la shopul ei, Dan cu Mihai sunt pe platou, îmi părea rău că am oprit.

A coborât vântul din munte, s-a răsfirat în lungul străzilor foşnind copacii, răvăşind părul trecătorilor, urcau şi coborau preocupaţi tot felul de tipi cu echipament alpin, piolete, scăriţe din aluminiu, corzi şi cordeline de un roşu aprins. Am dat din mână, am intrat într-o frizerie scundă, lungă, îngustă ca un fuselaj de AN-2. Ca un coridor înfundat. Ca un capăt de drum, acolo unde se spune : îmi pare rău, a fost frumos dar s-a terminat. Am fost instalat pe scaunul îmbrăcat în muşama, un scaun complicat, pârghii, arcuri, pedale, rotiţe nichelate, „scurt” - am rugat, cădeau pe şervetul alb smocuri negre, cum era părul meu, moale ? aspru ? smocurile acelea de pe şervet aveau în ele o grămadă de fire albe. Cărunte, argintii, cum se spune ? - î*nspicate*, am ridicat din umeri aşa cum stăteam pe scaunul complicat, „v-am tăiat ?” s-a interesat frizerul, mânuia dezinvolt un brici ascuţit, îşi făcea de lucru pe gâtul meu, „nu, am spus. Nu dumneavoastră”.

Am mâncat o prăjitură la cofetăria săpată în coasta muntelui, m-am întors la casa Sârbilor. Terasa coteţului era tot pustie, soarele se mutase câteva grade spre vest, am băut apă rece la cişmeaua din curte, am urcat scările de lemn în spirală. Restul a fost ca de obicei, adică uşa Sârbilor nu se închidea niciodată, era una din uşile care nu se închid niciodată, în bucătărie găseam întotdeauna ceva de mâncare, am găsit şi acum. Ciulama de ciuperci, friptură, budincă de mere cu orez. M-am culcat în Camera cu Insigne, am dormit sub coarnele de cerb până m-a sculat Mihai. „Ce dracu faci căpitane ?”, m-am frecat la ochi, am zâmbit. Mihai Sârbu, prietenul meu, bărbos, ars de soare şi uscat de vânt, cu jambiere roşii sub pantalonii până la genunchi, cu bocanci grei de munte a căror greutate n-o simţea. „Hello - a spus - căpitane. Unde ai hoinărit până acum ? !” Pe urmă a venit Bari al

patrulea, a fost o furtună scurtă pe scări, tornade portocalii, albe, au traversat greoaie coridorul, Saint-Bernard-ul s-a prăvălit peste mine greu, masiv, lătrând rar şi adânc ca un mortier de asediu. A pus labele pe umeri, m-a trântit în pat, gâfâia ca o locomotivă triumfătoare ; Mihai râdea, asta însemna mult, Mihai râde foarte rar.

— la animalul, am rugat, am împins blana alb-roşcată, animalul nu vroia să plece. Sufoca cu cele nouăzeci de kilograme ale lui şi mă privea *tandru*. M-am dat bătut, „pune căpuţul" - am spus, mi-a învineţit umărul căpăţâna grea, masivă, cu urechi blegi ; scărpinam în dosul urechilor blegi, Bari al patrulea a mârâit, s-a întins arcuindu-se, a grohăit satisfăcut. Am ieşit, am luat-o pe Florentina de la shop, seara am mâncat la restaurantul de pe Furnica, fostul corp de gardă, ziduri groase, ochiuri de geam prinse în rame din plumb, se intra trecând pe sub o boltă de piatră. Parcă mai văzusem undeva ziduri groase şi bolţi de piatră. Pe urmă Florentina s-a culcat, murea de oboseală, Mihai cu mine l-am scos pe Bari la plimbare, rondul de noapte, întunericul era umed, ceţos, rece, nu rămânea nimic din ziua caldă care trecuse. Sârbu s-a răsucit spre mine, „ţi-e somn ?", „nici o clipă", auzeam tocănitul labelor lui Bari în întuneric, ne-am aşezat pe pietrele străzii abrupte.

— Hello ! a spus Mihai. A scos din buzunarul scurtei matlasate o pungă, mi-am umplut gura cu bomboane roz, verzi, portocalii.

— Hello, am răspuns cu gura plină. Ce-i cu Dan ?

— A rămas sus.

Sus, adică pe munte. A traversat cerul, clipind roşu după ritmuri numai de el cunoscute, un avion de noapte. Era foarte departe, şi zbura Dumnezeu ştie la ce înălţime, nu s-a auzit zgomotul motorului.

— Cum a fost ? a întrebat leneş Mihai.

N-am înţeles.

— Cum a fost unde-ai fost ?

— Prietene, am spus, o groază de blonde. Îţi lăsau gura apă.

— Şi ?

Am ridicat din umeri, blondele acelea cu părul bătând în cenuşiu. Ca ardezia de pe acoperişul turnurilor ascuţite într-o după-amiază cu mult soare.

— Vreau să mă văd odată la aerodrom.

Mihai a râs scurt, înăbuşit.

— Ce-i ? m-am interesat.

— Nimic.

S-a apropiat Bari al patrulea navigând greoi prin aerul nopţii, ne-a adulmecat preocupat şi fierbinte cefele ; a mea mirosea încă a şamponul Salvanilor.

— Totuşi, blondele alea... a spus Mihai.

Am zâmbit pentru mine ; stătea cu faţa întoarsă, şi era aşa întuneric, şi oricum, nu putea să vadă că rânjesc.

— A fost, o tipă, de fapt nu se poate spune că a fost, a trecut numai, şi nici nu era blondă, să mori de râs, stingheră stâncă brunetă în marea aceea de blonde...

Am povestit de Iulia, nu puteam să o desfac de apartamentul ei mirosind a vopsea proaspătă. Bari s-a învârtit în jurul nostru, s-a apropiat, am văzut aproape faţa bleagă, buzele atârnând pleoştite de o parte, de cealaltă parte a botului negru, scurt, puternic. Specialiştii numesc asta trufă bine dezvoltată şi stop pronunţat etc. Greabăn, auzi. Javet. I-am simţit răsuflarea caldă, lăsa rotocoale de abur cenuşiu în întuneric. A trecut grijuliu peste noi, labele masive între blugii mei, între blugii lui Mihai, s-a revărsat pe picioarele noastre, blănos, destins, nouăzeci de kilograme de oase şi muşchi înveliţi în blană moale. Şi o inteligenţă vie, încrezătoare, puţin ciudată, sclipind în fundul ochilor abia mijiţi sub pleoapele grele, roşii ; Bari al patrulea suferea de conjunctivită rebelă. Mihai s-a lăsat pe spate, s-a culcat pe pietre cu mâinile sub cap, m-am întins şi eu, Bari s-a lăţit mai mult, acoperindu-ne. A încrucişat labele peste urechi, peste botul cu stop pronunţat, peste ochii roşii. Simţeam

caldarâmul prin pulover, fire de iarbă răsărite între pietrele pavajului abrupt; cerul se clătina lin deasupra, se legăna în smucituri scurte de la est la vest.

— Serios, a făcut Mihai. Ce-i cu tine ?

Întreba, şi din tonul vocii puteai crede că într-adevăr îl interesează ce-i cu mine. Habar n-aveam dacă merită să risc, nu riscam. Strada aceea, întrebarea reţinută îndelung şi plecată brusc, scăpată mai mult, şi regretul care începea deja să fie pentru că scăpase întrebarea ; nu riscam nimic.

M-am simţit deodată foarte cald şi foarte bine pe strada aceea în pantă.

— Serios, am spus, aerodromul. Vreau să mă văd acasă.

— Mai e ceva, a început Mihai, „nu mai e nimic”, l-am întrerupt repede. A fost şi s-a terminat, ştii cum se întâmplă, acum este, creşte, copleşeşte, devine foarte mult, vezi simţi, respiri, gândeşti numai prin asta, şi pe urmă nu mai e nimic.

— Ai pierdut, ai câştigat ?

— Nu ştiu, am ridicat din umeri, chiar, nu ştiam. De fapt trişam puţin, aveam certitudinea avioanelor, spatele meu era mereu acoperit, dar asta nu se spune, nici măcar nu se gândeşte prea adânc. Am întotdeauna unde să merg, mi-am spus. Pentru că tot ce sunt trece întâi prin mine - cel din avion. Raportam automat la pistă, la balize, la ce eram după desprinderea supersonicului de pistă, lucruri care nici în vis nu stăteau alături de avioane. Aşa judecam, fără să ştiu dacă e bine, dacă e rău, nici nu puneam problema. Aşa eram eu făcut, om-avion. Fiecare se naşte cu ceva în el, mi-am spus. Şi ajunge el însuşi, mult-căutatul el însuşi, numai prin acel ceva ; totul e să-l găseşti, şi să recunoşti, şi să ai curajul să te urmezi. Cred că în asta stă condiţia noastră, mi-am spus, exact prin asta ne deosebim, buni de răi, realizaţi de nerealizaţi, şi toţi de-a valma de maimuţe şi elefanţi. Poate nici nu există răutate. Ticăloşie - în esenţă. Atât

doar, că uneori urmăm drumul personal fără să ţinem seama de ceilalţi. Pentru cine am reuşit să ajung fix acolo unde am vrut să ajung, pentru toţi. Ameţeam de atâta altruism. Mamă dragă, mi-am zis, ce-i în capul meu. Ăsta-i vinul băut la cină, precis.

Am închis ochii, se făcea somn sub plapuma de Saint-Bernard.

— Uneori eşti rău, căpitane, a spus Sârbu rar şi desluşit.

— Face parte din viaţă, am filozofat moale.

— Casa aceea, o să termine prin a apăsa cumplit. Asta, dacă n-o umple la timp cu un bărbat.

N-am înţeles de la început că vorbea de Iulia. M-am răsucit pe caldarâm, întrebam înăbuşit, cu faţa în blana bernardinului :

— Cum apasă o casă ?

— Există o mie de feluri - a lămurit binevoitor Sârbu. Pereţii prea goi, parchetul prea lustruit, liniştea, mai ales liniştea, auzi motorul frigiderului, bâzâitul siguranţelor de la tablou, zgomote înăbuşite de la vecini, astea se aud grozav în case pustii şi nu fac decât să sporească liniştea...

— N-are parchet, am mormăit, doar linoleum care încearcă să imite parchetul. Şi nici nu e grozav de lustruit, mi-am amintit petele mici, rotunde, de var, chiar, apartamentul mirosea îngrozitor şi rece a curăţenie.

— N-ai fost niciodată singur, căpitane.

Am ridicat din umeri, sub Bari al patrulea era cald şi bine ca într-o casă locuită.

— Tu?

— Las-o moartă, a făcut Mihai.

Pe urmă m-a întrebat dacă urc mâine pe munte, a fost rândul meu să râd, „mâine, am spus, mâine plec”.

*

M-am legitimat, Dacia albastră a trecut pe sub bariera vărgată, a rostogolit roţile pe aleea de beton, am virat,

am oprit în faţa intrării. Era noapte, am închis încet portiera, un tub de neon lumina scara, am băgat mâna în buzunar, metalul încălzit al cheii, clicheţii broaştei au ţăcănit scurt, întunericul cunoscut din spatele uşii se chema acasă. Am închis uşa, am rămas aşa, în întuneric. Auzeam apa picurând în baie, pe urmă a pocnit scurt ceva, a icnit, a început să toarcă frigiderul. Mi-am amintit de Mihai şi de casele lui pustii. Prin noapte trecea un tren ca o dungă de lumină, ajungea stins, strecurat prin .foşnetul salcâmilor, huruitul roţilor. M-am dus în bucătărie, am deschis frigiderul, am scos o sticlă de Pepsi, era foarte rece, am băut cu înghiţituri mici. Am găsit o farfurie cu roşii, brânză, o conservă cu şuncă presată, numai pâine nu cumpărase Ion, se aştepta să vin mâine, sau cealaltă mâine, mestecam şuncă, şi brânză, am şters firimiturile, am făcut duş, la culcare. Nu puteam dormi, m-am răsucit cu ochii în tavan ; gândurile, ca o pată pe creier.

Perdelele nu erau trase, jucau pe tavanul văruit umbrele salcâmilor. Am auzit paşi spărgând noaptea, am sărit din pat, m-am oprit la jumătatea drumului spre fereastră, n-avea nici un rost. Sunt acasă, mi-am spus. Iarba verde de acasă. Pereţii care apără, şi restul. Trebuie să mă simt bine, nu reuşeam să mă simt bine. Nu reuşeam să mă simt în nici un fel. Am întins mâna după telefon, am ridicat receptorul, în cască foşnetul vântului prin fire. Mi-am amintit convorbirea cu Parisul, am râs. M-am dus iar la bucătărie, am deschis încă o sticlă de Pepsi, parcă aveam o pungă cu gheaţă în stomac. Am lipit fruntea de sticla geamului, pe pietrişul alb maşina decupa o pată neagră cu contururi precise. Abia atunci am simţit mirosul slab de tutun, cine naiba fuma aici, am traversat coridorul, am intrat în living, lumina, toate erau la locul lor însă altfel decât le aranjasem. Am ridicat din umeri, ticuri de babalâc. Asta, cu scormonitul casei după ce mă întorc din concediu. Pe canapea aşteptau trei cărţi noi, o ilustrată cu lac albastru

şi salutări de nu ştiu unde, ultimul număr din Interavia. Am luat revista, răsfoiam foile groase de hârtie lucioasă, un Mystere 50 zbura deasupra Atlanticului la 13 000 de metri înălţime. YF-l6 cu sistem CCV încheiase o nouă serie de încercări în zbor, lângă San-Diego oameni în salopete portocalii cercetau frânturi arse de avion prăbuşit inexplicabil. Aşa am adormit, spărgându-mi capul alături de oamenii aceia care vroiau să afle de ce cad avioane. M-am trezit în lumina albă şi verde a salcâmilor, am dat drumul la muzică, am băut ultima sticlă de Pepsi. Pe urmă am dus maşina la garaj, m-am învârtit printre blocuri, am înotat în bazin şi m-am prăjit la soare. Zăceam pe nisip cu ochii în cer, la pistă, bubuiau motoare dar nu se zbura, încercau numai avioanele la sol. Am ridicat piciorul drept, am sucit în fel şi chip, simţeam o durere surdă când forţam, durea pentru că trebuia să mă doară. Mai târziu au venit piloţii de la escadrila a treia, aveau zbor a doua zi, au spus că ai mei zboară la noapte. După masă am citit, m-am culcat iar, seara am mers la pistă. A trecut deasupra, neagră pe cerul roşu-portocaliu, sonda meteo, sclipeau puternic luminile de poziţie ; roşu, verde, lumina albă din vârful derivei. Razele proiectoarelor au despicat brusc amurgul, atunci s-a făcut întuneric, a venit seara zilei, aerul roşu s-a închegat albastru-ânchis în jurul săbiilor de lumină ; deasupra zebrei a clipit prima stea. Dinspre fluviu urca şovăielnic o boare de ceaţă cenuşie în lumina incertă, s-a risipit în dreptul radiofarului. Am văzut luminile avionului la câţiva metri de capul pistei, s-au legănat, silueta argintie desprinsă brusc din întunericul albastru, roţile au atins betonul, chelălăitul cauciucurilor, fumul alb învârtejit scurt în spatele aripilor. Au frânat fără să scoată paraşuta, auzeam discurile de beriliu gemând strident pe discuri de beriliu. Am aşteptat până s-a decolat în prima ieşire, jeturile incandescente ieşeau din ajutaje dizlocau mase de aer cu viteza sunetului, împărţeau noaptea în felii de beznă, avioanele se înălţau,

se stingeau sus de tot, de-a valma cu stelele proaspăt răsărite. M-am răsucit pe călcâie, am tăiat în diagonală câmpia, neagră după atâta lumină, păstram pe retină, roşii, jeturile incandescente. Era să cad într-o groapă adâncă, mi-am răsucit glezna dreaptă pe un bolovan, durerea a trecut prin genunchi, dincolo de şold, a murit icnită undeva, sub piept. Am dormit ca un prunc ocrotit de-o mamă blondă, mai aveam patru zile de concediu, dimineaţa m-am prezentat la escadrilă. Erau planificate câteva zboruri speciale, câteva încercări de avion, am stat la zebră până au aterizat toţi, mă învârteam fără să fac nimic precis, s-a blocat girueta, am urcat pe acoperiş, o pală ieşită din filet, se încurcase în celelalte, am înşurubat-o la loc. Pe urmă m-am dus la simulator, pista argintie pe ecran, întunericul roşu al cabinei, bâzâitul stins al blocurilor electronice, oricum, nu era ca în avion. După prânz am înotat la bazin, am văzut un film, acasă am ales o carte la întâmplare, am măturat cu degetele clapele casetofonului, pornit, câteva acorduri, oprit, am adormit cu Interavia în braţe, a doua zi zburam. Atunci m-am simţit foarte întreg, şi aşa, neted, când am pus pe mine costumul anti-g. Mi-am luat casca, am plecat la avion, n-a fost niciodată concediul ciudat, cumva contorsionat, se topeau blând Salvan cu Irena lui, maşina albastră, oraşul strâns în ziduri groase, moara veche cu şuviţe blond-cenuşii încurcate în grinzile negre de vreme ale acoperişului. Rămâneau jos, nu se amestecau cu ce se întâmpla în cabină. A fost un zbor drept deasupra câmpiei, eram recunoscut şi recunoşteam avionul în vârful degetelor, asta e ceva care rămâne, nu ca înotul sau ca mersul pe bicicletă, rămâne într-un fel cu totul special, răsturnare fierbinte şi totală care scoate la iveală ceea ce era dintotdeauna înăuntru, Dumnezeu ştie de unde, golurile şi plinurile din care ne alcătuim sunt atât de întortocheate şi se schimbă mereu între ele. Deasupra mării se îngrămădeau, nori, urcau într-un amfiteatru abrupt până sus, în jurul unei nicovale de cumulonimbi,

masa cenuşie se netezea la unsprezece mii cinci sute de metri, cenuşiul era închis, mohorât, întuneca ziua din jur, în penumbra grea colcăiau fulgere ghemuite şerpeşte, încolăcite pe vălătuci de abur vânăt. A ţâşnit un trident de lumină violetă, s-a înălţat incredibil prin parbriz, a şovăit, s-a surpat într-un zgomot pe care nu l-am auzit niciodată pentru că zburam de două ori mai repede ca sunetul. Am redus viteza, am coborât în şuvoaie groase de ploaie care nu ajungeau până jos, am spălat avionul întorcându-l pe burtă, pe spate ; la patru mii de metri dedesubt un vapor negru portocaliu lăsa o dâră lungă, verde-deschis, pe faţa albastră a mării. Prin găurile dintre nori coloane masive de lumină urcau din apă, se adunau în soare. Am mers în tonouri până la litoral, intram pe uscat la sud de Eforie, am coborât foarte jos, printre dealuri, aşa am zburat până acasă. Pe urmă am încercat în aer un avion, 8108, unul din avioanele care transformă zborul în certitudini. Ce se întâmpla sub corpul din dural. MIG-urile erau la fel până la obsesie, sute de mii de piese, repere, agregate identice până dincolo de amănunt, ce se petrecea când metalul se trezea la viaţă, ce legături, conexiuni se năşteau în alcătuirea savant calculată, ceea ce dădea personalitate avionului se întâmpla dincolo de calcule. Manşa, maneta de gaze, indicaţiile bordului erau aceleaşi, reglajele se făceau între limite identice, era ceva care se aduna neştiut din diferenţe pe care nici aparatele nu le puteau surprinde, se însuma în rezultanta zborurilor lucide, clare, om şi maşină. În marginea netă dintre gândirea mea omenească şi raţiunea liniară de metal savant - sau în zborurile acelea până aproape de contopire, când supersonicul începea manevrele gândite fără să mişc manşa. Când ştiam ceea ce era de ştiut despre mine, despre avion, fără să mă uit la aparate şi exact atunci când trebuia să ştiu. Când durea că nu pot, aveam clipe de neştire, nu eu, creierii omeneşti se pulverizau simplu sub casca din metal alb, exact atunci se insinua avionul,

blând şi complet, şi pentru totdeauna, şi cumplit de lucid. Atunci când deveneam om-maşină, şi avionul începea să-şi rotească inteligenţa rectilinie în circumvoluţiuni roşii, când duralul care înconjura se răsucea fierbinte în mine, numai că asta se întâmpla foarte rar, şi foarte puţin, avionul scutura lestul inutil, redeveneam noi, graniţe nete se împleteau atât de strâns, fără să se depăşească niciodată. Nu se întâmpla niciodată, pasul dincolo. Clipele acelea de amestec mi se păreau numai, clipe acordate de avion în schimbul secundelor hotărâtoare de mai târziu. În schimbul secundelor care veneau oricum, mai devreme sau mai târziu, pentru mine sau pentru cel de lângă mine, pe avionul acesta sau pe altul. Exact asta strânge oameni şi avioane, ar fi trebuit să-i strângă într-un pumn care nu se desface decât definitiv. Aşa era 8108, unul din avioanele care se insinuau, şi din care coboram întotdeauna doar pe jumătate, şi care ştia să mă întregească aşa cum n-am sperat vreodată să fiu întreg.

Nu vroiam să aterizez, 1 300 litri la debitmetru, intram în tur de pistă, „permiteţi trecerea la verticală”, am cerut, „gazul tău s-a interesat turnul, am răspuns: 1 600 de litri. Mi-a permis. Eram la travers, vedeam pista conturându-se nedesluşit, alb-cenuşie pe griul stins al câmpiei, în lungul fluviului iarba era verde, şi copacii erau verzi, ca pădurile - galerii însoţind râuri africane. Orizontul tremura nedesluşit în pâclă, se amesteca cu valuri de căldură izvorâte din pământul încins. Pe betonul pistei a lucit crud în culorile şterse o pată de lumină, decola un avion.

— 531, trenul scos, permiteţi aterizarea, ăsta-i Mihai, l-am văzut în stânga şi sub mine, am pus motor, virajul trei dincolo de cotul fluviului, soarele intra în cabină, a tăiat o diagonală fierbinte peste tabloul de bord, s-a rotit, încingea obrazul drept prin cască. Mi-am auzit indicativul, radiolocatorul de aterizare mă prevenea că am mers departe la viraj, din dreapta cobora o dublă în

zbor instrumental. Am coborât şi eu, şase sute, patru sute, trei sute de metri, printre dealuri pustii. Am făcut un viraj scurt, la cuţit, am auzit dubla cerând trecerea radiofarului îndepărtat ; pe fluviul mâlos urcau în amonte şlepuri negre. Bordul - normal, tubul Pitot lăsa o urmă argintie pe dealuri. Am apăsat emisia :

— Permiteţi la verticală pentru radioaltimetru.

— La cât verifici ?

Era cald, la ora asta păsările dorm.

— Din cincizeci în cincizeci de metri, până la înălţimea de redresare, în capul pistei.

— Permit până la 20 în capul pistei.

Am confirmat. Coboram cu opt sute km pe oră, la cincizeci de metri am pus la orizontală. Departe, în fată şi în stânga, o trombă de praf se înşuruba în cerul cenuşiu. Acul radiogoniometrului bătea lateral, am virat, am axat avionul pe direcţia pistei. Vedeam clădirea radiofarului, albă ca un cub de zahăr. Dubla din faţă aterizase, a raportat degajarea pistei. Coboram cu 2-3 metri pe secundă, am trecut îndepărtata la înălţimea antenelor. Continuam să cobor, opt sute kilometri la oră, capul pistei albea nedesluşit prin pâclă, s-a decupat deodată, foarte clar, balizele de intrare luminau slab, verde, roşu, dincolo de T-eu betonul se amesteca cu orizontul cenuşiu. Ieşisem exact în ax, am slăbit manşa, maneta în plin, am cuplat forţajul, am trecut pragul de beton la 3-4 metri înălţime. Cu 900 kilometri pe oră, mi-am spus, asta înseamnă 250 metri pe secundă, cu viteza asta nici măcar a optzecea parte dintr-o secundă... Zebra, linia de avioane, camioane, oamenii de pe bretele întorceau prea lent capul după avion, am râs. Aveau să mă vadă, să mă audă, târziu. După două-trei secunde. Clădirea lungă, joasă, a celulei de alarmă, plopii din jur, mai sus decât avionul. Mult mai sus, se adunau deasupra, au fulgerat antenele radiolocatorului de aterizare lângă aripă, cum uitasem ? cabina staţiei, în pătrăţele albe şi roşii. Am tras manşa, MIG-ul s-a cabrat brutal, pământul a basculat, s-a

lăsat sub noi, orizontul albicios a coborât sub botul avionului, s-a legănat, urcam aproape la verticală, cu ochii în albastrul topit. Manşa lateral, avionul se înşuruba într-un tonou lent, am văzut legănarea pământului, s-a rotit, s-a înălţat imens în stânga astupând cabina, s-a răsucit maiestuos devenind cer plat cu câmpuri galbene tăiate de drumuri prăfuite. Bulgări uscaţi zgâriau scrâşnit obrazul, răzuiam cu ceafa planeta, dar totul era mai mult chestie de nervi decât de pilotaj, giroorizontul, am presat palonierul, tipsia uriaşă a trecut în dreapta, a dispărut clătinat sub avion. Viteza nu scădea, şase sute de metri la altimetru, am lăsat supersonicul în al doilea tonou, l-am oprit pe spate, am coborât botul pe orizont, prea jos, am terminat tonoul. O mie două sute de metri, viteza cu puţin sub nouă sute kilometri pe oră, am decuplat forţajul, am cerut intrarea în turul de pistă.

— Aprob, a răspuns turnul.

N-avea cea mai blândă voce. Am ridicat din umeri, cădeam pe aripă spre cinci sute de metri cu orizontul tăind pieziş marginea cabinei, am răsucit avionul, motor redus, cinci sute metri înălţime cu 500 kilometri pe oră, ce copil cuminte. La traversul pistei am scos trenul, încă 800 litri kerosen. În faţa mea intrase o celulă, m-am dus departe la virajul trei, dincolo de fluviu. Am văzut pământul uscat apropiindu-se, ochii în stânga, 8108 a săltat fin la contactul cu betonul. Afară n-au observat, mai mult am simţit bontul acela prelung, paraşuta de frânare, avionul îngenuncheat scrâşnit pe jambele groase. Pista liberă, am dezermetizat; cabina, sub marginea cupolei intra aer cu miros de iarbă încinsă, îmi dezlegam chingile, încă din rulaj.

— 750, vii până la mine.

Conducătorul de zbor nu cheamă să mă mângâie pe frunte.

Matei venea spre avion cu scara pe umăr, am coborât din cabină, „cum a mers ?”, m-am uitat peste umăr, avionul, se prelingea dureros pe coama prelungă, de-a

lungul fuzelajului, cobora peste aripile delta, se pierdea tremurat în aerul sticlos zborul care trecuse.

— A mers, am spus.

Am trecut prin faţa turnului fără să ridic capul spre balconul de sticlă, ghetele de zbor călcau iarba aspră, uscată, am intrat pe alee, flori în stânga, flori în dreapta, florile erau neaşteptat de proaspete sub soarele puternic. Verzi, cu petale colorate roşu, galben, roşu cu galben.

La uşa zebrei stătea colonelul în salopeta cu o groază de buzunare şi fermoare, astupa intrarea, avea o armă de tir cu ţeava lungă, fină, şi cu aparat de ochire complicat; am rămas cu ochii pe arma aceea.

— Ce minune ai făcut la verticală ?

— Mai mult chestie de nervi decât tehnică de pilotaj - am spus. Pe cineva nu l-au ţinut nervii.

— Nu despre asta e vorba.

Ştiam foarte bine despre ce este vorba, la zborurile de încercare nu se permitea acrobaţie la joasă înălţime. Prudenţa necesară, şi restul.

— Ai venit prea jos, a făcut colonelul.

Am încuviinţat din cap.

— Ai cuplat forţajul devreme.

Mă uitam la ghetele de zbor ale colonelului, înalte până sub genunchi. Mi-a ridicat uşor bărbia, cu ţeava armei ;

— Ei ?

— Eram cu 8108.

— Nu-i un argument.

Pentru mine era. Am dat ţeava armei la o parte, am arătat cu degetul balconul circular de sticlă :

— Trebuie să merg sus.

— Du-te la avion, a spus colonelul. Am vorbit eu cu conducătorul de zbor. Fii atent, sunt ţinte de control.

Am ridicat capul, m-am uitat în ochii lui, a râs. Oamenii cei buni, care apar exact când e nevoie de ei. „Mulţumesc”, m-am răsucit pe călcâie, am plecat.

— Vin şi eu, colonelul mergea alături, a ridicat puşca pe umăr ţinând-o de ţeavă, ascultă, a spus, tonoul al doilea, l-ai scăpat. Ai venit cu botul prea jos pe spate, trebuie susţinut mai hotărât.

Am deschis gura să răspund, un MIG trecea fluierând pragul pistei, ne-am răsucit după el, a pus roţile, a lăsat botul jos, n-am mai spus nimic. M-am dus la 8108, îl trăgeau în linie, au pus rachete de exerciţiu sub planuri. M-am urcat în cabină, chingile, oxigenul, radioul, Matei s-a ghemuit pe scară, lângă avion.

Aşteptam ordinul de decolare. Am dat drumul la ventilator, era foarte cald. am sprijinit coatele de marginea cabinei. Lângă noi a venit încă un avion cu rachete sub planuri. Maestrul a făcut semn din cabină, întâi spre cerul încins, apoi spre casca albă, da, o să ne bată soarele în cap. Am închis ochii, auzeam zborul în căşti. Am stat aşa un sfert de oră, apoi ne-au spus să coborâm, decolase o patrulă de la aerodromul vecin. Interceptase.

Maestrul s-a dezlegat, şi-a aruncat picioarele nesfârşite peste marginea cabinei, s-a lăsat să lunece pe lângă fuselajul lustruit, era jos. A venit la avionul meu, a întins mâinile - sări, te prind. N-am sărit. Maestrul a ridicat din umeri, a plecat spre celula de alarmă. Dinspre bretelă venea un camion cu tehnician. M-am lăsat în scaun, am rezemat capul în alveola paraşutei de stabilizare, m-am gândit la tine. Dacă în seara aceea, în loc să dansăm, gata, n-am chef, nu ştiu dacă înţelegi, pentru dans e nevoie de o dispoziţie specială, înţelegeam, te conduceam acasă, pe urmă aş fi dormit neântors toată noaptea, şi nopţile care urmau, dar tu ai scuturat ţigara, ai spus : „O.K.”, te-ai ridicat, te-ai lipit de mine, miroseai a vodcă, a tutun, a spray discret şi scump, mi-am închis mâinile peste tine, asta a fost tot. Adică ce a fost mai important, esenţialul - s-a consumat în momentul acela pe care atunci, evident, nu l-am recunoscut, dar acum - timp scurs - acum ştiu că toată

povestea s-ar putea rezuma la clipa totală când te-am simţit lipindu-te de mine, şi vestitul păr blond-cenuşiu mi-a gâdilat moale bărbia.

Despicam firul în înţelepciuni talmudice, cum ar fi curs zilele dacă ceea ce a urmat nu s-ar fi petrecut cum s-a petrecut ? A fost singurul moment de completă apropiere, dansul - restul, sute de kilometri pe şosea, pădurea, zăpada, şi iar kilometri de şosea, husa maşinii din pânză scorţoasă, toate duceau, inevitabil, spre despărţire.

Aşteptam, trecuse o iarnă, o primăvară nebăgată în seamă, o vară chinuită, o toamnă despre care ştiu doar că s-a dus, altă iarnă, primăvară - la fel ca celelalte, a doua vară se termina şi ea, a fost nevoie de un avion căzut, de zidurile vechi, de mult soare, de moara mucegăită şi năpădită de muşchi verde, era necesar să învăţ să pierd şi chiar să pierd grozav de mult, trebuia să fiu înfrânt în toate cele patru norduri care mă alcătuiau, ca să pricep.

Sfârşitul poveştii era atât de limpede, cum dracu nu-l văzusem până acum, pădure ascunsă de atâţia copaci - povestea nu avea sfârşit. Nu era una din poveştile care se termină. Înţelegeam, şi habar n-aveam dacă trebuie să râd sau să mă cutremur, că există despărţiri care nu se pot petrece. Nu te desparţi de ceea ce face parte din tine de la început şi până acolo unde toate devin indiferente.

Nu se dezleagă, ceea ce nu s-a legat.

Era o matematică atât de simplă şi de categorică, nu rămânea nimic de făcut, „Is it never too late”, scris nu grozav de corect şi în culori stridente pe brăţara lată din lemn lustruit, indica singurul drum valabil, posibil, era la fel de evident ca apa udând picioarele când treci râul prin vad. Exista, şi gata. Fără întrebări la care să se răspundă, variante care să ocolească, nu era de ocolit, mă înconjura o certitudine fierbinte, ca o a doua piele ieşită la lumină. Numai că pielea nouă era aspră şi avea

gustul apei de mare, albastră, caldă, cerul de deasupra, nisipul plajei, toate topite în soare şi păstrând undeva, cât mai ascuns, gustul amar al apei din care ieşeau.

SFÂRŞIT